

ЦЕННАТА ДУМА

УТРИННИ СЛОВА

СОФИЯ

1941

Лито печать — ул. Гурко 22. София

Ценната дума

Размишление.

По разбиранията си, хората се делятъ на стари и млади: старитѣ разбирания ги правятъ стари, а новитѣ разбирания — млади. И старитѣ, и новитѣ разбирания носятъ известна опасностъ за човѣка. — Кога? — Когато не се прилагатъ правилно. Срѣщате хора, които казватъ: Разбирамъ това нѣщо, но не мога да го приложамъ. Значи, между разбирането и прилагането на нѣщата има разлика. Сжщо така има разлика между разбирането и тълкуването на нѣщата. Нѣкой разбира нѣщо, а не може да го изтълкува, да му даде нѣкакъвъ преводъ, всички да го разбератъ. Това показва, че разбирането е вътрешенъ процесъ. Запримѣръ, мнозина разбиратъ Притчитѣ, като иносказания, въ които се предаватъ житейски мждрости, но не могатъ да ги тълкуватъ. За тълкуването имъ сж нуждни сравнения, уподобявания, за които малцина сж готови. Притчитѣ сж дадени отъ около три хиляди години насамъ, вследствие на което нѣкои отъ тѣхъ сж отживѣли вече времето си. Тѣ сж подобни на стари, износени дрехи, които трѣбва или да се изгорятъ, или да се използватъ като парцали. Тази е причината, дето нѣкои хора

не се интересуватъ отъ книги, които сж изгубили вече своя смисълъ. Въ заключение на това, казваме: Не всичко, отъ което стариятъ се интересува, може да интересува и младия. Стариятъ се интересува отъ едно нѣщо, младиятъ — отъ друго; невежиятъ се интересува отъ едно нѣщо, учениятъ — отъ друго; обикновенениятъ човѣкъ се интересува отъ едно нѣщо, мждрецътъ — отъ друго. Въ 31. глава отъ Притчитѣ, Соломонъ говори за качества на разумната и добродетелна жена. Той казва, че такава жена е благословение за дома, за семейството, за обществото, както и за цѣлото човѣчество. Тази жена и като женена, и като неженена знае, какво прави.

Женениятъ и неженениятъ човѣкъ представятъ временни положения въ живота. Женениятъ представя богатия, който има на разположение всичко: къщи, ниви, лозя, пари, жена, деца. Той се облича добре, разхожда се съ семейството си въ файтони и автомобили. Жена му, децата му сж горди, не говорятъ много, не дружатъ съ всички — доволни сж отъ положението си. Неженениятъ пъкъ е подобенъ на сиромаша, който нѣма нищо. Той е самъ, безъ семейство, безъ къща и имоти. Каквато работа му се отвори, все пешъ ходи. Дрехитѣ му сж стари и износени, едва се държатъ на гърба му. Обаче, нито богатиятъ остава завинаги богатъ, нито сиромашътъ — завинаги сиромашъ. Това сж преходни фази въ живота на човѣка, чрезъ които той учи, при-

добива ценни качества. Колкото повече е страдалъ човѣкъ, толкова по-ценни качества е придобилъ. Не може човѣкъ лесно да стане скжпоцененъ. Мислите ли, че скжпоценнитѣ камъни лесно сж станали такива? Презъ голѣми страдания и мъчнотии сж минали тѣ, докато придобиятъ качества на скжпоценни камъни. Мислите ли, че цвѣтята, които отдалечъ издаватъ благоуханието си, лесно сж развили своитѣ ценни качества? И тѣ сж минали презъ мъчнотии и страдания. Вие се радвате на цвѣтята, които миришатъ приятно, безъ да подозирате за голѣмата скръбъ, която тѣ носятъ въ себе си. Не е леко и тѣхното положение! Съ години да стоятъ заровени въ земята, безъ да могатъ да се пораздвижатъ. Не само това, но едва цъвнали, тѣ могатъ да се порадватъ на живота си само нѣколко деня, следъ което цвѣтътъ имъ увѣхва.

Като изучавате човѣшкия животъ, виждате, че между човѣка и цвѣтето има известна аналогия. И човѣкъ, като цвѣтето, расте, развива се, цвѣти и единъ день увѣхва. Следъ време и той, като цвѣтето, изчезва. Всички казватъ, че еди-кой си умрѣлъ, т. е. заминалъ за другия свѣтъ. Разликата се заключава само въ времето: човѣкъ живѣе повече време на земята, а цвѣтето — по-малко. Като заминава за другия свѣтъ, човѣкъ остава старата си дреха на земята. Ако го претеглятъ на онзи свѣтъ, ще видятъ, че е олекналъ, както болниятъ губи частъ отъ теглото си и става

по-лекъ. Обаче, голѣма е разликата въ теглото на умрѣлия и живия, въ сравнение съ теглото на болния и здравия. За болния казваме, че е отслабналъ, а за умрѣлия, че се е разложилъ. На онзи свѣтъ той тежи едва 30—33 грама. Докато е на земята, човѣкъ се стреми да бжде красивъ, съ червенъ цвѣтъ на лицето, пълень, съ повече тлъстини, да не е костеливъ и т. н. Кжде ще остави този материалъ, когато тръгне за онзи свѣтъ? Тамъ не приематъ дебели, тежки хора, съ различни бои по лицето. Като замине за другия свѣтъ, доброволно или насила, той трѣбва да остави красотата си на земята и така да се яви предъ лицето на възвишенитѣ и разумни същества.

Това, което говоря сега, се отнася за героитѣ, а не за страхливитѣ хора. Страхливитѣ не трѣбва да слушатъ, защото ще почнатъ да бѣгатъ; като бѣгатъ, ще дигатъ прахъ, ще развалятъ въздуха. Ние сме за физическата чистота, т. е. за чистия въздухъ на земята. Въ духовния свѣтъ ние изискваме чистота въ чувствата, а въ Божествения свѣтъ изискваме чистота въ мислитѣ. Ако на земята лицето ви е чисто, пълничко, червеничко, съ такова лице нѣма да ви приематъ въ духовния свѣтъ. Тамъ се иска друго лице, съ особена чистота, красота и цвѣтъ. Грамадна е разликата между изискванията на физическия, на духовния и на Божествения свѣтъ.

Като ученици, вие трѣбва да изучавате физическия, духовния и Божествения свѣтъ и

да ги различавате. Физическиятъ свѣтъ обхваща формитѣ. Значи, той е свѣтъ на формитѣ. Що се отнася до съдържанието на тѣзи форми, казваме, че то е промѣнливо, непостоянно. Много животи трѣбва да прекара човѣкъ на физическия свѣтъ, за да изработи едно ценно качество, което да внесе въ духовния свѣтъ, като основа на неговото съдържание, да се стабилизира. Ето защо, казваме, че духовниятъ свѣтъ подразбира съдържанието на нѣщата, което е устойчиво, но лишено отъ друго качество — смисълъ. Дълго време трѣбва да живѣе човѣкъ въ духовния свѣтъ, за да изработи едно ценно качество за Божествения свѣтъ, а именно: да осмисли съдържанието. Това се постига чрезъ правата мисълъ. Ето защо, ние казваме, че човѣкъ е дошълъ на земята съ единствената и сжществена задача да се научи да мисли право. Ще кажете, че човѣкъ е мислецо сжщество и, каквото прави, непременно се дължи на мисълта. Дали яде, дали се облича, той все мисли. Наистина, и това е мисълъ, но не онази права, чиста, възвишена мисълъ, която твори и съгражда. Докато не дойде до безличния животъ, човѣкъ постоянно ще се натъква на съблазни и изкушения. Мисълъ, която не може да освободи човѣка отъ съблазнитѣ и изкушенията, не е права, не е истинска. Каква мисълъ има котката или друго нѣкое животно? Котката съ часове се глади, маже, мие се, мисли, че като нейната красота друга не сжществува. Това е

заблуждение, това не е мисъл. Всѣка мисъл, въ която има нѣкакво заблуждение, не е права. Заблуждението пѣкъ е свързано съ личния животъ. Следователно, искате ли да имате права мисъл, освободете се отъ заблужденията си и отъ личния си животъ.

Като изучавате животнитѣ, виждате, че тѣ представятъ огледала, въ които можете да се оглеждате. Човѣкъ мисли, че е създаденъ по образъ и подобие Божие и коренно се различава отъ животнитѣ. Има нѣщо, по което човѣкъ се различава отъ животното, но не напълно. Той се различава по това, че мисли и чувства, и затова казваме, че човѣкъ е мислещо сѣщество. Безъ мисъл и чувство той не може да извърши нито една постѣпка. Въпрѣки различието между човѣка и животнитѣ, Богъ се грижи за всички живи сѣщества. Той еднакво задоволява нуждитѣ и на малкитѣ, и на голѣмитѣ сѣщества. Може ли и човѣкъ да направи сѣщото? Нали казва, че е създаденъ по образъ и подобие Божие? Щомъ е подобенъ на Бога, човѣкъ трѣбва да постѣпва като Него. Щомъ срещне нѣкой беденъ, той трѣбва да му помогне. Ако има пари въ джоба си, ще му даде. Като свърши паритѣ си и срещне другъ беденъ, ще му даде горната си дреха. Ако срещне трети, четвърти беденъ, на всѣки ще даде по нѣщо отъ себе си, докато остане голъ и босъ.—Право ли е това? Питамъ: Право ли постѣпватъ беднитѣ? Ще кажете, че онзи, който дава, който прави добро, може да остане

голъ и босъ. За него е право, но право ли е за беднитъ, които го виждатъ, че сваля последната си дреха, да искатъ и да очакватъ отъ него подаяние? Ето, Христосъ мина презъ такъвъ свѣтъ, въ който напълно оголѣ. Той даде всичко на сиромаситъ, докато съвършено оголѣ. Той остана само съ сандали и съ мантия — едно отъ най-красивитъ облѣкла на времето. Ще кажете, че може и безъ дрехи. И това е възможно. Жителитъ на единъ островъ въ Франция ходятъ голи, като Адама. Тѣ се наричатъ нудисти. Ако срещнете такива хора, ще се чудите, какъ ходятъ голи. Тѣ сж доволни отъ положението си, но на васъ това се вижда чудно. Единъ европейецъ пожелалъ да присъствува съ семейството си на сватбата на единъ нудистъ, който билъ отъ високо произхождение. Сватбаритъ му казали, че може да присъствува, ако той и семейството му се съблѣкатъ голи. Понеже желанието имъ било силно, тѣ приели предложението и се съблѣкли голи. Ще кажете, че и Адамъ билъ голъ въ рая. Каква е била голотата на Адама, обаче, не се знае точно. Кжде е сгрѣшилъ той, и това не се знае. Споредъ нѣкои, грѣхопадането е станало въ астралния свѣтъ, и оттамъ Адамъ и Ева, облѣчени въ кожени дрехи, трѣбвало да слѣзатъ на земята. Коженитъ дрехи представятъ плътта, въ която астралниятъ човѣкъ се облича, за да стане жителъ на земята.

Съвременнитъ хора се намиратъ въ голямо вътрешно противоречие, съ което не мо-

гатъ да се справятъ. Стотици хиляди проповѣдници въ свѣта проповѣдватъ Евангелието, тълкуватъ Го, цитиратъ думитѣ на Христа, но нито единъ отъ тѣхъ не е далъ примѣръ, какъ трѣбва да се живѣе, т. е. какъ може да се приложи Христовото учение на земята. Казано е, че Богъ създаде небето и земята и намѣри, че всичко бѣше добро. Хората изопачиха добрия животъ, вследствие на което тѣ сами трѣбва да го изправятъ. Всѣко нѣщо, което човѣкъ е изопачилъ, самъ трѣбва да го изправи. Докато рѣката тече по своя естественъ пжтъ, нѣма какво да изправя. Отклонили се отъ пжтя си, тя трѣбва да се върне назадъ. Казватъ, че първоначално рѣката Нилъ е текла презъ Сахара, но отпосле хората сж я отбили отъ пжтя ѝ. Днесъ рѣката Нилъ се влива въ Срѣдиземно море. Благодарение на отбиването ѝ, старата египетска култура изчезнала. Оттукъ можемъ да извадимъ следното заключение: Благодарение на отклоняването си отъ правия пжтъ, човѣкъ е изгубилъ ценното въ себе си. — Кое е ценното въ човѣка? — Божественото Начало. Той трѣбва да се върне назадъ, да отвори пжтъ за Божественото въ себе си и да изправи живота си. Човѣкъ може да изправи живота си, само когато намѣри Бога и Го признае за свой Баща. Обърнете се къмъ Бога като къмъ свой Баща, обяснете Му, въ какво положение се намирате, и Той веднага ще ви отговори. Какво прави синътъ, когато се намѣри въ за-

труднение? Той пише на баща си и на майка си, че срѣдствата не му достигатъ, че положението му е тежко, и помощта веднага пристига. Помощта иде и отъ братята, и отъ сестритѣ. Ако баща ви и майка ви, братята и сестритѣ ви могатъ да ви помогнатъ, колко повече може да се надѣвате на вашия Небесенъ Баща. Обаче, човѣкъ трѣбва да има усѣтъ къмъ Него, да Го чувствува и да трепти за Него. Нѣма ли този усѣтъ, никакъвъ отговоръ не получава. Докато баща ви е на земята, между васъ, може да очаквате помощта му. Обаче, какъ ще ви помага, когато замине за другия свѣтъ? И тогава може да ви помага, но вие трѣбва да имате сѣтливо, чрезъ което да се свързвате съ невидимия свѣтъ. Нѣмате ли такова сѣтливо, колкото и да го викате, ни гласъ, ни услишание.

Мнозина се интересуватъ отъ онзи свѣтъ, искатъ да знаятъ, какво представя той. Както и да се описва този свѣтъ, не може да си го представимъ напълно. Естеството на този свѣтъ е такова, че не се подава на описание. Който влѣзе въ духовния свѣтъ, той ще разбере, какво, въ сжщностъ, представя той. Да се говори за този и за онзи свѣтъ, това значи, да имаме предъ видъ различнитѣ степени на съзнанието. Колкото по-високо е съзнанието на човѣка, толкова по-ясна е представата му за онзи свѣтъ. Само онзи, който има пробудено съзнание, живѣе едновременно и въ двата свѣта. Сжществата, които живѣятъ въ онзи свѣтъ, сж ви-

соко организирани. Тѣ живѣятъ помежду си въ любовь и съгласие. Кжщитѣ имъ сж добре планирани, съ всички удобства. Тѣ сж толкова чувствителни, че, безъ никакво външно радио, влизатъ въ общение съ сжществата на месечината, на земята, а даже и съ тия на най отдалеченитѣ звезди и планети. Тѣ разполагатъ съ свободни билети, да пжтуватъ, дето искатъ. Не познаватъ сиромашията, болеститѣ, лишенията и т. н. Въ духовния свѣтъ всички сжщества сж богати. Кой каквото има, внася го въ общата каса, на разположение на всички. Тѣ помагатъ и на хората, не само помежду си. Като видятъ, че нѣкой човѣкъ страда и се намира въ лишение, тѣ веднага му изпращатъ помощта си. Тѣй щото, благословението, което хората получаватъ на земята, иде отъ духовния свѣтъ. Тамъ има голѣмо изобилие, вследствие на което и хората се ползватъ отъ изобилието на духовния свѣтъ.

Следователно, за да разберете духовния свѣтъ, трѣбва да имате будно съзнание. Значи, разбирането на нѣщата е въпросъ, който има отношение до съзнанието на човѣка. Ето защо, вънъ отъ съзнанието, никакво описание на нѣщата не може да даде ясна представа за тѣхъ. Какъ ще обясните на хората, какво нѣщо е грозота и какво — красота? Както и да ги описвате, въ края на краищата, тѣ не могатъ да се ползватъ отъ тѣхъ. Красивиятъ човѣкъ не иска да стане грозенъ, а грозниятъ иска да стане красивъ. Оттукъ вадимъ заключението:

това, което човѣкъ иска да придобие и къмъ което се стреми, показва пътя, по който той върви. Щомъ не иска нѣщо, той е попадналъ въ пъть, който не желае да следва. Следователно, всѣко нѣщо, което човѣкъ желае и къмъ което се стреми, е неговото бждеще; всѣко нѣщо, което не желае и което избѣгва, е неговото минало. Погрѣшкитѣ на човѣка представятъ миналото му, доброто — бждещето, а любовта — настоящето.

Какво представя любовта? Любовта не е нищо друго, освенъ животъ, който изважда злото и погрѣшкитѣ на човѣка вѣнъ отъ него, за да ги види самъ и изправи. — Какво представя грѣхътъ? — Животъ на свинята. Тя цѣлъ день грухти, рови, търкаля се въ калта и очаква да дойде господарътъ ѝ, да ѝ донесе ядене. Като се храни добре, тя постепенно трупа мазнини върху себе си и очаква деня, когато господарътъ ѝ ще я пусне на свобода. Дохожда този день, но той не ѝ носи свобода, а смъртъ. Съ ножъ въ ржка господарътъ пристига, изважда свинята вѣнъ и веднага я промушва. Въ тежки конвулсии тя пада на земята: душата ѝ отлита, а тѣлото остава за господаря ѝ въ знакъ на благодарностъ къмъ него, дето я хранилъ и поилъ. Кой човѣкъ желае да остави душата си въ условията на свинята? Страшни сж тѣзи условия. Не си правете илюзии, че господарътъ ви храни, прави жертви за васъ. Той има предъ видъ своитѣ интереси. Мислете и разсжждавайте право, да не попа-

дате въ илюзиитѣ на детето, което играе съ куклата си, кара я да спи, да плаче, да отваря очитѣ си и мисли, че е жива. Не е жива куклата, защото не расте. Детето може да играе съ куклата си, но да не се заблуждава. Отъ време на време нека я измѣрва, да види, расте ли тя, или не. Ако не расте, то трѣбва да знае, че куклата е играчка, а не действителностъ. Сега и на васъ казвамъ: Играйте съ куклитѣ си, но мѣрете ги, да знаете, растатъ ли, или не. Ако растатъ, тѣ сж живи; ако не растатъ, не сж живи. Едно е нужно на човѣка: да разбира живота, да различава реалното отъ нереалното. Малко знание ви е нужно, но реално. Имате ли много знания, но нереални, освободете се отъ тѣхъ. За предпочитане е да имате една Божествена мисълъ и едно Божествено чувство, отколкото много човѣшки мисли и чувства, които всѣки моментъ могатъ да ви измѣнятъ.

На какво може да разчита човѣкъ? — На доброто. — Какво представя доброто? — Бждещето на човѣка. Следователно, който живѣе въ бждещето, той е добъръ човѣкъ; който живѣе въ миналото, той е човѣкъ на погрѣшкитѣ, на злото; който живѣе въ настоящето, той е човѣкъ на любовта. Докато е младъ, човѣкъ живѣе въ бждещето, затова е жизнерадостенъ, веселъ, добъръ. Като стане 40--50 годишенъ, той се връща въ миналото и започва да преповтаря всичко, което е преживѣлъ — добро и зло. Той разказва, че свършилъ уни-

верситетъ, че ходилъ въ Франция, въ Германия, въ Америка. Не е важно, къде е училъ и ходилъ; важно е, какво е научилъ и приложилъ. Ако говори за американеца, трѣбва да е придобилъ нѣщо добро отъ неговия характеръ; ако говори за французина, или за германеца, също трѣбва да е придобилъ поне една добра черта отъ тѣхния характеръ. Човѣкъ трѣбва да бжде разумно дете, способно да учи, да възприема новото и доброто. Дето отиде, трѣбва да научи нѣщо добро.

Като не разбиратъ живота, нѣкои го дѣлятъ на свѣтски и на духовенъ. Това сж окраски на живота, които се опредѣлятъ отъ съзнанието на хората. Има разлика между свѣтския и духовния животъ, но тя се вижда само отъ хора съ пробудено съзнание. Докато е съ обикновено съзнание, човѣкъ не се различава много, не можете да познаете, какъвъ е — свѣтски или духовенъ. За човѣка съ пробудено съзнание, животъ сжщества сж степени на съзнанието. Той поставя всѣко сжщество — растение, животно, човѣкъ — на своето мѣсто. Като види едно дърво, запримѣръ, той опредѣля неговото мѣсто въ настоящето и въ бждещето. Той знае, какво представя дървото днесъ, но знае и неговото бждеще. Който не разбира това, казва, че дървото е дърво и всѣкога ще си остане такова. Обаче, който разбира нѣщата, гледа на дървото като на сжщество, което има условия за развитие. Днесъ е дърво, което приготвя бждещето си тѣло, съ по-високо съзна-

ние отъ днешното. И днесъ даже съзнанието на дървото е по-високо отъ това, което си представяме, но е вънъ отъ него. Много същества, вънъ отъ дървото, се грижатъ за него, помагатъ му да приготви своето бъдеще тѣло. Въ това отношение, дървото се намира въ положението на малко дете, за което се грижатъ родителитѣ му, братята и сестритѣ му.

Нѣкои автори подържатъ мисълта, че човѣкъ самъ се създава. Това показва човѣшката гордостъ. Човѣкъ самъ не може да се създаде. Казано е въ Писанието, че Богъ създаде човѣка по образъ и подобие свое. Има хора, които правятъ опити да създадатъ, т. е. да пресъздадатъ себе си, но нищо не излиза отъ тѣхната работа. Въ сжщностъ Богъ работи, а човѣкъ взима участие въ Неговата работа. Ако мисли така, човѣкъ може да се пресъздаде. Обаче, ако мисли, че той е главниятъ факторъ въ своя животъ, нищо не може да направи. Всѣки човѣкъ, създаденъ отъ Бога, има възможность да расте и да се развива. Казано е въ Писанието: „Родениятъ отъ Бога грѣхъ не прави.“ Значи, той мисли право. Правата мисълъ пѣкъ е достояние на Бога. Родениятъ отъ Бога има разположение на духа, лесно се въодушевява, готовъ е за работа. Който самъ се пресъздава, той лесно се обезсърдява, губи разположението си, обезвѣрява се, страда, мжчи се, постоянно е недоволенъ. Кой е виновенъ за положението му? Вие влизате въ една локва, валяте се въ нея, а после се

чудите, защо животътъ ви не е добъръ. Излѣзте отъ локвата, влѣзте въ дълбокото и обширно море. Щомъ напуснете локвата, животътъ ви ще се подобри. Ако не напуснете доброволно локвата, слънцето ще ви застави насила да излѣзе въ вѣнъ, на чистъ въздухъ. Като изгрѣе слънцето, локвата ще пресъхне, и вие ще се намѣрите на сушата. Щомъ излѣзе отъ локвата, човѣкъ се намира при благоприятни условия.

Както се мѣнятъ състоянията на същества, които живѣятъ въ локвата и вѣнъ отъ нея, така се мѣнятъ състоянията на богатия и на бедния, докато научатъ уроцитѣ си. Има едно богатство, отъ което човѣкъ всѣкога е доволенъ; има едно богатство, отъ което човѣкъ е недоволенъ. Когато е недоволенъ отъ богатството си, човѣкъ лесно може да го изгуби. И сиромашията произвежда два различни резултата въ човѣка. Има една сиромашия, отъ която човѣкъ е доволенъ; има една сиромашия, отъ която е недоволенъ. Следователно, за да се освободи отъ сиромашията, човѣкъ трѣбва да бѣде доволенъ отъ нея.

Сега, каквото и да се говори за богатството и сиромашията, това сж две състояния, презъ които човѣкъ неизбежно минава. За да се развива правилно, човѣкъ трѣбва да се движи между контрасти: да бѣде ученъ и невежа, богатъ и сиромашъ, младъ и старъ. — Кога остарява човѣкъ? — Когато грѣши. Защо? — Защото постепенно губи смисъла на живота. Тогава, и богатъ, и ученъ да е, той е

недоволенъ и нещастенъ. Той влиза въ областта на миналото, което преждевременно го състарява. За да се подмлади, човѣкъ трѣбва да влѣзе въ областта на настоящето, да прояви доброто въ себе си. Ако иска да разбере живота, човѣкъ трѣбва да приеме любовта. Споредъ мене, любовта е езикътъ, чрезъ който Богъ говори на хората, да разбератъ цѣлкупния животъ. По-разбранъ езикъ отъ любовта нѣма. Любовта се нагажда споредъ съзнанието на човѣка, да може всѣки да я разбере и приложи. Мнозина говорятъ за любовта, но не я разбиратъ, защото живѣятъ по човѣшки. Тѣ не се интересуватъ за Божествения животъ, който има за основа любовта.

Използвайте любовта, както днесъ се проявява. Използвайте благата на живота, които Богъ ви дава, и не търсете временни, преходни блага. Ако приемете любовта въ сегашната ѝ форма, нѣма да имате мъчности и страдания, които не можете да разрешите. Не се страхувайте отъ мъчности и страдания, отъ болестъ и старостъ, но ги използвайте разумно. Не се страхувайте отъ смъртта, която води къмъ животъ. Ако житното зърно не падне на земята и не умре, самò остава. Ако умре, то израства и дава плодове: едно 30, друго — 60, и трето — 100. За предпочитане е смъртта, която носи животъ, отколкото животъ на куклитѣ, въ който нѣма никакво растене.

Какъвъ е животътъ на куклитѣ, не трѣбва да ви интересува. Това е животътъ на ми-

налото, който е пъленъ съ погрѣшки и заблуждения. Не се занимавайте и съ бждещето, което е животъ на забавитѣ. Само мѣдритѣ хора могатъ да се занимаватъ съ миналото. Само разумнитѣ деца могатъ да се занимаватъ съ бждещето. Обаче, вие трѣбва да се занимавате съ онова, което става днесъ. Понеже Богъ усилено работи въ настоящето, то е задача и на човѣшкия животъ. Щомъ е така, забравете миналото. Съ него можете да се занимавате едва следъ 2.500 години, когато придобиете мѣдростъта. Не се занимавайте и съ бждещето, което е задача на разумнитѣ деца. Занимавайте се съ настоящето, чрезъ което Богъ ви говори днесъ. Една Божествена мисль, чрезъ която любовта се извява, струва повече отъ хиляди обещания, дадени за бждещето. — Защо? — Защото тази мисль е важна въ настоящия моментъ и може да се реализира. Всѣка Божествена мисль, приета въ даденъ моментъ, струва повече отъ всичкото знание на бждещето. Всѣка Божествена мисль, проникнала въ съзнанието на човѣка въ настоящия моментъ, струва повече отъ всичкитѣ земни богатства на бждещето.

Като говоря за миналото, за настоящето и за бждещето, нѣкои мислятъ, че всичко сѣ разбрали. Само това е разбрано, което може да се приложи. Запримѣръ, какъ ще разберете човѣка, който нѣма опредѣлени граници? Какъ ще разберете човѣка, който самъ себе си не познава? Ще кажете, че знаете, какво

мисли човѣкъ. И това не знаете. Човѣкъ мисли за много нѣща, но малко нѣщо придобива отъ мисълта си. — Защо? — Защото не разполага съ даденитѣ качества. Той мисли за миналото, безъ да е мждрець. Мисли за бъдещето, безъ да е дошълъ до положението на разумното дете. Мисли за настоящето, но мисълта му е тревожна. Той мисли, какъ да изкара хлѣба си, какъ да се осигури. Само слугата може да мисли за настоящето, да съзнае положението си като слуга на Господа и да иска да разбере поне една дума отъ Неговия езикъ. — Кой е езикътъ на Господа? — Езикътъ на Любовта. Стремете се всички да разберете и приложите поне една дума отъ този езикъ. Който научи само една дума, той има всичко на разположение: и богатство, и знание, и сила. Той мисли и чувствава правилно. Това е човѣкътъ, който има хурка и знае да преде. Щомъ изпреде вълната си, ще може да тъче, да изработи платното на своя животъ. Това значи, да стане човѣкъ мждъръ, да стане и разумно дете.

Какво прави мждрецьтъ? Ако искате да знаете, какво прави мждрецьтъ, вървете следъ него, той ще ви научи, какъ се живѣе. Единъ глупецъ носилъ на гърба си чувалъ, пълненъ съ жито, и пѣшкалъ подъ тежестта му. Той срещналъ на пътя си единъ мждрець. Последниятъ го спрѣлъ и го запиталъ: Къде отивашъ, братко? — Нося този чувалъ съ жито у дома си; тежъкъ е, гледамъ по-скоро да го сваля отъ гърба си, но се безпокоя, какво ще правя,

като го свършимъ—отъ гладъ ще умремъ.—Ела съ мене, казалъ мъдрецътъ, дето вървя азъ, и ти ще вървишъ; каквото правя азъ, и ти ще правишъ. — Тежъкъ е чувалътъ ми. — И азъ ще го нося, ще ти помогна. Глупецътъ тръгналъ съ мъдреца и гледалъ, какво ще прави. По едно време мъдрецътъ видѣлъ една голѣма, добре разорана нива. Спрѣлъ се и казалъ на съпътника си: Сложи чувала на земята. Мъдрецътъ развързалъ чувала и започналъ да сѣе житото. — Какво правишъ, човѣче? Житото ми отиде! Ще умра гладенъ, нѣмамъ повече жито. — Сѣй и ти, и не се страхувай отъ гладъ. Напролѣтъ нивата ще роди толкова жито, че ще изхранишъ и себе си, и ближнитѣ си. Остани при мене за известно време и прави това, което и азъ правя.

Сега и на васъ казвамъ: Следвайте пътя на мъдреца, да се научите, какъ да живѣете и какво да правите. Не носете богатството си на гърба си, да пѣшкате подъ тежестъта му, но посѣйте го на Божествената нива, да се ползвате отъ него и вие, както и вашитѣ ближни.

Проявениятъ Духъ въ Любовта, проявениятъ Духъ въ Мъдростъта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всички блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

15. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 3. февруарий, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Отдалечаване и приближаване

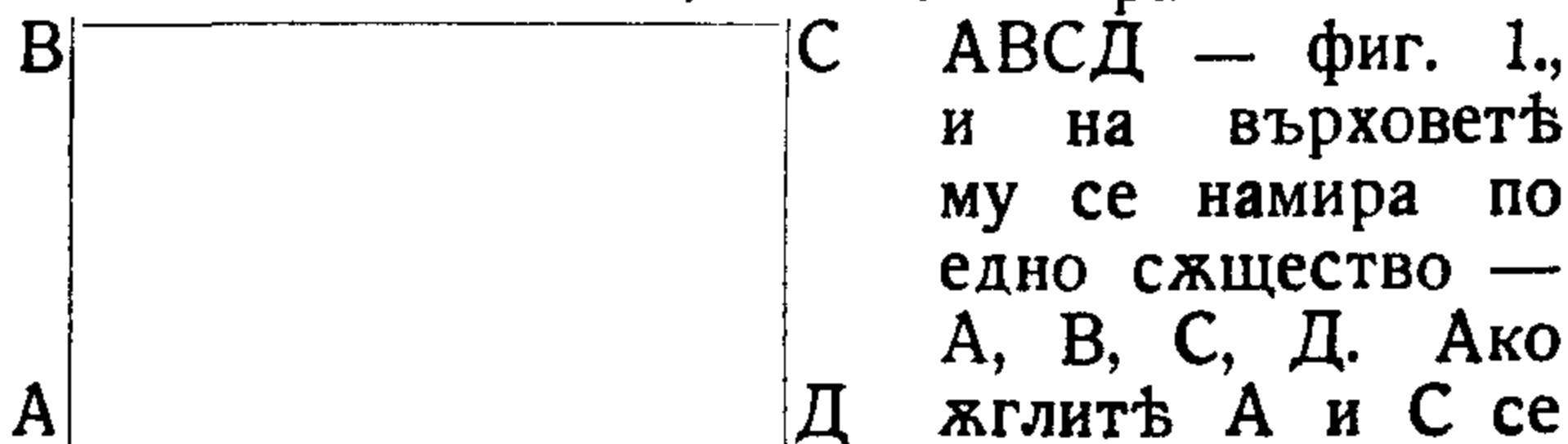
Размишление.

Когато Соломонъ казалъ, „Суета на суетитѣ, всичко е суета“, той билъ само ученикъ, но не и отъ посветенитѣ въ тайнитѣ на Битието. Той знаелъ само една трета отъ истината, тази, именно, която се отнася до физическия свѣтъ. Наистина, всичко земно е преходно, суета. Тѣй щото, думитѣ на Соломона „всичко е суета“ се отнасятъ до физическия свѣтъ. Само онзи човѣкъ може да каже „суета на суетитѣ“, който уповава изключително на физическия животъ. Който уповава на леда и вѣрва, че ще се запази завинаги, единъ день неизбежно ще каже „суета на суетитѣ“. Който уповава на богатството и вѣрва, че ще се осигури чрезъ него, все ще каже нѣкога „суета на суетитѣ“. Когато младиятъ мисли, че нѣма да остарѣе, той не знае, че ще каже нѣкога „суета на суетитѣ“. Когато умниятъ мисли, че всѣкога ще бѣде уменъ, той не подозира, че ще каже нѣкога „суета на суетитѣ“. Когато младата булка мисли, че ще живѣе щастливо съ своя възлюбенъ, и тя сжщо не допуска, че ще каже нѣкога „суета на суетитѣ“.

Ще се запитате, защо всичко е така.—Защото другояче не може да бжде. Да питате, защо известно нѣщо е така, това е все едно, да питате, защо човѣкъ трѣбва да тъче. Много просто. Човѣкъ тъче, защото дрехитѣ се кжсатъ. Всѣко нѣщо, което се кжса, трѣбва да се тъче. И всѣко нѣщо, което се тъче, трѣбва да се кжса.

Много отъ съвременнитѣ хора, както и нѣкои отъ васъ, минаватъ за учени хора, свършили университетъ. изучавали математика, философия, естественитѣ науки и др. Въпрѣки ученостъта на хората, тѣ знаятъ едва една трета отъ тѣхната специалностъ. Толкова по-добре, има още много да се учи. Отъ гледището на новата математика, понятието за права линия, за плоскостъ и за тѣло се определятъ по следния начинъ: всѣко нѣщо, което само се удължава, безъ да се разширява, е права линия; всѣко нѣщо, което само се разширява и удължава, безъ да надебелява, е плоскостъ; всѣко нѣщо, което само се удължава, разширява и надебелява, е тѣло. Значи, правата линия е граница на плоскостъта, а плоскостъта е граница на тѣлото.

Представете си, че имате правоъгълника

(фиг. 1.)

стѣсняватъ, жглитѣ В и Д ще се разширятъ, отъ прави ще се превърнатъ въ тѣпи. При това положение, сжществата А и С се отдалечаватъ, а сжществата В и Д се приближаватъ. Колкото повече се стѣсняватъ жглитѣ С и А толкова повече се отдалечаватъ сжществата А и С, и толкова повече се приближаватъ сжществата В и Д. И обратно: ако жглитѣ А и С се разширяватъ, сжществата А и С се приближаватъ, а В и Д се отдалечаватъ. Като знае това, човѣкъ има предъ видъ, кога може да се приближава къмъ своята целъ и кога да се отдалечава. Приближаването и отдалечаването отъ целта е въ зависимостъ отъ стѣсняването и разширяването на жглитѣ.

Мнозина искатъ да имъ се кажатъ нѣкои работи, ясни за разбиране. Това е най-лесната работа, но, въ края на краищата, ще кажатъ: „Суета на суетитѣ, всичко е суета.“ — Защо? — Ясно е, запримѣръ, че трѣбва да си купите новъ костюмъ, нова шапка или нови обуца, но тѣзи нѣща сж преходни, не могатъ да задоволятъ стремежа на вашата душа. Тогава вие се стремите къмъ неясни, отвлѣчени нѣща и се задоволявате съ тѣхъ. Запримѣръ, всички говорите за любовта — отвлѣчено понятие, но сте доволни. Никой не е виждалъ любовта, нито я пипалъ, нито я вкусвалъ, но е доволенъ, когато се говори за нея. Казвате, че чувствувате любовта съ сърдцето си. — Съ кое сърдце? Съ обикновеното? Това, което трепти въ човѣка, не е сърдцето му. Ето защо, ние

казваме, че любовта не се възприема чрез сърдцето, а по особенъ вътрешенъ път, незнаенъ и за самия човѣкъ. Обаче, реално е тъкмо това, което човѣкъ не знае. И добро е това, което човѣкъ не познава. Човѣкъ познава само ония нѣща, които хвърлятъ сѣнка. Само тѣзи тѣла хвърлятъ сѣнка, които иматъ дължина, широчина и дълбочина или височина.

Казвате: Какъ е възможно да бждатъ реални нѣща тѣзи, за които нищо не се знае? Вие считате незнанието за невежество. Споредъ мене, въ известно отношение, невежеството е за предпочитане предъ знанието. Добре е човѣкъ да бжде невежа въ лъжата, въ кражбата, въ обидитѣ, въ престѣпленията и т. н. Добриятъ човѣкъ е невежа въ правене на зло. И да иска да направи пакостъ или зло на нѣкого, не знае, какъ да постѣпи — невежа е човѣкътъ. По-добре ли е да срещнете човѣкъ, който знае да обижда, да лъже, да краде, да върши престѣпления, да осѣжда хората? Ще кажете за нѣкого, че билъ голѣмъ художникъ. Въ какво проявилъ майсторството си? Въ сѣнкитѣ, много сѣнки поставялъ. Това не е истинско художество. Изкуството не се заключава въ многото сѣнки, но въ умѣнето на човѣка да поставя сѣнки и да знае, колко силни или слаби трѣбва да бждатъ тѣ.

Днесъ се говори за свѣтлини и сѣнки, не само въ художеството, но и въ самия животъ. Човѣкъ трѣбва да знае ролята на сѣнката и на свѣтлината въ живота и да знае, къде да ги

поставя. При това, той трѣбва да различава сѣнката отъ реалността. Запримѣръ, каква разлика съществува между дървото и неговата сѣнка? Понѣкога човѣкъ намира реалността на нѣщата въ тѣхнитѣ сѣнки. Въ това отношение сѣнкитѣ сѣ необходими. Понѣкога и безъ сѣнки се отива къмъ реалността. Въ този случай, дойде ли до сѣнкитѣ, човѣкъ казва, като Соломона: „Суета на суетитѣ, всичко е суета.“ За да не извадите криво заключение за живота, по-добре е да вървите отъ сѣнкитѣ къмъ реалността, отколкото отъ реалността къмъ сѣнкитѣ. Ще кажете, че сте върващъ човѣкъ. Върващъ си, но вѣрата ти постоянно се мѣни: ту въ едно нѣщо вървашъ, ту въ друго. Каква е твоята вѣра, ако посоката ѝ се мѣни по нѣколко пѣти на день? Не е лошо да се мѣни човѣкъ, но поне да допринася нѣщо. Когато махалото на часовника се движи ту на една, ту на друга страна, то върши работа — показва времето. Неговото движение е ритмично. Ако се движи неправилно, безъ никакъвъ ритъмъ, и не показва точно времето, неговото движение е безсмислено.

Религиознитѣ хора казватъ, че човѣкъ трѣбва да бѣде добъръ. Срѣщате едного, той седи на едно мѣсто и казва: Искамъ да бѣда добъръ — махалото се подвижи надѣсно. После пакъ казва: Искамъ да бѣда добъръ — махалото се подвижи налѣво. Колкото повече повтаря желанието си, толкова по-редовно се движи махалото, и часовникътъ работи. По

едно време човѣкъ се отекчава отъ работата си и казва: Нѣма смисълъ да бжда добъръ, и по другъ начинъ може да се живѣе. Каже ли така, махалото престава да се движи, часовникътъ спира, но кой дето го срещне, все му дава по единъ ритникъ. И той удря, но, въ края на краищата, връща се у си дома съ пукната глава. — Защо е пукната главата ти? — Ударихъ на едного плесница, а той ми удари две и ме повали на земята. — Значи, слабъ човѣкъ си. Ти трѣбва да познавашъ силитѣ си и да предвиждашъ, какъвъ ще бжде краятъ на борбата. Който се бори съ една мжчнотия и не може да я победи, той е слабъ човѣкъ, още живѣе въ суетата на суетитѣ. — Искамъ да воювамъ. — Ами, ако те победятъ? Има смисълъ да воювашъ, само ако си сигуренъ въ силитѣ си. Ако те победятъ, по-добре не влизай въ война. Слабитѣ хора не трѣбва да воюватъ. По-добре нека стоятъ мирни и тихи, да гледатъ, какво правятъ силнитѣ. — Ама какво искашъ да кажешъ съ това? — Нищо особено, правя опитъ съ леда, искамъ да видя, може ли да се стопи отъ слънчевитѣ лжчи. Ако се стопи, ледътъ е слабъ; ако не се стопи, силенъ е. Вие знаете, какво става съ леда, когато се изложи на действието на слънчевитѣ лжчи.

Казвамъ: Глупаво е, наистина, слабиятъ да се бори съ силния, и ледътъ — съ слънцето. — Каква е разликата между умния и глупавия? Глупавиятъ държи леда въ ржката си

и не знае, какво да прави съ него; умниятъ стопява леда и го превръща въ вода; мъдрецътъ стопля водата на слънцето или на огъня и я прави удобна за пиене. Тъй щото, ако питате, каква е службата на слънцето, ще знаете, че, покрай другата служба, слънцето има задача да топи леда и снѣга и да стопля водата. Правете и вие това, което слънцето прави: стопявайте леда и стопляйте водата.

И тъй, за да вървите въ правия път, мислитѣ ви трѣбва да бждатъ прави, чувствата ви—широки, а постѣпкитѣ ви—да иматъ и три-тѣ измѣрения. Това значи, да бжде човѣкъ като слънцето. Това значи, да се приближава човѣкъ къмъ своя първоначаленъ източникъ. Всички тѣла, които се отдалечаватъ отъ своя първоначаленъ източникъ, вървятъ въ кривъ път, т. е. по крива линия. Който се отдалечава отъ своя първоначаленъ източникъ, обеднява и прави много погрѣшки; който се приближава къмъ източника, забогатява. Като обеднява, човѣкъ изпада въ противоречия, които го натъкватъ на отрицателни прояви: кражба, лъжа, лицемерие и др. Значи, когато прави добро, човѣкъ се приближава къмъ центъра; когато прави зло, той се отдалечава отъ центъра. Пита ли нѣкой, защо грѣши, ще знае, че причината се крие въ отдалечаването му отъ центъра. — Ама защо правя добро? — Защото се приближавашъ къмъ центъра. Добре е човѣкъ и когато прави погрѣшки, и когато прави добро, да съзнава това, което прави. Истинското добро подраз-

бира съзнателно приближаване на човѣка къмъ центъра, къмъ Първичния Източникъ на живота. Този човѣкъ никога не може да каже като Соломона „суета на суетитѣ, всичко е суета“. Обаче, започне ли да се отдалечава отъ центъра, човѣкъ вижда вече суетата на своя личенъ животъ.

„Коя полза чловѣку отъ всичкия му трудъ, въ който се труди подъ слънцето?“ (— 3 ст.). — Така може да говори само онзи, на когото линията на живота се удължила, и той се отдалечилъ отъ центъра, т. е. отъ Първичния Източникъ. Нѣкой иска да стане богатъ, а същевременно се отдалечава отъ центъра. Това е невъзможно. Ако при това положение забогатѣе, богатството му е незаконно придобито и, въ края на краищата, ще го загуби. Ако искате да забогатѣете законно, всѣки моментъ трѣбва да отправяте мислитѣ и чувствата си къмъ Първичния Изворъ на живота. Всѣки моментъ провѣрвайте посоката на вашето движение, да не потънете въ морето. Както капитанътъ следи за кормилото на своя параходъ, така и вие трѣбва да следите за посоката на своето движение. Следете, дали съзнанието ви се разширява или стѣснява. Ако се разширява, вие се приближавате къмъ центъра; ако се стѣснява, вие се отдалечавате. Нѣкой ограничилъ съзнанието си, а въпрѣки това казва, че има много знания, че е ученъ човѣкъ.

Единъ ходжа се представялъ за много-знаещъ и постоянно разправялъ, че знае, какво

прави Господъ. Когато отивалъ при султана, все това разправялъ, какво прави Господъ въ всѣки даденъ моментъ. Случвало се понѣкога да се срещнатъ ходжата и владиката. Първата имъ работа била, да се надпреварятъ, кой знае повече нѣща за Бога. Единъ день султанътъ решилъ да подложи знанието имъ на опитъ, да види, кой отъ двамата знае повече. За тази цель той заповѣдалъ на единъ отъ слугитѣ си да свари петъ—шестъ килограма млѣко и да го изсипе въ дълбокъ сждъ. Слугата сварилъ млѣкото и го сложилъ предъ гоститѣ. Султанътъ предложилъ на гоститѣ си по едно парче хлѣбъ. Той взелъ и за себе си сжщо едно парче хлѣбъ и се обърналъ къмъ гоститѣ си съ думитѣ: Заповѣдайте на моята трапеза. Накупете си хлѣба на хапки и го сложете въ млѣкото. Сжщото направилъ и той. Следъ това взелъ една лъжица, разбъркалъ хапкитѣ въ млѣкото и казалъ на гоститѣ си: Нека всѣки отъ васъ вземе своитѣ хапки. — Това е невъзможно. Отде знаемъ, кои хапки на кого принадлежатъ? — Ако хапкитѣ си не познавате, какъ знаете, какво прави Господъ всѣки моментъ? — запиталъ султанътъ. За случая Христосъ си е послужилъ съ следната мисль: „Ако земнитѣ работи не разбирате, какъ ще разберете небеснитѣ?“ Следъ всичко това ще дойде нѣкой да казва, че видѣлъ ангелъ, облѣнъ въ свѣтлина, съ криле на гърба си и т. н. Това е човѣшка представа за ангела. Въ сжщность, ангелътъ нѣма криле, както чо-

вѣкъ си представя, нито свѣтлината му е такава, каквато хората си въобразяватъ. Свѣтлината, за която хората говорятъ, не е външна. Външната свѣтлина е едно нѣщо, а вътрешната — друго. Ще кажете, че свѣтлината е нѣщо реално. Какво нѣщо е свѣтлината, и доколко е реална, това е въпросъ, върху който малцина могатъ да се произнасятъ.

Когато се говори за реалностъ, трѣбва да знаете, че вънъ отъ любовта никаква реалностъ не съществува. Любовта е единствената реалностъ въ свѣта. Свѣтлина безъ любовъ не е свѣтлина, но сѣнка на свѣтлината. Тѣй щото, когато се говори за свѣтлината на ангелитѣ, ние разбираме вътрешна свѣтлина, която има за основа любовта. Обаче, когато се говори за любовта, разбираме прави мисли, прави чувства и прави постѣпки. Съ други думи казано: любовта съдържа въ себе си мисли съ удължени линии, чувства съ удължени и разширени линии и постѣпки съ линии, които иматъ дължина, широчина и височина. Следователно, ако мисълта не е удължена, не е права; ако чувството нѣма дължина и широчина, не е Божествено; ако постѣпката не включва тритѣ измѣрения, не е възвишена.

Задача на всѣки човѣкъ е да прилага любовта въ живота си, като условие за преодоляване на всички мжнотии, като стимулъ за повдигане и като сила за реализиране на всички желания. Безъ любовъ човѣкъ нищо не може да постигне. Любовта внася топлина въ

сърдцето, свѣтлина въ ума и сила въ тѣлото на човѣка и го прави мощенъ и великъ. Човѣкътъ на любовта е разуменъ, добъръ, здравъ и богатъ. Нѣма ли любовъ въ себе си, той ми нава за обикновенъ човѣкъ.

Единъ светия присѣтствувалъ на единъ отъ вселенскитѣ събори, дето разисквали върху различни философски въпроси. Всички казали мнението си, само светията мълчалъ. — Защо и ти не кажешъ нѣщо поне по единъ отъ разглежданитѣ въпроси? — го запитали присѣтстващитѣ. — Нищо не мога да кажа, не познавамъ философията. — Нищо ли не знаешъ? — Едно нѣщо зная. — Покажи, какво знаешъ! — извикали всички въ единъ гласъ. Светията взелъ единъ камъкъ въ ржката си и го стисналъ силно. — Какво станало? — Отдолу, подъ камъка, потекло вода, а отгоре се явилъ пламъкъ. Питамъ: кое отъ дветѣ нѣща е за предпочитане — да философствувашъ върху неразрешими въпроси, или да стиснешъ камъкъ въ ржката си, и отдолу да потече вода, а отгоре да се яви пламъкъ?

Следователно, реално е само това, което никога не се измѣня и не хвърля сѣнка. Това, което се измѣня въ васъ, не е реално. То хвърля сѣнка въ живота ви. Съмнението, подозрението, неразположението сж сѣнки. На тѣхъ не може да се разчита. — На какво разчита житното зърно? — На силата, която е вложена въ него. На сжщото трѣбва да разчитате и вие. Силата, която е вложена въ васъ,

е реалното въ живота. Разчитате ли на нѣща, които сѣжъ вѣнъ отъ васъ, това показва, че уповавате на сѣнкитѣ. Какво сте имали въ миналото, това не е важно; какво ще имате въ бъдеще, и това не е важно. За васъ е важно това съ което разполагате въ настоящия моментъ.

Като слушате да говоря за реалността, вие очаквате да получите нѣщо. Правн сте, човѣкъ все трѣбва да получи нѣщо. Достатъчно е да отвори устата си, за да глътне малко вода, да се разхлади. Какво очаква тогава отъ приятеля си? И отъ приятеля си човѣкъ очаква нѣщо. Споредъ мене, приятелъ е онзи, който постоянно внася доброто въ човѣка, а изнася навѣнъ злото. Бждете приятели на хората, за да бждатъ и тѣ ваши приятели.

Мнозина се оплакватъ отъ хората, отъ съседитѣ си, че постоянно ги безпокоели. — Какъ ги безпокоятъ? — Вечеръ късно седѣли, свирели и пѣли. Не знаятъ, какво да правятъ, какъ да излѣзатъ отъ това положение. Проста работа! Турете си памукъ въ ушитѣ и нѣма да чувате, какво става около васъ. Ако нѣкой пѣе и свире добре, ще слушате и ще се наслаждавате. Щомъ се наситите, ще турите памукъ въ ушитѣ си и ще си легнете да спите. Памукътъ е едно отъ най-проститѣ срѣдства. Има и друго срѣдство — концентриране на мисълта. Ще съсрѣдоточите мисълта си върху нѣкой важенъ въпросъ и нищо нѣма да чувате. Щомъ се намѣри предъ нѣкаква мжчнотия, човѣкъ трѣбва да мисли,

да чувствува и да постъпва право. Ако не мисли право, той самъ се осжда на смъртъ; ако не чувствува право, той преждевременно остарява; ако не постъпва право, той никога не може да се подмлади.

Каква поука можемъ да извадимъ отъ живота на Соломона? Като проповѣдникъ, Соломонъ мислѣше, че ще научи хората, какъ да живѣятъ правилно, но видѣ, че нищо не можа да направи. Като царъ, той мислѣше, че ще оправи свѣта, но и тукъ не успѣ. Като придоби много знания, мислѣше, че подъ слънцето ще намѣри новото, но накрая каза: „Нищо ново нѣма подъ слънцето. Суета на суетитѣ, всичко е суета.“ Това значи: и проповѣдникъ да станешъ, и царъ да бждешъ, и подъ небето да ходишъ, нищо нѣма да постигнешъ. Всичко въ живота е суета. Ето защо, на никого не проповѣдай, никого не управлявай, никога не мисли, че ще научишъ хората, какво ново има подъ слънцето.

Ще кажете тогава, че животътъ нѣма сль. Така не се говори. Да изучавате проявитѣ на любовта, това е една отъ великитѣ и обширни науки. Срещнете ли единъ човѣкъ, вие трѣбва да знаете, носи ли той любовта въ себе си. Ако любовта е въ него, ще познаете по неговитѣ прави мисли, чувства и постъпки. Права мисль, право чувство и права постъпка сж тѣзи, които внасятъ спокойствие и миръ въ човѣка. Щомъ успокояватъ едного, тѣ внасятъ спокойствие въ всички. Следователно,

това, което е право и добро за едного, трѣбва да бѣде право и добро за всички. Благото за едного е благо за всички.

И тъй, отношенията на човѣка къмъ Бога, т. е. къмъ Любовта, сж правилни, само когато мислитѣ, чувствата и постѣпки му сж прави. Отношенията на човѣка къмъ Любовта сж правилни, когато той е добъръ първо за себе си, а после и за ближнитѣ си. Щомъ е добъръ за себе си, той не може да не бѣде добъръ и за другитѣ хора. Добриятъ за себе си, т. е. за Божественото Начало въ себе си, е добъръ и за другитѣ. Той живѣе въ реалността. Който е добъръ първо къмъ ближнитѣ си, а после къмъ себе си, той живѣе още въ сѣнкитѣ на живота, въ суетата на суетитѣ.

Следователно, ако искате да имате правилни отношения къмъ Любовта и да се приближите къмъ нея, влѣзте въ областта на разширяването на жглитѣ. Ако искате да се отдалечите отъ Любовта, влѣзте въ областта на стѣсняването на жглитѣ.

Проявениятъ Духъ въ Любовта, проявениятъ Духъ въ Мъдростта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

16. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 10. февруарий, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

ПЪТЪ КЪМЪ ЛЮБОВЬТА

Размишление.

Ще прочета 2. глава отъ Еклисиастъ.

Въ прочетената глава Соломонъ изнася предъ свѣта две огледала: въ едното огледало се оглежда всѣки човѣкъ поотдѣлно, а въ другото — цѣлото човѣчество. Това, което Соломонъ нѣкога е описалъ, днесъ го опитватъ всички хора поотдѣлно, както и цѣлото човѣчество. Значи, днесъ Соломонъ е навсѣкжде. Съ други думи казано: философията на Соломона и до днесъ още се шири по цѣлия свѣтъ. Въ тази глава Соломонъ описва живота си и страданията, които ималъ като царъ. Всѣки човѣкъ минава презъ страдания. Нѣкои хора познаватъ страданията на Соломона, други сж кандидати за тѣхъ, а трети едва влизатъ въ живота, готвятъ се да работятъ, да използватъ условията и богатата, които свѣтътъ имъ предлага, и не подозиратъ, какви мъчнотии, страдания и разочарования ги очакватъ.

„И наслаждавай се съ благо; и ето, и то е суета“. (— 1 ст.). Младиятъ, който едва влиза въ живота, иска да се наслаждава отъ неговитѣ блага, но, като опита наслаждението, казва: И това е суета. Младиятъ войникъ, който не е влизалъ още въ сражение, тръгва за бойното

поле накиченъ, добре стегнатъ, препасанъ съ пушка — гордо пристъпва. Влѣзе ли въ боя, опита ли куршумитѣ, търколи ли се веднѣжъ на земята, изгубва вече своята напетостъ и самоувѣреностъ. Който не е страдалъ, лесно говори за атаки и за победи; който е страдалъ, повече мълчи и мисли. Войникътъ, който е опиталъ свойствата на куршумитѣ и на гранатитѣ, като влѣзе въ окопа, свие се и кротува. Младиятъ го пита: Защо си толкова страхливъ? — Скоро ще разберешъ. И наистина, като чуе свиренето на куршумитѣ и гранатитѣ около себе си, той моментално се сгушва, скрива се въ окопа. Докато не е раняванъ, войникътъ е смѣлъ, въодушевенъ, мисли, че ще направи нѣщо. Щомъ го ранятъ, главата му увисва надолу и, като Соломона, казва: „Суета на суетитѣ, всичко е суета“. Така казва и стариятъ човѣкъ, който се е вкисналъ вече. Като се огледа надѣсно-налѣво и види, че цѣлъ е потъналъ въ рани, казва: Доста вече смѣлостъ! Сега ще стоя настрана, далечъ отъ куршумитѣ.

„Рекохъ за смѣха: лудостъ е; и за веселбата: Що ползува тя?“ (—2 ст.).

„И помислихъ въ сърдцето си: Да веселя плътта си съ вино, когато още сърдцето ми се упражняваше въ мъдростта, и да удържа безумието, доде видя, кое е доброто за човѣческитѣ синове, да го правятъ подъ небето презъ всичкитѣ дни на живота си“. (—3 ст.). — Всичко това Соломонъ е преживѣлъ, понеже му било наложено отъ Провидението. Той билъ

окултенъ ученикъ, вследствие на което му дали да разреши известни задачи. Нѣкои задачи той разреши правилно, но нѣкои — не можа. Обаче, той остави своитѣ ценни опитности, отъ които човѣчеството може да се ползува и до днесъ. Соломонъ описва и своитѣ страдания и разочарования, презъ които минаватъ и сегашнитѣ хора. Нѣкои хора искатъ да опишатъ страданията си, но така ги преувеличаватъ, като че ли нѣма по-голъми отъ тѣхнитѣ страдания. Като погледнете лицата имъ, виждате, че сж закръглени, пълнички, като месецина. При това, казватъ, че не сж видѣли бѣлъ день въ живота си. Тѣ говорятъ съ хиперболи. Не може човѣкъ да е страдалъ много, и на лицето му да нѣма отпечатъкъ. И Соломонъ е страдалъ, но лицето му било закръглено, нѣмало печата на страданията. Той ималъ на разположение много пѣвци и пѣвици, но, въпрѣки това, пакъ билъ недоволенъ. Ималъ много жени, но пакъ билъ недоволенъ.

Често се казва, че нѣкой мъжъ търси женитѣ, иска да има много жени. Казватъ още, че нѣкоя жена търси мъжетѣ, иска да има много мъже около себе си. Който не мисли право, той се спира върху външната страна на въпроса и започва да гледа съ лошо око на такъвъ мъжъ и на такава жена. Въ сжщностъ, въпросътъ е поставенъ другояче. Многого жени подразбиратъ много желаня, а многого мъже — много мисли. Следователно, жената е отражение на човѣшкитѣ желаня, а мъжътъ — на

човѣшкитѣ мисли. Искашъ ли да имашъ много жени, ти си човѣкъ на много желанія. Искашъ ли да имашъ много мъже, ти си човѣкъ на много и разнообразни мисли.

Тѣй щото, когато човѣкъ не мисли право, това показва, че не е влѣзълъ въ живота на страданията и не го разбира. Когато влѣзе въ тази областъ на живота, човѣкъ започва вече да мисли и да чувствува. Щомъ започне да мисли, да чувствува и да желае, страданията непременно ще го посетятъ. — Не може ли безъ страдания? — Може, но не трѣбва да мислишъ и да чувствувашъ. Докато човѣкъ мисли и чувствува, страданията неизбежно ще го следватъ. Дето сж страданията, тамъ сж и радоститѣ, като естествена смѣна на положението. Понѣкога страданията идатъ като резултатъ на кривитѣ възгледи на човѣка. Нѣкой човѣкъ купува овце, говеда, съ цель да се размножатъ, за да се осигури той. Обаче, не излиза така. Купува овце и говеда, но едно следъ друго тѣ умиратъ и, вмѣсто да се осигури, той изгубва и това, което има.

Единъ български овчаръ, голѣмъ безвѣрникъ, често казвалъ на другаритѣ си, че не вѣрва въ Бога и въ Неговата помощъ. Ако не разчита на себе си, на никого не може да разчита. Той постоянно купувалъ овце, докато ги докаралъ до две хиляди. — Ще видите, казвалъ той на приятелитѣ си, че отъ мене зависи моето благосъстояние. Достатъчно е половината отъ овцетѣ ми да иматъ малки, за да забога-

тѣя. Богатството ми е въ ржцетѣ. Така се разговарялъ съ другаритѣ си и небрѣжно стрелялъ въ въздуха, срещу Господа, чието съществуване не признавалъ. Единъ день между овцетѣ му се явила нѣкаква болестъ, отъ която всички умрѣли. Силно разгнѣвенъ, той ги нахвърлялъ една по една въ единъ дълбокъ кладенецъ и напусналъ родното си село. Следъ време единъ отъ приятелитѣ му го срещналъ и го запиталъ: Какво постигна съ замѣрването си срещу Бога? И ние можемъ да попитаме: Какво постигна този смѣлъ българинъ съ отричането на Първата Причина въ живота?

Мнозина не успѣватъ въ живота си, защото мислятъ като българския овчаръ. Щомъ се натъкнатъ на нѣкоя свѣтла мисль и възвишено чувство, тѣ грѣмватъ три пѣти срещу тѣхъ, отричатъ ги съ една дума: Глупава работа е това! Глупава работа е, но овцетѣ имъ една следъ друга измиратъ, т. е. лишаватъ се отъ благото, което носятъ свѣтлитѣ мисли и благородни чувства. Не е лошото тамъ. Човѣкъ може да прави погрѣшки, но трѣбва да ги изправя. По този начинъ той се учи и самовъзпитава. И Соломонъ правѣше погрѣшки, но не могълъ всички да изправи. Той самъ не се ползувалъ отъ своитѣ опитности. Когато се яви въ него едно желание, той си взе една жена. Като не разбра, какво се крие въ това желание, каза: Съ една жена човѣкъ не може да бжде щастливъ. Съ други думи казано: съ едно желание човѣкъ не може да бжде ща-

стливъ. Затова той си взе още една жена. Не-разбралъ себе си, не придобилъ опитностъ, той взе и трета, четвърта, пета жена, докато увеличи броя имъ толкова много, че се натъкна на голѣми противоречия. Единъ день той каза: Не мога да се справямъ съ тѣзи жени, не мога да се грижа повече за тѣхъ. Защо трѣбва той да се грижи за тѣхъ? Всѣка жена ще се грижи за себе си. Да имашъ много желанія, това е все едно, да носишъ чувалъ на гърба си, въ който всѣки день прибавяшъ по единъ килограмъ. Докато чувалътъ тежи два, три, петъ, десетъ килограма, както и да е, лесно се носи. Обаче, когато теглото му стигне до сто килограма, ти се отчайвашъ и казвашъ: Не мога повече да го нося, тежи много, кола нѣмамъ, слуги нѣмамъ — отказвамъ се отъ него. — Кой те заставя да носишъ този тежъкъ чувалъ на гърба си? — Трѣбва да се живѣе. Ако не е чувалътъ, гладенъ ще умра. Природата е показала на човѣка, че и съ малко може да живѣе. Достатъчно е да носишъ три килограма на гърба си, т. е. въ стомаха си. Имашъ ли три килограма храна за стомаха си дневно, това е достатъчно — повече не ти трѣбва. Държишъ ли въ ума си мисълта, че трѣбва да носишъ на гърба си чувалъ, тежъкъ сто килограма, скоро ще капитулирашъ. Повече отъ три килограма тежестъ не носете. Това е най-много, съ което умътъ и сърдцето могатъ да се натоварятъ.

Повечето отъ съвременнитѣ хора минаватъ за млади. — Защо? — Защото не сж изучавали силата на човѣшкитѣ мисли, чувства и желания, да познаватъ тѣхното мощно влияние върху човѣка. Има случаи, когато една мисълъ е по-опасна отъ куршумъ. Той ще те засегне нѣкжде, ще мине и замине презъ тебе, и нѣма да остане следа. Въ душата ти, въ психиката ти, обаче, горчивата мисълъ или горчивата дума може да произведе такъвъ ефектъ, че съ години не можешъ да се освободишъ отъ нея. Който не разбира смисъла на горчивитѣ мисли и чувства, постоянно се пита, защо сж допуснати въ живота. За да съществуватъ и да се допусчатъ, все има нѣкакво основание. Защо българитѣ сами развалятъ чешмитѣ си? Виждате нѣкжде една хубава чешма, съ красиво корито, направено отъ хубавъ камъкъ. Който мине покрай чешмата, ще се наведе да пие вода, ще се полюбува малко и после ще каже: Я да опитамъ, мога ли да наостря бравата си на това корито. Днесъ единъ напочи бравата си, утре — другъ, докато най-после коритото се изхаби, и чешмата изгуби красотата си. — Защо става това? — Защото въ самия човѣкъ има нѣщо необработено. Кой какъ мине покрай чешмата, спира се и казва: Чудно нѣщо, какъ се развали хубавата чешма! Чешмата сама не се разваля — хората сж я развалили.

Какво правятъ съвременнитѣ хора? — Всѣки день тѣ точатъ бравата си върху своя

мозъкъ, върху своето сърдце и после се чудятъ, защо нервната имъ система е разстроена, защо кръвообръщението имъ не е правилно. Много естествено. Тѣ сами развалятъ нервната си система, а после се запитватъ, защо другитѣ хора иматъ здрава нервна система. Чувате нѣкой да казва за себе си, че отъ него нищо нѣма да излѣзе. Днесъ си каже така, утре си каже така, докато единъ день се сбъдне казаното — отъ него нищо не излиза. Отъ една страна желае да излѣзе нѣщо добро отъ него, а отъ друга — самъ си противодействува. Желашъ ли да постигнешъ нѣщо хубаво, дрѣжъ въ себе си положителна мисълъ. Не точи брадата си на своя мозъкъ и на своето сърдце. — Ама не мога да се въздържамъ! — Това е другъ въпросъ. Защо не можешъ да се въздържашъ? Значи, стѣпилъ си върху наклонна плоскостъ, и обущата ти се хлѣзгатъ. При това положение, и най голѣмиятъ юнакъ не може да издържи. Обаче, ако и най-слабиятъ стѣпи на равна плоскостъ, ще издържи, нѣма да се хлѣзне. Докато нѣма петъ пари въ джоба си, човѣкъ е тихъ и спокоенъ, съ никого не се кара, на никого не се сърди — нѣма отношения съ хората. Щомъ внесе 100—200 хиляди лева въ банката, веднага започва да се интересува отъ хората, отъ банкитѣ. Той иска да знае, какво е положението на банката, да не би по нѣкакъвъ начинъ да фалира. Като имашъ пари, ще влѣзешъ въ отношение съ този — съ онзи, докато единъ день се скарашъ съ тѣхъ. Какво е ста-

нало съ тебе? Подхлъзналъ си се. — Ама безъ пари не може да се живѣе. — Това е другъ въпросъ.

Казвате: Не може ли човѣкъ да има пари и да не се безпокои? — При днешнитѣ условия това е невъзможно. Не може човѣкъ да има красива дъщеря и да не се безпокои за нея. Този момъкъ я погледналъ, онзи я погледналъ, докато нѣкой я задигне. При това, не е безразлично на бащата, какви момци поглеждатъ къмъ дъщеря му. Ако момъкътъ е угледенъ, красивъ, както и да е; ако е нѣкой простакъ, глупавъ, бащата непременно ще се безпокои и нѣма да бжде доволенъ. Питамъ: Какъ може да бжде спокоенъ мжжътъ, чиято жена е млада и красива? Този мжжъ я погледналъ, онзи я погледналъ, трети пъкъ се докосналъ до дрехата ѝ. Мжжътъ ѝ веднага изважда револверъ, иска обяснение, какъ смѣе той да се докосва до дрехата на жена му. Нѣкой взелъ отъ нѣкого сто-двеста лева на заемъ и не му ги върналъ. Какъ си позволилъ този човѣкъ да го ощети! Какъвъ животъ можете да очаквате при такова разбиране на хората? Въ това отношение Соломонъ бѣше по-мждъръ отъ много хора, които днесъ минаватъ за умни. Той никога не извади револвера си, да убива, но си постави задача, да наблюдава хората, какъ живѣятъ. Той си изработилъ особена философия и казвалъ: Ако нѣкой се опита да се докосне до жена ми, ще взема втора; ако и нея докосне, ще взема трета. Та-

ка той ималъ 300 жени и 600 наложници. По този начинъ той искалъ да се освободи отъ ревността. Като забелязвалъ, че ревнува една жена, той взималъ втора; ако и нея ревнува, взималъ трета. Но и при това положение не могълъ да се справи съ ревността. Единъ день той срещналъ една млада, красива мома, въ която се влюбилъ, но тя го пренебрегнала. Той не могълъ да понесе този отказъ, вследствие на което изпадналъ въ голѣмо противоречие и казалъ: „Суета на суетитѣ, всичко е суета.“ Съ отказването ѝ животътъ му се обезсмилилъ. Всичкиятъ трудъ, който положилъ за царството си, всичко, което до това време направилъ, се обезсмислило. Той разбралъ, че, освенъ любовта, нищо друго нѣма смисълъ.

Съвременнитѣ хора страдатъ и се питатъ, защо идатъ страданията. — Много естествено, отказано имъ е нѣщо. Виждате, че нѣкой се вкисналъ, неразположенъ е. — Защо? — Нѣкой мъжъ или жена отказала да му даде нѣщо. Помнете: Любовта съ праздни работи не се занимава, любовни писма не пише, скръбни не утешава. Като види, че нѣкой страда, тя духне около него и си заминава. Съ едно духане тя разгонва скръбта. Като срещне нѣкой гладенъ човѣкъ, тя му оставя единъ хлѣбъ и си заминава. Гладниятъ взима хлѣба и казва: Добре, че ми остави хлѣбъ, да задоволя глада си, но защо не остана при мене, да ми каже нѣщо? Любовта нѣма свободно време. За единъ хлѣбъ, който струва петъ лева, тя нѣма време да се

спира, да му разправя, че го обича, че се грижи за него и т. н. Въ дадения случай гладниятъ се нуждае отъ хлѣбъ. Щомъ задоволи глада си, тогава може да става въпросъ за разговоръ, но това е второстепенна работа. Любовта ще го срещне другъ пѣтъ, когато нѣма нужда отъ хлѣбъ и ще се спре при него, да му говори за други работи. — Ама защо никой човѣкъ не ми казва, че ме обича? — Да ти разправя човѣкъ, колко те обича, това сж залъгвания. Любовта не си служи съ залъгвания. Залъгвашъ човѣка, когато искашъ да вземешъ нѣщо отъ него или да го използувашъ. Не прави ли човѣкъ сжщото и съ коня си? Когато иска да се качи на коня си, той го изважда отъ обора и започва да го тупа по гърба, да му казва, че го харесва. Щомъ тури седлото и се качи на коня, той го удря съ шпоритѣ си и трѣгва на пѣтъ. Като се върне отъ работа, конникътъ слиза отъ коня си, дава му малко храна и пакъ го затваря въ обора. Съ това любовта му къмъ коня се свършва. Желаете ли и вие такава любовъ?

Всички хора търсятъ любовта, но не сж довольни, ако имъ се даде любовъ, каквато конникътъ дава на своя конь. — Защо не сте довольни отъ такава любовъ? — Защото била свързана съ мъчения. Тогава, за да не се мъчи, коньтъ трѣбва да бжде слабъ, изнемощѣлъ, да лежи по цѣли дни въ обора. Но коньтъ не желае това. Той предпочита да носи господаря си, но да бжде здравъ, силенъ, угоенъ. Щомъ

е здравъ, конникътъ го възсѣда и му казва: Хайде, ще вървишъ съ мене въ широкия свѣтъ, да опитваме благата на живота. Азъ ще ямъ хубави храни, а на тебе ще давамъ зобъ. Ще кажете, че положението на коня е тежко. Когато господарътъ го гледа добре, не е тежко положението му. — Какво представя конътъ? — Вашето тѣло. Вие впрѣгате тѣлото си на работа и се радвате, когато сте здрави, силни, можете да свършите нѣщо полезно. Умътъ е конникътъ, който се справя съ своя конь. Имали нѣщо лошо въ това? Радвайте се, че имате умъ, който управлява тѣлото и се грижи за него. Всѣки день умътъ възсѣда тѣлото, кара го да работи и, следъ като свърши опредѣлената работа за деня, дава му храна, го оставя да си почине.

Това сж образи, които иматъ отношение къмъ самия животъ. Вие трѣбва да разбирате тѣзи образи правилно, да се ползвате отъ тѣхъ, както Соломонъ се ползувалъ отъ своитѣ опитности. Отъ преживяванията си на физическия свѣтъ той вади заключения за духовния и вижда, че земниятъ животъ е времененъ и преходенъ. Всѣки човѣкъ минава презъ опитноститѣ на Соломона, т. е. презъ страданията и радоститѣ. Каквото и да прави, той не може да ги избѣгне. Като минава презъ страдания и радости, човѣкъ трѣбва да ги разбира. Скърбитѣ продължаватъ живота. Тѣй щото, безъ скърби и страдания човѣшкиятъ животъ щѣше да бжде потежъкъ и по-кжсъ, отколкото е въ действи-

телностъ. Значи, страданията сж спасителенъ пжть за човѣка. Безъ тѣхъ той щѣше да се намира на такъвъ опасенъ пжть, какъвто не може да си представи. Дойдете ли до страданията, не ги избѣгвайте, но кажете, както българинътъ казва: „Ела зло, че безъ тебе по-зло“. Страданията сж за предпочитане предъ мъчнотиѣ и нещастията. Тѣ носятъ нечувани блага за човѣка. Ако Христосъ не пострада, и Той, и човѣчеството щѣха да се лишатъ отъ благата на живота. Даже голѣмото страдание е за предпочитане предъ малкото мъчение. Страданието е пжть, който води човѣка къмъ спасение. Мъченията, обаче, се подчинява на други закони. Мъчението води човѣка къмъ безизходенъ пжть, а страданието — къмъ спасение. Следователно, попаднете ли въ безизходния пжть на мъчението, молете се да дойде страданието, да ви избави отъ този пжть. Какъ ще гледате тогава на страданието? Като на благо, което освобождава човѣка. Ще кажете, че страданията ви сж голѣми. Радвайте се и на голѣмитѣ, и на малкитѣ страдания. На всѣки човѣкъ се даватъ страдания, споредъ степенъта на неговото развитие. Колкото по-голѣми сж страданията на човѣка и може да ги издържа, толкова и умътъ му е по-добре развитъ. Страданието показва степенъта на човѣшката интелигентностъ. Колкото повече страда човѣкъ, толкова по-интелигентенъ е той. Значи, между интелигентността и страданието има известно съотношение. Страданието се явява като признакъ на човѣшката

интелигентностъ. То се увеличава порпорционално съ интелигентността, т. е. съ развиването на човѣшкия умъ. Днесъ човѣчеството страда повече, отколкото въ миналото, защото е по-развито въ умствено отношение. Колкото повече се развива човѣчеството, толкова повече се увеличаватъ страданията му.

Въ една отъ главитѣ на Откровението се говори за небеснитѣ жители, които били облѣчени съ бѣли дрехи. — Защо сж облѣчени съ бѣли дрехи? — Защото сж минали презъ страдания. Значи, скърбитѣ и страданията избѣлватъ човѣка, т. е. обличатъ го въ бѣли дрехи. Като минава презъ страдания, човѣкъ развива ума си и започва да разбира смисъла на живота. Каквото и да правите, никой не може да избѣгне страданията. Като знаете това, не трѣбва да се обезсърдчавате. Пжтътъ на страданията е неизбѣженъ; всѣки самъ трѣбва да го извърви и то пешъ, безъ никакви превозни срѣдства. И да ви помогне нѣкой, пакъ на васъ предстои минаването на този пжтъ. Както и да ви се помогне, никой не може да влѣзе въ дълбочината на страданията ви. Затова, именно, нѣкой се оплаква, че хората не влизатъ въ положението му. Защо ще влѣзатъ, да се удавятъ ли? Достатъчно е, ако нѣкой ви подаде ржката си, но да изисквате, заедно съ васъ да влѣзе въ дълбочинитѣ на морето, това не е право. Или пжкъ, какъ можете да изисквате съчувствие отъ човѣкъ, който спи? Той е заспалъ дълбоко, за никого

и за нищо не мисли. Тъй шото, благодарете и за най-малката помощ, която хората ви даватъ. Благодарете и за страданията, които ви сж дадени, понеже тѣ носятъ известни блага за душата ви.

Помнете: нѣма живо сжщество на земята, което да не страда повече или по-малко. На всѣки човѣкъ сж дадени толкова страдания, колкото може да понесе. Великитѣ хора носятъ велики страдания. Ще кажете, че Христосъ бѣше великъ, носѣше голѣми страдания, но по едно време не можа да ги издържи и хвърли кръста си на земята. — Кога бащата хвърля кръста отъ гърба си? — Когато иска да даде добъръ урокъ на децата си. Докато сж още малки и несъзнателни, той ги носи на гърба си. Когато пораснатъ, тѣ започватъ да мислятъ свободно, но ядатъ и пиятъ и продължаватъ да седятъ на гърба на баща си. Последниятъ спира срѣдъ пѣтя и захвърля кръста настрана. Слабъ ли е бащата? Не е слабъ, но той иска да имъ покаже, че пѣтътъ, по който вървятъ, не е правъ. Отъ този урокъ разумнитѣ деца веднага се стрѣскатъ, съзнанието имъ се пробужда, и тѣ тръгватъ въ правия пѣтъ. Неразумнитѣ деца, обаче, заспиватъ по-дълбоко, отколкото по-рано, и оставатъ на срѣдата на пѣтя. Тѣ не сж готови за съзнателенъ животъ, но и бащата не е длъженъ да ги носи цѣлъ животъ на гърба си. И Христосъ, Който се пожертвува отъ любовъ за човѣчеството, не е длъженъ да носи на

гърба си неразумнитѣ хора, които мислятъ само за ядене и пиене. Съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ страдания. Който страда и носи разумно страданията си, той е герой; който не иска да страда и постоянно се оплаква отъ страданията си, той е страхливецъ. Защо трѣбва да се оплаква човѣкъ отъ страданията си? Който страда, човѣкъ става. Безъ страдания нѣма развитие. Страданието е пѣть за освобождение, за спасение. Този пѣть е опредѣленъ само за човѣка, а не и за животнитѣ. Обаче, като живѣятъ между хората, понѣкога и животнитѣ страдатъ заедно съ тѣхъ.

Едно се иска отъ васъ: да не преувеличавате страданията си, да мислите, че сѣдбата ви е непоносима, че Провидението е по-жестоко къмъ васъ, отколкото къмъ другитѣ. Това е криво заключение. Ще каже нѣкой, че не е видѣлъ бѣлъ день въ живота си. Това не е вѣрно. Не се самозаблуждавайте. Като живѣе, човѣкъ минава презъ различни състояния, презъ радости и страдания. Следователно, колкото по-голѣми страдания минава човѣкъ, толкова по-голѣми сѣ радоститъ му; колкото по-малки сѣ страданията му, толкова по-малки сѣ и радоститъ. И обратно: голѣмитѣ радости се смѣнятъ съ голѣми страдания, а малкитѣ радости — съ малки страдания. Когато нѣкой казва, че не е видѣлъ бѣлъ день въ живота си, това се дължи на факта, че, по естество, човѣкъ помни повече злинитѣ, отколкото добринитѣ. Запримѣрь, ако нѣкой

приятелъ ви направи сто добрини и едно зло, вие забравяте стотъ добрини, а помните пакостта, която ви причинилъ само единъ пжтъ. Защо не приемете, че пакостта е случайность? Колкото и да е добъръ човѣкъ, все ще се случи поне единъ пжтъ да причини зло или пакостъ на нѣкого.

Единъ младъ господарь се разгнѣвилъ на слугата си и въ гнѣва си го замѣрилъ съ камѣкъ. Обаче, слугата билъ далечъ отъ него, и той не могълъ да го улучи. Вмѣсто слугата си, той ударилъ жена си, която била скрита въ двора нѣкжде, между дърветата. Значи, безъ да иска, той ударилъ жена си съ камѣкъ. Това се случва често въ живота на хората — вмѣсто неприятеля си да ударишъ приятеля си; понѣкога камѣкътъ, съ който замѣрвате неприятеля си, пада върху васъ. Като не успѣва въ живота си, човѣкъ се разочарова, минава презъ опитноститѣ на Соломона и казва: „Суета на суетитѣ, всичко е суета“.

Соломонъ казва: „Понеже Богъ дава на угодния предъ него чловѣкъ мъдрость и знание, и радость, а на грѣшния дава да се труди, за да притуря и да трупа, за да ги даде на угодния предъ Бога. И то е суета и угнетение на Духа“. (—26 ст.) Значи, Соломонъ мисли, че Богъ дава на мъдрия възможность да придобива знание, мъдрость и радость, а на грѣшния опредѣля да се труди, да копае и да трупа. Той намира, че и това е суета и угнетение на Духа. Споредъ Соломона излиза, че това, ко-

ето се случва на мъдрия, случва се и на безумния. Това е повърхностно разбиране. Не е вѣрно, че въ живота на мъдрия и на безумния се случватъ едни и сѣщи нѣща.

Ще ви предамъ накратко една приказка, въ която се говори за слизането на Бога на земята, между хората. Богъ често слушалъ да се говори за живота на хората и решилъ самъ да слѣзе на земята, да види, какво правятъ тѣ. За тази целъ Той взелъ съ себе си единъ младъ момъкъ да го придружава. Като вървѣли известно време, тѣ стигнали до едно пасбище, дето пасли говеда. Богъ ожаднѣлъ и помолилъ говедаря, да покаже, къде има изворъ, да пие вода. Говедарътъ свирѣлъ съ кавала си и, вмѣсто отговоръ, посочилъ съ крака си на правлението, дето се намиралъ изворътъ. Момъкътъ казалъ: Чудно нѣщо, какъвъ мързеливъ говедаръ. не пожела да се мръдне отъ мѣстото си, но съ крака си ни посочи мѣстото на извора. Като задоволили жаждата си, тѣ продължили пътя си нагоре и навлѣзли въ една гора. Тукъ тѣ срещнали една млада, красива мома, която носѣла на гърба си вързопъ дръвчета. — Виждашъ ли тази мома? — казалъ Господъ на момъка, решилъ съмъ да я дамъ на говедаря. — Възможно ли е това нѣщо? — запиталъ очудено момъкътъ. Следъ това двамата пътника влѣзли въ едно село. На края на селото тѣ потропали на вратата на една къща, отъ която излѣзълъ единъ сърдитъ, не-

доволенъ селянинъ и извикалъ : Нѣмаме мѣсто за пѣтници ! Тѣ потропали на съседната кѣща. Веднага насреща имъ се показала спретната, добра домакиня, която ги поканила въ стаята си. Тя била бедна, скромна вдовица. Веднага издоила единствената си крава, сварила млѣко и ги угостила. Пѣтниците пренощували въ дома на вдовицата и на сутринъта продължили пѣтя си. Времето било облачно, мъгливо. На края на селото видѣли единъ вѣлкъ. Господъ казалъ на момъка : Ще изпратя този вѣлкъ да изяде кравата на вдовицата. — Това ми се вижда още по-чудно и неразбрано, отговорилъ момъкътъ. По-нататѣкъ тѣ намѣрили едно гърне, пълно съ златни монети. — Ще дамъ гърнето на богатия и сърдитъ домакинъ, който не ни прие въ дома си. — Защо ? Това сж неразбрани нѣща. Най-после Богъ завелъ момъка въ една долина и го накаралъ да пие отъ водата, която текла тамъ. Момъкътъ се навелъ и започналъ да пие, но веднага се отдръпналъ съ отвращение. — Какво има, защо се отдалечавашъ отъ водата ? — Горчива е, не може да се пие. Жаденъ съмъ, но не мога да пия тази вода. — Навсѣкжде ли е такава ? — Да, въ долината водата е навсѣкжде горчива. — Моля ти се, заведи ме нѣкжде, дето водата е сладка и приятна за пиене. Богъ го завелъ на едно специално мѣсто, дето живѣели само добри и благородни хора. Тѣ могли сами да трансформиратъ водата, за да не я пиятъ горчива. — Кое е това мѣсто ? — запиталъ момъ-

кътъ. — Раятъ. Следователно, мѣстото на долината, дето водата е горчива, е адътъ на земята. Мѣстото пѣкъ, чрезъ което се проявява Божията Любовь и Разумность, е раятъ — високото мѣсто въ свѣта. Най-после Богъ добавилъ: Лошото мѣсто, т. е. ада, съ своитѣ богатства, оставямъ на разположение на богатия домакинъ, който не ни прие въ дома си. Хубавото мѣсто, т. е. рая, давамъ на бедната вдовица, да подобри живота си.

И тъй, правилното разрешаване на въпроситѣ се заключава въ разбиране на закона на страданието. Който разбира закона на страданието, ще придобие благата на живота. Който не разбира страданието, ще се натѣква на противоречията въ живота. Не е лесно човѣкъ да разбере страданията. Това не става изведнѣжъ. Не се пресилвайте да разберете всичко изведнѣжъ. Ако искате преждевременно да разберете нѣщата, ще изпаднете въ заблуждения, отъ които мъчно можете да се освободите. Вие ще се движите между два свѣта: свѣтътъ на добритѣ и свѣтътъ на лошитѣ сжщества. Добритѣ сжщества ще ви внушаватъ добри мисли, лошитѣ сжщества — лоши мисли, и вие ще се движите между контрастни състояния. Нѣкога ще мислите, че отъ васъ може да излѣзе много нѣщо, че всичко можете да направите. Нѣкога ще мислите, че отъ васъ нищо не може да излѣзе. И едното не е вѣрно, и другото не е вѣрно. Вѣрно е, че като работите, отъ васъ може да излѣзе нѣщо. Оставете сжществата въ васъ

сами да се борятъ, докато се споразумѣятъ, безъ да взимате страната на единтъ или на другитъ.

И тъй, единствениятъ пжтъ за влизане на човѣка въ свѣта на любовта е пжтътъ на страданието. Първата половина отъ пжтя, който посветениятъ трѣбва да извърви, е страданието; втората половина на пжтя е любовта. Докато дойде до втората половина на пжтя си, само отъ време на време, посветениятъ ще вижда единъ малкъ проблѣсъкъ на пжтя си, който ще раздира тъмнината, която неизбежно трѣбва да мине. Този проблѣсъкъ се дължи на лжчитѣ на любовта. Свѣтлината ту се явява, ту изчезва, но застава човѣка да се стреми и да се надѣва. Той очаква деня, когато любовта ще се прояви въ своята пълнота. Тогава само ще разбере, какво нѣщо е животътъ на любовта. Влѣзе ли въ този животъ, всички противоречия ще изчезнатъ отъ пжтя му. Но, докато дойде до любовта, противоречията неизбежно ще го следватъ, и той постоянно ще се пита, защо това става така, а не иначе. Докато е на земята, човѣкъ постоянно се пита, защо на мене даватъ по-малко хлѣбъ, по-малко вода, а на други даватъ повече. Ако влѣзе въ водата, той не може да пита, защо на мене даватъ по-малко вода, а на други — повече. Рибитѣ, малки или голѣми, иматъ еднакво количество вода на разположение. Тамъ не става споръ за водата. Ако влѣзе въ духовния свѣтъ, човѣкъ не може да спори, защо на него даватъ по-малко хлѣбъ, а

на други — повече. Тамъ храната е друга. Следователно, който иска да избѣгне противоречията на земята, трѣбва да я напусне. Докато е на земята, ще не ще; трѣбва да се примири съ мисълта, че ще минава презъ противоречия.

Следователно, стремете се къмъ пътя на любовта, дето противоречия не сжществуватъ. Както рибитѣ не се борятъ за водата, така и душитѣ, които живѣятъ въ свѣта на любовта, не се натъкватъ на противоречия. Докато е вънъ отъ любовта, човѣкъ неизбежно ще следва пътя на закона, който включва противоречията, мъчнотиитѣ и страданията. — Какъ може човѣкъ да се освободи отъ законитѣ на физическия свѣтъ? — Като приеме закона на любовта и го изпълни. Нѣкои мислятъ, че сж влѣзли въ любовта. Питамъ: страдашъ ли? — Страдамъ. — Щомъ страдашъ, ти не си влѣзълъ още въ пътя на любовта. Може да чувствувашъ любовта, но още не си свързанъ съ нея. Човѣкъ може отъ време на време да се качва въ онзи свѣтъ, да зърне, какво става тамъ, и пакъ да слѣзе, но съзнанието му не е готово още да приложи любовта. Нѣкой говори за любовта, а сжщевременно се безпокои. — Защо? — Защото е извънъ нея. — Ама ще умра! — Щомъ си вънъ отъ любовта, непременно ще умрешъ. Ако си въ любовта, нѣма да умрешъ. Любовта изключва смъртта отъ своитѣ предѣли. — Самъ съмъ въ живота си. — Щомъ си самъ, ти си въ пътя на страданието. Радвай

се, че си дошъл до страданието, защото отиваш вече къмъ любовта. Любовта пресича пжтя на страданието: ту влиза, ту излиза отъ него, като образува крива линия. Използвайте най-малкитѣ проблѣсъци на любовта, за да си обясните противоречията. Ще кажете, че на млади години сте имали любовъ, а сега сте я изгубили. Това е невъзможно. Любовта не се губи. Това, което наричате любовъ, не е истинска любовъ. Това сж чувствувания, настроения, разположения, но не и любовъ. Любещиятъ и на младини, и на старини има любовъ.

Единъ старъ дѣдо вървѣлъ по пжтя и предъ него се изпрѣчилъ единъ голѣмъ трапъ. Засилилъ се да го прескочи и падналъ въ трапа. Като мислѣлъ, че нѣкой го е видѣлъ, той казалъ гласно: Какви трапове прескачахъ на младини! Но сега, изгубихъ силитѣ си. Като се огледалъ натукъ-натамъ и разбралъ, че никой не го видѣлъ, че нѣма човѣкъ около него, казалъ си: Какъвто бѣхъ на младини, такъвъ съмъ и на старини.

Ние пѣкъ казваме и гласно, и въ себе си: Какъвто е човѣкъ на младини, такъвъ е и на старини. Ако на младини е билъ разуменъ, и на старини трѣбва да бжде разуменъ. Ако на младини ималъ любовъ, и на старини трѣбва да има. Положителното остава положително, и отрицателното — отрицателно. Невъзможно е положителното да се превърне въ отрицателно, а отрицателното — въ положително. Добриятъ човѣкъ е всѣкога добъръ, а

лошиятъ — всѣкога е лошъ. Съ други думи казано: въ човѣка сж вложени известни възможности, които чакатъ времето да се проявятъ. Трѣбва да цѣкнете една клечка кибритъ, за да се запали огънътъ, който носите въ себе си. Възможноститѣ се криятъ въ дървата, а не въ кибрита. Значи, и на младини, и на старини човѣкъ е единъ и сжщъ, но чакалъ е времето си, да прояви своитѣ възможности. На старини всички дървета, които сж вложени въ човѣка, ще се запалятъ, и той ще се прояви. Това не значи, че, като е вече старъ, той се е измѣнилъ. Стариатъ има възможность да прояви всичко, което носи въ себе си отъ младини, но въ никой случай не може да прояви това, което не е вложено въ него. Това, което е вложено въ душата на човѣка, рано или късно, трѣбва да се прояви. Колкото по-дълго време живѣе на земята, той все повече ще се проявява, но нищо ново нѣма да прояви, т. е. той не може да прояви нищо повече отъ това, което носи въ себе си. Всѣки ще се убеди въ тѣзи думи. Като знаете това, обработвайте дарбитѣ и способноститѣ, които сж вложени въ васъ, и не очаквайте да дойде нѣщо ново въ живота ви.

Работете върху себе си и помнете, че човѣкъ не може да се развива и проявява безъ участието на Божията благодать и Неговата свѣтлина и топлина. Ето защо, човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ любовта, която носи условия за развиване на човѣшкитѣ дарби и спо-

собности. Казано е въ Писанието: „Ще изпратя Духа си.“ Безъ Божия Духъ нѣма напредѣкъ, нѣма развитие. — Какъ ще се изяви Божиятъ Духъ? — Чрезъ хората. Следователно, не мислете, че човѣкъ самъ може да постигне всичко. Хората идатъ въ негова помощъ, да развие и прояви добродетелитѣ си. Хората сж условия, чрезъ които се проявяватъ Божествената свѣтлина и топлина. Затова, именно, никога не пренебрегвайте не само хората, вашитѣ ближни, но и най-малкитѣ сжщества около васъ. Не мислете, че нѣмате нужда отъ тѣхъ. Всичко, което Богъ е създалъ и на което обръща внимание, и вие трѣбва да го зачитате. Видите ли едно дърво, не го отминавайте, не мислете, че стоите по-високо отъ него. Ако му обърнете внимание, тогава само стоите по-високо отъ него. Всѣка мисль, всѣко чувство, колкото и да сж малки, които се проявяватъ чрезъ васъ, или чрезъ ближнитѣ ви, трѣбва да се зачитатъ. Въ тѣхъ се крие нѣщо Божествено. Само по този начинъ ще дойдете до новото разбиране на страданията и на радоститѣ, каквото ималъ апостолъ Павелъ, който казва: „Ще се похваля съ страданията си“.

Сега и на васъ желая, да се похвалите съ страданията си, както се похвалилъ апостолъ Павелъ. Досега, колкото хора съмъ срѣщалъ, всички искатъ да се освободятъ отъ страданията. На мнозина, които се оплакватъ отъ страданията, съмъ казвалъ, че тѣ още не сж страдали, едва започватъ да страдатъ. Тѣ

хванали само едното краче на страданието, а то има много крачета. Тѣ мислятъ, че животътъ имъ е пълень съ страдания. Досега азъ не съмъ си позволилъ да се моля на Бога да ми отнеме страданията. Щомъ за себе си не съмъ се молилъ, и за васъ нѣма да се моля. — Защо? — Не искамъ да ви лиша отъ благото, което страданието носи въ себе си. Благодарете за страданията, които разумниятъ свѣтъ ви дава, но сами никога не си създавайте излишни и ненуждни страдания. Човѣкъ се изпитва чрезъ страданията. Тѣ сж пробниятъ камъкъ за изпитване силата и характера на човѣка. Който издържа на страданията, той е силенъ човѣкъ. Не може ли да издържа, той е слабъ, безхарактеренъ човѣкъ. Христосъ казва: „Който не вдигне кръста си и ме последва, не е достоенъ за мене“. Кръстътъ подразбира страданията. Следователно, който не понесе страданията си и не тръгне следъ мене, той не може да наследи вѣчния животъ.

Вдигнете кръста си и благодарете на Бога, че ви е удостоилъ съ страдания. За да станете велики хора, да се наричате чада Божии, вие трѣбва да минете презъ страданията, като пжтъ къмъ Любовта. Другъ пжтъ къмъ Любовта, освенъ страданията, не сжществува. Влѣзете ли въ областта на страданията, трѣбва да вървите докрай. Дойдете ли последната крачка, предъ васъ се разкрива хоризонта на Любовта, и вие влизате въ новия животъ, като

граждани на новото царство — царството на Любовта.

Проявениятъ Духъ въ Любовта, проявениятъ Духъ въ Мъдростъта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

17. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 17. февруарий, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Съучастници въ богатата

Размишление.

Ще прочета 3. глава отъ Еклисиастъ.

Въ прочетената глава виждаме, че Соломонъ застъпва само физическия свѣтъ. Той не е дошълъ още до духовния и до Божествения свѣтъ, вследствие на което е засегналъ само една трета отъ истината. Той счита, че най-важното нѣщо на земята е яденето и пиенето, но не е разбралъ смисъла на яденето и пиенето, не е разбралъ, какъ трѣбва човѣкъ да яде и да пие. Соломонъ трѣбваше да живѣе въ времето на Христа, да разбере, какво означава хлѣбътъ.

„Има време за всѣко нѣщо.“ Така започва трета глава отъ Еклисиастъ. Времето е величина, която има отношение къмъ физическия свѣтъ. Значи, въ тази глава се говори изключително за физическия свѣтъ. Казвате, че времето е лошо или добро. Само по себе си, времето не може да бжде нито добро, нито лошо. То само хроникира нѣщата, както фотографията отпечатва образитѣ. Не е времето причина за извършване на добри или на лоши работи, както и фотографията не е виновна, че отпечатва прави или криви образи. Нѣщата си ставатъ независимо времето, и образитѣ си

сжществуватъ независимо отъ фотографията. Човѣкъ е причина, времето да отбелязва добритѣ и ложитѣ работи. Той става причина да отпечатва фотографията правитѣ и криви образи.

„Има време за всѣко нѣщо, и срокъ за всѣка работа подъ небето.“ (— 1 ст.).

„Време за раждане и време за умирање“. (— 2 ст.). Има ли нѣщо лошо въ умирането и въ раждането? Раждането и смъртта сж два процеса, които се извършватъ постоянно въ живота. Човѣкъ става слуга — ражда се. Следъ време господарьтъ му го уволнява — умира. Значи, раждането е слугуване, а смъртта — уволняване отъ службата. Докато слугува, човѣкъ печели; щомъ напълни джоба си добре, той се връща при баща си. Не направи ли сжщото и блудниятъ синъ? Докато бѣше при баща си, той бѣше недоволенъ отъ положението си, защото нищо не печелеше. Единъ день той каза на баща си: Татко, дай ми дѣла, който ми се пада. Искамъ да отида въ чужбина, да обиколя широкия свѣтъ, да придобия знание, богатство и сила. Като спечеля, ще се върна при тебе, да покажа, какво съмъ научилъ и придобилъ. Баща му отговори: Синко, ето дѣла ти. Вземи, каквото ти се пада, и иди въ свѣта да работишъ, да забогатѣешъ. Той каза на баща си, че отива въ свѣта, да се научи да слугува, но не изпълни думитѣ си. Като влѣзе въ широкия свѣтъ, той си каза: Нека първо да си поживѣя, да си поямъ и попия, а следъ това ще слугувамъ. Той направи сжщата

погрѣшка, каквато Соломонъ направи, и се върна при баща си окжсанъ, босъ и разочарованъ отъ живота. Той пакъ научи много нѣща, но по отрицателенъ пжтъ.

Повечето хора днесъ повтарятъ погрѣшката на блудния синъ. Едва ставатъ отъ сънь, тѣ започватъ да мислятъ за ядене и пиене. Като се наядатъ и напиятъ, тогава започватъ да работятъ, тогава търсятъ господари, на които да слугуватъ. И блудниятъ синъ яде и пи, разпилъ всичкото си богатство, и когато оголъ, когато изгуби всичко, отиде та се представи на единъ господарь за слуга. Като го видѣ, господарьтъ си каза: Този слуга не е за нищо, освенъ за свинарь. Той не е достоенъ даже и за рожковитѣ, които свинетѣ ядатъ. Жалкъ и окаянъ бѣше видѣтъ на блудния синъ, за което господарьтъ му едва можа да го направи свинарь. Като видѣ отрицателната страна на живота, блудниятъ синъ се замисли върху положението си и каза: Тукъ, при този господарь, не мога да ямъ даже отъ рожковитѣ, съ които свинетѣ се хранятъ. Баща ми има много слуги, които ядатъ и пиятъ изобилно. Докато бѣхъ при баща си, и азъ бѣхъ добре облѣченъ и нахраненъ. Ще отида при него и ще му стана слуга. Той се върна при баща си и каза: Татко, сгрѣшихъ и предъ небето, и предъ земята, не съмъ достоенъ да се нарека твой синъ, но приеми ме като слуга. Искамъ да ти слугувамъ, да бжда единъ отъ последнитѣ ти слуги. Азъ

мислѣхъ, че при тебе е лошо, но видѣхъ, че въ свѣта е още по-лошо.

Ще кажете, че това е било въ времето на Христа. Това е било и преди Христа, и въ Негово време, но то става и днесъ. И досега още блудниятъ синъ сжществува. Много промѣни сж станали и ставатъ на физическия свѣтъ, но свѣтътъ още не се е измѣнилъ. Виждате, че едно животно обикаля кжщата, докато влѣзе вжтре. Щомъ влѣзе, то започва да се оглежда натуку-натамъ, да види, какво може да задигне. Задигне нѣщо за ядене и веднага излиза вънъ, да не го биятъ. Много хора постжпватъ като животнитѣ. Щомъ влѣзатъ въ нѣкой домъ, гледатъ да задигнатъ нѣщо и да бѣгатъ вънъ. Ще кажете, че това сж апаши. Не е важно, какъ ще ги наречете. Важно е, че апаштъ се шири въ свѣта и гледа да вземе нѣщо, било отъ материалния, било отъ духовния или отъ Божествения свѣтъ. Днесъ апаштъ краде и материални вещи, и чувства, и мисли. Тази е причината, дето срѣщате стражари на всѣка крачка. Днесъ всѣки човѣкъ е стражаръ на себе си. Всѣки се пази да не го обератъ, да не му откраднатъ нѣщо.

Следователно, ако ставатъ кражби въ всички свѣтове, това не значи, че трѣбва да считаме тѣзи нѣща за нормални. Засега свѣтътъ представя голѣма болница. Това не значи, че болеститѣ, лѣкаритѣ и лѣкарствата сж нормални нѣща. Тѣзи нѣща сж нормални само за единъ неорганизиранъ свѣтъ, но не и за организира-

нитъ свѣтове. Организиранитъ свѣтове изключватъ всички аномалии: болести, смъртъ, кражби, омраза, завистъ, съмнение и т. н. Ще кажете, че безъ болници не може. — За неорганизирания свѣтъ е така. Въ този свѣтъ болницитъ сж благо за болнитъ. Докато има болни, ще сжществуватъ и болници, и милосърдни сестри, и лѣкари. Щомъ болниятъ оздравѣе, веднага излиза отъ болницата и се отказва отъ лѣкари, отъ лѣкарства отъ слуги и отъ милосърдни братя и сестри. — Ама добре е да полежи човекъ известно време въ леглото си и да му помагатъ лѣкари и милосърдни сестри. Той самъ си знае, колко му е добре, но какво ще прави — другъ изходъ нѣма.

Единъ гръцки свещеникъ опѣвалъ единъ умрѣлъ и, като исо, често повтарялъ: И · и · и · и. Единъ турчинъ срещналъ процесията и си казалъ: И · и · и — на тебе ти е добре, но питай умрѣлия, той ще ти каже, какво е положението му. На турски езикъ припѣвътъ „и · и · и“ означава „добре е“. Значи, за свещеника е добре, но важно е, колко е добре за умрѣлия.

Като описва живота си, Соломонъ се мъчи да даде едно опредѣление за него. Въ това отношение той прилича на малкото дете, което постъпва въ първо отдѣление и започва да учи буквитъ. Като научи една-две букви, то се връща у дома си и разправя на майка си и на баща си, какво е научило. Следъ това разказва приказки, които чуло отъ учителя си. Постепенно то започва да пише и мисли, че знае много нѣ-

ща. Въ сжщностъ, детето едва е свършило букваря си. Какво може да направи човѣкъ съ изучването на букваря? Много има да учи човѣкъ, докато разбере смисъла на живота и даде истинско опредѣление за него.

„Време е за раждане и време за умирање; време е за насаждане и време за изкореняване на насаденото.“ (— 2 ст.). — Това сж естествени физически закони. Човѣкъ сажда лозе, за да има плодъ; ако лозето не дава плодъ, той го изкоренява. Соломонъ минава за мъдрецъ, но на физическия свѣтъ. Той научи много работи на физическия свѣтъ и казва, че повече отъ това знание, което е придобилъ, никой не може да придобие. Той има предъ видъ житейското знание.

„Видѣхъ, прочее, че нѣма по-добро, освенъ да се весели човѣкъ въ дѣлата си. Понеже, кой ще го доведе, за да види онова, което ще бжде следъ него?“ (— 22 ст.). — Тукъ се говори за утрешния день, т. е. деньтъ на бждещето. Този день се познава отъ настоящето. Нѣкой иска да знае, какъвъ ще бжде животътъ му следъ смъртъта. Докато се ражда и умира, човѣкъ не може да знае бждещия си животъ. Раждането подразбира цаняване на човѣка за слуга при нѣкой господарь, а умирането—уволняването му. Какво придобива човѣкъ съ постоянното цанене и уволняване? То е все едно да се ражда и умира. Като се отегчи отъ живота, човѣкъ иска да умре. Щомъ му домилѣ живота, пакъ се ражда. Да се раждашъ отъ уми-

ление за живота и да умирашъ отъ отегчаване отъ живота, това не е никакво разрешаване на въпроситѣ. Жената казва, че ѝ дотегнало да гледа мъжа си безъ работа. Мъжътъ казва, че му дотегнало да гледа жена си, да стои праздна, и слуги да ѝ работятъ. И единиятъ, и другиятъ искатъ да заминатъ за онзи свѣтъ, да се освободятъ отъ мъчнотиитѣ на живота. Мъжътъ и жената сж отегчени единъ отъ другъ, искатъ да се освободятъ, всѣки да се прояви свободно. Какво ще направи мъжътъ или жената, ако не могатъ да се търпятъ взаимно? Тѣ не могатъ да се търпятъ единъ другъ, а мечтаятъ да оправятъ свѣта. Каже ли мъжътъ, че не може да търпи жена си и иска да я напусне, той ще направи голѣма грѣшка, която мъчно може да изправи. — Защо? — Защото има предъ видъ друга жена. Той мисли, че втората жена ще бѣде по-добра отъ първата. Въ сжщностъ, каквато е първата, такава е и втората. Другъ е въпросътъ, ако нѣкой иска да напусне жена си, но да не търси втора. По-добре е, като се е свързалъ веднѣжъ, да не се развързва, докато не реши задачата си правилно. Ако човѣкъ се жени и развежда, безъ да мисли сериозно по този въпросъ, той изпада въ смѣшно положение.

Синътъ на единъ турски бей, младъ, красивъ момъкъ, минавалъ между хората за уменъ човѣкъ. Като го срѣщали по улицитѣ добре облѣченъ, свободенъ и напетъ, всички го наричали „князь на князетѣ.“ По едно време той решилъ да се годи. Като се годилъ, всички се

произнесли за него: Сега е близо до хората. — Чакай да се оженя — казалъ той. — Сега е наредъ съ хората. Оженилъ се, но следъ време решилъ да напусне жена си. Така станалъ за посмѣшище на свѣта. Значи, човѣкъ започва отъ положението „князь на князетѣ“ — най-хубавото състояние въ свѣта и най-после става за посмѣшище на хората. Да се годи човѣкъ, това значи, да съзнае, че му липсва нѣщо. Момъкътъ и момата съзнаватъ, че имъ липсва нѣщо и, като не могатъ да го намѣрятъ другаде, тѣ го търсятъ единъ въ другъ. Това е неразбиране на живота. Не е лошо, че момъкъ и мома се обичатъ, но лошото е, когато мислятъ, че могатъ да бждатъ щастливи.

Представете си, че момъкътъ и момата сж двата крака на човѣка. Докато сж отдѣлени единъ отъ другъ, човѣкъ не може да ходи. Щомъ се събератъ заедно, тѣ носятъ тѣлото, човѣкъ ги управлява. Той изнася ту дѣсния кракъ напредъ — момъка, ту лѣвия — момата, и върви, движи се. Значи, момъкътъ и момата могатъ да бждатъ щастливи, докато се подчиняватъ на главата, т. е. на върховната сила. Започнатъ ли да спорятъ помежду си, кой отъ двамата да управлява, животътъ имъ се разваля. Това е физическо разбиране на живота, а то не разрешава въпроситѣ. Затова казваме, че на земята нѣма щастие. Физическиятъ свѣтъ показва, докжде е достигналъ всѣки човѣкъ. Всичко, каквото човѣкъ мисли, чувствува и прави, единъ день ще бжде изложено предъ

разумния свѣтъ, да си даде всѣки мнението, кой какво е направилъ. Като се свърши изложбата, всѣки ще си вземе своитѣ картини, да ги изучи, да разбере, какво е постигналъ и какво не е могълъ и да продължи оттамъ, додето е стигналъ. Човѣкъ ще се ражда и умира дотогава, докато започне да различава проявитѣ на умствения, на духовния и на физическия свѣтъ. Сжщевременно, той трѣбва така да различава мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ си, че да знае отде иде дадена мисль, или чувство — отъ низшия или отъ възвишения свѣтъ. Щомъ ги различава, той нѣма да изпада въ заблуждения и противоречия.

„Видѣхъ труденето, което даде Богъ на човѣческитѣ синове, за да се трудятъ въ него“. (—10 ст.).

„Направи всѣко нѣщо хубаво на времето му. (—11 ст.). — И това се отнася до физическия свѣтъ. На физическия свѣтъ нѣщата сж хубави на времето му. Човѣкъ е здравъ до известно време, после се разболява. Докато е младъ, човѣкъ е красивъ; като остарѣе, губи красотата си.

„И свѣта положи въ тѣхнитѣ размишления, безъ да може човѣкъ да издири отначало до конецъ дѣлото, което е Богъ направилъ. (—11ст.). — Какъ може човѣкъ да издири и разбере дѣлата, които Богъ е направилъ? — За да разбере това, той трѣбва да мине отъ физическия свѣтъ въ духовния, отъ духовния — въ умствения. Следъ като обходи тѣзи свѣтове, той ще

влѣзе най-после въ Божествения свѣтъ и тамъ ще издири, т. е. ще разбере дѣлата, които Богъ е направилъ. Божествениятъ свѣтъ наричаме още причиненъ, т. е. свѣтъ на причини и послѣствия, на съотношение между мислитъ, чувствата и постѣпки.

И тъй, първата задача на човѣка е да се освободи до известна степенъ отъ своята личностъ. Когато даде предимство на своята личностъ, човѣкъ мисли, че е свободенъ, че може да прави, каквото иска. За да бжде свободенъ на физическия свѣтъ, той трѣбва да бжде здравъ, богатъ и силенъ. Ще кажете, че не се нуждаете отъ богатство. Ако искате да бждете свободни на земята, непременно трѣбва да бждете богати. Другъ е въпросътъ, ако човѣкъ е духовно богатъ. Щомъ е духовно богатъ, той не търси материално богатство. Въ противенъ случай той непременно трѣбва да бжде материално богатъ. На земята не можешъ да ходишъ босъ и голъ — климатическитъ условия не позволяватъ това. Следователно, докато сте на земята, материалното богатство представя благоприятно условие. То дава възможностъ на разумния и съзнателенъ човѣкъ да реализира своитъ желания, а същевременно да помага и на ближнитъ си.

За да бжде богатъ, здравъ и силенъ, човѣкъ трѣбва да се ръководи отъ общото благо, да не мисли само за себе си. Има смисълъ да бждешъ богатъ, но, ако богатството ти бжде благо за цѣлото човѣчество; има смисълъ да

бждешъ здравъ и силенъ, за да помагашъ на ближнитъ си; има смисълъ да бждешъ ученъ, но, ако приложишъ своята ученостъ за доброто на цѣлото човѣчество. Ще кажете, че и безъ учени хора може. Не може безъ учени. Когато нѣкой казва, че може и безъ учени, той говори така, защото самъ не е ученъ. Той иска всички хора да бждатъ като него. Ученитъ пѣкъ подържатъ, че човѣкъ трѣбва постоянно да учи, да придобива все повече и повече знания. Нѣкои се обиждатъ отъ тѣзи думи и питатъ: Само ученитъ ли могатъ да работятъ? Всички хора могатъ да работятъ, но работата на ученитъ е по-ползотворна. Не само ученитъ работятъ добре, но и ония, които иматъ опитностъ.

Единъ старъ конь каралъ кола, натоварена съ грънци. Той вървѣлъ бавно, понеже знаелъ, че грънцитъ лесно се чупятъ. Това той научилъ отъ опитъ. Много пѣти господарьтъ му го билъ, докато придобие тази опитностъ. Както теглѣлъ колата, на пѣтя го срещналъ младиятъ конь на господаря му, който го запиталъ: Братко, защо вървишъ толкова бавно? Я се опитай да ускоришъ хода си, да стигнешъ по-скоро у дома. — Не мога. така сж ме учили. — Дай на мене колата. — Щомъ искашъ, опитай. Стариятъ конь се разпрегналъ и оставилъ младия да го замѣсти. Младиятъ конь веднага започналъ да тича, но изпочупилъ всички грънци. Като видѣлъ, каква пакостъ причинилъ, господарьтъ му го набилъ добре — далъ му първия урокъ. — Чудно нѣщо — ка-

залъ младиятъ конь на другаря си: Никога не бѣхъ носилъ такъвъ товаръ. Втори пжтъ ще зная, какъ се каратъ грѣнци.

Коньтъ представя човѣкъ, който кара своитѣ мисли, чувства и желанія. Ако не знае, какъ да ги кара и бърза да ги занесе до опредѣленото мѣсто, той ще ги изпочупи още по пжтя и после ще получи наказание отъ господаря си. За да не чупишъ грѣнцитѣ, трѣбва да вървишъ полека, спокойно и внимателно. — Ама азъ съмъ нещастенъ човѣкъ. — Щомъ си нещастенъ, това показва, че си още младъ, буенъ конь, който чупи грѣнцитѣ на господаря си. — Какъ ще се освободимъ отъ нещастията и страданията? — Като научите уроцитѣ си. Докато ученикътъ отъ първо отдѣление не научи материала, който му е предаденъ, не може да мине въ второ отдѣление. Докато ученикътъ отъ второ отдѣление не мине предвидения материалъ, не може да влѣзе въ трето отдѣление и т. н. — Не може ли по другъ пжтъ? — Не може. Опредѣлено е на човѣка, по какъвъ пжтъ трѣбва да мине. Като научи уроцитѣ, които му сж предадени като на човѣкъ, той трѣбва да мине въ по-висока фаза, да изучава уроцитѣ на ангелитѣ — да стане ангелъ.

И до днесъ още всички ангели не сж научили уроцитѣ си, поради което се дѣлятъ на две категории: ангели на свѣтлината и ангели на тъмнината. Първата категория ангели се движатъ въ абсолютна свѣтлина и подър-

жатъ, че доброто трѣбва да бжде добро, първо за окръжаващитѣ, а после за тѣхъ. Втората категория ангели се движатъ въ свѣтлина само за себе си, а другитѣ оставятъ въ тъмнина. Затова, именно, тѣ казватъ, че доброто трѣбва да бжде добро, първо за тѣхъ, а после за окръжаващитѣ. Когато нѣкой ангелъ на свѣтлината слѣзе на земята, той изпада въ голѣми противоречия. Докато билъ на небето, той мислилъ, че хората живѣятъ добре, като тѣхъ. За да научи тѣхния животъ, даватъ му билетъ за земята, опредѣлятъ му единъ грѣшенъ човѣкъ, да се грижи за него, но, въ края на краищата, се вижда въ чудо. Ангелътъ му казва едно, той върши точно обратното. Случва се понѣкога, че при усилена работа, ангелътъ не може да повдигне човѣка, върху когото работи, и заминава за небето, съ мисълта, втори пжтъ да дойде да му помогне. Ако другаритѣ му го питатъ, какъвъ е животътъ на земята, той отговаря: Слѣзъ, самъ да го опиташъ. Като слѣзешъ, ти ще научишъ такива уроци, каквито никой не може да ти предаде.

Сега, колкото и да ви се говори, вие нѣма да чуete цѣлата истина. Това сж само обяснения, които ще ви помогнатъ да разберете поне отчасти състоянието, въ което се намирате. Запримѣръ, срѣщате богатъ, ученъ, силенъ човѣкъ, всичко има на разположение, но е недоволенъ отъ живота.—Защо?—Липсва му нѣщо. Такова е положението и на обикновения човѣкъ, и на великия. Виждате, че и велики хора сж недо-

волни отъ живота си и сж готови да се самоубиятъ. Ето, и Толстой, великъ философъ, изпада въ отчаяние. И той търси начинъ за разрешаване на известни социални въпроси. Между Толстой и Соломона има нѣщо общо. Нѣкои го наричатъ руския Соломонъ. Въ първо време той изправяше погрѣшкитѣ по соломоновски, но после намѣри правиленъ начинъ за изправянето имъ и каза: Мжно се изправятъ погрѣшкитѣ!

Питамъ: какъ ще разрешите въпроситѣ си? Ще кажете, че, ако на земята не можете да разрешите всички въпроси, ще ги разрешите на небето, като отидете при Христа. Обаче, какво означаватъ думитѣ „отиване при Христа“? Само онзи може да отиде при Христа и да стане едно съ Него, който има мисли и чувства като Христовитѣ, който има разположение на духа като Христа. Вънъ отъ тѣзи нѣща, човѣкъ и на този, и на онзи свѣтъ не може да разреши правилно задачитѣ си. Искате ли да разрешите задачитѣ си правилно, работете съзнателно върху себе си, да постигнете идеалитѣ на своята душа. Ако мислите, че можете да се приближите до Христа по обикновенъ начинъ, вие сте на кривъ пѣтъ. Ако е за обикновено приближаване, вие имате на разположение много хора. При човѣка можете да се приближите по обикновенъ начинъ, но при Христа не можете. Докато гледате на хората като на мъже и на жени, никакво разбирателство между васъ не може да сжществува. Съеди-

нете всички мъже и жени въ едно цѣло, за да разберете себе си, да разберете и човѣка. Какво правите, когато събирате числата? Вие ги нареждате едно подъ друго, теглите чѣрта и започвате да ги събирате. Подъ чѣртата написвате общия сборъ и . получавате само едно число — тѣхната сума. Следователно, когато започнете да гледате на хората като части на едно цѣло, вие можете да разрешите всички въпроси.

Днесъ много се проповѣдва на хората, но, въпрѣки това, тѣ пакъ се намиратъ въ противоречия. — Защо? — Защото проповѣдитѣ не разрешаватъ всички въпроси на живота. Запримѣръ, земедѣлецътъ събира житото си въ чували и го занася въ дома си. Тамъ той изсипва житото въ хамбара, а чувалитѣ остава вънъ, изпразнени вече. Тѣ започватъ да се сърдятъ, да протестиратъ и питатъ, какво стана съ житото, т. е. съ тѣхното съдържание. Ако земедѣлецътъ е разуменъ, ще дойде при празнитѣ чували и ще имъ каже, че всѣко живо същество трѣбва да се пожертвува въ полза на цѣлото, на общото благо. Докато не познава закона на жертвата, човѣкъ не може да разреши противоречията въ живота си.

И тѣй, когато се обезсърдчите, помнете, че сте на физическия свѣтъ и се намирате въ положението на празенъ чувалъ, на който житото е изсипано въ общата житница на живота. Житото, което е било въ васъ, не е ваша собственостъ. Вие сами не сте работили за

него. Много хора преди васъ, добри и трудещи, сж работили заедно. Тѣ сж го турили въ вашия чувалъ временно, съ условие да го взематъ, когато имъ потрѣбва. Днесъ имъ трѣбва, днесъ го взиматъ. Трѣбва ли да се обезсърдчавате отъ това? Каква полза ще имате, ако държите житото въ чувалитѣ си съ години? По-добре е да го пожертвувате, да го дадете на добрия и разуменъ земедѣлецъ да го изсипе въ хамбара си, тамъ да презимува, за да може рано на пролѣтъ да го посѣе на нивата, да се ползува отъ него цѣлото човѣчество. Щомъ сте чували, все чували ще си останете, безразлично, дали сте отъ зебло, конопъ или друга нѣкаква материя. Житото не може да увеличи вашата цена. Чуждото си остава чуждо. Всички мисли и чувства, които влизатъ въ ума и въ сърдцето ви, сж чужди. Щомъ е така, не ги задържайте, но ги посѣйте на нивата, да се ползватъ мнозина отъ тѣхъ, а не само единъ човѣкъ. Между мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ на човѣка трѣбва да има движение. Ако останатъ на едно мѣсто, тѣ ще мухлясатъ и ще се вгорчатъ. Движението подразбира прилагане. Безъ прилагане капиталътъ остава мъртавъ.

Като ви говоря така, азъ не разрешавамъ въпроситѣ, но и не казвамъ, че всичко е суета. Думата „суета“ е образувана отъ три срички: су - е - та. Сричката „су“ на турски означава вода. Значи, водата е важна, като носителъ на живота. За новороденото дете пѣкъ

млѣкото е носителъ на живота. Детето приема наготово млѣкото, което майката приготвя. То не може само да си приготвя храна. Ето защо, докато майка му се грижи за него, то е въ реалността на живота. Щомъ майка му престане да му дава готова храна, то влиза въ суетата на живота. Къмъ частичката „су“ се прибавятъ и останалитѣ срички „е-та“. Майката дава на детето си твърда храна и го учи самò да дъвче, самò да приготвя храната си.

Като ученици, вие трѣбва да си изработите правилна философия за живота, да се откажете отъ философията на Соломона. Следвайте ли неговата философия, ще видите, че, каквото имате, ще го изгубите. Ако днесъ сте християнинъ, като умрете, ще изгубите християнството си. Ако сте българинъ, ще изгубите българщината; ако сте богатъ, ученъ, силенъ, ще изгубите и богатството, и учеността, и силата си. — Защо? — Защото на онзи свѣтъ нѣма никакви българи, французи, германци, англичани и т. н. На онзи свѣтъ има души, които служатъ на Бога отъ любовъ. Тамъ нѣма християни, будисти, мохамедани, брамини. Тамъ нѣма богати и бедни, учени и прости, силни и слаби. Тамъ ученитѣ хора се различаватъ коренно отъ ученитѣ на земята. Тѣ носятъ въ себе си положителната наука на любовта. Тамъ нѣма богати хора, както на земята, да разполагатъ съ пари, съ имоти, съ файтони и автомобили. На онзи свѣтъ богатъ е само онзи, който е вътрешно богатъ и

разполага съ добродетели и дарби. Отидете ли на онзи свѣтъ, всѣкакъвъ споръ престава. Вие не можете да спорите, да протестирате, защо еди-кой си има на разположение пари, къщи, имоти, облича се и се храни добре, а вие живѣте като последенъ беднякъ. Това е философията на Соломона. Който живѣе споредъ тази философия, въ края на краищата ще оголѣе, ще остарѣе и ще каже: „Суета на суетитѣ, всичко е суета.“ И затова, докато дойде този день, той си казва: Щомъ съмъ дошълъ на земята, ще ямъ и ще пия, да знаая поне, че се наживѣхъ. Така е казалъ и Соломонъ, но това показва, че и той не е разбралъ дълбокия смисълъ на яденето. Христосъ казва: „Азъ съмъ живиятъ хлѣбъ, слѣзълъ отъ небето. Който ме яде, има животъ въ себе си.“ Следователно, яденето има смисълъ за човѣка до толкова, доколкото внася въ него живота. Вънъ отъ това разбиране, яденето става причина за престѣпленията въ свѣта. То заробва и ограничава човѣка. Гледате, какъ детето, за да открадне една-две ябълки отъ дървото на съседа си, прибѣгва до различни лъжи, кражби и престѣпления. То взима ябълкитѣ и бѣга. Следъ това пждарътъ го гони, иска да го бие. Кражбата не разрешава въпроситѣ, нито боятъ изправя хората.

Дръжте въ ума си мисълта, че свѣтътъ не може да се оправи по отрицателенъ пжтъ. Ще кажете, че писателитѣ и поетитѣ пишатъ хубави книги, съ които изправятъ хората. Ще

кажете, че ученитѣ правятъ открития, съ които помагатъ на народа си. Да, писателитѣ пишатъ книги, но и тѣ сами не сж изправни. Ученитѣ правятъ открития, съ които иматъ предъ видъ благо само на своя народъ. Тѣ помагатъ на народа си, а избиватъ другитѣ народи. Това не е истинско изобретение. Свѣтътъ така не се изправя. Ние признаваме само онѣзи изобретения, които представятъ благо за цѣлото човѣчество. За да се изправи животътъ на хората, всѣки човѣкъ трѣбва да работи съзнателно за своето изправяне. Хората мжно се изправятъ, защото помнятъ повече злото и пакоститѣ, отколкото добринитѣ, които едни на други си причиняватъ. — Защо е така? — Защото днесъ злото, лошитѣ мисли и чувства, пуснати въ обръщение, сж повече отъ добритѣ, които, въ сжщностъ, сж по-многобройни, но сж въ запасъ. Тѣ чакатъ времето на своето проявяване. Сегашнитѣ хора говорятъ за вѣра, безъ да я прилагатъ. Тѣ говорятъ за любовъ, за изпълнение на волята Божия, безъ да я изпълняватъ. Има смисълъ да говори човѣкъ за вѣра, за любовъ, за изпълнение волята на Бога, но ако е готовъ да приложи всичко това. Нѣма ли тази готовностъ и този стремежъ, думитѣ му оставатъ напраздно.

Въ една американска църква, въ която проповѣдвалъ знаменитиятъ проповѣдникъ Спърженъ, се събрали най-богатитѣ членове, да търсятъ начинъ, какъ да помогнатъ на своитѣ бедни братя. Повечето отъ тѣхъ изказали мнѣ-

ние да се обърнатъ къмъ нѣкои богати хора въ града, да поискатъ отъ тѣхъ помощъ. Като изслушалъ мнението на всички, Спърженъ казалъ: Братя, защо трѣбва да изкушаваме Господа? Защо трѣбва да Го молимъ да отваря сърдцата на богатитѣ хора въ града, когато ние сами сме достатъчно богати. Ето, азъ давамъ една голѣма сума. Ако всѣки отъ васъ даде нѣщо, ние ще задоволимъ своитѣ бедни членове. Всички присѣтствуващи одобрили съвета на Спържена и въ нѣколко часа имали на разположение значителна сума.

Сега и на васъ казвамъ: Когато се яви нужда да помогнете на нѣкого, не търсете помощта отвънъ. Вижете, дали вие първи не можете да му помогнете. Ако вие можете по нѣкакъвъ начинъ да му помогнете, ще му помогнатъ и другитѣ. Очаквате ли само отвънъ помощъ, нищо нѣма да получите. Много мъже и жени сж взели кривъ пѣтъ въ живота си, само по причина на безучастието, което близкитѣ имъ проявяватъ къмъ тѣхъ. Покажете, че можете да помагате на ближния си, за да го насърдите, да се убеди, че не е самъ въ живота си.

Сегашнитѣ хора се оплакватъ отъ живота, казватъ, че животътъ имъ билъ тежъкъ. — Защо е тежъкъ животътъ имъ? — Защото никой не ги обичалъ, никой не зачиталъ направеното отъ тѣхъ добро. Споредъ мене, тѣ искатъ много. Какво добро може да направи човѣкъ? Преди всичко, правенето на добро е

достояние на Бога. Че си далъ една дреха на нѣкого, или че си му купилъ една книга, това още не е добро. Да дадешъ животъ на човѣка, както и всички условия за живѣене, това е добро. Обаче, само Богъ може да направи това добро. Въпрѣки това, Той никога не казва, че хората не сж признателни. — Защо не се оплаква отъ хората? — Защото не очаква благодарността имъ, т. е. не очаква да Му се плати. Ако хората сж признателни и благодарни, това е за тѣхното повдигане и облагодоряване. Въпрѣки голѣмитѣ грижи, съ които човѣкъ е обиколенъ, въ края на краищата, той изгубва живота си и се оплаква на Бога, че хората сж лоши. — Какво искашъ сега? — запитва го Богъ. — Искамъ да придобия живота си отново. — Какво научи на земята? — Разбрахъ, че най-ценното нѣщо, което има човѣкъ, е животътъ. Искамъ пакъ да се върна на земята, да изправа погрѣшките си и да живѣя добре.

Помнете: всичко, което става на земята, е предметно учение. Вие минавате презъ една гора. Вѣтърътъ вѣе, клонетѣ на дърветата се люлѣятъ. Единъ клонъ ви удря силно по лицето. Вие сте недоволни, че клонътъ ви ударилъ и се сърдите. На кого се сърдите? Трѣбваше да бждете внимателни, да знаете, какъ се ходи въ гора, между дървета. Вината е въ васъ, а не въ клона, който самъ е блъсканъ отъ вѣтъра. Днесъ вѣтърътъ люлѣе и блъска не само клонетѣ, но и хората. Тѣ се блъскатъ

едни други и после търсятъ вината вънъ отъ себе си. Вътърътъ вѣе — има малка вина за блъскането на клонетѣ и на хората, но хората иматъ възможность да не се подаватъ на вѣтъра. Като стоятъ на по-голѣмо разстояние единъ отъ другъ, тѣ никога нѣма да се блъскатъ. Щомъ сж близо, блъскането е неизбежно. Божествено ли е, когато хората се блъскатъ и мушкатъ помежду си? Седнали нѣколко души на една маса, да ядатъ и пиятъ заедно, а постоянно се мушкатъ. Това е човѣшки порядъкъ, а не Божественъ. Докато хората се мушкатъ, блъскатъ, обиждатъ, всѣкога ще има плачъ, скърби и страдания. Който не мушка, не се блъска и не обижда, той се радва. Значи, като се говори на хората и се изнасятъ погрѣшкитѣ имъ, тѣ сж недоволни. Които не правятъ тѣзи погрѣшки, радватъ се и сж доволни. Когато едни хора се радватъ, а други — скърбятъ, ако сж разумни, тѣ могатъ да си помагатъ взаимно: радостнитѣ ще помагатъ на скърбещитѣ. Ако не сж разумни, тѣ се отдалечаватъ едни отъ други. Ето защо, за да не се отдалечавате, плачете, когато всички плачатъ; радвайте се, когато всички се радватъ. Радоститѣ и скърбитѣ криятъ въ себе си известни блага, които трѣбва да се използватъ. Ако човѣкъ скърби и не се ползува отъ благо, което скръбта носи, той нищо не е придобилъ; ако се радва и не се ползува отъ благо, което радостта носи, пакъ нищо не е придобилъ.

Сега, като ви проповѣдвамъ, имамъ предъ видъ да ви направя съучастници въ благата, отъ които азъ се ползувамъ. Понеже пия чиста планинска вода, азъ искамъ да ви заведе при извора, и вие да пиете отъ тази вода. Щомъ ожаднѣете, азъ ще ви заведе при извора, да пиете отъ неговата вода и да благодарите. Всѣки трѣбва да се стреми да стане съучастникъ въ Божиитѣ блага. Постигне ли това, той трѣбва да направи и ближнитѣ си съучастници въ благата, които му сж дадени въ живота. Следователно, добро е онова дѣло или онази постѣпка, чрезъ която вие можете да направите ближнитѣ си съучастници въ благата, които ви сж дадени. Отъ своя страна, и тѣ трѣбва да ви направятъ съучастници въ своитѣ блага.

И тѣй, да проявите доброто въ себе си, като направите ближнитѣ си съучастници въ своитѣ блага, това е втора стѣпка на живота, за която Соломонъ говорилъ. Това значи, да възлюбишъ ближния си като себе си. Ако не можешъ да сподѣлишъ благата си съ своя ближень, ти не го обичашъ. Иначе, каквото и да говорите за любовта, това сж праздни думи. Когато слѣзе на земята, Христосъ искаше да сподѣли съ хората благата, въ които живѣеше. Отъ две хиляди години насамъ Христосъ работи въ това направление, именно, да направи хората съучастници въ благото, въ което Той живѣе, а не да ги обърне къмъ Бога. Обръщането на човѣка къмъ Бога произтича отъ отношенията на хората единъ къмъ

другъ. Ако отношенията между тѣхъ сж правилни, и всѣки е готовъ да сподѣли благата си съ своя ближень, само по себе си, по естественъ пжтъ, човѣкъ ще се обърне къмъ Бога. Тѣй щото, не мислете, че можете да обърнете човѣка къмъ Бога, ако не сте готови да го направите съучастникъ въ своето благо, колкото малко и да е то. — Ама трѣбва да помислимъ за себе си, да си хапнемъ и пийнемъ. Ти бжди готовъ да пожертвувашъ своето благо и не мисли за ядене и пиене. Какво по-сладко и по-богато ядене и пиене можете да имате отъ това, да направите ближния си съучастникъ въ своитѣ блага? При това положение и двамата ще ядете сладко, съ разположение.

Като казвамъ, че трѣбва да направите ближнитѣ си съучастници въ най-малкото благо, съ което разполагате, това не значи, че трѣбва да се отворите безогледно къмъ тѣхъ. Сподѣлете съ своитѣ близни всичкитѣ си блага и не се страхувайте отъ нищо. Успѣете ли въ това, вие ще придобиете малка свѣтлинка, която ще внесе новото въ васъ. Това значи втичане или вливане на Божествената вълна въ човѣка. Благото на всѣки човѣкъ представя малки изворчета отъ невидимия свѣтъ, чрезъ които идатъ Божественитѣ блага и се втичатъ въ душата на човѣка. Като знаете това, отворете тѣзи изворчета къмъ своитѣ близни, за да потекатъ Божиитѣ блага и къмъ васъ, да опитате изобилието на живота. Колкото повече хора станатъ съучастници въ вашитѣ блага,

толкова повече се увеличаватъ тѣ, и вие ставате съучастници въ общитѣ блага на живота.

Това, което днесъ ви проповѣдвамъ, е проста философия, която мжно се прилага. Обаче, приложите ли я, противоречията ви, сами по себе си, ще изчезнатъ, животътъ ви ще влѣзе въ нова форма, и вие ще кажете: Животътъ има смисълъ, струва да се живѣе, заслужава човѣкъ да служи на Бога. Само при това положение има смисълъ да бжде човѣкъ слуга и господарь, ученикъ и учителъ, майка и баща, сждия, адвокатъ и лѣкаръ. Само при това положение нѣщата се осмислятъ, въпроситѣ придобиватъ вътрешно разрешаване, и човѣкъ минава отъ ограничение въ свобода, отъ смъртъ въ животъ. Смъртъта е крайното ограничение на живота, а животътъ — крайното ограничение на смъртъта.

Следователно, животътъ не е нищо друго, освенъ участието на човѣка въ благата, съ които всички хора се ползватъ. Не можете да се запознаете съ човѣка, ако не сподѣлите съ него своитѣ блага. И той не може да се запознае съ васъ, ако не постѣпи по сѣщия начинъ. Ако Христосъ не ви направи съучастници въ своитѣ блага, ако и вие не Го направите съучастникъ въ своитѣ блага, между Него и васъ никаква връзка не може да сѣществува.

Сега вѣрвамъ, че ме разбрахте. Ако сте ме разбрали, говорилъ съмъ ви на разбранъ езикъ. Кой човѣкъ не разбира, какво означа-

ва смъртта? Ако кажете на нѣкого, че болната му жена ще замине за другия свѣтъ и следъ смъртта ѝ ще се ожени за друга, помлада и красива, той лесно ще прежали първата. — Какво представя болната жена? — Тя е стариятъ животъ, който е на заминаване. Стариятъ животъ ще отмине и ще се замѣсти съ новъ, здравъ и красивъ. — Какво трѣбва да направи човѣкъ, за да смѣни стария животъ съ новъ? — Той трѣбва да направи ближния си, т. е. Христа, съучастникъ въ своитѣ блага. Само по този начинъ ще се домогнете до Божиитѣ блага. Това значи, влизане на човѣка въ новия животъ.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мъдростьта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

18. Утринно Слово отъ Учителя, държано на
24. февруарий, 1935 г. София. — Изгрѣвъ

Насилията подъ слънцето

Размишление.

Ще прочета 4. глава отъ Еклисиастъ.

„Тогазъ се обърнахъ азъ и видѣхъ всичкитѣ насилия, които ставатъ подъ слънцето; и ето сълзитѣ на насилванитѣ, и нѣмаше за тѣхъ утешитель.“ (— 1. ст.). — Сълзитѣ на насилванитѣ се явяватъ като резултатъ на насилията, които ставатъ подъ слънцето. Всички хора проливатъ сълзи. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не е пролѣлъ или проливалъ сълзи.

„И силата бѣше въ ржката на тѣзи, които ги насилваха, и нѣмаше за тѣхъ утешитель.“ (— 1 ст.). — Значи, хората плачатъ, когато ги насилватъ, когато изгубятъ нѣщо, или когато имъ отнематъ нѣщо. Като умре синътъ ти, плачешъ; когато силно се ударишъ нѣкъде, плачешъ; когато нѣщата не ставатъ, както ги очаквашъ, пакъ плачешъ; когато изгубишъ нѣщо ценно, плачешъ. Когато се счупи едно клонче, дървото плаче; когато се отрѣже една пржчка отъ лозата, тя плаче. Не е лесно да изгуби човѣкъ нѣщо, което съ години, при усиленъ трудъ и работа, е постигналъ.

Представете си едно малко дете, което постъпва въ първо отдѣление. Първоначално то не знае нищо. Учителътъ започва да го учи

да пише чъртички. По цѣли часове то пише чъртички, докато единъ день така ги съчетае, че образува отъ тѣхъ букви. Редъ години детето се упражнява съ буквитѣ и думитѣ: пише, чете, развива ума си. Дохожда день, когато става голѣмъ, възрастень човѣкъ. Обаче, по известно съчетание на условията, той заболява, изгубва паметъта си и, като на грамофонна плоча се заличава всичко онова, което десетки години е писалъ въ ума си. — Какво ще прави този човѣкъ? — Ще плаче, ще пролива сълзи. Докато плочата е била нова, той могълъ да говори, да пѣе, да декламира. Остарѣе ли плочата, знанието на човѣка изчезва. Обаче, голѣма е разликата между човѣка и грамофонната плоча. Вие можете да накарате плочата да пѣе, да свири и да говори, когато пожелаете и колкото пѣти искате, но човѣка не можете да го накарате да направи нѣщо по ваше желание. Ако вашето и неговото желание се съвпадатъ, той може да направи, каквото искате. Не се ли съвпадатъ желанията ви, нищо не е въ състояние да накара човѣка насила да направи нѣщо. Значи, на плочитѣ можете да заповѣдвате, но на съзнателния човѣкъ не можете да заповѣдвате да изпълнява вашата воля. Ако на човѣка не можете да заповѣдвате, мислите ли, че можете да заповѣдвате на Бога? Който се опиталъ само веднѣжъ да заповѣдва на Бога, той е разбралъ, какво значи отклоняване отъ правия пѣтъ.

Често хората изпадатъ въ противоречия,

понеже искатъ нѣщата да ставатъ по тѣхна воля. Искате ли да налагате волята си, турете плочитѣ на грамофона и заповѣдвайте на тѣхъ. Тѣ ще ви слушатъ, и нѣщата ще ставатъ по ваше желание. — Ама азъ съмъ слушалъ всички плочи, искамъ нѣщо ново Щомъ искашъ нѣщо ново, нѣма да заповѣдвашъ да ти пѣятъ и говорятъ, каквото ти желашъ, но ще чакашъ съ търпение, всѣки да ти каже нѣщо ново, когато самъ той пожелае. Заповѣдвашъ ли, ще чувашъ всички да пѣятъ и свирятъ една и сѣща пѣсень: „Цвѣте мило, цвѣте красно.“ Какво ново се крие въ тази пѣсень? Като я чуешъ два-три пѣти, ще се откажешъ повече да я слушашъ. Когато нѣщо се повтаря често, плочата се изтрива и започва да скърца. Пазете се отъ повтарянето. Ще дойде нѣкой и ще каже, че ви обича. Единъ пѣтъ ще ви каже, втори, трети, четвърти пѣтъ, но торбата му е праздна, нищо не се ползвате отъ неговата любовъ. Дойде другъ нѣкой, и той казва, че ви обича, но торбата му е пълна. Всѣка негова дума е придружена съ нѣкакво благо. Ще кажете, че богатиятъ не се нуждае отъ вашитѣ блага, той иска само любовта ви. Въ такъвъ случай, ако говорите само за любовта, безъ да давате нѣщо, вие се намирате предъ богатъ човѣкъ, отъ когото очаквате нѣщо. Ако говорите малко за любовта или почти никакъ, а носите торба, пълна съ блага, вие се намирате предъ нѣкой сиромасъ. Тѣй щото, любовта постѣпва съ богатия по единъ начинъ,

съ бедния — по другъ. Пъкъ и самитѣ хора, като богати прилагатъ любовта по единъ начинъ, а като бедни — по другъ.

Сега, като говоря по този начинъ, мнозина се запитватъ, за кого се отнася това. Азъ говоря за грамофоннитѣ плочи и за реалността на нѣщата. Има хора, които сж грамофонни плочи; има хора, които представятъ съзнателни единици. Първитѣ изпълняватъ чужда воля, а вторитѣ — волята на разумността въ себе си. Първитѣ преповтарятъ нѣщата, а дето има повтаряне, тамъ е стариятъ животъ. Вторитѣ изявяватъ реалността, чрезъ която се излива новия животъ. Докато човѣкъ се връща въ миналото и си спомня, кой го обидилъ, кой му казалъ лоша дума, той е въ живота на грамофоннитѣ плочи, а не въ реалността. Защо трѣбва да повтаряшъ въ ума си пакоститѣ или добринитѣ, които нѣкой ти причинилъ? Въ реалността нѣма повторение. Тамъ всѣко явление се извършва само веднѣжъ. Ще кажете, че и плочитѣ донасятъ известна утеха, но ние знаемъ, че плочитѣ се чупятъ, а реалността нито се чупи, нито изчезва, тя е вѣчна, неизмѣнна. Истинскиятъ животъ се заключава въ това, което не се повтаря. Щомъ повтаряшъ нѣщата, ти не си въ пжтя на реалността, но си въ пжтя, нареченъ отъ индуситѣ, „мая.“ И повторението не е лошо, но понѣкога става банално. Защо трѣбва да казвашъ на човѣка много пжти, че го обичашъ? Ти му казвашъ, че го обичашъ, за да ти даде нѣщо. Той е

богатъ, може да дава. Стани и ти богатъ, за да се научишъ да давашъ. Следователно, въ отношенията на двама души, единиятъ трѣбва да бжде богатъ, да дава, а другиятъ — сиромасъ, който обича богатия и получава отъ неговитѣ блага. Значи, сиромасътъ трѣбва да казва, че обича, а богатиятъ трѣбва да отвори кесията си и да дава. Ще кажете, че не е право само богатиятъ да дава. Не говорете за вашето право. — Защо? — Защото на физическия свѣтъ нѣщата се мѣнятъ. Нѣкога богатиятъ ще стане сиромасъ, а сиромасътъ — богатъ. Тогава тѣ ще смѣнятъ ролитѣ си. — Дали ще бжде така, не знаемъ. — По-добре да не знаете, оттолкото да отричате и да се съмнявате въ нѣщата. Понѣкога положението на невежия е за предпочитане предъ това на учения и многознаещъ, който живѣе въ голѣми противоречия.

„И ето сълзитѣ на насилванитѣ, и нѣмаше за тѣхъ утешителъ.“ Днесъ всички хора плачатъ, оплакватъ се отъ насилницитѣ и търсятъ своитѣ мъчители вънъ отъ себе си. Детето плаче, защото баща му го билъ. — Защо го билъ баща му? — Защото крало ябълки отъ чужда градина. Значи, мъчителътъ е въ него. То се подало на изкушението, а баща му го възпитава. За да се изкушава човѣкъ, това показва, че въ него има нѣщо слабо, неустойчиво, на което той не може да издържа. Който кара детето да яде ябълки, сжщиятъ кара бащата да бие детето си. Кой е той и къде се намира?

— Той се крие и въ бащата, и въ детето. Детето мисли, че баща му го бие по своя воля; бащата мисли, че детето краде по своя воля. Въ сжщностъ, единъ и сжщъ е причина и за краденето, и за боя. Единъ и сжщъ краде и бие. Въ единъ случай краде, а въ другъ — бие. Какъ ще разберете това? Представете си, че отивате въ една гостилница. Съдате предъ една маса и започвате да разглеждате листа, да си изберете ядене. Гостилничарътъ веднага дохожда предъ васъ, учтиво се покланя и казва: Какво обичате, господине? — Искамъ едичакво си ядене. Той веднага ви донася яденето. Вие си казвате: Добъръ човѣкъ е гостилничарътъ. Като се нахраните, сжщиятъ човѣкъ дохожда при васъ и казва: Господине, сега ще платите. — Пари нѣмамъ. — Щомъ нѣмате пари, не трѣбваше да ядете. Такъвъ е законътъ. Който нѣма пари, нѣма право да яде. Следъ това предупреждение гостилничарътъ взима тояга, набива ви добре и ви изпжжда вънъ. Казвате: Чудно нѣщо, колко лошъ човѣкъ билъ той. Значи, който ти даде да ядешъ, сжщиятъ дойде да иска пари и, като не можа да му платишъ, наби те.

Къде е погрѣшката? — Въ кривитѣ разбирания на хората. Ако човѣкъ не промѣни разбиранията си, ще бжде една грамофонна плоча, която ще знае само това, което е написано върху нея. Не е голѣмо постижение да бжде човѣкъ грамофонна плоча. Днесъ и папгалитѣ се учатъ отъ грамофоннитѣ плочи

да пѣятъ, но и тѣхното изкуство не е много високо. Чрезъ повтаряне на една и сѣща пѣсенъ много пѣти, най-после тѣ я научватъ, но нищо повече не могатъ да научатъ. — Защо? — Защото нито грамофоннитѣ плочи носятъ изкуството въ себе си, нито папагалътъ може самъ да пѣе. И едното, и другото е само повтаряне. Докато живѣе въ повторението на нѣщата, човѣкъ е недоволенъ. Защо? — Защото е въ положението на папагалъ, който повтаря написаното върху плочата. Още съслизането си на земята, човѣкъ започва да изучава първата грамофонна плоча на живота, после втората, третата и т. н. Единъ день ще дойде комисия отъ невидимия свѣтъ, да го изпитва и, като види, че знае добре уроцитѣ си, ще го тури въ по-високъ класъ.

„За то азъ рекохъ: Блазѣ на умирѣлитѣ, които сѣ вече умирѣли, нежели на живитѣ, които сѣ още живи.“ (— 2 ст.).

„А по-добъръ отъ двамата е, който не е билъ още.“ (— 3 ст.). Това значи: Блазѣ на онзи, който не се е родилъ още. Животътъ представя гостилницата, въ която човѣкъ влиза да се нахрани и излиза. Въ този смисълъ, Соломонъ казва: Блазѣ на онзи, който е влѣзълъ въ гостилницата и се нахранилъ добре. Но, като нѣмалъ пари да плати, гостилничарътъ го набилъ добре и го изпждилъ вѣнъ. По-блазѣ е на онзи, който влѣзълъ въ гостилницата, но, като разбралъ закона, който се прилага тамъ, излѣзълъ вѣнъ, безъ да се нахрани. Обаче,

свободенъ човѣкъ е този, който нито е влизалъ въ гостилницата, нито излизалъ. Първиятъ опиталъ храната на гостилничаря, т. е. неговото благо, но следъ това опиталъ и грубостта му. Вториятъ само помирисалъ благо то на гостилничаря, но не и грубостта му. Третиятъ пъкъ е напълно свободенъ, защото не е опиталъ нито благо то, нито грубостта на гостилничаря.

Следователно, ще знаете, че сте въ живота, т. е. въ гостилницата, дето се приготвятъ вкусни ястия. Докато можете да ядете и да плащате, вие влизате и излизате свободно отъ гостилницата. Ако ви се случи нѣкакво голѣмо изпитание и не можете да ядете, вие влизате въ гостилницата, поржчвате си ядене, но, понеже стомахътъ ви не работи, вие връщате яденето, безъ да платите. Законътъ на гостилницата е следниятъ: Който яде, трѣбва да плаща. Ако не платите, гостилничарътъ излиза срещу васъ съ тояга и ви изпраща вънъ. Ако пъкъ ядешъ и не плащашъ, пакъ те изкарватъ навънъ. Въ първия случай си боленъ, а въ втория — сиромасъ. Дали сте боленъ или сиромасъ, ще излѣзете вънъ отъ гостилницата. Който влиза въ гостилница, трѣбва да бжде здравъ и богатъ човѣкъ, да знае, какъ да яде и колко да плати. Като не може да плаща, той казва на гостилничаря: Знаете ли, кой е баща ми? — Не зная, и не се интересувамъ. — Ама той е виденъ човѣкъ. — Не го познавамъ. Това е другъ въпросъ. Даже името му не съмъ чувалъ. Що се отнася до името му, малцина го познаватъ.

Важно е да се спазва законът на гостилницата, който гласи: Днесъ съ пари, утре безъ пари. Кога ще дойде това „утре“, никой не знае.

И тъй, вие трѣбва да разбирате живота като школа. Влизането ви въ школата пъкъ подразбира познаване на основнитѣ закони, които регулиратъ самия животъ. За да бждете щастливи, вие трѣбва да разбирате законитѣ на щастието. Въ една отъ своитѣ книги, Кришна Мурти кани хората да ги заведе при своя Възлюбенъ, но тѣ не искатъ да вървятъ следъ него. Той иска да ги направи щастливи, но тѣ не му върватъ. Дето и да ги заведе, тѣ не могатъ да бждатъ щастливи, защото на земята щастие не сжествува. За да бждатъ щастливи, тѣ трѣбва да иматъ неговото разбиране. Обаче, мжно се предава вътрешното разбиране на човѣка. „Елате съ мене“ — казва Кришна Мурти на хората, но това е отвлѣчена идея, която мжно се разбира. Кой заведе Кришна Мурти при неговия Възлюбенъ? Значи, следването на човѣка е вътрешенъ, а не външенъ, механически процесъ. Човѣкъ самъ намира Възлюбения на своята душа. Това е дълъгъ процесъ. Самъ Кришна Мурти, който проповѣдва на хората и ги кани да го следватъ, не е постигналъ още това. Самъ той живѣе въ противоречия. Наистина, достатъчно е изпреварилъ своитѣ последователи, но има още да работи върху себе си. Той проповѣдва безличенъ животъ, но самъ не е дошълъ до него.

Казватъ нѣкои, че Христосъ е направилъ много нѣщо за човѣчеството. Вѣрно е, Христосъ се пожертвува за човѣчеството, но какво направиха християнитѣ за Него? Тѣ ядатъ и пиятъ въ гостилницата и заставятъ Христа да плаща за тѣхъ. Това е неразбиране на Христовото учение. Христосъ казва: „Както ме е Отецъ научилъ, така и азъ ви научихъ“. Давате ли си отчетъ, на какво ви научи Христосъ? Можете ли да кажете, че Христовото учение подразбира ядене и пиене на чужда смѣтка? Христосъ спазва законитѣ на природата, както и на разумния животъ, и ги прилага. Дойде ли до тѣзи закони, Той знае, че днесъ нѣщата се придобиватъ съ пари, а утре — безъ пари. Думата „пари“ подразбира трудъ, усилие, работа. Значи, за всѣко нѣщо, което иска да придобие, човѣкъ трѣбва да се труди и работи. Който иска да яде, трѣбва да работи. Свѣтътъ е гостилница, въ която може да влѣзе само онзи, който има пари, т. е. който е готовъ да слугува, да приложи своя трудъ и усилие. Преди да работи, човѣкъ нѣма право да яде. Като свърши нѣкаква работа и спечели нѣщо, тогава може да влѣзе въ гостилницата и да се нахрани добре.

Мнозина запитватъ, кжде сж Божията Любовь, Божието Милосърдие, Божията Правда. Откажете се отъ вашитѣ стари разбирания, които родиха всички злини, противоречия и разногласия въ свѣта. Въ свѣта има хора, които могатъ да приложатъ и любовта,

и милосърдието, и правдата. Защо не ги приложатъ тогава? Тѣ стоятъ и питатъ, къде е любовта въ свѣта. Нѣма защо да питате, но я приложете. Вие очаквате на другитѣ хора. Щомъ вие я приложите, и другитѣ ще я приложатъ. Днесъ хората работятъ повече за пари. Ние пъкъ казваме: Работи, безъ да очаквашъ да ти се плати. Като работите съ любовь, непременно ще ви възнаградятъ, ще изкарате хлѣба си. Обаче, първо ще работите. Докато не работите, нѣмате право да ядете. Докато не придобиете известно знание, пакъ нѣмате право да ядете. — Възможно ли е това? — Възможно е. Който не спазва този законъ, ще оголѣе. Не стана ли сжщото съ Адамъ и Ева? Тѣ ядоха отъ забранения плодъ, преди да имаха нуждното знание, вследствие на което сгрѣшиха и ги изпждиха отъ рая.

Много отъ съвременнитѣ хора искатъ да бждатъ посрѣщани навсѣкжде съ уважение и почести, като княжески синове. Тѣ искатъ, безъ да работятъ, да иматъ всичко на разположение. Това е невъзможно. Който мисли, че е княжески синъ, трѣбва да отговаря на званието си. Като отиде въ нѣкой домъ, дето хората иматъ пиано, тѣ ще отворятъ пианото и ще му кажатъ: Господине, изсвирете ни нѣщо хубаво. Той погледне къмъ пианото, вдигне рамене и казва: Не мога да свиря на пиано. Отива въ другъ домъ, тамъ го накаратъ да нарисува нѣщо за споменъ. — Не зная да рисувамъ. Отива въ трети домъ, искатъ да имъ напише нѣщо за

споменъ. — Нищо не мога да напиша, не съмъ училъ много. Питамъ: какъвъ княжески синъ е този, който не знае да свиря, да рисува, да пише, да се разговаря по научни въпроси? Въ който домъ е влѣзълъ, като излѣзе, ще чуе следъ себе си думитѣ: Голѣмъ простакъ е този човѣкъ! Той не е никакъвъ княжески синъ. Всички хора, които мислятъ, че сж княжески синове, а нѣматъ знания, сж голѣми простаци. Всички религиозни хора, които мислятъ, че сж чада Божии, а не прилагатъ Словото Божие, сжщо сж голѣми простаци.

Всѣки може да бжде князь или княгиня, ако разполага съ свѣтлина и знание, съ мъдростъ и любовъ. Всѣки човѣкъ може да бжде Синъ Божи, ако изпълнява волята на Отца си. А тѣй, нищо да не знае и да изисква само неговата воля да изпълняватъ, това не е нито князь, нито Синъ Божи. Следователно, само онзи има право да яде, който работи и учи да придобива знание и любовъ. Първо ще работите и учите, а следъ това ще ядете. — Слуги ли трѣбва да станемъ? — Първо ще бждете слуги, после господари. — Това е унижение за насъ. — Унижение е за онзи, който не разбира нѣщата. За онзи, който разбира, всичко е добро и на мѣсто. Много хора се страхуватъ да не изпаднатъ въ положение да ги унижи нѣкой, а не виждатъ, че, като не разбиратъ живота, сами се унижаватъ.

Единъ турски бей, който живѣлъ въ Цариградъ, умрѣлъ. Докато билъ на земята, той си мислѣлъ, че, като умре, ще отиде направо въ рай. Обаче, не станало, както мислѣлъ. Като напусналъ земята, явилъ се при свети Петъръ, съ мисълта, че ще влѣзе въ рай. Свети Петъръ му казалъ: Тукъ нѣма мѣсто за тебе. Временно ще живѣешъ въ едно магаре. Понеже си напусналъ преждевременно земята, ще живѣешъ въ магарето дотогава, докато се свършатъ годинитѣ, опредѣлени да живѣешъ на земята. Както му казалъ св. Петъръ, така станало. Той влѣзълъ въ едно магаре, безъ да знае нѣкой за неговото пребиваване въ тази форма. Като въ влѣзълъ магарето, той вършелъ различни работи: вода носѣлъ на господаря си, дърва—отъ гората и т. н. Единъ день магарето трѣбвало да занесе дърва въ сѣщия домъ, дето живѣлъ бейтъ. Като видѣло това, магарето се противопоставило на господаря си и започнало да се дърпа, не искало да влѣзе въ двора. Господарьтъ му го ударилъ нѣколко пѣти, но то се спрѣло предъ вратата и не искало да влѣзе. — Защо? — Бейтъ се страхувалъ да не познаятъ близкитѣ му, че живѣе въ магарешка форма. Всички се чудѣли, какъ да заставятъ магарето да влѣзе въ двора. Единъ дервишъ, който наблюдавалъ цѣлата работа, казалъ: Ако ми платите, азъ ще го накарамъ да влѣзе вътре. Тѣ му обещали една сума. Той се приближилъ до магарето и му пошепналъ тихо: Влѣзъ въ двора, никой нѣма

да те познае. Следъ тѣзи думи магарето влѣзло въ двора. — Каква била тайната? — Че никой нѣма да го познае.

И тѣй, когато човѣкъ изпадне въ по-низко положение, отколкото нѣкога е билъ, започва да се срамува и не иска да влиза между хората, да не го познаятъ, да не си спомнятъ, че нѣкога той е билъ при по-високо положение, отколкото днесъ. Казвамъ: Не се стѣснявайте. Влизайте свободно между хората, никой не помни вашето високо положение, никой нѣма да ви познае. Добре, че хората не помнятъ нито своето минало, нито вашето, за да бждете неизвестни едни за други, да можете свободно да се развивате.

Азъ изнасямъ този примѣръ, за да пречистите мисълта си, да бждете свободни. Като не разбиратъ нѣщата, мнозина роптаятъ. Цѣлиятъ свѣтъ е пѣленъ съ вжтрешенъ ропотъ. Всѣки казва: Това не е право, онова не е право. — Защо не е право? — Защото не станало, както очаквалъ. — Кой човѣкъ може да каже, че всичкитѣ му работи сж станали, както той очаквалъ? Ще кажете, че царьтъ е свободенъ, заповѣдва на всички, и работитѣ му се нареждатъ, както той иска. — Лъжете се, и на царя заповѣдватъ. Надъ него стои Единъ, Който му заповѣдва. Коларьтъ заповѣдва на коня си, но и на него заповѣдватъ. Взводниятъ заповѣдва на войниците си, но и на него заповѣдватъ. Нѣма човѣкъ на земята, който да не заповѣдва на нѣкого, но сжщо

така нѣма човѣкъ на земята, на когото нѣкой да не заповѣдва. Всѣки човѣкъ се намира подъ заповѣдь. Запримѣрь, стомахътъ заповѣдва на човѣка да яде. Ако не яде, ще го уволнятъ. Въ случая, стомахътъ е господарь. Умората заповѣдва на човѣка да спи, за да си почине. Външнитѣ условия го заставятъ да се облича. Гладътъ и нуждата отъ хлѣбъ заповѣдватъ на човѣка да учи, да работи, за да изкарва прехраната си. Затова, именно, той става музикантъ, поетъ, художникъ, учителъ, проповѣдникъ, майка или баща. Момата и момъкътъ искатъ да се оженятъ, да родятъ деца, да ги издържатъ на старини.

Съвременнитѣ хора се оплакватъ отъ неуспѣхитѣ въ живота си, понеже уповаватъ на чуждото, както и на временни нѣща. Тѣ уповаватъ на паритѣ, на имотитѣ си, на децата си и т. н. Малко хора уповаватъ на Бога, а още по-малко изпълняватъ волята Божия. Който уповава на Бога и изпълнява волята Му, той е човѣкъ, създаденъ по образъ и подобие на Бога. Който не е готовъ да изпълнява волята Божия, той живѣе въ областта на грамофоннитѣ плочи. И така се живѣе, но друго нѣщо е животътъ на реалността. Като турите грамофоннитѣ плочи да свирятъ, пѣятъ и говорятъ, и децата ще научатъ езика, но друго нѣщо е да слушатъ езика непосредствено отъ своя учителъ, оригиналтътъ на словото. Детето, както и ученикътъ, се нуждаятъ отъ живота слово на своя учителъ, а не отъ

копията на нѣщата. Всѣки се стреми къмъ реалността на живота. Тя се отличава по това, че никога не повтаря нѣщата. Това, което не се повтаря, е реално; това, което се повтаря, е нереално и преходно. Докато се радва и скърби, човѣкъ живѣе въ преходенъ свѣтъ. Днесъ се радвате, на другия день губите радостта си; днесъ страдате, на другия день скръбта ви изчезва. Скръбъ и радостъ, които се мѣнятъ, представятъ граници на реалния свѣтъ. Христосъ казва: „Сега скръбъ имате, но ще дойде день, когато скръбта ви ще се превърне въ радост.“

И тъй, стремете се къмъ онзи животъ дето скръбитѣ се превръщатъ въ радости. Пазете се отъ грамофоннитѣ плочи, които днесъ ви казватъ, че сте гениаленъ човѣкъ, а на другия день — че сте глупавъ, невежа, нищо не може да излѣзе отъ васъ. Вие слушате и едното, и другото и се питате, кое, въ сжщностъ е вѣрно.

„И още видѣхъ азъ всѣки трудъ и всѣко сполучено дѣло, че за това на човѣка му завижда ближниятъ му. И това е суета и угнетение на духа“. (— 4 ст.). — За какво завиждатъ хората на своя ближенъ? — Задето е влѣзълъ въ гостилницата да яде. Завистъта ще изчезне, когато човѣкъ разбере, че само онзи може свободно да яде, който предварително е работилъ. Който оре и жъне, той яде.

„Безумниятъ сгѣва ржцетѣ си и яде плътта си“. (— 5 ст.). — Наистина, когато човѣкъ

по цѣли дни седи, сгъва ржцетѣ си и нищо не работи, ще се намѣри въ лишения и мжчноти и ще се принуди да яде плътта си. Като види, че окръжаващитѣ ядатъ и пиятъ, той започва да завижда. — Ама чуждѣ съмъ въ този свѣтъ! — Много естествено. Щомъ влѣзешъ въ гостилницата безъ пари, непременно ще бждешъ чуждѣ и за гостилничаря, и за клиентитѣ му. Щомъ влѣзешъ въ живота безъ знания, ще бждешъ чуждѣ за всички хора. На сжщото основание, докато не разбирате Божиитѣ закони и Неговитѣ пжтища, докато не изпълнявате волята Му, вие всѣкога ще бждете чужди за Бога, за разумния свѣтъ. Само онзи синъ може да бжде щастливъ, който изпълнява волята на баща си, разбира неговитѣ мисли и е едно съ него. Следователно, станете Синове Божии, за да бждете щастливи на земята. Само онзи може да бжде щастливъ, който е добъръ, справедливъ и разуменъ. Иначе, той нарушава своя вътрешенъ миръ, а заедно съ това губи щастието си.

Човѣкъ трѣбва да спазва три нѣща: да изпълнява волята Божия, да служи на Божията Любовь и да следва пжтя на Божия Духъ. Който спазва тѣзи нѣща, и като музикантъ ще свири добре, и като художникъ ще рисува добре, и като поетъ, ученъ и философъ ще работи съзнателно, както за себе си, така и за другитѣ. За да изпълни своето предназначение като личностъ и като душа, човѣкъ трѣбва да работи, да учи, за да има пари, съ които може

да влѣзе въ гостилницата. Той трѣбва да има и знание, съ което да влѣзе въ живота.

Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мждростьта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

19. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 3. мартъ, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Най-голѣмото изкуство

Размишление.

Ще прочета 5. глава отъ Еклисиастъ.

Да мисли, да чувствува и да работи човѣкъ, това е едно отъ най-голѣмитѣ изкуства на земята. — Защо? — Защото трѣбва да знае, какъ да извърши тѣзи нѣща. Запримѣръ, ти не можешъ да мѣсишъ хлѣбъ, ако нѣмашъ на разположение брашно. Можешъ да имашъ желание да мѣсишъ, можешъ да разполагашъ съ нощви, съ сито, но ако чувалтъ е празенъ, нищо не можешъ да направишъ.

Мнозина отъ васъ ще кажатъ: Ние знаемъ, какво ще ни се говори днесъ. Така предполагатъ и нѣкои религиозни. Тѣ казватъ, че Духътъ имъ открива много нѣща. Кажете тогава, какво ви подсказва вашиятъ духъ? Да говори човѣкъ за Духа, безъ да Го познава, това е неразбиране на нѣщата. Когато слънцето изгрѣва и открива всички предмети около васъ, казвате, че Духътъ открива нѣщата, т. е. Духътъ ви говори. Споредъ мене пѣкъ, щомъ виждате нѣщата ясно, свѣтлината ги открива, а не Духътъ. Когато учениятъ ви говори и разкрива предъ васъ известна истина, той ви учи, поучава, хвърля свѣтлина въ ума ви върху даденъ предметъ, и вие виждате

ясно това, което по-рано не сте виждали. Значи, свѣтлината ви говори. Ето защо, когато говорите върху известни въпроси, трѣбва да имате широко разбиране за нѣщата, да не изпаднете въ положението на Соломона. Той разбиралъ много работи, но не всичко, вследствие на което изпадналъ въ голѣми противоречия и казалъ: „Суета на суетитѣ, всичко е суета.“

„Пази ногата си, когато отивашъ въ дома Божи.“ (— 1 ст.). — Много църкви има въ свѣта, но, въ каквата църква и да отидешъ, пази ногата си. — Отъ какво трѣбва да пази човѣкъ ногата си?

„И приближи повече да слушашъ, нежели да принасяшъ жертва на безумни, които не знаятъ, че струватъ зло.“ (— 1 ст.). — Въ която църква и да влѣзете, ще видите, че богомолцитѣ правятъ различни движения; нѣкои се кръстятъ, цѣлуватъ икони, съ което искатъ да се покажатъ предъ хората, че сж набожни, религиозни, че вѣрватъ въ Бога. Ако нѣкой човѣкъ влѣзе за пръвъ пѣтъ въ една църква, веднага ще се приближатъ къмъ него и ще започнатъ да го учатъ, какъ да се кръсти, съ два или три прѣста, по католически, или по православенъ начинъ. Ако не се кръстите, ще минете предъ тѣхъ за неправовѣренъ. Нѣкои религиозни пѣкъ се кръстятъ съ цѣлата си ръка. Наистина, защо не се кръсти човѣкъ съ цѣлата си ръка, а се кръсти само съ два или три прѣста? Православнитѣ се кръстятъ съ третѣ прѣста нагоре, а двата скриватъ,

въ ржката. Значи, тритѣ прѣста отправятъ къмъ Бога, а двата задържатъ за себе си.

Като говоримъ за кръста, по-добъръ кръстъ отъ страданието нѣма. Значи, като страда, човѣкъ се кръсти. Нѣкои страдатъ, но никой не ги знае, никой не ги вижда. Обаче, нѣкои страдатъ така, че всички ги виждатъ. Съ това тѣ искатъ да покажатъ, че много страдатъ. Страдания, които всички виждатъ, не сж истински, нито сж голѣми. Лесно се говори за страданията, но всѣки трѣбва да се запита, защо страда. Нѣкой свършилъ университетъ, знае да свири, да рисува, а се оплаква, че билъ гладенъ, три деня не ялъ. Какво знание има той, щомъ гладува? Който свири и рисува, а при това ходи гладенъ, това показва, че нито свиренето, нито рисуването, нито знанията му сж обработени. Тѣ не сж станали негова плътъ и кръвъ, не може да си служи съ тѣхъ.

„Не прибързвай съ устата си, и сърдцето ти да не бърза да произнася думи предъ Бога; защото Богъ е на небето, а ти — на земята, за то нека бждатъ думитѣ ти малко.“ (— 2). — Който мисли, никога не прибързва съ устата си. Той никога не върши постѣпкитѣ на безумния. Казано е, че Богъ е на небето, а човѣкъ — на земята. Затова мнозина питатъ, кжде трѣбва да влѣзатъ, т. е. въ кой храмъ, и накжде трѣбва да се обърнатъ, когато се молятъ на Бога. На този въпросъ Христосъ отговаря: „А ти кога се молишь, влѣзъ въ скриш-

ната си стаичка, и самъ се помоли. И Отецъ, Който вижда въ тайно, ще ти въздаде на яве. Тъй щото, истинската молитва трѣбва да става на тайно. Когато човѣкъ се моли предъ всички хора и се озърта натукъ-натамъ, всички да го видятъ, все едно, че е въ театъръ или на публично събрание. И така може да се моли човѣкъ, но трѣбва да се вгълби въ себе си, да забрави всичко около себе си и нищо да не вижда. Другитѣ могатъ да го виждатъ, но той да не вижда. Като се моли, човѣкъ не трѣбва да допуска никаква критическа мисълъ. Ще гледа, ще чува, безъ да критикува. — Ама не може безъ погрѣшки! — Ще грѣшишъ, но ще изправяшъ погрѣшкитѣ си, както прави художникътъ. Той рисува образа на нѣкой човѣкъ, но, като направи нѣкаква погрѣшка, веднага я изправя. Изкуството не търпи никакви погрѣшки. Мисълта, чувствата, говоренето сж особенъ родъ изкуства, които изключватъ всѣкакви погрѣшки.

Много изкуства има, които човѣкъ трѣбва да изучава. Запримѣръ, говоренето е сжщо изкуство. — Въ какво се заключава това изкуство? — Да предава фактитѣ, както сж въ действителность, да не ги преувеличава, нито намалява. Нѣкои хора обичатъ да преувеличаватъ нѣщата. Тѣ си служатъ съ хиперболични изрази. Запримѣръ, тѣ казватъ: Тамъ имаше толкова хора, че яйце да хвърлишъ, нѣма кжде да падне. Или, тамъ имаше около сто хиляди души. Въ сжщность, имало най-много десетъ

хиляди души. Когато искатъ да покажатъ, че нѣкой човѣкъ е много ученъ, тѣ казватъ: Този човѣкъ знае всичко. Чудесата, които прави, нѣматъ край. За нѣкой виденъ музикантъ тѣ казватъ: Той свири така, че нѣма подобенъ на него. Когато пѣкъ искатъ да подчъртаятъ, колко добре говори нѣкой ораторъ, тѣ казватъ: Като говори, медъ капе отъ устата му. Съ този изразъ искатъ да покажатъ, колко е сладко-думенъ. Като знаете това, пазете се отъ преувеличаванията, или, най-малкото, трѣбва да ги разбирате, да не изпадате въ заблуждения.

Сега азъ искамъ да ви освободя отъ онѣзи заблуждения, които носите по наследство. Едно отъ тѣзи заблуждения е преувеличаването. Като преувеличава нѣщата, човѣкъ се отдалечава отъ реалността на живота. Другъ е въпросътъ, когато човѣкъ си служи съ фигури въ речта, за да я украси повече, да ѝ предаде цвѣтистъ видъ. Обаче, въ обикновения животъ тѣзи фигури се явяватъ като преувеличавания, които отдалечаватъ човѣка отъ действителността. Преувеличаването внася изкушение въ хората. Нѣкой започне да се моли и, въ време на молитвата, ще му дойде на умъ, че не е свършилъ нѣкаква работа и ще прекъсне молитвата си. Следъ това пакъ ще започне да се моли. Като прекъсва и отново започва молитвата си, човѣкъ дава видъ предъ другитѣ, че постоянно се моли. Съ това той внася съблазънъ между хората. Така се молятъ турцитѣ. Преди да започнатъ молитвата си, тѣ

се измиватъ добре и тогава пристѣпватъ къмъ нея. Ако въ време на молитвата се почешатъ по главата, по ржцетѣ или по тѣлото, тѣ представатъ да се молятъ, пакъ се измиватъ и отново започватъ молитвата си. Случва се понякога молитвата имъ да продължава цѣли два часа. — Може ли богомолцитѣ да прекжсватъ молитвата си и да излизатъ и влизатъ въ църквата? — Може, разбира се. Щомъ става, може. Това показва отношението на съвременния религиозенъ къмъ църквата. Докато религиозниятъ гледа на църквата като на събрание, той свободно влиза и излиза отъ нея. Единъ день, когато се проникне дълбоко отъ разбирането на въпроса, що е църквата, а сжщо и молитвата, той нито ще прекжсва молитвата си, нито ще влиза и излиза отъ църквата. Така правятъ и ученицитѣ. Докато сж въ междучасие, тѣ говорятъ, викатъ, вдигатъ шумъ. Щомъ влѣзе учителятъ въ класъ, всички сѣдатъ на мѣстата си, и настава тишина и мълчание.

Много учители има въ свѣта, но единъ отъ най-добритѣ учители, съ дисциплина, каквато досега не съмъ виждалъ, е соколътъ. Единъ день, това се случи въ Търново, поглеждамъ презъ прозореца на стаята си и какво виждамъ? На единъ плетъ се наредили десетина птички, една до друга, но така неподвижни, като че ли сж мъртви. Всички гледатъ втренчено нагоре и стоятъ толкова тихо, че не се чува никакъвъ шумъ, не се вижда никакво движение.

Повдигнахъ погледа си нагоре, въ посоката, дето гледатъ птичкитѣ, и видѣхъ единъ голѣмъ соколъ, който се виеше надъ тѣхъ. Съ явяването си, той внесе такъвъ ужасъ между птичкитѣ, че ги смрази: тѣ останаха на мѣстата си вкаменени и безгласни. Като гледаше къмъ тѣхъ, соколътъ приличаше на строгъ учителъ, който се готви да изпитва ученицитѣ си. Предварително той ги наблюдаваше и, като видѣ, че не сж готови за изпитъ, хвъркна нагоре, въ друго направление, и си каза: Невежи сж тѣзи ученици, не сж готови за изпитъ. Щомъ учителътъ си отиде, ученицитѣ се отпуснаха, започнаха да шумятъ, да се разговарятъ помежду си и да казватъ: Свободни сме вече! Който не разбира смисъла на нѣщата, поглежда къмъ птичкитѣ и казва: Това сж птички! Птички сж наистина, но тѣ сж вкаменени отъ страхъ отъ погледа на своя строгъ учителъ. Учителътъ имъ стои надъ тѣхъ съ своитѣ мисли и търси начинъ, какъ да задигне една отъ тѣхъ, да я заведе на гости у дома си, да ѝ предаде единъ добъръ урокъ. Който се е осмѣлилъ веднѣжъ да влѣзе въ стаята на учителя си, не излиза оттамъ. Тази стая представя за него изправителенъ домъ, въ който се изучаватъ уроцитѣ на живота.

Днесъ, както и да се говори на хората, все ще ги обидите. Както и да се произнасяте за дѣлата имъ, все ще излѣзе, че ги критикувате. За да не ги обиждате, трѣбва да знаете какъ да говорите. Сжщо така трѣбва да знаете,

какъ да критикувате. Гледате една картина и казвате, че не ви харесва. Това не е достатъчно. Трѣбва точно да опредѣлите, какво, именно, не ви харесва: боитѣ ли, или нѣкоя часть отъ тѣлото. Четете нѣкое произведение и казвате, че не ви харесва. Какво, именно, не ви харесва? Като казвате, че картината не ви харесва, излиза, че нищо не ви харесва. Не, има нѣщо хубаво въ нея. Като кажете, какво не ви харесва, трѣбва да посочите, какъ да се изправи. Изобщо, може да критикува само онзи, който знае, какъ да изправя погрѣшкитѣ. При това, всѣка бележка, направена по отношение на дадено произведение, трѣбва да почива на истината. Всѣка дума, казана на човѣка, трѣбва да съдържа истината. Свѣтскитѣ хора, като не могатъ всѣкога да си служатъ съ истината, изработили особенъ начинъ на отношения — дипломация. И да не се обичатъ двама души, тѣ постѣпватъ помежду си дипломатически: и единиятъ, и другиятъ сж учтиви, любезни помежду си, готови на всѣкакви услуги. Като свѣтски хора, дипломатитѣ казватъ, че отношенията между близкитѣ трѣбва да бждатъ поне външно добри. Вѣрващитѣ и религиозни хора подържатъ точно обратното: отношенията между хората трѣбва да бждатъ вътрешно правилни. Значи, свѣтскитѣ хора държатъ за външнитѣ отношения, религиознитѣ — за вътрешнитѣ. Ние пъкъ казваме, че човѣкъ трѣбва да си изработи такава външна форма на отношения, която да отговаря на вътрешното раз-

положение на неговото сърдце и на вътрешното му разбиране за нѣщата.

Съвременниятъ животъ изисква съвършена форма на отношения, която да се отразява на лицето. Пластично трѣбва да бжде човѣшкото лице, за да може всѣки моментъ да отразява вътрешнитѣ душевни състояния. Красиво лице наричаме това, което изразява не само живота на миналото, презъ който сж минали вашитѣ дѣди и прадѣди, но и вашиятъ животъ. Красиво лице е това, което е пластично и може да отразява състоянията на човѣка за всѣки моментъ и за всѣко време. Красивото лице е книга, по която всѣки моментъ може да се чете това, което човѣкъ преживява, и на която всѣки моментъ се пише нѣщо ново.

Религиознитѣ говорятъ често за молитвата и препоръчватъ различни начини за молене. Затова, именно, нѣкои запитватъ, кой е най-правилниятъ начинъ за молене. Това показва, че хората още не знаятъ, какъ да застанатъ предъ Бога. — Защо не знаятъ? — Защото не сж дошли още до истината. Който се е домогналъ до истината, той не търси нѣкаква специална форма. Той знае, че, въ каквато форма и да поставите истината, тя всѣкога си остава истина. И въ най-крива форма да поставите истината, тя ще видоизмѣни формата по свое разбиране и пакъ ще изяви естеството си. Нищо не е въ състояние да измѣни естеството на истината. Тя нагажда формитѣ къмъ себе си,

но въ никой случай не се подава на тъжъ. Следователно, ако истината влѣзе въ нѣкой лошъ човѣкъ, тя го измѣня, нагажда го споредъ своитѣ закони. Щомъ излѣзе отъ него, той си остава пакъ такъвъ, какъвто е билъ първоначално. Сжщото нѣщо правятъ съ човѣка и любовта, и мъдростта. Когато влѣзатъ въ него, тѣ го преобразяватъ: любовта му създава особени любовни състояния, каквито по-рано не е ималъ; мъдростта пъкъ внася въ него такава свѣтлина и знание, съ каквито по-рано не е разполагалъ. Щомъ излѣзатъ отъ него, той става обикновенъ човѣкъ, какъвто е билъ по-рано. Ето защо, човѣкъ се стреми да бжде необикновенъ, т. е. да придобие любовта, мъдростта и истината и да ги разбере. Съ една дума, човѣкъ се стреми да даде път на Божественото въ себе си. Чрезъ Божественото човѣкъ привлича подобнитѣ си, както топлината — истиналитѣ, свѣтлината — объркалитѣ пътя си, а свободата — заробенитѣ и ограничени хора.

И тъй, стремете се къмъ придобиване на любовта, за да изправите погрѣшкитѣ си на миналото и да не правите нови. Щомъ придобиете любовта, вие ставате необикновенъ човѣкъ. Изгубите ли я, отново ставате обикновенъ. Неизбѣжно е човѣкъ да минава отъ състоянието на необикновенъ въ обикновенъ, за да се види, доколко е разбралъ сжщността на нѣщата и да разбере, какъвъ е стремежътъ на неговия духъ. Неизбѣжно човѣкъ трѣбва да

мине презъ контраститъ на живота, за да намъри истината. Това значи, да мине презъ голъми противоречия. Той ще мине презъ любовта, но ще мине и презъ омразата, когато не ще може да търпи никого. Той ще иска да остане самъ въ свѣта, отъ никого несмушаванъ и обезпокояванъ. Значи. той иска да бжде самъ въ свѣта, безъ никакви близки сжщества. Обаче, изпадне ли въ това положение, тогава само ще разбере ужаса на самотията. За да не изпадне въ самотата на живота, човѣкъ трѣбва да търпи, а търпението се придобива при най-голѣмитъ мъчнотии, несгоди и горчевини.

Мнозина искатъ да живѣятъ споредъ своитъ лични разбирания, да бждатъ свободни и независими, да бждатъ като Бога, но отдѣлни отъ Него. Това е невъзможно. Обаче, възможно е да бждешъ като Бога, т. е. да живѣешъ въ Него, и Богъ да живѣе въ тебе. Това подразбира една зависимостъ. Пожелашъ ли да излѣзешъ вѣнъ отъ тази зависимостъ, да се отдѣлишъ отъ Бога, ти влизашъ въ стълкновение съ Него. Стълкнови ли се човѣкъ съ Първата Причина на нѣщата, той се натъква на голѣми мъчнотии, страдания и нещастия. — Ама искамъ да бжда като хората и отдѣлно отъ тѣхъ. — И това е невъзможно. Ще бждешъ като хората, но ще бждешъ и между тѣхъ. — Ама искамъ да бжда чистъ. — Докато си между хората, все ще вземешъ нѣщо отъ тѣхъ, но и тѣ ще взематъ нѣщо отъ тебе. Не може чистата вода да мине презъ глинеста

почва и да остане чиста — все ще вземе частъ отъ глината и ще се размжти. Чистотата е вътрешенъ процесъ. Тя има отношение къмъ съзнанието на човѣка.

Следователно, бждете чисти въ съзнанието си, да не допуснете нито една лоша мисль, нито едно лошо чувство или желание по отношение на вашия ближенъ, билъ той мжжъ, или жена. Бждете искрени къмъ вашето вѣрую, да не допуснете никакво съмнение или колебание по отношение на него. Бждете честни и искрени къмъ своето вѣрую, да устоявате на него при всички условия. Вѣруето не е нищо друго, освенъ красива мома, която Богъ е опредѣлилъ за човѣка. Ако промѣняте всѣки день вѣруето си, вие подържате многоженството. Еднобрачието е позволено, но не и многобрачието. Ето защо, казвамъ: Дойдете ли до любовта, мъдростта, истината, до живота, знанието, свободата, ще имате само единъ възгледъ, едно мнение.

Азъ ви говоря днесъ, съ цель, да бждете внимателни, да пазите три нѣща: да не увреждате своя животъ, да не увреждате живота на своя ближенъ и да не хвърляте петно върху Господа. Каквото и да се случи въ живота ви, не казвайте, защо Господъ е създалъ този свѣтъ, защо ви е поставилъ на такова мѣсто, да грѣшите. Човѣкъ самъ е виновенъ за дѣлата си. Каквото прави, добро или зло, той носи отговорность за това. Живѣйте така, че

да влѣзете въ красивия, т. е. въ Божествения животъ.

Какво представя Божествениятъ животъ? Той е най-красивиятъ животъ, пълненъ съ голѣми блага, но и съ голѣми страдания. За да се ползува отъ благата на този животъ, човѣкъ трѣбва да има зорко око, каквото се изисква отъ всѣки, който критикува картинитѣ на великитѣ художници. Чрезъ зоркото си око човѣкъ може да се ползува отъ свѣтлината на този животъ. Ако не може да се ползува отъ свѣтлината му, той се натъква на страдания. И тогава казваме: Страшно е положението на човѣкъ, който има очи и недовижда, има уши и недочува. Имашъ очи, отивашъ въ една художествена галерия, но недовиждашъ картинитѣ. Какво се ползувашъ тогава отъ картинитѣ? Отивашъ въ едно събрание, да слушашъ речта на нѣкой виденъ ораторъ, или на концертъ, да слушашъ хубава класическа музика, но недочувашъ малко. Какво си разбралъ отъ речта или отъ хубавото свирене? Да разберешъ това, което виждашъ или чувашъ, значи, да стане превратъ въ тебе.

Единъ търговецъ отишълъ да слуша Камила Русо, ученичка на Паганини. Тя свирила „Сънътъ на живота“, и той останалъ толкова доволенъ отъ музиката, че билъ готовъ да се примири съ всички свои длъжности, да имъ прости дълговетѣ. Музиката произвела превратъ въ неговия умъ и въ неговото сърдце. — Защо? — Защото я разбралъ. Обаче, и сами-

ятъ търговецъ ималъ музикаленъ усѣтъ. Неговата душа била отворена за музиката. Той могълъ да я възприеме вътрешно, затова тя го преобрази.

Сега и на васъ казвамъ: Можете ли да пѣте и да свирите така, че да произведете превратъ, както въ себе си, така и въ душитѣ на вашите слушатели? Знаете ли, каква сила се крие въ пѣсенъта „Богъ е Любовь“? Обаче, който пѣе, и който слуша, трѣбва да има разбиране. Когато пѣятъ хорово, всички гласове трѣбва да се сливатъ, като че ли единъ пѣе. При това положение и пѣвцитѣ, и слушателитѣ ще се забравятъ. Въ самозабравата, именно, се крие лѣчебното действие на музиката. Ако можете да пѣте така, вие лесно ще се справяте съ мъчно-тиитѣ и страданията си. Дойде ли при васъ една скръбъ или едно страдание, вие ще запѣте и веднага ще го стопите. Ако сиромашията ви посети, и на нея ще запѣте и ще я стопите.

Сега вие четете Соломона. Какво се ползвате отъ него? Споредъ мене, най-малкото, което можете да придобиете отъ него, е да опредѣлите мѣстото, додето сте стигнали.

„Пази ногата си, когато отивашъ въ дома Божии; и приближи повече да слушашъ, нежели да принасяшъ жертва на безумни, които не знаятъ, че струватъ зло“. (—1 ст.).—Отъ този стихъ се вижда, че Соломонъ е започналъ да разбира практическата страна на живота, макаръ и да е още въ началото. Въ последнитѣ глави на Еклисиастъ той прониква по-дълбоко въ живота.

Една отъ мъчнотиитѣ, на която се натъкватъ всички хора, е тази, че въ всѣки човѣкъ виждатъ отрицателната му страна. За да се справите съ тази мъчнотия, мислете и за себе си, и за ближнитѣ си, че сте такива, каквито трѣбва да бждете. Затворете очитѣ си за отрицателното и гледайте на положителнитѣ чѣрти. — Ама човѣкъ не може да не грѣши. — Съгласенъ съмъ съ това, но прибавямъ: Човѣкъ не може и да не изправя погрѣшкитѣ си. Щомъ грѣши, той може да изправя погрѣшкитѣ си. Въ изправяне на погрѣшкитѣ се заключава придобивката на деня. Въ изправяне на погрѣшкитѣ, човѣкъ влиза въ радостта на живота. Ако не изправя погрѣшкитѣ си, той влиза въ областта на мъчението и на страданието. Неизправянето на една погрѣшка води къмъ втора, трета, четвърта и т. н. Изправянето на погрѣшкитѣ, обаче, води къмъ радостта и веселието, къмъ свѣтлината на живота. Силата на човѣка се заключава въ изправяне на погрѣшкитѣ. Такъвъ човѣкъ радва духа и душата си. Както бързо грѣши, така бързо човѣкъ може да изправи погрѣшкитѣ си. Срѣщайте човѣкъ, когото не обичате, не можете да го търпите. Още въ първия моментъ искате да направите нѣщо, съ което да го сразите. Вие сте сгрѣшили вече въ мисълта си. Спрете се сега, и изправете погрѣшката още въ мисълта си, докато не се е проявила на физическия свѣтъ. Кажете си: Азъ не мога да търпя този човѣкъ, но Богъ го търпи и

обича. Щомъ Богъ го търпи, и азъ ще го търпя. Когато Той престане да го търпи, тогава и азъ ще престана да го търпя. При това, нека си представя, че въ този моментъ нѣкой човѣкъ не може да ме търпи. Трѣбва ли да ме сразява? Както той ме търпи, така и азъ мога да търпя онзи, когото не обичамъ.

Следователно, ако направишъ една погрѣшка, изправи я веднага. Не губи време съ плачъ и вайкане: защо си я направилъ, какво ще мисли Богъ за тебе, какво ще кажатъ хората и т. н. Хората сж ученици, тѣ не сж свършили още учението си. Щомъ е така, не взимай примѣръ отъ тѣхъ. Тѣ сж несвършени още, не могатъ да се произнасятъ за твоитѣ постѣпки. Обаче, ако държишъ за мнението на Бога, на свършенитѣ сжщества, това е другъ въпросъ. Като се ръководишъ отъ тѣхното мнение, ти влизашъ между тѣхъ, като въ баня, да се кжпешъ. Като направишъ една погрѣшка, веднага ще отидешъ на банята да се окжпешъ. — Ама днесъ се кжпахъ три пжти. — Прекалилъ си, пази се да не стане нужда и отъ четвърта баня. Пазете се да не отегчавате разумнитѣ сжщества. Позволено е на день да се прави само една баня. Една погрѣшка на день — една баня. Колко бани сж нуждни на болния? — Една на день му е достатъчна. — Съ теллякъ, или безъ теллякъ! — Зависи, отъ колко време не си се кжпалъ. Ако отдавна не си ходилъ на баня, теллякътъ е на мѣсто. Но ако всѣки день пра-

вишъ бани и викашъ теллякъ, кожата ще ти се охлузи. Не е лесно да минава човѣкъ подъ ржката на телляка. Какво нѣщо е теллякътъ? — Морализаторъ. Въ религиознитѣ общества има много телляци. Едва се освободишъ отъ единъ, срещне те втори и казва: Чакай, азъ съмъ по-добъръ майсторъ отъ него — и започва да те трие. После дохожда втори, трети, а ти се намирашъ въ ужасъ, не знаешъ, какъ да се освободишъ. Попаднешъ ли веднѣжъ подъ ржката му, освобождаване нѣма. Докато не охлузи кожата ти, нѣма да те пусне. Спасението е въ това, втори пѣтъ да не го викашъ. Щомъ си опиталъ единъ, втори пѣтъ потърси другъ, чиято сила не познавашъ. На ония, които си опиталъ, тури знакъ, да не попадашъ втори пѣтъ подъ ржката имъ.

Като ученици, вие трѣбва да пазите следното практическо правило: най-много по единъ теллякъ на день. Колкото повече се охлузва кожата и научавате уроцитѣ си, намалявайте броя на телляцитѣ до 52, по единъ на седмицата. Следъ това спрете на числото 12 — по единъ на месеца. Колкото по-нагоре се качвате, намалявайте числото имъ, докато стигнете до единъ теллякъ годишно. Най-после се освободете и отъ него. Човѣкъ може да живѣе и безъ телляци. Въ каквото общество и да влѣзете — религиозно, духовно, научно — пазете се отъ телляци, но внимавайте и вие да не изпълнявате тѣхната роля.

И тѣй, за да избѣгвате мжчнотитѣ, или

да се справяте разумно съ тѣхъ, дръжте въ ума си мисълта, че Богъ обича всички хора. Като мислите така, вложете любовта въ сърдцето си и работете съ нея. Обичайте хората и не имъ отнемайте това, което не можете да имъ дадете. Срещнете ли нѣкой радостенъ човѣкъ, не го ограничавайте, не му отнемайте радостта. Виждате, че нѣкой яде сухъ хлѣбъ. Не му казвайте, че е нещастенъ; не го изкушавайте съ вашата пишна храна. Стомахътъ му не може да издържа. Сухиятъ хлѣбъ е за предпочитане предъ пишната храна, която разваля стомаха. Единъ старъ възгледъ, който внася радостъ въ душата ти, е за предпочитане предъ единъ новъ, за който не си готовъ и който може да развали живота ти. Не разваляй благо, което Богъ ти е далъ. Не разваляй благо на малкото дете. Не разваляй благо на младия момъкъ и на младата мома. Не разваляй благо на възрастния човѣкъ. Не разваляй благо на стария човѣкъ. Въ това се заключава философията на живота.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мъдростъта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

20. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 10. мартъ, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Добриятъ животъ

Размишление.

Ще прочета 6. глава отъ Еклисиастъ.

Въ прочетената глава се говори за обикновени нѣща, познати на всички хора. Значи, въ тази глава нѣма нищо ново. Когато разказвали нѣщо на Соломона, той казвалъ: Известно ми е това, зная го.

Веднѣжъ единъ дервишъ срещналъ Соломона и му казалъ: Ефенди, всичко знаешъ, но има нѣщо, което не знаешъ. — Какво не зная? — Не знаешъ да хвърчишъ като птици-тъ. — Така е, отговорилъ Соломонъ, не мога да хвърча.

Сега и на васъ казвамъ: Всичко знаете, много нѣща знаете, но едно нѣщо не знаете — да живѣете добре. Нѣма по-велико изкуство въ живота отъ това, да живѣешъ добре. Днесъ повечето хора водятъ обикновенъ животъ, вследствие на което се оплакватъ отъ сиромашия, отъ болести, отъ мжчнотии. Ако пъкъ видятъ нѣкой постникъ, пожълтѣлъ, съ хлътнали очи, тѣ ще го нарекатъ светия. Това не е никакъвъ светия. Така всѣки може да стане светия: ще пости нѣколко деня, ще се облича скромно. Така не се става светия. Ка-

квито красиви имена да давате на този човѣкъ, не може да го направите светия. Истински светия е онзи, който не живѣе въ лишения и който знае да живѣе добре. При всички случаи на живота той знае, какъ да постѣпва. Казватъ, че светията се моли по цѣли дни. Молитвитѣ не правятъ човѣка светия. Обаче, добриятъ и съзнателенъ животъ могатъ да направятъ човѣка светия.

Единъ дервишъ срещналъ единъ турски бей, който оставилъ тоягата си на земята и се готвѣлъ да се моли на Бога. — Какво правишъ? — Моля се, изпълнявамъ дълга си. — Никакъвъ дългъ не изпълнявашъ, но се молишъ на Господа за пари. Вмѣсто да благодаришъ за всичко, което ти е далъ, постоянно искашъ да ти дава — все ще намѣришъ какво да искашъ. Страшно е положението на човѣка, когато се моли за материални работи. Той прилича на просякъ, който върви подиръ нѣкой богатъ човѣкъ и непрестанно иска да му даде нѣщо, и после да се хвали, че богатиятъ го облагодетелствувалъ.

„Има зло, което видѣхъ подъ слънцето, и го има много между чловѣцитѣ.“ (— 1 ст.).

„То е суета и зла болестъ.“ (— 2 ст.).

Това сж положения, които показватъ, какъвъ е билъ стариятъ животъ на хората. Споредъ старитѣ разбирания, религиозниятъ се моли все за материални работи. Той казва: Каквото поискамъ отъ Господа, дава ми се, молитвата ми всѣкога се чува. Това не е фило-

софия. Въ Писанието е казано, че Богъ знае нуждитѣ на всички сжщества и, преди още да Му се помолятъ, Той имъ дава нуждното. Значи, нищо друго не ви остава, освенъ да отворите скрититѣ си стаички — затворенитѣ си куфари, и да видите, какво има тамъ за разработване. Нѣма нѣщо, което не е дадено на човѣка. Тѣй щото, колкото се отнася до материалното, той нѣма за какво да се моли — всичко му е дадено. Той трѣбва само да работи, да използва даденото.

Да се моли човѣкъ на Бога, това значи, да влѣзе въ общение съ Него, безъ да изнася своитѣ нужди. Ако само единъ човѣкъ знае нуждитѣ ти, нѣма защо да разправяшъ на всички. Важно е въ него да живѣе Богъ. Той веднага ще чуе молбата ти и ще ти помогне.

Въ една американска църква проповѣдникътъ излѣзълъ на амвона да говори за единъ отъ присжтствуващитѣ членове на църквата, който билъ крайно беденъ, да му се помогне по нѣкакъвъ начинъ. Той говорилъ за него цѣлъ часъ, изнесълъ сиромашията, въ която се намиралъ, съ цель да омилостиви сърдцата на богатитѣ членове на църквата. Въ края на краищата, той събралъ една сума за бедния си събратъ въ Христа и му я предалъ. Следъ това единъ отъ богатитѣ членове се приближилъ до проповѣдника и тихо му пошепналъ: Защо не каза това само на мене? Азъ самъ бѣхъ въ състояние да му помогна. Не бѣше

нуждно да раздвижвашъ цѣлото събрание за такава сума. Достатъчно бѣше да ми пошепнешъ на ухото, както азъ на тебе, за да дамъ една голѣма сума. При това, само той не е сиромасъ. Има още много наши бедни братя, които сжщо се нуждаятъ отъ подкрепа.

Сега ние казваме: Въ едно религиозно братство не може и не трѣбва да има сиромаси. Братство, въ което има сиромаси, не е истинско братство. — Възможно ли е това? — Възможно е. — Какъ да разберемъ това? Разбирайте го, както искате. Ако сте ученици отъ осми класъ, вие трѣбва да разбирате материята, която ви се преподава. — Защо? — Защото се предполага, че сте изучили добре материала за седми класъ и свободно можете да работите съ новия материалъ. Който влѣзе въ университета, той трѣбва да е свършилъ гимназия. Безъ гимназиално образование не приематъ въ университета. Следъ всичко това, ще дойде нѣкой човѣкъ въ братството и ще каже: Азъ съмъ вашъ братъ. — Какъ стана братъ? Въ какво се заключава братството? Ще кажете, че и волтъ е вашъ братъ. Вие казвате това, но той съзнава ли, че е вашъ братъ?

Като последно творение на Бога, човѣкъ пръвъ е съзналъ положението си като братъ на човѣчеството, като по-голѣмъ братъ на животнитѣ и растенията, вследствие на което се стреми да бжде навсѣкжде пръвъ. За да бжде пръвъ, човѣкъ трѣбва да отговаря на две изисквания: да има отличенъ умъ и добро

сърдце. Нѣма ли тѣзи нѣща, той не може да бжде прѣвъ. Ако умътъ и сърдцето му се разколебаятъ въ нѣщо съществено, той остава назадъ. Връщането му назадъ подразбира връщане къмъ животинското състояние. Укрепи ли ума и сърдцето си, той излиза отъ животинското състояние и се връща въ човѣшкото. Върне ли се въ животинското си състояние, човѣкъ се страхува отъ най-малкитѣ нѣща. Когато животното се страхува, има защо да изпада въ това състояние. Но има ли смисълъ човѣкъ да се страхува? Когато детето плаче за майка си, която заминала за другия свѣтъ, плачътъ е на мѣсто. Обаче, когато майката е при детето, и то плаче, тогава плачътъ нѣма смисълъ. Плачътъ не решава въпроситѣ. Има деца, които плачатъ за нищо и никакво, но не постигатъ целта си. Тѣ искатъ насила да заставятъ майка си, да имъ даде това, което желаятъ. Когато плачътъ е на мѣсто, майката съ готовност задоволява нуждитѣ на детето.

Единъ баща ми разправяше една своя опитностъ, която ималъ съ детето си. Единъ день детето започнало да плаче, да вика, да крѣска, но така, че никой не могълъ да го смири. Майката, бащата, братята, сестритѣ му се събрали около него, не знаятъ, какво да правятъ. Давали му едно нѣщо, друго нѣщо, да го залъжатъ, но то не млъквало. Най-после бащата казалъ: Излѣзте всички вѣнъ, оставете ме самъ съ детето. Като останали въ стаята сами, той седналъ срещу детето и започналъ

да го имитира: както плачело детето, така плачелъ и той; каквото правѣло то съ ржцетѣ си, това правѣлъ и той. Като чуло детето, че другъ плаче съ него заедно, вдигнало главата си и започнало очудено да гледа, защо плаче баща му. То плаче, и бащата плаче. Най-после детето се усмихнало, престанало да плаче и казало на баща си: Много плачешъ, бе татко.

Плачътъ се дължи на известенъ обектъ. За да престане човѣкъ да плаче, трѣбва да се махне обектътъ. Обаче, дали човѣкъ плаче, или се радва, това сж въпроси, които трѣбва да се изучаватъ. Каквото и да се случва въ живота ви, трѣбва да го изучавате. Каквито мисли и чувства ви вълнуватъ, трѣбва да представятъ предмети за изучаване, да знаете тѣхния произходъ и влияние върху васъ.

Днесъ всички хора говорятъ за добрия животъ и се стремятъ къмъ него, но не могатъ да опишатъ, какво представя той. — Защо не могатъ да го опишатъ? — Защото не живѣятъ още добре. Човѣкъ може да опише само онова, което е опиталъ и разбралъ. Запримѣръ, запитайте единъ ангелъ, какво нѣщо е грѣхътъ и лошиятъ животъ. Колкото и да иска да се произнесе за него, нищо не може да каже. — Защо? — Той никога не е грѣшилъ, никога не е правилъ зло. Той вижда, че хората грѣшатъ, но какъ става това, не знае. Нѣкои казватъ, че добриятъ животъ се заключава въ придобиване на блага, други — въ

правене на добро. Нито придобиването на блага, нито правене на добро представятъ добрия животъ. Когато живѣе добре, човѣкъ може да опише, въ какво се състои добриятъ животъ.

И тъй, хората често грѣшатъ, понеже се опитватъ да говорятъ за нѣща, които не познаватъ. Трѣбва ли всичко да знаете и да опитате? Има нѣща, които непременно трѣбва да знаете, но има нѣща, които не трѣбва да знаете. Запримѣръ, каква полза ще ви допринесе знанието, какъ е извършено нѣкое престѣпление? Какво ще придобиете, ако знаете, че нѣкои хора живѣятъ лошо? Бждете глухи и слѣпи за злото, за престѣпленията, за лошия животъ. Пазете се отъ любопитството къмъ злото. Нѣкои обичатъ да се вслушватъ въ лошитѣ работи и току подаватъ ухото си, да чуятъ, какво се говори между хората, да видятъ, какво правятъ. Не разваляйте слуха и зрението си съ лошитѣ работи. Безъ да се интересувате отъ злото, вие ще го познаете. — Какъ? — По степенъта на доброто. Когато чуете, че нѣкой човѣкъ е много добъръ, ще знаете, че задъ него се крие другъ човѣкъ много лошъ. Ако срещнете единъ праведенъ човѣкъ, задъ него се крие единъ грѣшникъ. Когато видите, че пристига конникъ, ще знаете, че следъ него иде коньтъ му. Или ако видите коня, следъ него иде конникътъ. Коньтъ мълчи, но конникътъ говори. Той говори и за себе си, и за коня. — Кога мълчи човѣкъ? — Когато минава презъ

посвещение. Значи, животнитѣ мълчатъ, понеже минаватъ презъ посвещение. Всѣко изпитание означава известно посвещение. Наистина, не е лесно да страдашъ, да се мъчишъ и да не можешъ да кажешъ една дума за страданията си. Животнитѣ се мъчатъ, изтезаватъ ги, и тѣ мълчатъ.

Следователно, когато дойдемъ до говора на хората, виждаме, че тѣ говорятъ най-много, когато страдатъ. Тѣ разправятъ за болкитѣ си, къде ги боли, какъ сж заболѣли и т. н. Ако ги боли кракъ, ще разправятъ, къде ги боли, какъ се лѣкуватъ и т. н. Ето какъ може да се лѣкува човѣкъ: ако го боли устата, ще вземемъ три капки отъ любовта, и болката му ще мине. Ако го болятъ очитѣ, трѣбва да вземе четири капки отъ истината. Ако го болятъ ушитѣ, ще вземе десетъ капки отъ мъдростта. За всѣка болестъ има лѣкъ. Нѣма болестъ въ свѣта, която да не може да се лѣкува. Ще кажете, че това не сж реални лѣкарства. Това сж психически лѣкарства, които действуватъ рационално. Внесете въ сърдцето си нѣколко капки отъ любовта, въ мозъка си — нѣколко капки отъ мъдростта и въ тѣлото си — нѣколко капки отъ истината и ще видите, какъ ще се излѣкувате. Много болести се дължатъ на психически причини. Ето защо, тѣзи болести могатъ да се лѣкуватъ само по психически начинъ, т. е. съ психически лѣкарства. Ако търсите причината на заболяването на ушитѣ и на очитѣ, ще я намѣрите въ задната частъ на мо-

зъка. Когато функциитѣ въ задната частъ на мозъка не ставатъ правилно, човѣкъ страда отъ болки въ очитѣ и въ ушитѣ. Когато слѣпоочната частъ на мозъка не функционира правилно, човѣкъ се оплаква отъ болки въ устата. Като знаете, че мозъкътъ е причина на много заболявания, дръжте го въ исправность.

Когато говоримъ за исправность на мозъка, имаме предъ видъ мислитѣ, които минаватъ презъ него. Ето защо, за здравословното състояние на мозъка трѣбва да държимъ отговорни мислитѣ, а за здравословното състояние на сърдцето сж отговорни чувствата. Всѣка мисълъ носи за човѣка или благо или отрова. Сжщото се отнася и до чувствата, и желанията на човѣка. При това, има мисли и чувства, които указватъ своето въздействие върху организма веднага, а други — следъ време. Ако човѣкъ не върви въ пѣтя на Божията Любовь, ще попадне въ областта на своето изопачено сърдце и ще носи последствията на своя животъ. Ако не върви въ пѣтя на Божията Мждрость, той ще попадне въ кръга на своя изопаченъ умъ и ще носи лошитѣ последствия на своя животъ.

Като ученици, вие трѣбва да разсжждате правилно, да не се спирате предъ мисълта, че Богъ всичко знае, всичко вижда. Той знае всичко, вижда всичко, но важно е, какво вие знаете и разбирате. Вие се ползвате отъ знанието на Бога, отъ Неговата Любовь и Мждрость дотолкова, доколкото мо-

жете да ги възприемете и приложите въ живота си. Да се осланяте на Божието знание, на Неговата Любовь, това е лесниятъ пътъ въ живота. Въ сжщностъ, това е най-мжчниятъ пътъ. — Защо? — Защото, като очаквате да получите нѣщо наготово, вие или ще го получите, или нѣма да го получите. И, въ края на краищата, ще изгубите времето и условията за работа. Споредъ мене, най-лесниятъ пътъ е пътътъ на добрия животъ. — Кой ще ни научи да живѣемъ добре? — Който самъ живѣе добре. Който не живѣе добре, по никой начинъ не може да ви предаде добрия животъ. Не можешъ да предадешъ на човѣка това, което ти самъ не знаешъ и което не е въ тебе. Ако учительтъ по музика пѣе и свири правилно, и ученицитѣ му ще пѣятъ и свирятъ добре; ако той самъ не пѣе и не свири правилно, и ученицитѣ му ще бждатъ като него. Затова е казано, че какъвто е учительтъ, такива сж и ученицитѣ му.

Като влѣзете въ нѣкое религиозно или духовно общество, веднага ще дойде при васъ нѣкой братъ или сестра да ви учатъ. Тѣ събиратъ около себе си братя и сестри, ставатъ тѣхни учители и започватъ да ги учатъ; ще ги научатъ толкова, колкото тѣ знаятъ. Едно нѣщо трѣбва да знаете: преди да събирате хора около себе си, първо съберете своитѣ мисли, чувства и постжпки, да ги възпитате, да се подчиняватъ на Божественото начало въ васъ. Ако успѣете въ това, тогава,

безъ да събирате хората около себе си, тѣ сами ще ви търсятъ. Не спазвате ли това правило, вие ще изпаднете въ положението на нѣкои проповѣдници и учители, които, вмѣсто да помогнатъ на своитѣ ближни, внасятъ противоречия между тѣхъ.

Единъ негърски проповѣдникъ нѣкъде въ Америка, проповѣдвалъ на слушателитѣ си, какъ Богъ направилъ първия човѣкъ. Той казалъ, че Богъ взелъ отъ най-чистата и фина прѣстъ и направилъ отъ нея човѣка. За да го изсуши, Той го турилъ на единъ плетъ, дето се пекълъ три деня на слънце. Като слушали проповѣдта, единъ отъ слушателитѣ запиталъ проповѣдника: Отде взелъ Господъ прѣсте, за да направи плетъ, на който да суши човѣка? — Това не е твоя работа, отговорилъ проповѣдникътъ. — Наистина, слушателитѣ не трѣбва да задаватъ такива въпроси, но и проповѣдниците не трѣбва да говорятъ за нѣща, които не знаятъ. Изобщо, човѣкъ трѣбва да говори само за ония нѣща, които той самъ е опиталъ, разбралъ и научилъ. Той трѣбва да учи хората само тогава, когато той самъ е ученъ. — Ама Мойсей казалъ така. — Мойсей билъ ли е въ времето, когато Богъ създавалъ свѣта? — Той е видѣлъ нѣщата по ясновидски начинъ. — И това е въпросъ. Четете, изучавайте нѣщата, но стремете се да ги провѣрявате по външенъ и вътрешенъ пѣтъ, да не изпадате въ противоречия. Не се страхувайте

отъ това, което не знаете, не го избѣгвайте, но го изучавайте.

Една млада мома минавала за глупава между познатитѣ си, които се мислѣли за многознаещи. Тя се занимавала съ змии. Хващала ги, укротявала ги, играела си съ тѣхъ. Единъ день тя скрила една змия въ ржкава си и, като се срещнала съ познатитѣ си, пуснала змията между тѣхъ. Като я видѣли, всички се разбѣгали отъ страхъ. — Чудно нѣщо, казала имъ тя — страхувате се отъ една змия, която Богъ създалъ, а се представяте за много знаещи. Донесохъ ви единъ екземпляръ да го изучите, а вие бѣгате отъ него. Кжде остава вашиятъ наученъ интересъ?

Представете си, че змията е една лоша мисълъ, лошо чувство или желание. Защо не ги изследвате, а бѣгате отъ тѣхъ? Трѣбва ли да се страхувате отъ лошитѣ мисли, чувства и желания? И тѣ могатъ да се възпитаватъ, както и змията. Въ днешно време даже отровата на змията се употребява противъ нѣкои болести. Всѣко лошо и страшно нѣщо крие въ себе си нѣкакво добро, но трѣбва да знаете, какъ да го използвате.

Помнете: лошитѣ, страшнитѣ нѣща калечатъ човѣка. Значи, човѣкъ трѣбва да се кали, да стане търпеливъ. Търпението се развива главно при неблагоприятни условия на живота. Само при тѣзи условия човѣкъ вижда, каква вѣра има, доколко мисли право и какво търпение има. Следователно, стремете се да

разбирате нѣщата правилно, да не кажете като Соломона, че всичко е суета. Не оставяйте мъчнотиитѣ си на другитѣ, тѣ да ги разрешаватъ, защото тѣ ще се ползватъ и отъ благата имъ. Тогава вие пакъ ще кажете, че всичко е суета. Мъчнотиитѣ криятъ въ себе си известни богатства, отъ които не трѣбва да се лишавате. Ако хлѣбътъ ви е сухъ, не го хвърляйте. Полѣйте го съ малко вода и го турете на печката, докато се запече отъ дветѣ страни. Водата, т. е. животътъ носи въ себе си условия за превръщане на лошитѣ работи въ добри. Използвайте тѣзи условия и не се страхувайте отъ лошото. На каквито мисли, чувства и желания да се натъквате, тѣ сж на мѣстото си, иматъ велико предназначение. Ако не знаете, какъ да ги използвате, вие се лишавате отъ благата, които се криятъ въ тѣхъ. Вие се лишавате отъ възможността да изпълните своето предназначение на земята. Ето защо, каквото и да ви се случи въ живота, добро или зло, не го отбѣгвайте. Каквито мисли и чувства да ви посещаватъ, не ги отхвърляйте. Изучавайте ги, вижте, какво носятъ тѣ за вашето бъдеще. Човѣкъ гради бъдещия си животъ, именно, отъ мислитѣ, чувствата и желанията, които влизатъ въ него, т. е. които го посещаватъ. Като ги изучавате, вие придобивате знание да подреждате нѣщата, т. е. да поставяте всѣко нѣщо на мѣстото му и да градите бъдещето си.

Сега, както и да се говори на хората, тѣ

могатъ да разбератъ нѣщата, само когато ги живѣятъ. Много може да имъ се говори за любовта, за мъдростта и за истината, но, ако не ги прилагатъ, нищо не могатъ да разбератъ. Не можете да предадете на човѣка нѣщо, което вие сами не знаете. Законътъ е такъвъ. Нѣкой взелъ единъ позлатенъ предметъ и го предлага като чистъ златенъ. — Какъ познава, че е златенъ? — По лѣскавината, по блѣсъка. Обаче, има една българска поговорка, която казва: „Не всичко, което блещи, е злато“. Наистина, като взема пробния камъкъ, опитвамъ нѣколко пѣти и виждамъ, че предметътъ е само позлатенъ, не е отъ чисто злато. Следователно, когато говорите за златни, за ценни нѣща, приложете и къмъ тѣхъ пробния камъкъ, да ги изпитате. За всѣка мисълъ, за всѣко чувство и за всѣка постѣпка има пробни камъни, чрезъ които можете да ги изпитвате, доколко сж отъ чисто злато, доколко сж ценни и устойчиви.

Дръжте въ ума си мисълта: никой не може да ви обича за това, което не сте. Могатъ да ви обичатъ за това, което сте. Златото, скъпоценниятъ камъкъ сж ценни за това, което сж, но не и за това, което не сж. Не можете да дадете на простия камъкъ такава цена, каквато има скъпоценниятъ. Нѣкой пита: Защо давате такава голѣма цена на този човѣкъ? — Защото заслужава. — Защо на мене не давате сжщата цена? — Той се е мъчилъ, работилъ, затова е станалъ цененъ. Ти още не си се мъ-

чилъ, не си работилъ, затова не може да имашъ голѣма цена. Като знаете това, не питайте, защо този или онзи се ценятъ скжпо, но работете, да се справяте съ мъчениитѣ и страданията. Като минете презъ мъчението, труда и работата, и вие ще придобиете нуждната цена, ще станете скжпоцененъ камъкъ.

Сега, искамъ да запомните следнитѣ мисли: да имате прави мисли, прави чувства и прави постѣпки. Не е важно толкова да правите добро, колкото да имате прави мисли, чувства и постѣпки, чрезъ които да вървите въ правия пѣтъ. Само по този начинъ можете да бъдете благоприятни за окръжаващитѣ и да имате приятели. Ако не следвате правия пѣтъ на живота, вие ще имате повече неприязтели, отколкото приятели.

И тъй, за да познаете, дали сте благоугодни на Бога, идете на нѣкое нечисто, блатисто мѣсто и вижте, дали ще се накаляте, дали ще ви хапятъ комари. Ако калъта се лепи по дрехитѣ ви, и комаритѣ ви хапятъ, вие не сте благоугоденъ на Бога. При това положение, ще боледувате, ще страдате отъ нечистиитѣ въ живота. Ако калъта не се лепи по дрехитѣ ви, и комаритѣ не ви хапятъ, вие сте благоугоденъ на Бога. Вие живѣете въ външна и вътрешна чистота, въ миръ съ себе си и съ окръжаващитѣ.

Проявениятъ Духъ въ Любовьта,
проявениятъ Духъ въ Мъдростъта,

проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

21. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 17. мартъ, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Дветъ добродетели

Размишление.

Ще прочета 7. глава отъ Еклисиастъ.

„Сърдцето на мъдритъ е въ домъ на сѣтование; но сърдцето на безумнитъ — въ домъ на веселба“. (— 4 ст.). — Тукъ Соломонъ е правъ. Днесъ повечето хора искатъ да бждатъ въ дома на веселбата.

Да не речешъ: „Коя е причината, че предишнитъ дни бѣха по-добри отъ тѣзи?“ (— 10 ст.). — Като остарѣе, човѣкъ казва: Какво бѣше едно време, когато бѣхме млади? Когато напусне гората и влѣзе въ дама на господаря си, волтъ казва: Какво бѣше едно време, когато бѣхме свободни? Разхождахме се по горитъ, но днесъ сме подъ законъ. „Защото не питашъ благоразумно за това“.

„Мъдростъта е добра като наследieto, и полезна на онѣзи, които гледатъ слънцето“. (— 11 ст.).

„Защото мъдростъта е защита, както е защита среброто; но преимуществото на знанието е, че мъдростъта оживява онѣзи, които я иматъ“. (— 12 ст.).

„Гледай дѣлото Божие, защото кой може да направи право онова, което е Той направилъ криво?“ (— 13 ст.).

„Въ благополученъ день весели се, а въ злополученъ день бжди смотреливъ, защото Богъ направи едното противоположно на другото, за да не намърва чловѣкъ нищо задъ себе си“. (— 14 ст.). — Това е афоризъмъ. Подъ думата „афоризъмъ“ разбираме отдѣляне на нѣщо отъ общото. Афоресали нѣкого, значи, отдѣлили го отъ всички хора.

„Всичкото видѣхъ въ днитѣ на суетата си.“ — Тукъ Соломонъ говори за себе си. (— 15 ст.).

„Има праведенъ, който загива въ правдата си; и има нечестивъ, който дългоденствува съ злбата си.“ (— 15 ст.).

„И намѣрихъ, че е по-горчива отъ смъртъ онази жена, на която сърдцето е примки и мрежи, и рждетѣ ѝ узи. Угодниятъ предъ Бога ще се отърве отъ нея, а грѣшникътъ ще бжде хванатъ отъ нея.“ (— 26 ст.). — Като говори за жената, Соломонъ има предъ видъ външната ѝ форма. Значи, жената е опасна като форма, а не като принципъ. Въ дадения случай подъ думата „узи“ се разбиратъ чрезмѣрнитѣ желанія, които заробватъ човѣка. Чрезмѣрнитѣ желанія на човѣка приличатъ на трапезата на китайскитѣ мандарини, когато канятъ нѣкой високъ гостъ.

Единъ виденъ американецъ билъ поканенъ на гости въ дома на единъ китайски мандаринъ, който сложилъ на масата 40 различни ястия. Отъ учтивостъ американецътъ трѣбвало да опита всичкитѣ ястия. Следъ това посе-

щение той се зарекълъ да не ходи на гости на китайски мандарини. — Защо ? — Стомахътъ му се разстроилъ толкова, че трѣбвало да пази диета цѣли две седмици.

Често съвременнитѣ хора се оплитатъ въ многото си желанія, вследствие на което разстройватъ стомаха си. Ние казваме за тѣхъ, че сж били на гости въ дома на нѣкой китайски мандаринъ.

„Едного мъжа между тисѣща намѣрихъ; но ни една жена между всички тѣзи не намѣрихъ.“ (— 28 ст.). — Соломонъ искалъ да каже, че между тисѣщи мъже е намѣрилъ поне единъ, умътъ на когото е билъ въ главата му. Обаче, между тисѣщи жени не е намѣрилъ нито една, на която умътъ да е билъ въ главата. Наистина, това е било въ времето на Соломона, преди повече отъ две хиляди години, но все пакъ не е утешително за женитѣ. Тази е причината, дето много жени искатъ да станатъ мъже. Тѣ казватъ: Не струва човѣкъ да бжде жена.

„Ето, това само намѣрихъ, че Богъ направи човѣка правъ, но тѣ потърсиха много измишления.“ (— 29 ст.). — Като се отклонилъ отъ правия пѣтъ, човѣкъ изгубилъ изкуството да говори, да мисли и постѣпва право. Голѣмо изкуство е да знае човѣкъ какъ, кога и какво да говори. Голѣмо изкуство е да знае човѣкъ какъ, кога и какво да мисли. Благодарение на отклоняването си отъ правия пѣтъ, човѣкъ изгубилъ изкуството да говори, да ми-

сли и чувствува право, вследствие на което най-малкитѣ причини го изваждатъ отъ релситѣ на живота. Достатъчно е като върви изъ града, да го срещнатъ десетина души и да го спратъ, да го питатъ нѣщо. Той ще остане недоволенъ отъ тѣзи спирки и ще избѣгва познатитѣ си. Какво ще правите, ако сте красивъ, виденъ човѣкъ и всѣки фотографъ, като ви срещне на пжтя, пожелае да ви фотографира? Този ви цѣкне съ апарата си, онзи ви цѣкне, всички искатъ да ви фотографиратъ. Ако сте въ Англия, това положение се търпи, защото фотографътъ отдалечъ още цѣка, безъ да иска разрешение. Но какво ще правите, ако сте въ България? Преди да ви фотографиратъ, спиратъ ви и питатъ, съгласни ли сте да имате портрета си, или не. Представете си, че не срѣщате фотографи, но — ваши приятели, които започватъ да ви говорятъ или за добродетелитѣ или за погрѣшкитѣ и недостатъцитѣ ви? И въ единия, и въ другия случай можете ли да се отегчите и обезсърдите, или да се стимулирате? Запримѣръ, както учителятъ може да стимулира или понижи духа на ученика, така всѣки човѣкъ може да се стимулира или обезсърди. Достатъчно е да кажете на човѣка, че е работливъ и отъ него може да излѣзе нѣщо, за да се насърди. Достатъчно е, обаче, да му кажете, че е ленивъ, че за нищо не го бива, за да се обезсърди и отчае.

Въ какво се заключава прилежанието и въ какво леността? Има външно и вътрешно

прилежание и леностъ. Както човѣкъ може да бжде външно и вътрешно прилеженъ, така може да бжде външно и вътрешно ленивъ. Външната леностъ се изразява въ нежеланието на човѣка да работи, да учи, да се моли. Колкото да е лоша външната леностъ, все пакъ тя може да се преодолѣе. Страшна е, обаче, вътрешната леностъ, т. е. пасивностъ; съ нея, именно, човѣкъ трѣбва да се справя.

Въ прочетената глава Соломонъ засѣга още външната страна на физическия животъ, съ който се намира въ съприкосновение. Той не може да се освободи отъ мислитѣ на хората, които го обикалятъ. Законъ е: когато влѣзе въ едно общество, добро или лошо, човѣкъ едновременно се влияе отъ добритѣ и отъ лошитѣ мисли на хората, които съставятъ обществото. Запримѣръ, ако влѣзешъ въ общество, съставено отъ земедѣлци, ще говоришъ за бобъ, леща, лукъ, чесънъ и т. н. Ако влѣзешъ въ музикално общество, ще говоришъ за музика. Ако влѣзешъ между учени хора, ще говоришъ за наука. Ако влѣзешъ между религиозни хора, ще говоришъ за Бога, за ангели, за светии и т. н. Съ една дума, въ каквото общество влѣзешъ, такъвъ ставашъ, ако не завинаги, поне временно. Ако не станешъ чисто злато, ще бждешъ поне позлатенъ. Значи, има истински учени хора, но има и позлатени; има истински музиканти, но има и позлатени; има истински религиозни, но има и позлатени. Истинскитѣ учени, музи-

канти и религиозни сж отъ чисто злато, вследствие на което издържатъ на всички изпитания. Обаче, позлатенитѣ не издържатъ на мъчности и изпитания.

Сега, като сравняваме хората съ предмети отъ чисто злато и съ позлатени предмети, имаме предъ видъ силитѣ, които работятъ въ тѣхъ. Невъзможно е мислитѣ, чувствата и желанията на човѣка да не се отразятъ на организма му. Колкото по-низши сж тѣ, толкова по-тъменъ, по-черенъ е цвѣтътъ на лицето. Черниятъ цвѣтъ показва, че човѣкъ е навлѣзълъ въ гжстата материя. Колкото по-дълбоко е влѣзълъ човѣкъ въ гжстата материя, толкова по-голѣмо е отклоняването му отъ правия пѣтъ. Въ това отношение черната раса е остатъкъ отъ онѣзи времена, когато човѣчеството се отклонило отъ правия пѣтъ. Чрезъ непослушание, чрезъ изпълняване изключително на своята воля, хората се отдалечиха отъ Бога. Като се натъкнаха на голѣми страдания, тѣ започнаха да се вслушватъ въ доброто начало въ себе си и подобриха малко живота си. Така се създаде червената раса. Колкото повече се подобряваше живота на хората, толкова и цвѣтътъ на лицето ставаше по свѣтълъ, докато се създаде бѣлата раса. Следъ нея ще дойде шестата раса, която ще има свѣтли лица. Днесъ бѣлата раса работи усилено за създаване на типове отъ шестата раса. Всички хора нѣма да влѣзатъ изведнѣжъ въ шестата раса, но ще има много представители отъ нея.

Сегашнитѣ хора се натѣкватѣ на голѣми изпитания, понеже се сближаватѣ много. Докато не се познаватѣ още, хората пристѣпватѣ единѣ къмѣ другѣ съ свещенѣ трепетѣ, съ голѣмо уважение. Обаче, като се опознаятѣ отблизо, тѣ започватѣ едни-други да се морализиратѣ, да играятѣ роля на телляци. Като ви срещне нѣкой познатѣ, започва да ви прави бележки, че не сте постѣпвали правилно. Следѣ това ще дойде другѣ, и той да ви прави бележки. Значи, единѣ следѣ другѣ вашитѣ познати дохождатѣ при васѣ, като телляци да тѣркатѣ кожата ви. Има смисълѣ да дойде единѣ теллякъ, но какво ще направятѣ десетки телляци? Тѣ ще охлузатѣ кожата ви до протичане на кръвъ. Това вече не е приятелство. Като знаете това, не постѣпвайте и вие като онѣзи телляци, които охлузватѣ кожата на хората. Преди да играете такава роля къмѣ близкитѣ си, обърнете се къмѣ себе си, да видите, дали вие имате нуждната чистота. Ако себе си не сте очистили, а бѣрзате да чистите другитѣ, вие ще приличате на стария кривѣ ракѣ, който училѣ сина си да ходи право.

Единѣ день стариятѣ ракѣ казалѣ на сина си: Синко, не се ходи така. Не виждашѣ ли, че ходишѣ криво? — Татко, трѣгни предѣ мене, да ми покажешѣ, какѣ да ходя. Стариятѣ ракѣ трѣгналѣ напредѣ, но вървѣлъ по своему, криво. — Татко, казалѣ синѣтѣ, така и азѣ ходя. Ти не ми показва нѣщо ново.

Казвамѣ: Не може човѣкъ да възпитава

другитѣ само съ думи. Примѣрътъ, животътъ възпитаватъ, а не думитѣ. Да говоришъ само, безъ да живѣешъ това, което говоришъ, то е все едно, да поканишъ гости въ студенъ, зименъ день около студена печка и да имъ казвашъ, че е топло въ стаята. Хората седатъ около печката, но треперятъ отъ студъ. Който се наема да морализира хората, трѣбва да бжде запалена печка, да даде нѣщо отъ себе си. Безъ да имъ говори, безъ да ги морализира, тѣ ще приематъ частъ отъ неговата топлина и свѣтлина и ще се възпитатъ.

Съвременнитѣ педагози говорятъ за новъ начинъ на възпитание. Споредъ мене, новото възпитание е свързано съ правилното слушане. Само онзи слуша правилно, който е въ състояние да прилага това, което е чулъ. Може ли човѣкъ да прилага, може и да се възпитава. Ако не може да прилага, не може и да се възпитава, следователно, методътъ не е далъ добри резултати. Щомъ методътъ на възпитанието не дава добри резултати, той не е новъ. Изобщо, новото подразбира прилагане на нѣщата. Тѣй щото, когато нѣкой казва, че слуша Словото Божие и го харесва, за мене е важно, дали го прилага. Ако слуша добре и правилно, той може да прилага; ако слуша и не прилага, това показва, че не разбира. Правилното слушане е свързано съ разбиране.

Ще кажете, че религията не е за младитѣ. Съгласенъ съмъ и азъ съ това твърдение, но прибавямъ: всѣка религия, която ограничава

човѣка, не е за младитѣ. Това не значи, че на младитѣ трѣбва да се даде безгранична свобода. Какво лошо има въ това, ако пуснешъ вола си въ гората, да пасе свободно, отъ никого неограничаванъ? По-добре ли е, ако го туришъ въ дама и отъ време на време да го водишъ на нивата да оре? Стремете се къмъ такава религия, която освобождава човѣка отъ хомота. Млади и стари, стремете се къмъ тази религия, която не ограничава, която не казва на човѣка, това или онова да не прави, но му казва, какво да прави. Днесъ старитѣ възпитаватъ младата мома и младия момъкъ, като имъ забраняватъ да гледатъ тукъ или тамъ, да не се съблазнятъ. И, въ края на краищата толкова ги наплашватъ, че тѣ не смѣятъ да погледнатъ свободно. Съ това възпитание хората приличатъ на Настрадайнъ Ходжа, който днесъ забранявалъ на магарето си да яде, на другия день пакъ му забранявалъ, докато съвсемъ го отвикналъ да яде. Единъ день Настрадайнъ Ходжа казалъ: Чудно нѣщо, тъкмо отвикнахъ магарето си да яде, и то умрѣ.

И тъй, истинското, новото възпитание си служи съ положителни методи, а не съ отрицателни. Защо да не гледа човѣкъ красиви моми? Турцитѣ казватъ: За човѣка е благословение да гледа красивото въ свѣта. Не само, че е благословение, но даже е здравословно. Богъ създаде красотата за човѣка, не да я пожелава и обсебва, но да се учи и да разбере, какво представя разумниятъ свѣтъ и какъ

работи той. Следователно, гледайте красивитѣ нѣща, безъ да ги пожелавате. Тѣ допринасятъ нѣщо къмъ възпитанието на човѣка. Не раздѣляйте хората на млади и на стари, не поставяйте прегради между тѣхъ. Младъ и старъ. това сж две състояния, презъ които човѣкъ минава всѣки день. Добъръ и лошъ, това сж сжщо две състояния. Като младъ, човѣкъ е веселъ и безгриженъ, за нищо не мисли. Като старъ, той е замисленъ, грижи се за утрешния день. Като добъръ и лошъ, човѣкъ е единъ и сжщъ, но нѣкога проявява едното си естество, а другъ пжтъ — другото. Въпрѣки различнитѣ състояния, презъ които минава, човѣкъ казва за себе си, че е създаденъ по образъ и подобие Божие. Лошавината въ човѣка показва, че трѣбва да се чисти. Водата е създадена, именно, за това, да се чистимъ. Щомъ се окаля, човѣкъ трѣбва да знае, че носи доброто въ себе си, което е въ състояние да го измие. Щомъ отстрани злото отъ себе си, той проявява доброто си естество, т. е. своето здравословно състояние. Като знаете това, не мислете, че ще станете по-добри, отколкото сте въ сжщностъ. Доброто не се увеличава, но се проявява. Проявете доброто и ще видите, че сте добъръ човѣкъ, създаденъ по образъ и подобие Божие

Като ученици, съветвамъ ви да прилагате за физическия свѣтъ две главни добродетели. Първата добродетель гласи: човѣкъ трѣбва да говори така, че никого да не боде.

Втората добродетель е следната: като го боднатъ, никога да не се обижда. Ще кажете, че не е лесно да се живѣе споредъ даденитѣ добродетели. Наистина, не е лесно да страда човѣкъ, безъ да се отпечати страданието на лицето му. Щомъ страда и се мъчи, лицето му се изкривява въ конвулсии. Малко хора има, които страдатъ, безъ да даватъ изразъ, че иматъ страдания. Колкото и да се владѣе, лицето му все ще се сгърчи повече или по-малко. Щомъ си допусналъ да се счупи кракътъ или ржката ти, това показва, че не си много уменъ, или съзнанието ти не е било будно. Ето защо, като тръгвашъ нѣкъде, постоянно се моли, да не се спънешъ и счупишъ крака си. Както си излѣзълъ здравъ отъ дома си, така трѣбва да се върнешъ.

Като ученици на Великия животъ, вие трѣбва да бждете здрави, да водите чистъ и нормаленъ животъ, свободенъ отъ всѣкакви противоречия. Многого желанія внасятъ голѣми противоречия въ живота. Това виждаме въ живота на Соломона. Той имаше много желанія, които прояви външно въ събиране на много жени около себе си. Соломонъ имаше 300 жени и 900 наложници, чрезъ които се натъкна на голѣми противоречия. — Отде дойдоха тия противоречия? — Отъ ограничаването на женитѣ. Той нѣмаше право да ги ограничава. Да имашъ 1200 жени и да не можешъ да се справишъ съ тѣхъ, това е все едно, да имашъ 1200 английски лири и да не знаешъ,

какъ и за какво да ги употребяшъ. Еднобрачие се изисква днесъ. Една жена или единъ мъжъ трѣбва да имашъ, да можешъ да се справяшъ съ положението, въ което се намирашъ. Мъжътъ трѣбва да разбира жената, а жената — мъжа. Жената е изворъ, отъ който тече Божието благословение. Чрезъ това благословение се проявяватъ всички жени. По-добре е да имате една чешма, която постоянно блика, отколкото да имате хиляди чаши, пълни до горе съ вода. Да имашъ една жена, това подразбира, да имашъ една идея за Бога, като носителъ на животъ, на знание и на свѣтлина, на свобода и просторъ, отколкото да имашъ хиляди жени, т. е. хиляди идеи за Бога, които носятъ всичкото нещастие и зло.

Следователно, ако имашъ една идея за Бога, ти си въ еднобрачния животъ; ако имашъ две идеи, ти си въ двубрачието; три идеи подразбиратъ трибраченъ животъ и т. н. Стремете се къмъ еднобрачието, което осмисля живота и поставя човѣка въ правия пѣтъ.

Първото нѣщо, което ви предстои, е да се освободите отъ безпокойството. Не се безпокойте, че имате малко пари; не се безпокойте, че не сте много здрави. Отъ васъ зависи да имате много пари, или да бждете напълно здрави. Здравето се обуславя отъ хигиената, която човѣкъ пази въ физическия, въ сърдечния и въ умствения си животъ. Хигиената на физическия свѣтъ изисква отъ човѣка да знае, какъ да яде, да пие вода и да диша,

и най-после да знае, какъ да спи. Не е въ многото ядене, но въ умѣнето да се приема храната съ любовъ и разположение. Ако вземе първата хапка съ любовъ, човѣкъ ще се благослови. Пиешъ вода, а не знаешъ, какъ да я употребишъ. Пий водата на глътки и съ любовъ. Често, като легнешъ да спишъ, съ часове се въртишъ на едната, на другата страна и не можешъ да заспишъ. — Защо? — Не си доволенъ отъ това, което имашъ. Ако имашъ десетъ лева, ще искашъ 20, 30 или повече; колкото повече имашъ, толкова повече ще бждешъ недоволенъ. Имашъ жена, деца, кжща, ниви, лозя, пакъ си недоволенъ. Когато срещнете днесъ, всѣки се оплаква, че е нещастенъ.

Какво е нужно на човѣка, за да бжде щастливъ? За да бжде щастливъ, човѣкъ трѣбва да признае дълбоко въ себе си, че е добъръ. Само на себе си кажете, че сте добри, не и на хората. Обаче, ако нѣкой вънъ отъ васъ каже, че не сте добри, не се мжчете да му доказвате обратното, но кажете: Възможно е да не съмъ добъръ. Навѣрно съмъ затворилъ крана на чешмата си. Сега ще отворя крана си, да потече изобилно отъ водата ми, да задоволя всички. Значи, когато крановетъ ви сж отворени, и водата ви изобилно тече, вие сте добри. Щомъ затегнете крановетъ си, ставате лоши. Днесъ повечето хора завъртватъ крановетъ си, да не плащатъ много. Човѣшкитъ работи сж съ кранове, а Божиитъ — безъ кранове. Идете на планината и вижте, какво е

положението на водитѣ. Тамъ всички извори сж безъ кранове, и водитѣ текатъ свободно. Когато намѣрятъ нѣкой изворъ, хората веднага го ограничаватъ: турятъ му кранъ и го отправятъ да тече въ посока, каквато тѣ намиратъ за добре.

Мнозина казватъ, че човѣкъ трѣбва да върви по правия пѣтъ. Други казватъ, че човѣкъ трѣбва да върви надѣсно, трети държатъ за лѣвата посока. Въ сжщностъ, коя посока трѣбва да държите? Какъ тъкатъ женитѣ? Тѣ взиматъ сувалката и я пѣхатъ ту отдѣсно, ту отлѣво, и платното се тъче. Значи, не е важно, въ каква посока се движи човѣкъ; важно е, платното да се тъче. Ето защо, като срещна единъ човѣкъ, азъ не гледамъ накѣде върви, въ коя посока се движи, но гледамъ, тъче ли нѣщо и какво тъче. При това, колкото побързо се движи сувалката, толкова по-добре е за самия човѣкъ, както и за окръжаващитѣ.

Сега и на васъ казвамъ: Вървете и надѣсно, и налѣво, но тъчете платното, което ви е дадено. И, като го изтъчете, ще си направите една хубава дреха. Ако можете сами да шиете, добре; ако не можете, ще потърсите нѣкоя добра шивачка, тя да я ушие. Като облѣчете дрехата си, ще бждете доволни, че сте я изтъкали и ушили сами. Това значи, да мисли човѣкъ право. Нѣма по-хубаво нѣщо за човѣка отъ това, да мисли право. — Защо? — Защото правата мисълъ освобождава човѣка отъ всички непотрѣбни мисли и желания. Тя

очиства пжтя му, поставя го въ пълень редъ и порядъкъ. Това е правиятъ пжть. Значи, пжть, който е свободенъ отъ безпокойства и отрицателни мисли, въ който всичко е поставено въ пълень редъ и порядъкъ, наричаме правъ. Следователно, ако днесъ сте болни, утре ще бждете здрави. Не мислете върху отрицателнитѣ си прояви, но мислете върху благата, които ви сж дадени. Какво по-велико благо можете да очаквате отъ живота, който ви е даденъ? При това, Богъ ви е подържалъ толкова хиляди години насамъ до днесъ. Следъ всичко това, като дойдете до смъртъта, започвате да се страхувате. Като умрете, вие мислите, че отивате при Бога, като при свой Баща. Защо трѣбва да се страхувате? Ще кажете, че този човѣкъ е младъ, не трѣбва да умира. — Той не е умрѣлъ, на екскурзия е отишълъ. — Следъ колко години се преражда човѣкъ? — Който върви по закона на любовта, преражда се следъ 1500 - 2000 години; който върви по свой законъ, преражда се следъ 45 години; и най-после, глупавиятъ се преражда веднага.

Какво представя прераждането? — Прераждането е законъ за освобождаване на човѣка отъ неговитѣ погрѣшки и заблуждения. Праведниятъ, обаче, никога не умира. Той излиза отъ една кжща и влиза въ друга. Той никога не отива и на небето. — Защо? — Защото за него небе е мѣстото, дето Богъ живѣе. Дето Богъ не присжтствува, тамъ е адътъ. Земята пжкъ е мѣсто на лошитѣ условия, т. е.

на гжстата материя. Който търси Бога, ще Го търси и вънъ, и вжтре въ себе си.

Мнозина се безпокоятъ въ живота си, защото търсятъ Бога тамъ, кждето не е, вследствие на което живѣятъ безъ вѣра. Дето отидатъ, каквато работа предприематъ, постоянно се безпокоятъ: какво ще стане съ децата имъ, какво ще стане съ жена имъ, съ търговията имъ и т. н. Тѣ лѣгатъ безъ вѣра и ставатъ безъ вѣра. Лѣгайте съ вѣра въ доброто и ставайте съ вѣра. Това не значи, че човѣкъ трѣбва да стане индиферентенъ. Той трѣбва да вѣрва въ доброто и въ красивото и да не се безпокои за нищо. Нѣщата ставатъ така, както сж опредѣлени.

Казвате: Нищо ли не сме направили досега? Азъ не отричамъ вашитѣ успѣхи, нито вашитѣ опитности, нито мжчнотиитѣ, презъ които сте минали. Азъ не отричамъ и пжтя, по който сте вървѣли, но ви говоря за новия пжть, къмъ който душитѣ ви се стремятъ. Ще кажете, че познавате този пжть. Не го познавате. Този пжть предвижда нови мжчнотии, обаче, той носи и нови постижения. Новиятъ пжть е пжть на любовта. Дето влѣзе любовта, произвежда превратъ: ако прозорцитѣ на кжщата ви сж тѣсни, тя ще ги разшири; ако до това време сте живѣли въ сиромашия, тя ще ви направи богати. Любовта носи изобилие. Тя произвежда и физически, и духовенъ превратъ въ хората. Любовта освобождава ограниченитѣ, угнетенитѣ и поробе-

нитѣ. Който не приема любовта, той търси ангелитѣ, светиитѣ и добритѣ хора вънъ отъ себе си. Между светии живѣе, светиитѣ търси; между добритѣ хора живѣе, а тѣхъ търси.

Днесъ ви прочетохъ седма глава отъ Ек-
лисиастъ, за да ви освободя отъ юларитѣ,
които сами сте турили на главата си. Ако не
завинаги, поне за единъ день бждете безъ юла-
ри, да опитате свободата, къмъ която се стре-
мите. Щомъ хвърлите юларитѣ си, идете въ
гората, да си починете. Ще кажете, че нивитѣ
ви ще останатъ неорани и несѣти. — Нищо
отъ това, поне земята ще си почине. Считай,
че всичкитѣ ти работи сж наредени. — Ама
искамъ да забогатѣя. — Колко злато можешъ
да носишъ на гърба си? Ти не можешъ да
носишъ на гърба си повече злато отъ това,
което се съдържа въ твоята кръвъ. Знанието
ти пъкъ се опредѣля отъ фосфора, който се
съдържа въ твоя мозъкъ. Отъ вѣрата, която
носишъ въ себе си, зависи да влѣзешъ по-на-
вжтре въ рая. Като мислишъ добре за Бога,
хората ще те приематъ въ себе си. Като мис-
лишъ добре за хората, Богъ ще те приеме въ
себе си. Ти вѣрвашъ, че Богъ е на небето, а
не вѣрвашъ, че живѣе въ хората. Значи, въ
по-далечното вѣрвашъ, а въ по-близкото не
вѣрвашъ. Вѣрвайте въ своя ближенъ, въ ко-
гото Богъ живѣе. Каже ли ви една сладка
дума, Богъ е въ него. Каже ли ви една гор-
чива дума, Богъ не е въ Него. Тази е причи-
ната, дето вие ту се качвате, ту слизате.

Дръжте въ ума си положителна, неизмѣнна идея за Бога. Дойдете ли до тази идея, не постъпвайте, както правятъ нѣкои скъперници съ своитѣ коне. Вмѣсто да ги водятъ на паша, да губятъ време, тѣ ги впрѣгатъ да оратъ по цѣли дни. Вечеръ, като се връщатъ отъ оранъ, турятъ на очитѣ имъ зелени очила, за да изглежда сѣното зелено, и да си представятъ, че ядатъ зелена трева.

Сега и на васъ казвамъ: Турете настрана сѣното и зеленитѣ очила, които имате като идеи за Господа. Тѣ сж вѣрни, но само привидно. Идеи, които умиратъ, които ограничаватъ човѣка, не сж истински. Приемете новитѣ идеи за Господа. Мислете за Него така, че всѣкога да ви е леко и приятно на душата. Мислете за Господа така, че да чувствувате красотата въ свѣта, да имате импулсъ за работа. При това, каквато работа започнете, ще я свършите съ успѣхъ. Който има идея за Бога, свѣти. Като го погледнете, приятно ви е да го гледате: лицето му е свѣтло, очитѣ — ясни и засмѣни. Всѣки мускулъ на лицето му е свободенъ, по него можете да четете всичко, каквото той преживява.

Мойсей казва: „Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкия си умъ, съ всичката си душа, съ всичкото си сърдце и съ всичката си сила“. Това е първата заповѣдь, която е дадена на човѣка. Изпълнението на тази заповѣдь опредѣля пжтя на истинското щастие. Другъ пжть за щастие нѣма. Каквито теории

и философии да ви препоръчватъ, вѣнъ отъ тази заповѣдь, тѣ не сж нищо друго, освенъ 300-та жени и 900 наложници на Соломона, които го поставиха въ голѣми противоречия. Много жени и наложници може да има човѣкъ, много пари може да има, съ голѣма слава и почести може да се ползува, но всичко това е суета предъ мисълта, която човѣкъ трѣбва да има за Бога въ душата, въ ума, въ сърдцето и въ волята си. Единствена тази мисль осигурява щастието му.

Днесъ ви пожелавамъ да бждете свободни отъ всички грижи, смущения и безпокойства. Мислете за всички хора добре. Прекарайте поне единъ день въ радость и свѣтлина, да гледате само красивата страна на живота.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мждростьта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

22. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 24. мартъ, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Придобиване и задържане

Размишление.

Ще прочета 8. глава отъ Еклисиастъ.

„Кой е както мъдриятъ? И кой знае изяснението на словесата? Мъдростъта на човѣка освѣтява лицето му, и жестокостъта на лицето му се промѣнява“. (— 1 ст.). — Въ този стихъ Соломонъ хвали мъдреца. Сжщевременно се казва, че жестокиятъ измѣня лицето си. Наистина, когато стане жестокъ, човѣкъ измѣня и лицето си, и характера си. Най-голѣми промѣни ставатъ съ човѣкъ, който се намира подъ влиянието на Луната. Както Луната се пълни и празни, така и човѣкъ се мѣни. Соломонъ се намиралъ подъ влиянието на Луната, вследствие на което характерътъ му билъ много разнообразенъ и промѣнчивъ. Той ту се радвалъ, ту скърбѣлъ; ту билъ доволенъ, ту недоволенъ. Соломонъ се намиралъ и подъ влиянието на Венера, на Юпитеръ, на Сатурнъ. Венера го правѣла любезенъ, внимателенъ, нѣженъ. Юпитеръ указвалъ влияние върху достоинството и честолюбието му. Когато изпадалъ подъ влиянието на Сатурнъ, той започвалъ да философствува. По отношение на планетитѣ, Соломонъ билъ голѣмъ екскурзиантъ,

разхождалъ се отъ една планета на друга' както търговецъ, който пжтува отъ една държава въ друга, и най после казалъ: Спечелихъ толкова, колкото да изплатя задълженията си — нищо повече не ми остана.

Соломонъ изследвалъ физическия свѣтъ, много писалъ за него, но като дошълъ до духовния свѣтъ, видѣлъ, че не е лесна работа. Мнозина се интересуватъ отъ духовния свѣтъ, но не могатъ да го изучатъ. — Защо? — Невидимъ е този свѣтъ. Наистина, невидимъ е духовниятъ свѣтъ, но, въпрѣки това, указва голѣмо влияние върху хората. Никой не вижда усилията, които сжществата въ духовния свѣтъ сж правили и продължаватъ да правятъ. Като изучавате човѣка, вие казвате, че той има петъ сѣтива, еди-колко си външни и вътрешни органи; знаете, какви функции извършватъ тия органи, но какъ сж създадени, кой ги е създадалъ, не знаете. Запримѣръ, казвате, че човѣкъ има две очи, съ които вижда външния свѣтъ. Обаче, той не подозира, че за дветѣ очи, които му сж дадени, природата, съ своитѣ разумни сжщества, е иждивила хиляди години, докато ги създаде и докато научи човѣка да вижда. Първоначално човѣкъ е билъ слѣпъ, нѣмалъ очи, но, като ги придобилъ, постепенно започналъ да вижда. И днесъ още той не е дошълъ до ясното виждане. Много нѣща има, които човѣкъ още не вижда. Обаче, чрезъ усилията, които прави, за да вижда добре и ясно

нѣщата, човѣкъ постепенно навлиза въ духовния свѣтъ.

Сега се явява другъ въпросъ: защо между разумнитѣ сжщества, надарени съ способността да мислятъ право, се явяватъ такива противоречия, които ги раздѣлятъ? Защо нѣкои отъ тия сжщества пропаднаха? Защо тѣзи сжщества не послушаха Бога и напуснаха небето? Защо изгубиха своята чистота? На тѣзи въпроси Писанието не дава никакъвъ отговоръ. — Защо? — Тѣ могатъ да се обяснятъ, но, понеже криятъ отрова въ себе си, за предпочитане е да се премълчаватъ, отколкото да се чоплятъ. Ще кажете, че не се страхувате отъ истината. Има една велика истина, която повдига и облагородява човѣка. Има истина, която умъртвява човѣка. Съ тази истина си служатъ повечето съвременни хора. Казватъ нѣкои, че ще разкриятъ на свѣта голата истина. — Какво допринася голата истина? — Смъртъ. И умрѣлиятъ човѣкъ събличатъ голъ, окжпватъ го и следъ това отново го обличатъ. Какво ново ще научите, като видите единъ голъ човѣкъ? — Нищо особено. Ето защо, съветвамъ ви да търсите онази истина, която освобождава и възкресява човѣка. Ако ме пита нѣкой, отде съмъ, казвамъ, че ида отъ Слънцето. — Възможно ли е това? Истина ли говоришъ? — Истината говоря. — Защо? — Защото зная, че Земята е произлѣзла отъ Слънцето. Следователно, и азъ, заедно съ Земята, съмъ произ-

лѣзълъ отъ Слънцето. Ето една истина, която разширява възгледитѣ на човѣка.

Сега, представете си, че ви върна къмъ едно отъ първоначалнитѣ аритметически действия, 2×2 , какво ще кажете. Ще кажете, че това е проста работа: $2 \times 2 = 4$. Какво разбирате отъ действието $2 \times 2 = 4$? Числото две означава противоречие. Значи, като умножите противоречието само на себе си, работитѣ се оправятъ. Съ единъ примѣръ ще обясня значението на мисълта, че всѣко противоречие, умножено само на себе си, разрешава въпроситѣ на живота.

Една майка, варненка, имала четири деца, едно отъ които било много умно, но крайно упорито. Никой не могълъ да го застави да направи нѣщо, което то не иска. То било момиченце. Единъ день майка ѝ я накарала да чете молитвата „Отче нашъ.“ — Не искамъ да я чета. — Ще четешъ! — казала майката строго. — Не искамъ, нищо повече. Никой не може да ме накара да чета молитвата. Майката се разсърдила и, за да я накара да слуша, вдигнала я високо въ въздуха и я хвърлила на земята. Момиченцето се уплашило много, стреснало се и извикало: Олеле, мамо, прости ме! Ще чета „Отче нашъ,“ ще те слушамъ. Като се умножило противоречието само на себе си, детето съзнало погрѣшката си и веднага я изправило.

Отъ този примѣръ се вижда, че и упоритостта, както всички отрицателни прояви, има

краенъ предѣлъ, до който най-много може да се прояви. — Какъ се обяснява отстѣпката на детето? Защо малкото момиченце отстѣпило? Като го повдигнала нагоре, майката предизвикала нахлуване на кръвъ въ предната частъ на мозъка, и то започнало да мисли. Като разбрало, че упоритостта води къмъ лошъ край, то отстѣпило. Не е лошо нѣщо упоритостта, но когато е на мѣсто. Тя е въ връзка съ твърдостта. Който е твърдъ, той устоява на убежденията си. Мжчно е да убедишъ твърдия да повѣрва въ нѣщо, или да приеме една нова идея. Обаче, приеме ли я веднѣжъ, нищо не е въ състояние да го застави да се откаже отъ нея. Твърдостта е врата за влизане на човѣка въ рая. Детето разбира, че твърдостта е райската врата, която трѣбва да се отвори, за да влѣзе въ рая. Чрезъ упорство, чрезъ усилие и постоянство човѣкъ влиза въ рая. Сжщо така чрезъ упорство човѣкъ постига много нѣща. Упоритостта има две страни: положителна и отрицателна. При отрицателната страна, човѣкъ, като магарето, когато трѣбва да върви напредъ, се тегли назадъ. При положителната страна, когато го дърпатъ назадъ, то се тегли напредъ.

Единъ майоръ разправя една своя опитностъ за упоритостта на магарето. Единъ день фелдфебелтъ му се оплакалъ, че не може да вкара магаретата въ парахода, съ който трѣбвало да пжтуватъ отъ Варна за Бургасъ. Майорътъ казалъ: Не се безпокой, азъ сега ще

ги вкарамъ вжтре. Той се приближилъ до едно отъ магаретата и започналъ да го дърпа за опашката. Фелдфебелътъ гледалъ, какво прави майорътъ, и останалъ очуденъ, като видѣлъ, че магарето влѣзло въ парахода. Майорътъ хваналъ второто магаре за опашката и започналъ да го дърпа назадъ. Той дърпалъ магарето назадъ, а то се теглѣло напредъ. Така, всичкитѣ магарета влѣзли въ парахода. Значи, ако искате да накарате магарето да върви напредъ, трѣбва да го дърпате за опашката. Това показва, че разумността на животнитѣ се крие въ опашката. Докато маха свободно опашката си, животното мисли. Хванете ли опашката му, то отстѣпва отъ пътя на своитѣ разсуждения.

И тъй, когато човѣкъ изпадне между две мжчноти или две противоречия, може да му се помогне, като единъ го тегли напредъ, а другъ — назадъ. При това положение той иска да се освободи и взима посока, която води къмъ правия пътъ.

Соломонъ казва, че жестокиятъ човѣкъ измѣня лицето си. Наистина, лицето на жестокия е мрачно, сурово, грубо. Той държи вратата за рая затворена, не само за себе си, но и за окръжаващитѣ. Той има желание да махне всичко, каквото срѣща на пътя си. Като влѣзе въ единъ домъ, той внася смутъ между членоветѣ на семейството и, като види, че страдатъ, приятно му е. Обаче, той забравя, че единъ день страданията ще дойдатъ и върху неговата глава. Много естествено.

Страданията трѣбва да дойдатъ и върху него, да го смекчатъ. Въ това отношение, страданията сж методъ, чрезъ който природата си служи за смекчаване на грубитѣ чувства на човѣка. Като страда известно време, той постепенно отстъпва, започва да мисли, да влиза въ положението на беднитѣ и на страдащитѣ. Безъ страдания жестокостта и грубостта на човѣка не могатъ да се смекчатъ. Искате ли да познаете, какви чувства има човѣкъ, изучавайте промѣнитѣ, които ставатъ въ очитѣ, устата и лицето му. Който не познава признацитѣ на грубостта, всѣкога се лъже отъ външността на човѣка. Гледате нѣкой човѣкъ усмихнатъ, веселъ и мислите, че е добъръ, мекъ по характеръ. Обаче, достатъчно е да се вгледате въ жглитѣ на очитѣ и на устата му, за да разберете, че чувствата му сж крайно груби. Лицето е главенъ изразителъ на всички промѣни, които ставатъ съ чувствата на човѣка.

Казвате: Не може ли човѣкъ да се смекчи, да изправи характера си безъ страдания? При сегашнитѣ условия на живота не може безъ страдания. Тѣ се явяватъ като спомагателни срѣдства при възпитанието. Мжчно се възпитава човѣкъ. Виждате, какъ единъ боленъ се огъва на една, на друга страна и обещава да изправи характера си, като оздравѣе. Обаче, той оздравява и остава пакъ сжщия. Бедниятъ пѣкъ обещава да направи голѣми жертви, само да забогатѣе. И той не изпълнява обещанието си. Забогатява, но остава да-

лечъ отъ това, което е мислѣлъ като беденъ. Човѣкъ мжно измѣня характера си. И като умре и отиде на другия свѣтъ, пакъ носи сжщия характеръ. Преди да измѣни характера си, човѣкъ трѣбва да е позналъ себе си. Засега, познаването на себе си е задача на мъдреца. Само мъдрецътъ познава себе си. — Защо е създаденъ така свѣтътъ? — Защото не е могло другояче. Ако нѣкой може да създаде свѣта по другъ начинъ, нека представи своя планъ. Но планътъ му трѣбва да бжде такъвъ, че всички хора да го одобрятъ.

Трима души — градинарь, керемидчия и земедѣлецъ се явили при Бога, всѣки съ своята молба, да искатъ специфично време, споредъ нуждитѣ на своя занаятъ. Керемидчията искалъ сухо време; градинарътъ — да вали често дъждъ, а земедѣлецътъ искалъ ту сухо, ту дъждовно време, споредъ това, кога пшеницата расте и кога зрѣе. Въ отговоръ на тѣзи заявления, Богъ казалъ: Ако задоволя молбата на керемидчията, ще страдатъ градинарътъ и земедѣлецътъ. Ако задоволя нуждитѣ на градинаря, ще страдатъ керемидчията и земедѣлецътъ. Ето защо, нека всѣки отиде въ тази частъ на земята, дето климатътъ отговаря на изискванията на специалнитѣ занаяти и професии.

Като ученици, вие трѣбва да се стремите къмъ вътрешно разбиране на живота. Вътрешното разбиране обхваща мисълта и прилагането. Ще мислишъ и ще прилагашъ това, вър-

ху което си мислилъ. Нѣкой мисли върху любовта и казва, че трѣбва да обича всички хора. Любовта е свързана съ даването. Като давашъ, сжщевременно и ще взимашъ. Не става ли сжщото и при дишането? Човѣкъ взима кислородъ отъ въздуха, а после изпуска, т. е. дава вжглероденъ двуокисъ. Ако задържа въздуха дълго време въ дробоветѣ си и не мисли да даде нѣщо, човѣкъ се уморява. Значи, той ще взима въздухъ и ще дава. Така става правилна обмѣна въ организма на човѣка. Ако не взима, той ще умре; ако не дава, ще се задуши и пакъ ще умре. Нѣкой казва, че може да живѣе безъ взимане. Това е невъзможно. Другъ мисли, че може да живѣе безъ даване. И това е невъзможно. За да не умрешъ, ще взимашъ и ще давашъ

Като дишате, трѣбва да имате предъ видъ следното положение: вие поемате чистъ въздухъ, а изхвърляте навънъ нечистъ въздухъ. Следователно, като издишате, ще отправите ума си къмъ Бога и ще благодарите за въздуха, който ви е даденъ. Следъ това отново ще поемете чистъ въздухъ. Ще кажете, че това забавя дишането ви. Тамъ, именно, е погрѣшката ви при дишането, че бързо дишате. За да бъдете здрави и красиви, трѣбва да дишате дълбоко, да задържате въздуха известно време и после да издишате, като благодарите на Бога за приетия въздухъ. Нѣкои казватъ: Нѣмамъ време да дишамъ, да задържамъ въздуха и да благодаря за него. Колко работи ме чакатъ!

Споредъ мене, първата ви работа е да дишате дълбоко, да мислите за дишането и да благодарите, а следъ това ще се грижите за останалитѣ работи.

Мнозина мислятъ върху въпроситѣ, какъ да станатъ богати, силни, учени. Добре е това, но човѣкъ трѣбва да знае, че богатството, силата и учеността се придобиватъ чрезъ прилагане на търпението и трудолюбието. Който не е търпеливъ и трудолюбивъ, никога не може да бжде богатъ. Ние говоримъ за онова богатство, което се придобива по естественъ пжтъ и прави човѣка трудолюбивъ, пѣргавъ, подвиженъ, а не за това богатство, което го прави неподвиженъ, грубъ. Този богаташъ затлъстява, едва се движи. Тѣй щото, ако вѣрвате въ Бога, ако се трудите и търпите, понасяте нѣщата безъ смущение и безпокойство, вие можете да придобиете богатство, и то толкова, колкото ви е нужно. Придобиете ли известно богатство, трѣбва да се стремите да го задържите. Затова трѣбва да бждете щедри и чисти. Значи, за придобиване на богатството се изисква търпение и трудолюбие, а за задържането му е нужно щедростъ и чистота. Сиромаштъ трѣбва да признае, че нѣма търпение и трудолюбие. Сиромашията иде при хората, за да ги направи търпеливи и трудолюбиви. Като придобие тѣзи качества, човѣкъ забогатява. Следъ това трѣбва да се учи на щедростъ, да живѣе въ чистота, за да задържи богатството си. Казвате: Защо ни е богатство? — Нужно е бо-

гатство на човѣка. Подъ думата „богатство“ разбираме богатство, изразено въ сила, въ здраве, въ знания, а най-после и въ пари. За да запазишъ здравето, силата, ученостъта си, трѣбва да бждешъ щедъръ и чистъ. Ще приемашъ и ще давашъ щедро и съ чистота. — Въ какво ще изявите щедростъта и чистотата си? — Въ мисли, въ чувства и въ постѣпки. Какво може да попрѣчи на човѣка да обича? Никаква сила въ свѣта не е въ състояние да препятствува на любовта да се прояви.

Когато се говори за любовта, хората не вѣрватъ въ прилагането ѝ. — Защо не вѣрватъ? — Липсва имъ нѣщо. Тѣ говорятъ за братство и равенство, но любовъ нѣма между тѣхъ. Значи, първото условие за проява на любовта между хората е равенството. Тѣ сж се домогнали вѣрно до идеята братство и равенство, но сж забъркали мѣстата на нѣщата. Тѣ искатъ първо да приложатъ равенство между хората, и после очакватъ да дойде любовта. Ние казваме: Първо проявете любовта. Щомъ проявите любовта, равенството само по себе си ще дойде. Невъзможно е да обичашъ едно живо същество и да не го поставишъ на равно съ себе си. Едно кученце да обичашъ, ти го милвашъ, радвашъ му се, грижишъ се за него. Ти почти го изравнявашъ до себе си. Ако съществува равенство между човѣкъ и животно, колко по-естествено ще се приложи това равенство между хората, когато се обичатъ. Значи, едно е нужно въ живота на хората —

любовь. Не можешъ да обичашъ човѣка, ако не го поставишъ на равни начала съ себе си. Ето, Богъ обича човѣка, приравнява го съ себе си и всѣкога мисли доброто му. Не можете ли и вие да Му отговорите съ сжщата любовь? Човѣкъ може да обича Бога, да Го слави чрезъ дѣлата си, да Го държи всѣкога въ мисълта си. Както Богъ ни люби и мисли за насъ, така и ние трѣбва да Го любимъ и да мислимъ за Него. Живѣйте за Бога, за да живѣе и Той за васъ, да се ползвате отъ Неговитѣ блага.

Нѣкои казватъ: Трѣбва да обичаме хората! Прави сте, ще обичате хората като форми, чрезъ които се проявява Единниятъ. Обаче, не мислете, че чрезъ една временна форма може да се прояви вѣчната любовь. Следователно, Вѣчниятъ проявява любовта си чрезъ всички форми и навсѣкжде. Като знаете това, не се дръжте само за една форма, не мислете, че отъ нея можете да получите всичко. Майката обича децата си, всичко жертвува за тѣхъ, но единъ день тѣ я напушатъ, и тя остава сама и започва да страда. Защо страда? Свършиха ли се децата въ свѣта? Има много деца, които очакватъ и търсятъ любовта на майката. Защо да не обичате тѣзи деца? Нѣкоя майка плаче, че децата ѝ умрѣли. Другаде нѣкжде пѣкъ деца плачатъ за умрѣлата си майка. Изгубите ли любовта на децата си, на жена си, на мъжа си, или на приятеля си, идете да проповѣдвате въ свѣта. Тамъ ще намѣрите деца, майки, приятели, близки. Какъ, иначе, ще приложите

закона за любовъ къмъ ближния? Казано е да възлюбишъ ближния си като себе си. — Не можемъ да проповѣдваме, не знаемъ, какъ да говоримъ на хората. — Въ това не вѣрвамъ. Ако знаете, какъ да ги сждите, да критикувате, да обиждате, ще знаете и да проповѣдвате, да повдигнете съзнанието имъ къмъ Бога. Да прилагате отрицателното въ живота е по-мжчно, отколкото да приложите положителното. Ако мжчното правите, лесното ще направите по-добре. Обаче, съзнание е нужно на човѣка. Съзнанието подразбира желанието въ човѣка да изпълни волята Божия. Щомъ има това желание, той носи вече ръководството въ душата и въ духа си, както свѣтлината ръководи човѣка и оправя пжтищата му. Когато слънцето изгрѣе, земедѣлецътъ впрѣга колата и отива на нивата. Ако слънцето не изгрѣе, и да има желание да работи, той не може да отиде на нивата. Значи, човѣкъ трѣбва да има свѣтлина въ себе си, за да е разположенъ да работи. Безъ любовъ нито свѣтлината може да огрѣе човѣка, нито разположението може да го посети.

Съвременнитѣ хора сами си създаватъ страдания и мжчнотии. Като не разбиратъ любовта въ нейнитѣ широки проявления, тѣ искатъ да я затворятъ въ шише, да я задържатъ само за себе си, вследствие на което ставатъ ревниви. Мжжътъ обича жена си и се чуди, какъ да я запази отъ погледитѣ на външнитѣ хора. Ако е чиновникъ и трѣбва да отиде на работа, ще я заключи у дома си, да не из-

лиза навънъ. Ако и тя работи нѣкжде, сутринъ ще я придружава до учреждението, дето работи, вечеръ ще я взима пакъ, да не погледне нѣкой чуждъ мъжъ. — Защо става това? — Защото жената нѣкога е пожелала да намѣри такъвъ мъжъ, който само нея да обича. Ако сърдцето ѝ се разшири и допусне мъжа ѝ да гледа и други жени, да ги обича като свои сестри, тя ще се освободи отъ неговата ревностъ и тормозъ. Въ свѣта сжществуватъ много мъже и много жени. Задачата имъ не е да се мъчатъ и изтезаватъ, но да се учатъ едни-други, да растатъ и да се развиватъ.

Една добра българка разправяше една своя опитностъ отъ живота си. Като женена, тя обичала мъжа си, но и той я обичалъ. Случило се, че той заминалъ за онзи свѣтъ порано отъ нея. Една вечеръ тя сънувала, че мъжътъ ѝ дошълъ при нея и започнали да се разговарятъ. Въ това време при тѣхъ дошла друга една жена, хванала мъжа ѝ за ржка и му казала: Хайде да вървимъ. — Кжде ще отивате? Той е мой мъжъ. — Сега е мой, отговорила втората жена. Като се събудила, тя се запитала: Какво означава този сънъ? Нима и на небето, т. е. въ онзи свѣтъ, хората се женятъ? — Тамъ не ставатъ женитби, като тѣзи на земята. Тамъ отношенията сж съвсемъ други. Обаче, хората на земята мислятъ, че тази жена принадлежи на еди-кой си мъжъ, или този мъжъ — на еди-коя си жена. Дето е любовта, тамъ никакви престжпления не ставатъ.

Ставатъ ли нѣкжде престѣпления, тамъ никаква любовъ не сѣществува. Павелъ казва: „Любовъта не завижда, не дири своето, не се превъзнася, не се гнѣви“. Каже ли нѣкой, че обича, и започва да ревнува, това не е любовъ. Хората мислятъ за любовъта точно обратно: докато се ревнуватъ единъ другъ, тѣ казватъ, че се обичатъ. Когато мъжътъ ревнува жена си, тя търпи всички изтезания, защото е сигурна, че той я обича и не мисли за друга. Щомъ престане да я ревнува, тя започва да се безпокои, мисли, че друга нѣкоя е влѣзла въ ума му. — За колко време може да се задържи такава любовъ? — За нѣколко години, или най-много до гроба. Като дойде смъртъта, никой не може да задържи този, когото е обичалъ. Ако синътъ умре, майката страда, плаче, но не може да го задържи. Той отива при друга майка и при другъ баща. Имашъ дъщеря, обичашъ я, но единъ день ти я взематъ. Имашъ приятель, и него взематъ. Най-после ти се убеждавашъ, че не си господарь на този, когото обичашъ. Така е при разбиранията на хората за любовъта на земята. Въ сѣщностъ, любовъта продължава и на онзи свѣтъ. Души, които се обичатъ, никога не се раздѣлятъ, нито на земята, нито на небето.

Соломонъ казва, че жестокостъта измѣня лицето. Много естествено. Когато престане да върши волята Божия, човѣкъ огрубява, става жестокъ. Човѣкъ трѣбва да върши нѣщо: ако не прави добро, ще прави зло; ако не прави

зло, ще прави добро — другъ изходъ нѣма. Доброто и злото сж полюси, между които човѣкъ неизбежно се движи. Каже ли нѣкой, че не обича хората, това значи, че ги мрази; ако не мрази, ще обича — нѣма другъ изборъ. Който мрази, става по-енергиченъ, по-смѣлъ, по-наха-ленъ, вследствие на което мускулитѣ му се втвърдяватъ, лицето му става грубо, сурово. Вижте, какво става съ борцитѣ. Борецътъ е якъ, силенъ, енергиченъ, съ корави, твърди мускули, но скоро умира. — Отъ какво? — Отъ втвърдяване на мускулитѣ. Борцитѣ умиратъ преждевременно. За да не умрешъ преждевременно, обичай. Който люби, повидимому е мекъ, слабъ, но животътъ му се продължава. Тѣлото му е пластично, мускулитѣ гъвкави, вследствие на което той работи, върши работитѣ си безъ голѣми мжчнотии и противодействия.

Това е философската страна на живота. Обаче, като е дошълъ на земята, човѣкъ ще се движи между доброто и злото, между любовта и омразата. Доброто ще постави вътре, а злото — вънъ; любовта ще постави вътре, като условие за развиване на дарбитѣ и способноститѣ си, а омразата — отвънъ, като потикъ, импулсъ за проява на това, което живѣе вътре въ него. За да прокара една своя идея, човѣкъ трѣбва да бжде външно енергиченъ, да се скара съ този — съ онзи, да пробие земята, да направи дупка, въ която да посѣе семето на своята идея. Щомъ посѣе идеята си, той заглажда прѣстѣта отгоре и омеква. Значи, човѣкъ

трѣбва да бжде вътрешно мекъ, а отвънъ—енергиченъ, смѣлъ. Ако стане и отвънъ, и отвжтре мекъ, той не може да работи на земята. Стане ли външно мекъ, а вътрешно твърдъ, енергиченъ, той е допусналъ злото въ себе си. Щомъ допусне злото въ сърдцето, човѣкъ трѣгва по наклонъ. Ето защо, казвамъ: Дръжте доброто вътре, злото — вънъ; любовта — вътре, омразата — вънъ. Съ други думи казано: Отвжтре ще служите на любовта и на доброто, а отвънъ — на омразата и на злото. Знайте, че всичко външно е привидно. Страшно е, обаче, когато човѣкъ и отвънъ, и отвжтре служи на злото и на омразата.

Въ едно отъ Посланията си Павелъ казва: „Съ плътта си служа на грѣховния свѣтъ, а съ духа си — на закона на любовта. Кой ще ме избави отъ това положение?“ Нѣма кой да го избави. Ще служи и на плътта си, и на духа си: на плътта си чрезъ грѣховния законъ, а на духа си — чрезъ закона на любовта. Щомъ имашъ плътъ, ще ядешъ, ще спишъ, ще работишъ съ нея на физическия свѣтъ. Щомъ имашъ духъ, ще работишъ съ него въ духовния и въ Божествения свѣтъ — въ свѣта на любовта. — Не искамъ да служа на плътта. — Щомъ не искашъ да служишъ на плътта, ще умрешъ. За да не умрешъ, ще ѝ служишъ. Нѣкой човѣкъ не обича дадено лице, нищо не иска да взима отъ него. Като огладнѣе, ще не ще, ще вземе, каквото му дава. Ако му даде единъ хлѣбъ, той взима

ножъ и стърже кората на хлѣба, дето го пипалъ онзи, когото той не обича. Останалото яде, нѣма какво да прави. Ако не яде, ще умре. Доброволно, или насила, човѣкъ служи на плътта си. Безъ нея нѣма условия за проявяване на човѣка. Физическиятъ свѣтъ е свѣтъ на материята, т. е. на въплътенитѣ форми.

Като не разбиратъ законитѣ на живота, мнозина се обезсърдчаватъ и казватъ, че сж станали по-лоши, че едно време били по-добри. Това не е вѣрно. Днесъ човѣкъ е по-добъръ, отколкото въ миналото. Ако мисли, че е станалъ по-лошъ, той отрича развитието. Днесъ свѣтлината му е по-голѣма, поради което по-ясно вижда това, което нѣкога не е виждалъ. Ако и по-рано виждаше, както днесъ, той би се ужасилъ отъ това, което би видѣлъ въ себе си. Дали човѣкъ е станалъ по-добъръ, или по-лошъ, думата има ясновидецътъ, даже и физиогномистътъ. При всички положения той вижда и знае, какво има човѣкъ въ себе си, което е изправилъ, и какво му предстои да изправя. Докато не познава себе си, човѣкъ трѣбва да бжде готовъ да слуша и да се учи отъ онѣзи, които знаятъ повече отъ него.

Преди години, дойде при мене единъ тенекеджия, евангелистъ, който изучавалъ Новия и Стария Заветъ. Той искаше да го приема, да поговори малко съ мене. Казахъ му, че съмъ заетъ, нѣмамъ време.—Петъ минути искамъ, не повече.—Щомъ е за петъ минути, мога да ви приема. Той влѣзе въ стаята и започна да говори,

да цитира стихове ту отъ Стария, ту отъ Новия Заветъ. Азъ го слушахъ, въоръжихъ се съ търпение. Той говори цѣли три часа, докато най-после се сѣти да си отиде. Азъ му предложихъ да се разходимъ малко. Следъ това си мислѣхъ: добре, че го изтърпѣхъ, та свърши само съ три часа. Ако бѣхъ се ядосалъ и очаквалъ, часъ по-скоро да си отиде, той щѣше да остане още повече. Забелязано е, че когато искате да се освободите отъ нѣкого, въ него се явява желание да остане повече време при васъ. Отъ друга страна, човѣкъ трѣбва да развива търпеннето си. Какъ бихте го развили, ако нѣмахте такива случаи?

Азъ изнасямъ този примѣръ, да видите, какво може да ви се случи въ живота. Ще дойде нѣкоя неприятностъ или болестъ при васъ, ще ви каже, че ще седи само петъ минути, а тя остане съ часове, дни, седмици и месеци при васъ. Колкото повече искате да се освободите отъ нея, толкова по-добре се настанява тя у васъ. Това е тенекеджията, който ви е посетилъ. Не му се сърдете, но му отдайте всичкото си внимание, изслушайте го съ търпение и следъ това му предложете да излѣзете заедно на разходка. Като излѣзохме вѣнъ отъ стаята, той ми каза: Благодаря, че се отнесохте съ внимание къмъ мене. Той не се извини, че ми отне три часа, но благодари за вниманието, което съмъ проявилъ къмъ него. Мисли, че ми отнелъ само петъ минути, не подозира, че сж отишли три часа. Азъ бѣхъ

доволенъ, че го изслушахъ съ търпение; като свърши разговора си, казахъ му: Можете да дойдете и другъ пжтъ при мене, но ако имате да кажете нѣщо ново, а не да повтаряте това, което всички хора знаятъ.

Сега и на васъ казвамъ: Вѣоржжете се съ търпение и трудолюбие, за да се справяте лесно съ всички мжчнотии и изпитания. Само по този начинъ можете да забогатѣете. Следъ това трѣбва да приложите щедростта и чистотата си, за да задържите богатството, което сте придобили. Този е пжтътъ, по който можете да възприемете и приложите Словото Божие. Само по този начинъ можете да разрешите задачитѣ, които ви сж дадени. Иначе, и да влѣзете въ Царството Божие, пакъ ще излѣзете. Тамъ не приематъ хора съ неразрешени задачи.

И тѣй, като станешъ търпеливъ, ти си придобилъ вече едно богатство. Като станешъ трудолюбивъ, ти придобивашъ второ богатство. Следъ това, като приложите тѣзи богатства и ги задържите въ себе си, вие сте разбрали вече смисъла на живота. Да бждете чисти, това не значи, че трѣбва всичко да изхвърлите отъ себе си. Има нѣща, които ще изхвърлите навънъ, ще се освободите отъ тѣхъ, но има нѣща, които трѣбва да задържите.

Единъ виденъ професоръ, математикъ, работилъ цѣли 20 години върху известни математически въпроси. Той правѣлъ изчисленията

си на малки листчета, които оставялъ на масата си, когато му потрѣбватъ, да му сжъ подъ ржка. За да не се губятъ и да не ги пипа нѣкой другъ, той винаги заключвалъ стаята си. Единъ день излѣзълъ на разходка и забравилъ ключа отъ стаята си на вратата. Като видѣла ключа на вратата, слугинята си казала: Днесъ ще изчистя стаята на господаря си добре, да го зарадвамъ. Като влѣзла въ стаята, тя първо погледнала къмъ масата и, като видѣла много листчета, разхвърляни въ безпорядкъ, събрала ги въ ржката си, смачкала ги и ги турила въ печката, да изгорятъ. Следъ това измела, изчистила добре стаята и си излѣзла. Като дошълъ господарьтъ ѝ, тя го посрещнала весело съ думитѣ: Господарю, изчистихъ стаята ти много добре. Никога не съмъ я чистила така, изгорихъ всички листчета, които пълнѣха масата. Професорьтъ погледналъ къмъ праздната, но чиста маса, и спокойно казалъ: Моля ти се, втори пжтъ да не чистишъ така. Отишълъ 20 годишниятъ му трудъ! Голѣмо самообладание и търпение е проявилъ професорьтъ. Обаче, Богъ не иска отъ хората такава чистота, каквато слугинята разбирала. Има нѣща, които човѣкъ трѣбва да очисти отъ себе си, но има такива, които трѣбва да останатъ въ него. Дойдете ли до листчетата въ себе си, не допускайте никой другъ да се занимава съ тѣхъ, освенъ вие, които сами сте ги писали. Преди да пристжпи къмъ тѣхъ, слугинята трѣбва да ви пита, може

ли тя да се справи съ тѣхъ, или да остави, вие сами да се разпореждате съ това, което сте работили.

Следователно, чистете се отъ това, което не ви е потрѣбно; потрѣбното, обаче, оставете като основа за бждещето. Безъ него не можете да градите. — Какво да правимъ съ тѣзи работи, които не сж ни приятни? — Кои работи не сж ви приятни? — Цѣлувкиѣ. — Споредъ мене, неприятни сж цѣлувкиѣ на тѣзи, които не обичате. Приятни сж, обаче, цѣлувкиѣ на тѣзи, които обичате. Приятно е да ви цѣлува слънцето; приятно е да ви цѣлува въздухътъ; приятно е да ви цѣлува водата; приятно е да ви цѣлува хлѣбътъ. Въ този смисълъ, човѣкъ е направенъ само отъ цѣлувки. Благодарете на тѣзи цѣлувки, защото чрезъ тѣхъ се извява Божията Любовь. Благодарение на цѣлувкиѣ, които сж изразъ на Божието благословение, вие растете и се развивате.

Христосъ казва: „Ти цѣлование не ми даде, а тази грѣшница, откакъ съмъ дошълъ, не е престанала да цѣлува нозетѣ ми.“ Когато грѣшницата цѣлува нозетѣ на Бога, грѣховетѣ ѝ се прощаватъ. — Защо? — Защото е цѣлувала съ любовь. Всѣка цѣлувка, дадена съ любовь, не е физическа. Тази цѣлувка представя духовенъ процесъ, т. е. процесъ на човѣшкия духъ, на човѣшката душа, на човѣшкия умъ и на човѣшкото сърдце.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мъдростъта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

23. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 31. мартъ, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Два метода

Размишление.

Ще прочета 9. глава отъ Еклисиастъ.

„Защото турихъ всичко това въ сърдцето си, за да издира всичко това, че праведнитѣ, и мъдритѣ, и дѣлата имъ сж въ ржката Божия. Нѣма чловѣкъ, който да знае, дали любовъ, или омраза ще бжде: всичко е предъ тѣхъ“. (— 1 ст.).

„И не ще иматъ вече никога дѣлъ въ всичко, що става подъ слънцето“. (— 6 ст.). — Нѣкои мислятъ, че, докато сж на земята, могатъ да грѣшатъ, защото нѣма да иматъ дѣлъ въ това, което става подъ слънцето. Това е криво разбиране на живота. И на земята ще живѣешъ като праведенъ, съ съзнание, че ще се ползувашъ отъ всичко, което става подъ слънцето.

„Иди. яжъ хлѣба си съ веселба, и пий виното съ весело сърдце; защото Богъ вече благоволи въ дѣлата ти“. (— 7 ст.). — Това е правото разбиране на живота. Споредъ това разбиране препоръчва се на човѣка да яде и да пие съ радостъ и веселие, защото Богъ благоволи въ дѣлата му. Щомъ Богъ взима участие въ дѣлата на човѣка, животътъ му ще се изправи.

„Въ всѣко време нека бждатъ бѣли дрехитѣ ти, и миро да не оскудѣе на главата ти“. (— 8 ст.). Това значи, стреми се на всѣко време да бждешъ чистъ.

„Радвай се на живота съ жената, която си възлюбилъ, въ всичкитѣ дни на суетния си животъ, които ти се дадоха подъ слънцето, въ всичкитѣ дни на твоята суета, защото това е дѣлътъ ти въ живота“. (— 9 ст.) — Въ този стихъ се вижда високото разбиране на Соломона. Той казва: Радвай се на живота си съ жената, която си възлюбилъ, а не съ тази, която не си възлюбилъ.

„Всичко, що намѣри ржката ти да направи съ силата си, защото нѣма ни деяние, ни помишление, ни знание, нито мъдростъ въ гроба, дето отивашъ“. (— 10 ст.). — Соломонъ е дошълъ до заключението, че ако човѣкъ грѣши и мисли, че, като отиде на другия свѣтъ, грѣховетъ му ще се простятъ, той се самозаблуждава и върви въ кривъ пѣтъ. Гробътъ или смъртта не изправятъ живота. Човѣкъ трѣбва да изправи живота си, докато е още на земята.

„Защото време и случай се случва на всичкитѣ“. (— 11 ст.). — Въ времето на Соломона имаше едни случаи на нѣщата, а въ наше време — други. Значи, за всѣко време има различни случаи. Въ разнообразието на случаитѣ, именно, се заключава красотата на живота. Едни нѣща ставатъ при благоприятни условия, а други — при неблагоприятни. Соломонъ дохожда до заключението, че човѣкъ трѣбва да

бжде доволенъ отъ онова, което е вложено въ него, и да не търси нѣща вънъ отъ себе си. Въ противенъ случай, човѣкъ се товари съ непотрѣбни, излишни работи, които обременяватъ живота му. Той се чуди, защо животътъ му е толкова тежъкъ, а не вижда, че самъ е виновенъ за това. Като влѣзете въ нѣкой домъ, виждате, че стаятъ сж пълни съ старини, съ символи, които носятъ щастие, а въпрѣки това, никой отъ членоветъ на семейството не е щастливъ. На стенитъ висятъ конски петала, старинни спомени отъ дѣди и прадѣди, но всичко това обременява живота имъ, безъ да ги направи щастливи.

Всички хора се запитватъ, отде иде злото въ свѣта. — Злото иде отъ доброто. — Защо? — Като не знае, какъ да приложи доброто, вмѣсто да предизвика силитъ на доброто, човѣкъ предизвиква силитъ на злото и става нещастенъ. Представете си, че въ единъ момъкъ се яви желание да си намѣри другарка, съ която да сподѣля радости и скѣрби, да прекара единъ добъръ животъ съ нея. Желанието на момъка е естествено. Той знае, че има нѣкъде душа, сродна на неговата, съ която е излѣзълъ заедно отъ невидимия свѣтъ. Тя взела една посока, той — друга, и днесъ взаимно се търсятъ. Понеже времето, което ги дѣли отъ момента на слизането имъ на земята, е дълго, и двамата сж забравили образитъ си и не могатъ да се познаятъ. Като търси сродната си душа, момъкътъ погледне една мома, втора,

трета и постоянно се лъже: ту я намира, ту се разочарова въ нея. Хване една, мисли, че е сродната му душа. Следъ време се указва, че не е тя; хване втора, и тя не е. Най-после хване една мома и казва: Тази е сродната ми душа. Той мисли, че ще живѣе добре съ нея. — Какво излиза? — Не била сродната му душа. Въ сърдцето на момата живѣе сжщото желание — да намѣри своята сродна душа. Като разбере, че е излъгана, тя започва да поглежда къмъ този или онзи мъжъ, дано излѣзе той сродната ѝ душа. Мъжътъ вижда това и започва да се сърди, да я ограничава и ревнува. Приятелитъ му дохождатъ въ къщи, поглеждатъ къмъ жена му — търсятъ своята сродна душа. Въ края на краищата той се скарва съ приятелитъ си, и животътъ му се превръща въ адъ. Вмѣсто търсеното щастие, той намира нещастieto си.

И тъй, ще знаете, че който е намѣрилъ сродната си душа, той се е примирилъ съ цѣлия свѣтъ. За него зло не съществува. Обаче, който не е намѣрилъ сродната си душа, той постоянно се лута, гнѣви се, роптае противъ злото, противъ неправдитъ въ свѣта. — Кога може човѣкъ да намѣри сродната си душа? — Когато съзнанието му се пробуди и се научи да слуша и никога да не отлага нѣщата. Който се е научилъ да слуша гласа на Божественото, никога не се натъква на злото. — Ама защо свѣтътъ е създаденъ така? Защо съществува злото? — Защото не слушашъ гласа

на Божественото. Вънъ има голѣма буря, вѣтърътъ вѣе силно. Ако излѣзешъ по това време срѣдъ природата, вѣтърътъ ще си играе съ тебе: шапката ти ще хвърли настрана, очитѣ ти ще напълни съ прахъ и т. н. Той си пѣе своята пѣсенъ и не иска да знае за онзи, който се изпрѣчва на пътя му. За да не те вѣе, скрий се въ стаята си. Или стани толкова малъкъ, че да не може да те хване. Божественото разполага съ два метода срещу злото: или да не се изпрѣчвашъ на пътя му, или да се смалишъ, или увеличишъ толкова много, че да не може да си играе съ тебе. Значи, за да се бори съ стихитѣ на природата, човѣкъ трѣбва да бѣде по-силенъ отъ тѣхъ. Силенъ човѣкъ е онзи, който може да се смалява, да става невидимъ, и да се увеличава, да става голѣмъ, да изпълва цѣлата вселена. Който иска да стане виденъ човѣкъ, всички да му се кланятъ, трѣбва да познава изкуството да се увеличава, да изпълва вселената. Който иска да бѣде неуязвимъ за злото, трѣбва да става малъкъ и съ микроскопъ да не се вижда.

Следователно, не питайте, защо съществува злото, но потърсете причината въ себе си. Преди да търсите причинитѣ на злото вънъ отъ себе си, търсете ги въ себе си. Защо се дразни човѣкъ? Ще кажете, че отвънъ нѣкой го е предизвикалъ. Не е така. Ако едно тѣло е поставено въ равновесие, никой не може да го изкара отъ положението му. Ако едно ве-

щество е чисто, и поставено при външни и вътрешни условия да не ферментира, никаква сила отвънъ не може да го застави да ферментира. Какъ ще обезвѣрите човѣка съ силната вѣра? Какъ ще заблудите човѣка съ правата мисълъ? Какъ ще вкарате въ кривъ пѣтъ човѣка съ високъ моралъ? Ето защо, въоръжете се съ силна вѣра, съ права мисълъ и съ високъ моралъ, за да устоявате на злото. При това положение, злото не може да съществува. Силната и права мисълъ е огънь, който всичко разтопява. Нѣма крепостъ въ свѣта, която може да устои на този огънь.

Като говоря за вѣрата, за правата мисълъ и за морала, това не значи, че тѣ не съществуватъ въ свѣта. Азъ правя сравнение между вѣрата, която се колебае, и онази, която устоява на всички мъчности и изпитания. Азъ говоря за правата мисълъ, която твори и съгражда нѣщата. Азъ говоря за онзи моралъ, който извира отъ душата на човѣка, а не се налага отвънъ, чрезъ законъ. Външниятъ моралъ е подложенъ на промѣни, а вътрешниятъ е вѣченъ, неизмѣненъ. Той се отнася до всички живи същества. Това е моралътъ, който се диктува отъ любовта. Не може да бжде човѣкъ мораленъ, ако нѣма любовъ въ себе си. Той не може да бжде добъръ, ако нѣма вътрешни условия, да прояви доброто, което е вложено въ него. — Ама сиромасъ съмъ, не мога да бжда добъръ. — Ти се лъжешъ. Нѣма сиромаси въ свѣта. Азъ не вѣрвамъ

въ сжществуването на сиромашията. Тя е човѣшко изобретение. Който казва, че е сиромашъ, лъже себе си, лъже и хората. Който настоява, че е сиромашъ, нека дойде при мене, да продаде сиромашията си. Обаче, досега никой не се явилъ да продаде сиромашията си, което показва, че тя не сжществува. Какъ ще продадешъ това, което не сжществува?

Като ученици, вие трѣбва да разбирате нѣщата добре. Това може да стане само тогава, когато човѣкъ се откаже отъ старитѣ си разбирания, навици и отношения. — Ама така сме живѣли досега. — Това не е важно. — Ама грѣшни хора сме. — Това не е вѣрно. Дали сте грѣшници, или праведни хора, това не е човѣкътъ. Че сте учени, или прости, и това не е човѣкътъ. Това сж външни прояви, върху които не се спирамъ. Това е все едно, да облѣчете новитѣ или старитѣ си работни дрехи, а дрехата не опредѣля човѣка. Азъ дѣля хората на две категории: хора, които мислятъ, и хора, които не мислятъ. Лошавината на хората се дължи на това, че тѣ не мислятъ. Когато мислятъ, хората сж добри. Когато отваря очитѣ си, за да вижда нѣщата ясно, човѣкъ е добъръ. Когато ги затваря и ходи съ затворени очи между хората, той е лошъ. Безъ да иска, той се блъсне въ единъ, въ другъ; натисне едного, настѣпи другиго и т. н. Не е лесно да се движи човѣкъ съ затворени очи на публични мѣста. За да не се спъвате въ движенията си, за да не блъскате хората, и тѣ да

не ви блъскатъ, отворете очитѣ си, хвърлете превръзкитѣ си, вие не сте родени слѣпи или безъ очи.

Единъ варненски чорбаджия женилъ дъщеря си. Този день, именно, въ дома му дошълъ единъ гадуларъ, който придружавалъ единъ просякъ-слѣпецъ. Гадуларътъ свирѣлъ и следъ това събиралъ милостиня за слѣпия. Като ги видѣлъ, чорбаджията сърдито имъ казалъ: Махайте се оттукъ! Днесъ ли намѣрихте случай да дойдете при мене? Сега ще взема една тояга и ще ви прогоня! Като чулъ сърдития гласъ на чорбаджията, прѣвъ избѣгалъ слѣпиятъ, а следъ него гадуларътъ. Чорбаджията гледалъ следъ просяка и се чудѣлъ, какъ може слѣпецъ да бѣга толкова бързо. Следъ това той влѣзълъ въ къщата си, при гоститѣ, и казалъ: Братя селяни, днесъ направихъ едно чудо. Азъ не знаехъ, че мога да отварямъ очи на слѣпи, а сега, подгонихъ съ тоягата си единъ слѣпецъ, и той веднага прогледа и хукна да бѣга по-напредъ отъ гадуларя, който го водѣше и свирѣше. Значи, гадуларътъ е добриятъ човѣкъ, а слѣпиятъ — лошиятъ, когото водятъ. Всѣки има по единъ добъръ и единъ лошъ човѣкъ въ себе си. Добриятъ води лошия, а не лошиятъ — добрия. Това, именно, показва, че доброто е по-силно отъ злото.

Какво е нужно на човѣка, за да приложи доброто? Какво е необходимо, за да се оправи свѣтътъ? — Трѣбва да дойде чорбаджията

съ тоягата си и да прогони слѣпия просякъ. Когато чорбаджийската дъщеря се жени, никакви просяци не трѣбва да обикалятъ дома ѝ. Който търси истинския пътъ въ живота, той не се нуждае отъ просяци. Новиятъ моралъ е еднакво важенъ и за гадуларя, и за слѣпия. Като го приложатъ, ще видятъ, че и двамата сж на кривъ пътъ. Защо трѣбва гадуларьтъ да придружава слѣпия, който играе роля на слѣпъ? Защо човѣкъ трѣбва съзнателно да туря превръзка на очитѣ си и да минава за слѣпъ? При това, когато ядатъ и пиятъ, тѣ не играятъ никакви роли. Щомъ тръгнатъ на печалба, и двамата играятъ чужди роли. Не е позволено на човѣка да печели съ чужди роли.

Казвате: Човѣкъ трѣбва да се стреми да придобие нѣщо повече отъ това, което има. Когато напълнишъ шишето си съ вода, има ли смисълъ повече да се пълни? Колкото и да го държите подъ чешмата, то не може да събере повече отъ единъ килограмъ вода. — Защо? — Толкова е неговата вмѣстимостъ. Като знаете това, не се пресилвайте. Не туряйте въ ума си повече мисли, отколкото можете да носите. Значи, ще вземешъ толкова, колкото можешъ да носишъ. Следъ това ще давашъ толкова, колкото си взелъ. Това е законъ на равновесие, който трѣбва да спазвате. Този законъ се прилага и при дишането: колкото въздухъ приемешъ, толкова ще изпуснешъ навънъ. При това, като дишашъ, ще възприемашъ по една добра мисълъ. Като издишашъ, ще изпра-

щашъ въ пространството по една добра мисълъ. Не можешъ да се ползувашъ отъ нѣщо, безъ да благодаришъ за това, което си получилъ. Това е все едно, да станешъ съдружникъ на нѣкого, безъ да дадешъ нѣщо отъ себе си.

Единъ турчинъ кафеджия излѣзълъ предъ кафенето си да чука кафе въ специално издълбанъ камъкъ, споредъ турския обичай. Като вдигалъ и слагалъ чука, той пѣшкалъ отъ тежестта му и издавалъ звука „ха“. Единъ младъ турчинъ се спрѣлъ да гледа, какъ се чука кафето, и казалъ на кафеджията: Слушай, азъ съмъ безъ работа. Хайде да станемъ съдружници: ти чукай кафето, а, вмѣсто тебе, азъ ще казвамъ „ха“. — Съгласенъ съмъ, казалъ кафеджията. Като счукалъ кафето, започнали да го посещаватъ повече клиенти, отколкото по-рано. Той взималъ паритѣ отъ тѣхъ и ги прибиралъ въ касата си. Младиятъ съдружникъ стоялъ около кафеджията и очаквалъ да получи нѣкакво възнаграждение. Обаче, кафеджията даже не мислилъ да дѣли съ него печалбитѣ си. Младиятъ турчинъ потърсилъ разрешение на въпроса чрезъ сжда. Като обяснили работата на сждията, последниятъ казалъ на кафеджията: Ще вземешъ една текиена кутия, въ която ще поставяшъ паритѣ. Като падатъ паритѣ и чуешъ звука „тинъ“, това „тинъ“ ще дадешъ на съдружника си.

Приложете това разрешение и къмъ своя личенъ животъ. Изпаднете ли нѣкога въ бездѣлие, не очаквайте на хората, да ви възна-

градятъ. Можете да имате желание за работа, но желанието безъ прилагане нищо не струва. Много желанія иматъ хората, но не сѣ ги приложили и следъ това обвиняватъ Бога, ближнитѣ си, сждбата си. Това се дължи на изопаченитѣ човѣшки разбирания. Всѣки трѣбва да работи. Даромъ нищо не се дава. Като е дошълъ на земята, човѣкъ трѣбва да работи. Всѣки има задължения въ живота. Не можешъ да се ползувашъ отъ благата на живота, ако не давашъ нѣщо отъ себе си. — Колко да давамъ? — Това не е опредѣлено. Нѣма законъ въ свѣта, писанъ или неписанъ, който да опредѣля степенъта на даването. На едного ще дадешъ повече, на друго — по-малко. Важно е да изпълнявашъ задълженията си, и то отъ любовъ и съзнание. Само при това положение животътъ ти ще бжде хармониченъ.

Следователно, хармонията е необходима, както въ музиката, така и въ живота на човѣка. Колкото повече дарби и способности е развилъ човѣкъ въ себе си, толкова по-хармониченъ е животътъ му. Ако изучавате човѣшката глава отъ гледището на френологията и на физиогномията, ще видите, че въ нея има много центрове, които отговарятъ на различни способности и чувства. Колкото повече способности е развилъ човѣкъ, толкова по-добре е оформенъ неговиятъ черепъ. Въ човѣшката глава има специални мѣста за музика, за математика, за пазене на равновесие, за справе-

дливостъ, за сравнения, за изобретения, за надежда, за вѣра, за приятелство, за семейни чувства и т. н. Колкото по-добре е развитъ мозъкътъ на човѣка, толкова по-голъми сж възможноститѣ му за връзка съ разумнитѣ същества. При това, казваме, че човѣкъ трѣбва да има права мисълъ. Само онзи може да има права мисълъ, който е развилъ голѣма частъ отъ своитѣ способности и чувства и може да ги приложи въ живота си. Правата мисълъ подразбира добритѣ условия въ живота. Който има права мисълъ, предвижда нѣщата, никой не може да го лъже. Той е въ състояние да измѣни кривата посока на движение на всѣки, който влѣзе въ съприкосновение съ него. Много естествено. Той е подобенъ на силенъ огънь. Кой нѣма да се стопли и разшири, като се приближи до него?

Сега, отъ всички хора се иска съзнателна работа, за да влѣзатъ въ новия животъ. Детето, което започва да учи музика, трѣбва усилено да работи, за да стане виденъ музикантъ и виртуозъ. Въ този смисълъ, първитѣ години на работа и усилия, които ученикътъ прилага, за да постигне нѣщо, наричаме старъ животъ. Щомъ започне да свири добре и всички го признаятъ за музикантъ, той влиза вече въ новия животъ. Докато е въ стария животъ още, човѣкъ прави погрѣшки, мжчи се да изкара нѣщо хубаво. Влѣзе ли въ новия животъ, той престава да грѣши. Новиятъ животъ изключва погрѣшкитѣ и престжпленията.

Соломонъ казва: „Да се весели въ живота си съ жената, която е възлюбилъ.“ — Коя е тази жена? — Сърдцето. Значи, жената е сърдцето въ човѣка, а мъжътъ — умътъ. Затова, именно, е казано: „Нито жена безъ мъжъ, нито мъжъ безъ жена.“ Съ други думи казано: нито сърдце безъ умъ, нито умъ безъ сърдце. Като говоримъ за жени и за мъже въ грубата, т. е. физическата имъ страна, ние ги разглеждаме като животни, които не сж дошли още до онази висока степенъ на развитие, да мислятъ право. Дойде ли до това положение, човѣкъ се съзнава като душа и започва да търси своята сродна душа. Той търси и Христа, като колективенъ духъ, т. е. като сборъ отъ разумни души, излѣзли отъ Бога.

Мнозина се питатъ, по кой начинъ могатъ да се домогнатъ до правата мисълъ. По два начина: или чрезъ голѣмъ страхъ, или чрезъ силна любовъ. Значи, човѣкъ трѣбва да преживѣе голѣмъ страхъ или силна любовъ, за да заработи умътъ му, да се прояви правата мисълъ въ него. Казано е въ Писанието, че начало на мъдростъта е страхъ отъ Господа. Значи, когато човѣкъ се уплаши силно, съзнанието му се пробужда, и той започва да мисли право, т. е. става мъдъръ. Христосъ, обаче, препорѣчва другъ методъ: любовъ къмъ Бога. Като обикнешъ Бога, ти започвашъ да мислишъ право. Страхъ отъ Бога и любовъ къмъ Бога, това сж двата метода, чрезъ които

човѣкъ намира своята сродна душа. Щомъ намѣри сродната си душа, той намира и Христа и става гражданинъ на Царството Божие. Този е естествениятъ пжтъ, по който човѣкъ може да се развива. Този е пжтътъ, по който трѣбва да върви той, за да постигне желанията си. Това не става изведнѣжъ, но постепенно.

Нѣкои искатъ да бждатъ гениални и мислятъ, че гениятъ може да се прояви изведнѣжъ. За онзи, който не може да проникне въ миналото, гениятъ се ражда въ единъ моментъ; обаче, онзи който вижда въ далечното минало, знае, че за да се роди гениаленъ, човѣкъ е работилъ усилено въ миналото. Не само той, но и неговитѣ дѣди и прадѣди сж работили усилено и, въ края на краищата, съ общи усилия, сж създали единъ гениаленъ човѣкъ. Не е лесно да стане човѣкъ гений или светия. Първо, той минава по пжтя на обикновения човѣкъ и следъ хиляди години, чрезъ съзнателна работа, става гений или светия. Много упражнения трѣбва да прави ученикътъ, докато стане виденъ човѣкъ въ областта на науката или изкуствата. Значи, първо ще работи човѣкътъ, а после — Богъ. Когато е време за работа, не изпускай добритѣ условия. Когато дойде времето да работи Богъ въ човѣка, тогава човѣкъ ще гледа и ще се учи.

И тъй, като ученици, стремете се къмъ добрия животъ, да развиете своитѣ дарби и способности, да станете виртуози. Стремете

се и къмъ красивня животъ, къмъ красотата. Изразъ на красотата е човѣшкиятъ духъ, човѣшката душа, човѣшкиятъ умъ и човѣшкото сърдце. Красота, която не произлиза отъ дълбочината на духа, на душата, на ума и на сърдцето, не е истинска. Такава красота всѣки моментъ може да изчезне. Както човѣкъ сваля маската си и показва истинския си образъ, така се губи онази красота, която не произхожда отъ дълбочината на човѣшкото естество. Който служи на душата си, той е красивъ, той вѣчно се подмладява.

Какъ може да се подмлади човѣкъ? — Много начини има за подмладяване, но всѣки трѣбва да си избере такъвъ, който му подхожда. Запримѣръ, ако можете да прочетете Стария и Новия Заветъ 99 пѣти и да го приложите, вие ще се подмладите. И 90 годишнитѣ баба и дѣдо ще станатъ млади, весели, жизнерадостни. Младия всички го обичатъ. Опасно е днесъ много хора да ви обичатъ. Радвайте се, ако само единъ човѣкъ ви обича. Обичатъ ли ви много, вие ще станете нещастни. Всички ще искатъ нѣщо отъ васъ. Не е лесно въ единъ и сѣщъ моментъ човѣкъ да задоволи много хора. Не е важно, да обичате много хора, и много хора да ви обичатъ. Важно е, като обичате, да бждете проводникъ на Божията Любовь. Казано е въ Писанието: „Представете вашето тѣло въ жертва жива, света и благоугодна.“

Сега и на васъ казвамъ : Предложете ума, сърдцето и тѣлото си въ служене на Великото. Станете проводници на Великата Божия Любовь, за да се радвате вие, да се радватъ и окръжаващитѣ.

— Проявениятъ Духъ въ Любовта, проявениятъ Духъ въ Мъдростта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

24. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 7. априлъ, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Естествени прояви на любовта

Размишление.

Ще прочета 10. глава отъ Еклисиастъ.

Всѣки човѣкъ е пѣтникъ въ живота. Като трѣгва на пѣтъ, нѣкой започва още въ началото съ голѣма бързина, а къмъ края постепенно забавя хода си — уморилъ се е вече. Другъ пъкъ започва бавно, спокойно и постепенно ускорява хода си. Соломонъ постѣпва по първия начинъ: отначало започва бързо и къмъ края забавя хода си — изпитва вътрешна умора. Прочетената глава е единъ костеливъ орѣхъ, отъ който трѣбва да вадите ядкитѣ съ игла. Всѣка глава отъ Писанието е единъ вкусенъ обѣдъ, съ който можете да се нахраните. Ако готвачътъ е билъ заетъ съ много работи, яденето става набързо. Десетата глава е готвена набързо. Соломонъ е билъ заетъ съ много работи, затова яденето е набързо сготвено, но все пакъ може да се яде. Поуката, която можете да извадите отъ тази глава, е че, каквото и да се случи въ живота на човѣка, преди всичко, той самъ е виновенъ за това. — Къде се крие вината? — Въ неразбирането на живота. — Ама нѣмамъ разположение. — Неразположението зависи отъ тебе. — Ама сироманъ съмъ. — Защо си сироманъ? Защо-

то не можешъ да използувашъ условията. — Джобътъ ми е празенъ. — Скжсанъ е джобътъ ти, закърпи го, да не падатъ паритѣ навънъ. Другъ пъкъ се оплаква, че ималъ пари, но пакъ е сиромасъ. Той е сиромасъ, защото не знае, какъ да използува условията. Значи, има два вида сиромаси: еднитѣ сж външно сиромаси, на които джобоветѣ сж скжсани, и паритѣ имъ не могатъ да се задържатъ. Другитѣ сж вътрешно сиромаси. Тѣ иматъ пари, но не знаятъ, какъ да ги използуватъ. Запримѣръ, мнозина вѣрватъ въ Бога, казватъ, че Той е навсѣкжде, а при това грѣшатъ. Щомъ грѣшатъ, тѣ сж сиромаси. Значи, тѣ носятъ пари въ джобоветѣ си, а минаватъ за сиромаси. Какво по-голѣмо богатство отъ вѣрата на човѣка въ Бога? Нѣкой вѣрва въ Бога, казва, че Той е навсѣкжде, при това, не се страхува отъ Него, а отъ хората. Ако иска да вземе нѣщо безъ позволение, той не мисли, че Богъ го вижда, но се оглежда надѣсно-налѣво, да не го види човѣкъ. Че Богъ го вижда, не иска да знае за това, важно е човѣкъ да не го види.

„Мухи умрѣли правятъ мирото на мировареца да вони, да кипне; и малко безумие обезчестя оногозъ, който е въ уважение за мъдростъ и честь.“ (— 1 ст.). — Като чоплите този стихъ съ игла, ще видите, че и въ него се крие нѣщо за ядене.

„Сърдцето на мъдрия е въ дѣсницата му, а сърдцето на безумния — въ лѣвицата му.“ (— 2 ст.). — Значи, мъдриятъ трѣбва да бж-

де добъръ. Затова, именно, всички казватъ, че човѣкъ трѣбва да бжде добъръ. Следъ това казватъ: Човѣкъ не трѣбва да бжде добъръ, защото ще се качатъ на главата му. Както виждате, хората препоръчватъ известни максими въ живота, които следъ време сами отричатъ. Какво можете да очаквате отъ такъвъ животъ? Чувате нѣкой да казва: Човѣкъ трѣбва да е уменъ, да мълчи. После пъкъ казва: Тази работа съ мълчание не става, трѣбва да се говори на хората, да имъ се покаже, че не сж прави. Другъ нѣкой казва, че човѣкъ трѣбва да се моли, постоянно да бжде въ молитва. Той препоръчва молитвата, а самъ не се моли, или се моли, когато се намира въ трудно положение. Ако е боленъ, по три-четири пѣти на день се моли. Като оздравѣе, забравя даже да благодари, че е оздравѣлъ и мисли само за сънъ, да си отспи. Да се моли човѣкъ, само когато има нужда, това не е молитва. Молитвата е свободенъ актъ, който произтича отъ душата. Тя не е насилственъ, принудителенъ актъ, който произтича отъ страхъ, отъ мъчности и страдания, въ които човѣкъ изпада. Малко хора могатъ да се молятъ, както трѣбва.

Днесъ всички проповѣдватъ разбирателство между хората, въпрѣки това, и тѣ не се разбиратъ. Преди всичко, вие не знаете, кой човѣкъ ви говори по човѣшки, и кой — по Божественъ начинъ. — Защо? — Защото самъ по себе си човѣкъ е още раздвоенъ: външно

говори едно, а вътрешнитѣ му побуждения сж други. Нѣкой казва, че хората трѣбва да бждатъ добри, а вътрешно си мисли друго. Той си казва: Съ добро работитѣ не вървятъ напредъ. Питамъ: ако работитѣ не се нареждатъ съ добро, съ зло ли могатъ да се наредятъ? Човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ единство въ живота си: като говори за доброто отвънъ, да го прилага и вътрешно. Защо трѣбва да се говори едно, а да се върши друго? Двама души се разговарятъ, но ако не попаднатъ на въпроси, отъ които и двамата се интересуватъ, тѣ се раздѣлятъ недоволни единъ отъ другъ. Единиятъ говори за моралъ, за честностъ, а другиятъ си мисли за винцето, или за хубави дрехи. На края на разговора той ще му каже: Знаешъ ли, кжде има хубаво, старо вино? Знаешъ ли, кжде продаватъ хубави, модерни дрехи? Мжчно можете да срещнете човѣкъ, който въ дадения моментъ да се интересува отъ сжщия въпросъ, отъ който се интересувате и вие. Вслушайте се въ разговора на два момъка, да видите, кой какво търси. Единиятъ търси висока, тънка, руса, синьоока мома, а другиятъ — низка, пълничка, черноока. Въпрѣки това, никой момъкъ не може да намѣри това, което търси. Ако външно момата отговаря на вкуса му, вътрешно, по сърдце не му отговаря.

Религиознитѣ говорятъ много за любовта, но, въ края на краищата, казватъ: И съ любовъ работитѣ не се нареждатъ. Тѣ искатъ да знаятъ, какво ги очаква въ другия свѣтъ, ка-

кви ще бждатъ тамъ. Всѣки търси нѣщо практично. Казвамъ: Ако на земята си билъ ечемикъ, и на небето ще бждешъ такъвъ; ако на земята си билъ пшеница, и на небето ще бждешъ пшеница. Подъ думитѣ ечемикъ, пшеница, азъ разбирамъ онзи сжщественъ елементъ на ечемика и пшеницата, който остава неизмѣненъ и на този, и на онзи свѣтъ. Значи, има сжществени и несжществени нѣща въ живота. Стремете се къмъ сжщественитѣ, които никога не се губятъ, и които всѣкога можете да носите съ себе си, било на този или на онзи свѣтъ. Религиозниятъ казва, че и безъ пари може да се живѣе, но постоянно мисли за паритѣ, по какъвъ начинъ да спечели повече пари, да осигури живота си. Сжществено нѣщо ли сж паритѣ? Ще кажете, че на физическия свѣтъ не може безъ пари. Това зависи отъ разбирането на хората. Било е време, когато паритѣ не сж сжществували. Значи, тѣ не сж сжществено нѣщо. Моралиститѣ казватъ, че не трѣбва да се лъже, а при това хората прилагатъ и черната, и бѣлата лъжа: децата лъжатъ родителитѣ си, ученицитѣ — учителитѣ си, войницитѣ — началницитѣ си и т. н. Хората се лъжатъ едни-други, изнасилватъ се, одумватъ се, и следъ това се измжчватъ, искатъ да се освободятъ отъ тѣзи нѣща, да бждатъ свободни. Значи, отрицателнитѣ прояви на човѣка сж натрапени отвънъ, поради което всѣки иска да се освободи отъ тѣхъ — тѣ не сж присжщи на неговото вътрешно естество.

Като ученици, вие трѣбва да се освобождавате отъ всичко, което ви е натрапено отъ вѣнъ. Защо трѣбва да се одумвате едни-други, а после да се страхувате, да не ви издадатъ? — Може ли човѣкъ да се страхува отъ хората и да изпълнява волята Божия? — Може, разбира се, но за предпочитане е да се страхува отъ Бога, а не отъ хората. И чрезъ страха се постигатъ много нѣща, но въ разумния животъ задъ страха се крие друго, по-високо чувство, а именно — разумността. Страхътъ е извършилъ много добри работи, но същевременно той е извършилъ и много престѣпления и погрѣшки. Много хора сж влѣзли въ Царството Божие отъ страхъ, но много хора сж излѣзли отъ Царството Божие пакъ отъ страхъ. Интересно е, наистина, научно да се проучи въпроса, какъ е могълъ човѣкъ отъ страхъ да влѣзе въ Царството Божие и отъ страхъ да излѣзе. Колкото и да се говори по този въпросъ, не може лесно да се разбере. Същото се отнася и до любовта. Колкото и да се говори на човѣка за любовта, мъчно може да я разбере. Все таки човѣкъ трѣбва да има поне малко познание, малко вътрешно прозрение за любовта, да знае, какво представля тя. Всѣки говори за любовта, но не може да я приложи, както трѣбва. — Защо? — Съзнанието му не е будно. Ако може да задържи съзнанието си будно поне 24 часа, той ще се домогне до естественитѣ прояви на любовта, като мѣрка на живота, и ще може да ги приложи.

Какво представятъ естественитѣ прояви на любовта и какъ се изразяватъ? Съ думи тѣ не се предаватъ, но се предаватъ само чрезъ дѣла. Ако срещнете гладния, вие ще проявите любовта си къмъ него, като го нахраните. Това сж естествени прояви на любовта. Като срещнете невежия, ще му предадете частъ отъ своето знание. Като срещнете слѣпия, ще отворите очитѣ му. Като срещнете глухия, ще отворите ушитѣ му. Това сж все естествени прояви на любовта. Обаче, какъ ще проявите любовта си къмъ сития, къмъ учения, къмъ онѣзи хора, които виждатъ и чуватъ? Какъ ще проявите любовта си къмъ светията? Ако и съ него говорите, както съ обикновенитѣ хора, грубо, наставнически, той ще ви повали на земята. Само съ единъ погледъ той е въ състояние да се освободи отъ васъ. Ще кажете, че светията е кротъкъ, тихъ човѣкъ. По-голѣмъ светия отъ Христа познавате ли? Въпрѣки това, като влѣзе въ храма и видѣ търговцитѣ, Христосъ вдигна камшикъ и събори всичко на земята: и стока, и пари. Ще кажете, че Христосъ не е постъпилъ добре. Какъ трѣбваше да постъпи? Той вдигна камшика си, да пробуди съзнанието на тѣзи хора. Тѣ бѣха дълбоко заспали и трѣбваше да дойде голѣма сила отвънъ, за да ги събуди. Тази сила се излѣ чрезъ Христа. Като влѣзе въ единъ домъ, Христосъ ще разтърси всички: майка, баща, деца — всички ще легнатъ болни. — Защо боледуватъ? — За да се пробуди съзнанието имъ.

Съвременнитѣ хора приличатѣ на малкитѣ деца, когато майкитѣ имѣ още ги кърмятъ. Като суче, отѣ време навреме детето хапе майка си. Колкото и да го обича, майката не позволява на детето си да я хапе. Тя хваща ухото му между двата си прѣста и леко го стиска. Като усѣти болка, детето веднага престава да хапе и поглежда майка си, съ което иска да каже, че я обича. И майката го обича, но му дава урокѣ, не позволява да я хапе.

Ще кажете, че тѣзи работи ви сж познати, нищо ново не представятѣ за васѣ. Знаете ги, но има нѣща, които още не знаете. Вие виждате външната страна на нѣщата, но защо детето хапе майка си, не знаете. И защо майката стиска ухото му, сжщо не знаете. Това е говорѣ, чрезѣ който майката и детето вътрешно се разбиратѣ. Много хора минаватѣ за духовни, но едно писмо не могатѣ да напишатѣ, както трѣбва: или нѣкои букви ще изпуснатѣ, или нѣкои думи нѣма да поставятѣ на мѣсто, или мисълта нѣма да предадатѣ правилно. За да има сила мисълта, всѣка дума трѣбва да бжде поставена на мѣстото си. Думитѣ придобиватѣ динамическа сила, само когато минаватѣ презѣ човѣшкия умѣ и човѣшкото сърдце. Само при това положение думитѣ носятѣ животѣ въ себе си. Иначе, тѣ оставатѣ обикновени, безжизнени. Умѣтъ и сърдцето трѣбва да се намиратѣ въ естественото си положение, за да предаватѣ на думитѣ своята мощѣ и сила.

Следователно, човѣкъ е младѣ, докато ду-

митъ, съ които си служи, минаватъ презъ ума и сърдцето му. Спре ли се този процесъ, той започва да остарява, зжбитъ му постепенно опадатъ, и храносмилането не става правилно. Докато има зжби, човѣкъ се храни добре и мисли право. Щомъ опадатъ зжбитъ му, въ духовния свѣтъ, той изгубва своята права мисълъ, и храносмилането, въ общия стомахъ на живота, не става правилно. Следъ това и работитъ на човѣка оставатъ назадъ. — Какво трѣбва да прави човѣкъ, за да не остарява, и работитъ му да се нареждацъ добре? — Той трѣбва да следва Божиитъ закони. Ще кажете, че сте сиромаси, невежи, слаби хора, не можете да мислите за Божествени работи. Човѣкъ не е сиромасъ, но не знае, какъ да намѣри богатството, което е скрито въ него. Той не е невежа, но не знае, какъ да се ползува отъ знанието, което е придобилъ. Той не е слабъ, но не иска да приложи силата си. Като знаете това, прилагайте знанието, силата и богатството си, за да има течение, да става обмѣна между вашитъ ближни. Безъ да влага своитъ капитали въ обръщение, човѣкъ иска да придобие опитността на стария. Понеже нищо не прилага, вмѣсто да придобие опитността на стария, той придобива неговата форма и, единъ день, съ съжаление казва, че е остарѣлъ, че краката го болятъ, че за нищо не го бива. Това е неразбиране на живота. Стариятъ се отличава по това, че се е натоварилъ повече, отколкото трѣбва. Като не може да носи товара си, той

се оплаква, че е нещастенъ. Много естествено, че ще бжде нещастенъ. Коя жена, или кой мъжъ сж щастливи? Докато жената е мома, радостна е, свободна, нѣма товаръ на гърба си. Като се ожени и роди нѣколко деца, товарътъ ѝ става тежъкъ, и тя губи щастието и свободата си. Тя постоянно следи децата си, иска да ги възпита. Коя майка досега е възпитала децата си по външенъ пжтъ? Възпитанието става въ единъ моментъ. Когато детето се ражда, въ единъ моментъ само майката прави едно движение, съ което му дава направление — нагоре или надолу. Отъ това направление, отъ този потикъ се опредѣля бждещето на детето. Щомъ направи това движение, тя трѣбва да го остави свободно, да не го пипа повече, да не се мжчи да му влияе. Вложѣ доброто въ детето си, дай му права насока на мисълта и го остави свободно. То ще върви вече по пжтя на доброто и на правата мисълъ. Каквито отклонявания и да прави въ живота си, то всѣкога ще следва пжтя на доброто и на правата мисълъ. Много отъ идеитѣ на човѣка или следватъ пжтя на доброто, или постоянно се отдѣлятъ отъ него. Казва нѣкой, че води духовенъ животъ, а при това всѣки день пада и става по десетъ пжти. Какви идеи, каквъ духовенъ животъ е този, въ който човѣкъ по десетина пжти на день пада и става?

Следъ всичко това чувате, че хората дѣлятъ живота на духовенъ и на свѣтски. Каква е разликата между единия и другия животъ?

Ще кажете, че свѣтскитѣ хора се пристрастяватъ къмъ външни нѣща. Така е, пияницата се пристрастява къмъ виното, пушачътъ — къмъ тютюна; банкерътъ — къмъ парата; учениятъ — къмъ книгата. Но и духовниятъ, и религиозниятъ се пристрастяватъ къмъ нѣщо — Къмъ какво? — Къмъ кожата си, т. е. къмъ тѣлото си, които ставатъ тѣхни икони, тѣхна религия. Иконата на младата мома е момъкътъ, а на момъка — момата. Момъкътъ и момата сж религиозни хора, които не позволяватъ на други, отвънъ, да имъ служатъ. Старитѣ пъкъ иматъ своя религия, свои служители и свои икони.

Днесъ всички хора казватъ, че религията трѣбва да сжществува. Коя религия трѣбва да сжществува? Въ сжщностъ, днесъ има много религиозни форми, и то, почти толкова, колкото хора има въ свѣта. Всѣки човѣкъ има известна религиозна форма, която изпълнява. Обаче, трѣбва да дойде една религия, която да обедини всички религиозни форми въ едно, както общиятъ знаменателъ обединява всички знаменатели въ едно цѣло. Хората се страхуватъ, като се обединятъ, да не изгубятъ себе си, своята личностъ, т. е. да не се претопятъ. Не само че нѣма да се претопятъ, но по-лесно ще се види, кой е по-голѣмъ и кой по-малъкъ. Важно е, че числителитѣ на дробитѣ, които иматъ общъ знаменателъ, сж различни. Значи, когато числителитѣ на хората сж различни, тѣ лесно се познаватъ. Привеждането на дробитѣ

къмъ еднакъвъ знаменателъ се отнася и къмъ мислитѣ и чувствата на човѣка. И тѣ трѣбва да се приведатъ къмъ еднакъвъ знаменателъ, за да се обобщатъ и да се разбере отношението, което съществува между тѣхъ

Като прочетете десета глава отъ Еклисиастъ, виждате, че и Соломонъ разполагалъ съ много форми на мисълта си. Запримѣръ, въ втория стихъ на главата е казано: „Сърдцето на мъдрия е въ дѣсницата му, а сърдцето на безумния — въ лѣвицата му.“ — Какво можете да очаквате отъ сърдце, което човѣкъ носи въ ржката си? Може ли това сърдце да действа самò? Сърдце, което е излѣзло отъ мѣстото си, нищо не може самò да направи. Който иска да стане господарь на сърдцето си, нищо не може да постигне. Оставете сърдцето си, самò да изпълнява функциитѣ си, не му ставайте господари. Никой не може да стане господарь на сърдцето си. Да бждешъ господарь на чувствата си е едно нѣщо, а да бждешъ господарь на сърдцето си е друго нѣщо. Какъ ще станете господарь на единъ изворъ? Какъ ще го мѣстите отъ едно мѣсто на друго? Да отправите водата на извора въ една или въ друга посока, това е възможно; обаче, никой не може и нѣма право да мѣсти самия изворъ. Да изучавате законитѣ, чрезъ които се проявява умътъ, това е на мѣсто, но да мѣстите ума си, да му заповѣдвате, да му станете господари, това е невъзможно. Който се е опиталъ да стане господарь на ума и на

сърдцето си, той е влѣзълъ въ противоречие съ себе си. Нѣкои казватъ, че умътъ е лудъ конь. Това не е вѣрно. Умътъ върви по опредѣления си пѣтъ. Обаче, ако човѣкъ не се съобразява съ законитѣ на своя умъ и не ги изпълнява, той е лудъ конь, а не умътъ му. За да разберете ума и сърдцето си, работете съ много способности и чувства, а не само съ една способностъ и съ едно чувство.

„Има зло, което видѣхъ подъ слънцето, погрѣшка, думамъ, която произхожда отъ владетеля: безумниятъ се туря въ голѣми достоинства, а богатитѣ седатъ въ долни мѣста“. (— 5 и 6 ст.). — Днесъ всѣки иска да бжде господарь, т. е. владетель. Обаче, човѣкъ може да бжде господарь само на мислитѣ и на чувствата си, а не и на ума, и на сърдцето си. Опитали се да бжде господарь на ума и на сърдцето си, той ще направи голѣми погрѣшки. Ако това, което ви е дадено, не може да ви направи човѣкъ, нищо друго не може да ви помогне. — Ама трѣбва да пазя достоинството си. — Кое достоинство? Кое то ти самъ си създалъ? Често човѣкъ губи достоинството на душата си заради достоинството на своята личностъ.

Едно куче носѣло въ устата си голѣмъ кокалъ, и трѣбвало да мине презъ единъ мостъ, за да излѣзе на другия край на рѣката. Като минавало презъ моста, то погледнало въ рѣката и видѣло, че едно куче носи кость въ устата си. Кучето помислило, че друго нѣкое

куче носи костъ и се хвърлило въ водата да вземе костта за себе си. Обаче, останало; излъгано — никакво куче нѣмало въ водата. Вмѣсто да спечели още една костъ, то изпуснало и своята. Българската поговорка казва: „Който гони дивото, губи питомното“.

Често хората губятъ реалното за нереалното. Нѣкой иска да бжде по-добъръ, отколкото е въ действителностъ. Това е невъзможно. Човѣкъ не може да бжде по-добъръ, отколкото трѣбва и колкото му е дадено. Доброто подразбира, да знае човѣкъ, какъ да постѣпва при всѣки даденъ случай. Доброто има отношение къмъ разумността. Ето защо, когато човѣкъ прояви доброто въ микроскопическа степенъ, даже къмъ една мравка, той получава одобрението на разумния свѣтъ. Каква по-голяма заплата отъ тази можете да очаквате? Ако за малкото добро получавате одобрението на разумнитѣ същества, колко повече ще получите за голѣмото добро, което сте въ състояние да направите. Човѣкъ може да помогне не само на една мравка, но даже на хиляди. Ако съзнанието ви е будно и можете да почувствувате одобрението на разумнитѣ същества, вие сами познавате, че сте постѣпили добре и разумно.

И тъй, не се стремете да бждете добри, но постѣпвайте разумно. Да се стремишъ да бждешъ добъръ и благъ, това значи, да си приписвашъ качества, които само Богъ притежава. Когато Христовитѣ ученици се обърнаха

къмъ Христа съ думитѣ „Учителю благи“, Той имъ отговори: „Не ме наричайте благъ“. Само Богъ е благъ, защото въ всѣки моментъ дава на всички живи сжщества, каквото имъ е нужно. Може ли човѣкъ да задоволи нуждитѣ на всички сжщества. или поне на всички хора? — Не може. Следователно, човѣкъ не може да бжде по-добъръ, отколкото му е дадено. Ако въ даденъ случай може да прояви микроскопическо добро, това му е достатъчно. Искашъ да бждешъ добъръ, а при това грѣшишъ. За да не грѣшишъ, стреми се да бждешъ разуменъ, да постѣпвашъ разумно. Ако постигнешъ това, благодари на Бога, че си могълъ да проявишъ нѣщо, което е вложено въ тебе. Внимавай да не изгубишъ малкото заради голѣмото. Спри вниманието си върху малкитѣ работи въ живота и постѣпвай разумно. Ако не спазва това правило, човѣкъ се натъква на голѣми недоразумения, мжчнотии.

Помнете: Отъ васъ се изисква, първо да проявите разумността си, а после добротата. Доброто е завършенъ процесъ, резултатъ на нѣщо, а разумността е процесъ въ развитието си. Следователно, човѣкъ е пжтникъ: минава край едно мѣсто, дето вижда събрани дръвчета за огънь, които чакатъ само една искра, за да се подпалятъ. Твоя длъжностъ е да драснешъ единъ кибритъ, да запалишъ огъня и да продължишъ пжтя си. Понататъкъ, кой ще подържа огъня, кой ще събира дръвчета, кой ще ги складира, това не е

твоя работа. Ти нѣма защо да се стремишъ да бждешъ добъръ, за да те хвалятъ хората. Ако бждешъ добъръ за тѣхъ и подържашъ огъня имъ, ще бждешъ лошъ за гората и за дръвчетата въ нея. Разумниятъ човѣкъ никога не сѣче горитѣ, да си прави огньове и да се грѣе. Лѣтно време той събира слънчева топлина и свѣтлина, туря я въ специални сждове, за да има резерва презъ зимата. Щомъ дойде нѣкой истиналъ или замръзналъ човѣкъ при него, той отваря единъ отъ тѣзи сждове и му казва: Грѣй се, колкото искашъ! Така постѣпватъ и светиитѣ. Тѣ не само ти даватъ възможность да се грѣешъ на събраната отъ тѣхъ слънчева енергия, но сж готови даже да пълнятъ вашитѣ праздни сждове. Който не носи празенъ сждъ, светията го бие. Когато страдате, ще знаете, че светията ви бие, защото нѣмате празенъ сждъ, въ който да ви даде частъ отъ своята свѣтлина и топлина. Значи, който не е готовъ да получи Божието благословение, той страда.

Единъ турски бей ималъ специална стая за пѣтници. Който го посещавалъ, непременно трѣбвало да ношува въ стаята и на сутринята да продължи пѣтя си. Презъ това време бейтъ заповѣдвалъ да го нагостятъ добре. Едно нѣщо само не харесвало на гоститѣ, а именно: като си отивали, единъ отъ слугитѣ, по заповѣдъ на бей, ги набивалъ добре. Защо трѣбвало да ги биятъ, и тѣ не знаели, но се помирили съ положението си. Всѣки гостъ си казвалъ: Биха

ме, но поне се нахранихъ и наспахъ добре.

Единъ день въ дома на бея се спрѣлъ единъ странникъ, да ношува и да се нахрани. Той билъ предупреденъ, че на излизане отъ дома на бея ще бжде битъ, но и на това билъ съгласенъ. Като влѣзълъ въ стаята на бея, определена за странници, веднага му донесли вода да измие краката си, следъ това му сложили богата трапеза, всичко въ изобилие. Той хапналъ отъ едно ядене и благодарилъ, като казвалъ: Богъ да благослови! Хапналъ отъ второ, отъ трето ядене и постоянно благодарилъ и казвалъ: Богъ да благослови! Богъ да наспори! Следъ това легналъ да спи. На сутринята пакъ го изпратили съ изобилно ядене, и той все благодарилъ, благославялъ бея, благославялъ изобилието, съ което го изпратили. На пѣтната врата той се спрѣлъ и чакалъ да дойдатъ слугитѣ, да му дадатъ и последното — боя. Боятъ го запиталъ: Какво още искашъ? Не си ли доволенъ? — Богъ да благослови и да наспори всичко, доволенъ съмъ, но тукъ имало обичай, на излизане отъ дома, да биятъ госта. Чакамъ да получа и азъ своя дѣлъ. — Иди си съ миръ и съ радости! — отговорилъ боятъ. Хора, като тебе, които не спиратъ Божието благословение, никой не ги бие. Ти постоянно благодаришъ и благославяшъ изобилието, което Богъ дава. Отъ 20 години насамъ, колкото пѣтници минаха презъ моя домъ, всички бѣха бити, защото, като виждаха изобилието, не го благославяха, но казваха: Стига, стига! Всѣки, който казва на

Божие то благословение „стига“, тояга го чака; койта благославя и благодари на изобилието, добро го чака.

Сега и на васъ казвамъ: Дойдете ли до Божието благословение, пожелайте да се увеличи, да даде Господъ още повече. Не казвайте, че стига, че е достатъчно. Кажете ли „стига“, чака ви бой, нещастие, страдание. — Ама сиромасъ съмъ. — И сиромашията е Божие благословение. Щомъ дойде сиромашията, не я пжди, но благодари на Бога и кажи: Да бжде благословена! Дай, Боже, повече. Сиромашията и богатството вървятъ заедно. Въ 24 часа ти ще бждешъ и богатъ, и сиромасъ: 12 ч. ще бждешъ богатъ и 12 ч. сиромасъ. Щомъ благодаришъ за сиромашията, и богатството ще се излѣе изобилно. Ако сиромашията е изобилна, и богатството ще бжде изобилно; ако сиромашията е малка, и богатството ще бжде малко. Мнозина искатъ да се представятъ за крайно бедни, но тѣ лъжатъ и себе си, и окръжаващитѣ. Споредъ мене, нѣма сиромаси въ свѣта, но има хора, които не знаятъ, какъ да придобиятъ Божиитѣ блага и какъ да се ползватъ отъ тѣхъ.

Двама млади хора, методисти, тръгватъ, съ Библия въ ржка, да събиратъ помощи. Дойдоха при насъ и ни казватъ: Изпаднахме много. Молимъ ви се да останемъ между васъ. — Можете да останете, но трѣбва да знаемъ, за колко време искате да останете, за да се приготвимъ. Тѣ не смѣятъ да отговорятъ, не върватъ, че ги приемаме, и навѣрно си мислятъ, че можемъ

да ги приемемъ само за единъ день. Казвамъ имъ: Кажете, колко дня искате да останете тукъ? Два-три дня, или повече? — Хайде, петъ дня. — Добре, можете да останете петъ дня, но ще бждете благодарни за това, което ви дадемъ. При това, като ядете, ще благодарите и благославяте, нѣма да казвате „стига или достатъчно.“ Ако кажете „стига“, ще бждете бити. Тѣ се съгласиха на всичко и останаха петъ дня при насъ.

И тъй, ще знаете, че всички недоразумения, нещастия и мжчнотии произтичатъ отъ неразбиране на живота. Съвременнитѣ хора се стремятъ къмъ щастие, а, въпрѣки това, водятъ единъ неестественъ животъ, който не е съгласенъ съ великитѣ закони на Битието. Богъ е създалъ свѣта, за да се учатъ хората, а не да бждатъ щастливи. Задачата на човѣка е да се учи, да разрешава противоречията на живота правилно и да бжде доволенъ и благодаренъ за всичко, което му е дадено. Който разбира живота, той еднакво благодари и за сиромашията, и за богатството; той еднакво благодари и когато е здравъ, и когато е боленъ. Сжщевременно, човѣкъ трѣбва да работи при всички положения на живота: и като богатъ, и като сиромасъ; и като ученъ, и като невежа. Да работишъ, това е естественото положение на живота. Учеността, богатството, силата, това сж резултати на работата. Ученъ си, понеже си работилъ; богатъ си, понеже си работилъ; силенъ си, понеже си работилъ.

Сега, стремете се да приложите нѣщо за себе си отъ това, което днесъ чухте. Ако го приложите за себе си, ще разберете вътрешния смисълъ на естествения животъ и неговитѣ естествени прояви. Ако искате да го приложите за хората, ще се натъкнете на голѣми противоречия.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мъдростъта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

25. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 14. априлъ, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Тритъ степени

Размишление.

Ще прочета 11. глава отъ Еклисиастъ.

Въ живота има два вида прояви: обикновени и необикновени. Попадне ли въ обикновенитъ прояви на живота, човѣкъ мжчно излиза оттамъ. — Защо? — Защото обикновеното всѣкога заробва. Въ това, именно, се заключава нещастieto на човѣка. Не е лесно да излѣзе той отъ робството, въ което е попадналъ. Падналъ си въ единъ дълбокъ кладенецъ, щешъ, не щешъ, ще стоишъ тамъ, докато дойде нѣкой да те извади. Тѣй както се ражда човѣкъ, и това е обикновено въ живота. Като е дошълъ на земята, той се намира въ безизходно положение, но какво ще прави? Вънъ отъ земята не може да излѣзе. Ще плаче, ще се обезсърдява, ще се сърди на този-на онзи, ще ходи натукъ-натамъ, но никой не иска да знае за това. Детето плаче на майка си, на баща си, но и тѣ плачатъ. Кой на кого ще помогне? Въ това отношение, всички хора на земята сж болни. Всѣки иска да намѣри нѣкой, да му помогне. Като не може да дойде нѣкой отвънъ, да помага, най-после хората започватъ едни-други да се утешаватъ и все неутешени оставатъ. Лѣкарътъ утешава болния, лѣкува го, докато

оздравѣе. Единъ день той го излѣкува съвършено и го изпраща на онзи свѣтъ. Богатиятъ утешава сиромаха, казва му, че ще забогатѣе, докато единъ день съвсемъ осиромашава и заминава за другия свѣтъ. И учения утешаватъ, че ще стане великъ, докато единъ день изгуби и това знание, което ималъ. Всички тия прояви сж послѣдствия на обикновенния животъ.

Какво трѣбва да прави човѣкъ, за да излѣзе отъ обикновеното въ живота? — Нищо друго не му остава, освенъ да влѣзе въ необикновеното на живота. Тамъ е смисълътъ. Значи, за да излѣзе отъ обикновеното на живота и да влѣзе въ необикновеното, човѣкъ трѣбва да се мѣсти, никога да не остава на едно мѣсто. И наистина, това виждаме въ самия животъ. Човѣкъ постоянно се измѣня: като дете е билъ едно нѣщо, като възрастенъ — друго, като старъ — трето. Това, което го интересувало като дете, престава да го интересува като юноша и като възрастенъ. Други интереси го вълнуватъ като юноша, като възрастенъ и като старъ. Младиятъ казва, че любовта е сжщественото въ живота. Стариятъ, който се е разочаровалъ въ любовта, казва, че разумността е сжщественото и т. н. Така се явява споръ между хората за сжщественото и несжщественото. Споредъ мене, сжщественото въ живота е да напуснешъ обикновеното и да влѣзешъ въ необикновеното. Отличително качество на обикновенитѣ работи е повтарянето. Обикновенитѣ работи се повта-

рятъ, а необикновенитѣ не се повтарятъ. Болестъта е обикновено нѣщо. Вижте, какво прави болниятъ. Като го боли кракъ, запримѣръ, все за него мисли и говори. Когото срещне, едно и сжщо говори: снощи цѣла нощъ не спяхъ, боли ме кракътъ, подулъ се е нѣщо и т. н. Въ сжщностъ, кракътъ не страда, човѣкъ страда. Какво трѣбва да направи, за да не го боли кракътъ? Той трѣбва да престане да говори за него, т. е. да излѣзе отъ обикновеното и да влѣзе въ необикновеното положение на живота.

Какво, въ сжщностъ, представятъ краката, ржцетѣ, очитѣ, устата? Краката сж органи за ходене, ржцетѣ — за работа, очитѣ — за гледане, устата — за хранене. Това сж обикновенитѣ функции на човѣшкитѣ органи. Обаче, тѣ иматъ и необикновени функции. Освенъ да ходятъ, краката иматъ и друго предназначение. Устата не е само органъ за възприемане на храна. Отъ нея трѣбва да излиза нѣщо, а не само да влиза. Необикновенитѣ функции на човѣшкитѣ органи представятъ нови области, които човѣкъ трѣбва да изучава. Отъ промѣнитѣ, които ставатъ съ тѣхъ, човѣкъ може да чете като по книга. Ако устнитѣ посиняватъ, очитѣ пожълтяватъ, това показва че човѣкъ не е здравъ. Устнитѣ трѣбва да иматъ ясенъ, чистъ червенъ цвѣтъ. Очитѣ трѣбва да бждатъ бистри, погледътъ — свѣтълъ. Нѣкой обича да носи жълтъ цвѣтъ, но не го харесва за очитѣ си. Той обича дрехи съ жълтъ цвѣтъ, но не жълти очи. Значи, всѣко нѣщо трѣбва да бжде на мѣстото

си. Всѣка буква, всѣка дума, всѣка мисълъ трѣбва да бждатъ на мѣстото си. Измѣнятъ ли мѣстата си, измѣня се и смисълътъ на нѣщата. Запримѣръ, ако въ английски езикъ, на края на нѣкоя дума туришъ t или d, смисълътъ на думата се измѣня.

Мнозина искатъ да служатъ на Бога, но не знаятъ, какъ да постигнатъ това. Много просто. Зяпочнете да служите на обикновеното въ живота и постепенно вървете къмъ необикновеното. Първоначално майката служи на детето си: храни го, отглежда го, учи го. Като изпълни задължението си къмъ него, тя е свободна да служи и на други. При това положение, тя започва да мисли, че има и друго, по-високо, необикновено служене, и въ нея естествено се явява идеята за служене на Бога. Ученикътъ първо учи уроцитѣ си и само за това мисли, да свърши училище. Като свърши обикновеното училище, той започва да търси нѣщо необикновено. Сега той иска да служи на нѣкого, да свърши нѣкаква работа вънъ отъ себе си — за другитѣ, за своитѣ ближни. Наистина, ако човѣкъ учи само за себе си, ако работи само за себе си, най-после той се отегчава отъ живота и търси нѣщо необикновено. Докато учи, докато търси пжтя на живота си, човѣкъ се интересува отъ външната страна на свѣтлината. Следъ това започва да търси вътрешния смисълъ на свѣтлината. Това е въпросъ, който, при всички научни обяснения, остава пакъ неразбранъ. Ученитѣ обясняватъ, съ каква бързина се движи

свѣтлината, но това не е още пълното обяснение за свѣтлината. Голѣмата бързина, съ която свѣтлината се движи, показва, че превозното ѝ сръдство е много леко, но важно е, кой пътува съ това превозно сръдство. Ученитѣ казватъ още, колко трептения прави свѣтлината въ секунда. И това не е достатъчно. За да имате известно понятие за свѣтлината, потрѣбни ви сж очи. Значи, между очитѣ и свѣтлината има известна връзка. Всички хора иматъ очи, но не всички разбиратъ, какво нѣщо е свѣтлината. Има нѣщо особено, необикновено, което се проявява чрезъ очитѣ, устата, ржцетѣ и краката на човѣка. — Какво е това нѣщо? — Необикновеното въ живота.

Следователно, ако искате да влѣзете въ областта на необикновеното, трѣбва да се освободите отъ обикновеното. — Какъ става това? — Тамъ е важниятъ въпросъ. Христосъ казва, че човѣкъ трѣбва да се отрече отъ себе си, но и до днесъ още хората се питатъ, какъ може да стане това, какво подразбира отричането и т. н. Лесно е да кажете на човѣка да се отрече отъ обикновеното и да приеме необикновеното, но какъ става това, той не знае. Може ли негърътъ да се откаже отъ черното си лице? Ученитѣ търсятъ начинъ да избѣлятъ лицето му, но не могатъ. И той иска да стане бѣлъ, но не може, не знае, по какъвъ начинъ черното може да стане бѣло. Черниятъ цвѣтъ сжествува въ природата. Казваме, че има черни лжчи. Нѣкои хора обичатъ черния цвѣтъ и но-

сятъ черни дрехи. Старитѣ, тѣжнитѣ хора сѣщо носятъ черни дрехи. Старитѣ искатъ да покажатъ, че се отрекли отъ живота, а тѣжнитѣ показватъ, че сѣ изгубили нѣщо ценно въ живота си — нѣкой свой близъкъ, или любовта на своя възлюбенъ и т. н. Ако младиятъ се облича всѣкога съ бѣли или свѣтли дрехи, хората намиратъ, че има нѣщо неестествено въ него. Ако стариятъ носи изключително черни дрехи, и това не харесва на хората. Въ това отношение и младитѣ, и старитѣ сѣ недоволни отъ себе си.

Какво трѣбва да прави човѣкъ, за да се освободи отъ недоволството? — Той трѣбва да промѣни възгледитѣ си за живота, да си създаде нова философия и да стане доволенъ. Бѣди доволенъ отъ своето разбиране, което имашъ въ дадения моментъ, но не оставай завинаги съ него. Останешъ ли въ старото си разбиране, ти се лишавашъ отъ възможността да се развивашъ. Обикновеното подразбира положението, въ което човѣкъ се намира въ даденъ моментъ. Запримѣръ, ако въ даденъ моментъ почивашъ, ти си въ обикновеното. Ако ти е приятно да почивашъ и пожелаешъ за дълго време да останешъ въ това положение, пѣтътъ ти ще остане неизвървѣнъ. Ето защо, почини си малко и трѣгни на пѣтъ — не оставай за дълго време въ едно и сѣщо положение. Почивката е обикновеното въ живота, а движението — необикновеното. Нѣкои се оплакватъ отъ много движения, отъ много

качвания и слизания. Какво показва качването и слизането? Качва се и слиза само онзи, който живее въ кооперация. Десетки години живёте въ кооперация и по нѣколко пжти на день слизате и се качвате. Какво сте постигнали отъ това слизане и качване? — Какво означава първото стъпало? — Качили сте се по-близо до опредѣленото мѣсто — до вашия етажъ. — Какво показва второто стъпало? — Приближаване къмъ цельта. — Третото стъпало? — Още по-близо до цельта. — А последното стъпало? — Стигане до цельта. Следъ това започвате да слизате. — Какво означава първото стъпало при слизането? — Пристъпване къмъ цельта. — Второто стъпало? — Постепенно приближаване къмъ цельта. И най-после, последното стъпало означава постигане на цельта. Като се качва и слиза на земята, човѣкъ се запитва, има ли слизане и качване и на онзи свѣтъ. И тамъ има слизане и качване.

Следователно, докато сте на земята, вие се намирате въ долния етажъ на горния свѣтъ. И подъ земята има много етажи. Горнитѣ етажи се отличаватъ отъ долнитѣ по свѣтлината си. На земята лесно се минава отъ единъ етажъ въ другъ и отъ едно стъпало на друго. Обаче, мъчно се забелязва, че единъ човѣкъ се издигналъ на по-високо стъпало. Голѣма свѣтлина и голѣмо вътрешно разбиране трѣбва да имате, за да забележите, че днесъ единъ човѣкъ стои по-високо, отколкото вчера. Въ духовния

свѣтъ, обаче, минаването отъ единъ етажъ въ другъ подразбира смѣна на костюмитѣ. Тамъ не приематъ човѣкъ съ старъ костюмъ — за всѣки етажъ се изисква новъ костюмъ. Въ този смисълъ, смъртта не е нищо друго, освенъ събличане на стария костюмъ на човѣка и обличането му въ новъ. Когато заровятъ човѣка въ земята, изпращатъ същества да го съблѣкатъ до кости. Той отива на онзи свѣтъ съвършено голъ и тамъ го обличатъ въ нови дрехи.

Казвате: Какво ще остане отъ насъ, като ни съблѣкатъ голи? Това да не ви смущава. Като се съблѣче голъ, човѣкъ се освобождава отъ личното гледане на нѣщата. Нѣма по-велико нѣщо за човѣка, да се освободи отъ своитѣ лични възгледи. Докато не започне да гледа широко на нѣщата, да обхване въ мислитѣ и въ желанията си благого на всички хора, човѣкъ никога не може да стане жителъ на духовния свѣтъ. Ще каже нѣкой, че билъ професоръ, че държалъ двеста-триста лекции на студентитѣ. — Това е било за негово лично благо. — Ама азъ съмъ билъ слуга, носилъ съмъ вода на господаря си. — И това е за твое лично благо. — Азъ пъкъ бѣхъ майка, родихъ нѣколко деца. — И това е за твое лично благо. Сега, следъ като сте живѣли за своето лично благо, трѣбва да се облѣчете въ нови дрехи, да влѣзете въ първия етажъ на духовния свѣтъ. — Азъ съмъ се молилъ на Бога, много молитви съмъ отправилъ къмъ

Него. — Не е важно, че си се молилъ; важно е, дали молитвигѣ сж били приети. — Какъ познавате, че молитвата ви е приета? — Ако безпокойството и смущението, които сте имали преди молитвата, изчезнатъ, молитвата ви е приета. Нали така познавате, кога гладътъ ви е задоволенъ? Ако храната, която сте приели, внася въ васъ вътрешно спокойствие, вие, наистина, сте задоволили глада си. Ако се молите на Бога, и болестъта ви изчезне, молитвата ви е приета. Ако работите върху себе си и се усъвършенствувате, вие проявявате вече доброто въ себе си. Тъй щото, задачата на човѣка не се заключава въ това, да стане добъръ, но да работи за своето усъвършенствуване. Като се усъвършенствува, самъ по себе си, той е добъръ, т. е. проявява доброто въ себе си. Човѣкъ трѣбва да се пречисти, както чисти житото, когато иска да го вари. Мислитѣ и чувствата му трѣбва да бждатъ чисти, да не съдържатъ никакви примѣси. Всѣка калъ, всѣка нечистотия, прѣстъ, кжклица, всичко трѣбва да се изхвърли навънъ. Човѣкъ трѣбва да бжде като чисто жито! Никакви примѣси не се допускатъ въ него, които биха нарушили неговата доброта.

Като четете единадесета глава отъ Еклисиастъ, виждате, че за нѣкои нѣща Соломонъ ималъ правилни разбирания, което показва, че той е миналъ презъ голѣми изпитания. Добре е да прочетете живота на Соломона, раждането му, както и условията, при които

се е развивалъ, и да вземете поука отъ него. Соломонъ е роденъ отъ жена, която, преди да бжде жена на баща му, е била жена на единъ отъ неговитѣ поданици. Като изучавате произхода на Соломона, добре е да спрете вниманието си и върху своя произходъ. Оттамъ ще дойдете до произхода на своитѣ мисли и чувства. Само така ще разберете, че всѣка мисль, всѣко чувство и всѣка постѣпка иматъ своя майка. Каквато е майката, такива ще бждатъ и децата. Никой не може да се освободи отъ послѣдствията на своя миналъ животъ.

Мнозина се спиратъ върху живота на Давида и се чудятъ, какъ той, като царъ и като помазанъ отъ Бога, е могълъ да постѣпи така. Не е въпросътъ тамъ. И Соломонъ постѣпи като баща си. Това не е за упрѣкъ. Важно е днесъ всѣки да се запита искрено и да си отговори, не живѣе ли и той като Давида и Соломона. — Въ какъвъ смисълъ? — Не е важно това. Дали въ тѣсенъ, или въ широкъ смисълъ, въ букваленъ или преносенъ, днесъ почти всички хора живѣятъ още по старъ начинъ. Новиятъ животъ е далечъ още отъ хората, но той ще се наложи. Докато дойде това време, всички ще носятъ послѣдствията на своитѣ мисли и чувства, на своя старъ животъ. — Какво да правимъ, за да бждемъ готови за новия животъ? Да приемемъ Христа ли? — Вие отдавна сте Го приели, но трѣбва да приложите учението Му.

Като разглеждаме положението, въ което се намиратъ съвременнитъ християни, виждаме тритъ фази, презъ които минава християнинътъ. Първата фаза е вѣра въ Бога, втората — любовъ къмъ Бога, а третата — изпълнение волята на Бога и служене на Бога. Да служишъ на Бога, това значи, да гледашъ на цѣлия животъ така, както Той гледа; да вършишъ само това, което е угодно на Него. Каже ли нѣкой, че обича Бога, той трѣбва да обича всичко, което Богъ е създалъ. Да вѣрвашъ въ Бога, това значи, да вѣрвашъ въ всички, въ които Той живѣе. Богъ живѣе въ тебе, въ майка ти и баща ти, въ братъ ти и сестра ти, въ приятелитъ ти, а ти не вѣрвашъ въ никого, даже и въ себе си. Тѣй щото, вѣрата въ Бога включва вѣрата въ всички хора, които произлизатъ отъ Него. Любовта къмъ Бога включва любовта къмъ себе си и къмъ ближнитъ. Служенето на Бога подразбира служене на всички, които сж готови да изпълняватъ Божиитъ закони.

Следователно, истински християнинъ е онзи, който вѣрва въ Бога, има любовъ къмъ Него и изпълнява волята Му. Днесъ има много християни въ свѣта, които още не се познаватъ, едни на други си проповѣдватъ. Какъ може християнинъ на християнинъ да проповѣдва? Щомъ става това, щомъ не се разбиратъ помежду си, тѣ излизатъ отъ различни области, т. е. не сж още истински християни. Лесно е да каже човѣкъ за себе си, че е християнинъ. Това е все едно, да ка-

же, че $5 \times 5 = 25$. Какво, въ сжщностъ, означава действието $5 \times 5 = 25$? Ще кажете, че имате действие умножаване. Това не е още всичко; важно е да знаете, какво представятъ числата 2 и 5. Като съберете дветъ петорки, получавате числото десетъ. Значи, петорката е едната половина на десеттъ. Едната петорка върви по линията на майката, а другата — по линията на бащата. На сжщото основание казвамъ: Има известни въпроси, които вървятъ по линията на ума, а други — по линията на сърдцето. Въ резултатъ, отъ общата работа на ума и на сърдцето идатъ проявитъ на волята. Добро е числого 25, но трѣбва да се знае, отъ какво произлиза то. Ако си обидилъ петъ души и, за наказание, за всѣка нанесена обида трѣбва да получишъ 25 тояги, какво ще кажешъ за това? Ще станете по-внимателни въ отношенията си съ хората, да не ги обиждате.

Да се върнемъ пакъ къмъ въпроса за обикновеното и за необикновеното въ живота. Докато е недоволенъ, човѣкъ живѣе въ обикновеното. Щомъ стане доволенъ, той влиза въ областта на необикновеното. Слугата не е доволенъ отъ господаря си. — Защо? — Не му плащаль, колкото иска. Ако господарьтъ е уменъ и плаща на слугата си даже повече, отколкото е уговорено, слугата ще бжде ли пакъ недоволенъ? При това положение той ще бжде доволенъ отъ господаря си и ще му благодари. Какво ще кажете, ако господарьтъ не е доволенъ отъ слугата си? Както

умниятъ господарь има възможность да задоволи слугата си, така и умниятъ слуга има възможность да задоволи господаря си.

Сега азъ говоря за онзи господарь и слуга, които сж въ васъ, и отъ които сте недоволни. Слугата трѣбва да знае, какъ да слугува на господаря си, но и господарьтъ трѣбва да знае, какъ да се отнася съ слугата си. Казано е въ Писанието: „Ще обичашъ ближния си, както себе си; ще обичашъ и врага си“. Ако господарьтъ ти е врагъ, ще го обичашъ. Единственото нѣщо, съ което можешъ да победишъ врага си и да го задоволишъ, това е да го обичашъ. Мжчно може да обичашъ врага си, но трѣбва да направишъ това. Каквото положение и да заема човѣкъ въ живота си, той все на Бога се сърди: дали е мжжъ или жена, господарь или слуга, богатъ или сиромасъ, човѣкъ все ще намѣри нѣщо, отъ което е недоволенъ. Тайно въ себе си, той ще се сърди на Бога, защо го е създалъ така, а не иначе, и защо не оправи работитѣ му. Ако не му се помогне, както иска, той е готовъ да роптае, да се сърди на цѣлия свѣтъ.

Единъ дервишъ отишълъ въ една турска баня да се окжпе. Като се окжпалъ, излѣзълъ спокойно отъ банята и се готвѣлъ да си върви. Баняджията го спрѣлъ на вратата и му казалъ: Плащай сега! — Благодаря за банята, добре се окжпахъ. — Това не е достатъчно, трѣбва да платишъ. — Моля ти се, пусни ме да си вървя, нѣмамъ петъ пари въ джоба си. — Ще

платишъ — нищо повече. Дервишътъ започналъ да се моли на Бога, или да му даде нуждната сума, или да събори банята, та да се освободи. Въ това време въ банята се чулъ нѣкакъвъ шумъ. Баняджията скочилъ веднага, влѣзълъ вътре, да види, какво става. А дервишътъ съвсемъ спокойно излѣзълъ навънъ. Като вървѣлъ, той си казвалъ: Господи, защо не ми даде нѣколко монети, да си платя банята? Или, защо не събори банята?

Днесъ повочето хора се молятъ за пари, да оправи Богъ работитѣ имъ. Тѣ искатъ много. Паритѣ сж човѣшко изобретение, резултатъ на усилията на човѣшкия умъ и на човѣшкото сърдце. Който иска пари, трѣбва да работи. Не е мжчно да спечели човѣкъ известна сума, за да нареди работитѣ си. Ако не знае, какъ да се справя съ паритѣ, той ще бжде нещастенъ. Паритѣ носятъ въ себе си отрова. — Защо? — Ако е богатъ, на този дава пари, на онзи, а следъ това единиятъ ги връща назадъ, другиятъ отрича, че е получилъ, не иска да ги върне. Трети пѣкъ намислилъ да го обере. Богатиятъ се намира въ трудно положение, не знае, какъ да се справи съ паритѣ си. — Има ли праведниятъ каса съ пари? — Той е като дете, свободенъ отъ пари, не мисли за богатство. Само по този начинъ той може да служи на Бога.

Следователно, който иска да намѣри пжтя къмъ Бога и да Му служи, трѣбва да се откаже поне временно отъ всѣкакви каси, отъ

всичкото си богатство. Защо му сж пари? Дето отиде, всички каси ще бждатъ отворени за него. Той трѣбва да остави богатството си на разположение на своитѣ слуги. Ще питате, като се върне, слугитѣ ще го оставятъ ли да разполага съ своето богатство? Това не трѣбва да го интересува. Ведижъ оставилъ богатството си на разположение на слугитѣ си, той не трѣбва повече да се запитва, ще му дадатъ ли тѣ нѣщо отъ богатството, или ще го лишатъ съвсемъ. Кое е по-добро: да имашъ своя каса, да я отваряшъ и затваряшъ, когато пожелаешъ, или всичкитѣ каси въ свѣта да бждатъ на твое разположение и всѣкога да бждатъ отворени за тебе? Повечето хора предпочитатъ да иматъ своя каса, която да могатъ свободно да отварятъ и затварятъ, отколкото всички каси на свѣта да сж отворени за тѣхъ. Тѣ си мислятъ: Може нѣкога всички каси въ свѣта да сж отворени за тѣхъ, но често могатъ да бждатъ и затворени. Значи, тѣ не вѣрватъ нито на себе си, нито на ближнитѣ си. Кое е по-добро: да имашъ една малка свѣщъ, която отъ време на време да ти свѣти, или слънцето постоянно да грѣе и да освѣтява пжтя ти? Малката свѣщъ е собствената каса на човѣка, съ която той може да разполага. Слънцето пжкъ представя всички каси въ свѣта, които всѣкога сж на негово разположение.

„И отнеми яростта отъ сърдцето си, и отдалечи лукавството отъ плътта си; защото младостта и юношеството е суета.“ (— 10 ст.).

— Защо Соломонъ не е поставилъ и обратната мисълъ на тази? Защо е казалъ да отдалечи човѣкъ яростта отъ сърдцето си и лукавството отъ плътта си? Нима и мъжествеността, и женствеността, и старостта не сж суета въ живота? Колкото е вѣрно едното положение, толкова е вѣрно и другото. Наистина, суета е, когато младиятъ момѣкъ вѣрва въ момитѣ, или младата мома — въ момцитѣ. Обаче, суета е и за военния, когато вѣрва, че съ сабята или съ ножа си, всичко може да направи. При известни случаи, ножътъ помага на човѣка, но при други случаи не му е нуженъ. Ако сте въ религиозно общество, каква нужда имате отъ ножъ? Ако сте въ параходъ и проповѣдвате, имате ли нужда отъ ножъ? Ще кажете, че всички не носите ножове и револвери. Нѣкои не носятъ физически ножове, а умствени и сърдечни. Както седите, виждате нѣкой вади ножъ срещу васъ и започва: Едно, две, три! — Чакай, моля ти се, какво искашъ отъ мене? — Да знаешъ, кой съмъ, да не мислишъ, че можешъ да си играешъ съ мене. Като те бодна нѣколко пѣти, нищо нѣма да остане отъ тебе. — Пѣкъ азъ те мислѣхъ за благороденъ човѣкъ. Казвамъ: Ако искате да познаете благородството на човѣка, вижте, какво носи той въ ума и въ сърдцето си. Видите ли, че се е препасалъ съ ножове и револвери, стойте далечъ отъ него. Ето защо, съветвамъ ви, ако имате скрити ножове въ себе си, освободете се отъ тѣхъ. Тѣ сж нуждни

само за военно време, не и за мирно. Нали искате миръ въ свѣта? Хвърлете ножоветъ и револверитъ си настрана и приложете орж-жието на любовта.

И тъй, пазете се отъ ударитъ, които идатъ отвънъ, както и отъ тия, които идатъ отвътре, отъ самитъ васъ. Дойде нѣкаква мжч-нотия въ васъ, бодне ви, и вие веднага казвате: Господи, защо ми изпрати тази мжчнотия? Жена ви, или синътъ ви се разболѣлъ. казвате: Господи, все на мене ли трѣбва да се трупатъ тия нещастия? — Това не е права мисълъ. Богъ никого не мжчи. Човѣкъ самъ себе си мжчи. Ако жена ти или синъ ти боледуватъ, причината е въ тебе. Къде е причината, ако ти боледувашъ? Търсете причината за нѣщата, първо въ себе си, а после въ окръжаващитъ. Ако тури-те на цигулката си една струна отъ вълчи чер-ва и друга — отъ овчи, вълчата струна, съ своитъ груби, силни трептения, ще скжса ов-чата. Сжщиятъ законъ се отнася и до човѣш-китъ мисли и чувства. Една вълча мисълъ мо-же да скжса една овча. Съ други думи казано: една лоша мисълъ може да скжса една добра мисълъ; едно лошо чувство може да скжса едно добро чувство. Невъзможно е доброто и злото да бждатъ въ близостъ помежду си и да вървятъ въ унисонъ.

Ще кажете, че е голѣмо противоречие, когато доброто и злото вървятъ заедно. Мно-го противоречия има въ свѣта, но човѣкъ трѣбва да се въоржжи съ търпение и да ги раз-

решава правилно. Днесъ цѣлиятъ свѣтъ е подложенъ на изпитъ. Отъ разумния свѣтъ е изпратена комисия, да изпита търпението на всички хора. По отношение на търпението, хората сж слаби. Малко хора могатъ да издържатъ изпита си съ срѣденъ успѣхъ, повечето ще пропаднатъ. Като знаете, че ви предстои изпитъ по търпение, работете върху себе си, да го издържите. Страшно е, ако не издържите изпита си. Малко хора има, които могатъ съ търпение и самообладание да посрѣщатъ мжнотиитѣ въ живота си.

Единъ лѣкаръ разправя една своя опитностъ за голѣмото търпение и самообладание на единъ свой пациентъ-българинъ. Той дошълъ при лѣкаря, помолилъ го да го прегледа и да каже мнението си за болестъта му. Лѣкарътъ го прегледалъ и казалъ, че му предстои сериозна операция. Болниятъ спокойно отговорилъ: Добре, ще се подложа на операцията.— Съ упойка ли искате да се направи, или безъ упойка? — Безъ упойка. — Знайте, че операцията е сложна, не отговарямъ за послѣдствията. Най-малкото мърдане ще коштува живота ви. — Зная това, но искамъ безъ упойка. Лѣкарътъ се съгласилъ и започналъ операцията. Болниятъ легналъ спокойно на масата и отказалъ даже да го държатъ милосърднитѣ сестри. Лѣкарътъ работѣлъ спокойно и поглеждалъ къмъ болния: нито единъ мускулъ не трепналъ на лицето му, нито едно движение не направилъ той съ ржцетѣ или съ краката.

Лѣкарътъ се чудилъ на това велико търпение и самообладание. Като свършилъ операцията, болниятъ запиталъ: Свършихте ли вече? — Свършихъ. Той станалъ отъ масата, благодарилъ на лѣкаря и си отишълъ.

Да се върнемъ къмъ основната, т. е. съществената мисълъ: Вѣра въ Бога и вѣра въ всички, които вѣрватъ въ Бога. Любовь къмъ Бога и любовь къмъ всички, които Го любятъ. Служене на Бога и на всички, които Му служатъ.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мъдростъта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

26. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 21. априлъ, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Тритѣ врати

Размишление.

Ще прочета 59. глава отъ Исаия.

Всѣки човѣкъ има желание да чуе или да му се каже нѣщо за него или за окръжаващитѣ. И детето, още съ ставането си отъ сънь, иска да чуе, да види или да пипне нѣщо. Това е естествено, както за възрастния, така и за детето.

Въ прочетената глава се вижда голѣмото противоречие, на което се натѣква пророкѣтъ. Той търси причинитѣ за противоречията и иска да си ги обясни, да отговори, както на себе си, така и на бъдещето поколѣние. Той намира, че хората живѣятъ въ нехигиенични кѣщи, поради което свѣтътъ представя грамадна болница. Болнитѣ търсятъ лѣкари, лѣкарства, но все пакъ оставатъ болни — никой не може да ги излѣкува. Исаия описва причинитѣ на болеститѣ, затова цѣлата глава е свързана съ болезненитѣ състояния. Тя е паталогическа глава, и нѣма защо да се спираме върху нея. Като четете тази глава, човѣкъ естествено се запитва: Сжествува ли, наистина, добро въ свѣта? — И доброто, и злото сжществуватъ. Засега, тѣ сж сили, които не могатъ да сжществуватъ една безъ друга.

„А отъ мене, този е моятъ съ тѣхъ заветъ, говори Господъ. Духътъ ми, който е въ тебе, и Словата ми, които турихъ въ устата ти, не ще оскудѣятъ отъ устата ти, нито отъ устата на семето ти, нито отъ устата на семето на семето ти, отсега и до вѣка, говори Господъ“. (—21 ст.).

Сега, да оставимъ настрана въпроса, защо съществуватъ злото и доброто. Въ свѣта има относително зло и добро, както и абсолютно, вѣчно зло и добро. Злото съществува тамъ, дето нѣма законъ — въ беззаконието. Ако водата мине презъ нечистъ сждъ и се оцапа, кой е виновенъ за това? Вината е въ нечистия сждъ, а не въ водата. При това, водата е нечиста за човѣка, той не може да я пие, но не и за себе си. Макаръ и нечиста, тя е пакъ вода, не измѣня естеството си, но човѣкъ се отказва отъ нея. За да я пие, той трѣбва предварително да я пречисти. Тѣй щото, когато казвате, че животътъ е нечистъ, това показва, че той е миналъ презъ нѣкой нечистъ сждъ, но, самъ по себе си, животътъ е чистъ — нищо не е въ състояние да измѣни неговото естество.—Защо срѣщаме противоречия? — Това е въ реда на нѣщата. Щомъ сждоветъ ви сж нечисти, животътъ ще минава и заминава презъ тѣхъ, ще взима частъ отъ нечистотиитъ на сжда, поради което, и млади, и стари, неизбежно ще се натъкватъ на противоречия. Младитъ ще растатъ и остаряватъ, старитъ ще умиратъ, ще ги по-

гребватъ. Но хиляди години да изтекатъ, противоречията пакъ нѣма да изчезнатъ.

Защо младиятъ остарява и защо стариятъ умира, това сж въпроси, на които мжчно може да се отговори. Фактъ е, обаче, младиятъ остарява, а стариятъ умира. Ние казваме, че има външна младостъ и външна старостъ; има вътрешна младостъ и вътрешна старостъ. Младиятъ има единъ стремежъ, а стариятъ — другъ. Въпрѣки това, всѣки се стреми да бжде младъ. Никой не иска да опадатъ зжбитѣ му, да се набръчка лицето му. Да бжде съвсемъ независимъ и неограниченъ, това е желание на човѣка, но, въпрѣки това, старостъта хвърля отпечатъкъ на лицето му. Както и да лѣкуватъ човѣка, нѣма цѣръ противъ старостъта. Колкото повече старѣе, толкова повече се приближава къмъ смъртъта. Като умре, отново ще се роди и ще се подмлади. — Не вѣрваме въ такова подмладяване. — Това е другъ въпросъ. Който не може да умре, не може и да се подмлади. Като умре, човѣкъ се лишава отъ условията на живота, но като се роди отново, подмладява се. Ако не се родишъ, не можешъ да растешъ.

Има една областъ въ свѣта, презъ която човѣкъ неизбежно ще мине. И пророкътъ е миналъ презъ тази областъ, и въ чудо се намѣрилъ. И праведниятъ, и грѣшникътъ, като минаватъ презъ тази областъ, непременно ще се оцапатъ. — Защо? — Ще се натъкнатъ на каль и на нечистотии и ще оцапатъ дрехитѣ

си. — Не може ли да не се цапа човѣкъ? — Може, но трѣбва да пѣтува презъ деня, когато е свѣтло. Обаче, ако пѣтува нощемъ, въ най-голѣмата тъмнина, ще се оцапа. Следъ това трѣбва да търси начинъ да се очисти. Ако не може лесно да се очисти, човѣкъ започва да страда, защото се натѣкналъ на това, за което никога не е мислилъ. Той иска да стане богатъ и силенъ, да придобие знания, да бѣде уважаванъ и почитанъ, да се чува думата му навсѣкжде — да бѣде въ положението на царски синъ: каквото помисли и каже, да стане. Като не става, както е желалъ, започва да страда, да се обезсърдчава, да се гнѣви. Добре е всичко да става споредъ желанията на човѣка, но не е възможно. Никой не може да избѣгне противоречията на живота.

Като не могатъ да се справятъ съ противоречията, хората казватъ, че животътъ е тежъкъ. Не е тежъкъ животътъ. Кой го е мѣрилъ, за да знае, колко тежи? Никой не е турялъ живота на теглилки, а при това, всички се оплакватъ, че билъ тежъкъ. — Кога е тежъкъ животътъ на хората? — Когато нѣщата не ставатъ, както сѣ ги очаквали. Значи, всѣки човѣкъ мѣри живота съ своя мѣрка, и всички заедно казватъ, че животътъ е тежъкъ. Като видѣлъ, че хората не могатъ да си помогнатъ сами, Господъ решилъ да слѣзе самъ на земята, да се яви като Спасителъ на човѣчеството. Затова, именно, Той изпратилъ Духа си, въплътенъ въ Христа, Когото нарекълъ

свой Синъ. „Този е моятъ съ тѣхъ заветъ, говори Господъ, Духътъ ми, Който е въ тебе и Словата ми, които турихъ въ устата ти, не ще оскудѣятъ отъ устата ти, нито отъ устата на семето ти“. Като четете този стихъ, вие трѣбва да вѣрвате, че е така.

Ще кажете, че съ вѣра и съ мисълъ не се живѣе, но хлѣбъ трѣбва. Вѣрно е, че хлѣбъ трѣбва, но вѣтърътъ, като символъ на мисълта, е крайно необходимъ. Ако човѣкъ мисли, и, при това, право мисли, хлѣбътъ ще дойде по-скоро, отколкото ако не мисли. — Искаме да ни се обяснятъ нѣщата, не можемъ да ги приемемъ на вѣра. — И обяснението може да дойде, но то не разрешава въпроситѣ. То подразбира временно задоволяване на глада. Ще се нахранишъ добре, но следъ нѣколко часа пакъ ще огладнѣешъ, пакъ ще търсишъ хлѣбъ, т. е. ново обяснение на нѣщата. Имашъ нужда отъ дрехи, отъ обуца. Донесе ти нѣкой и дрехи, и обуца, но и съ тѣхъ въпроситѣ не се разрешаватъ. Ти се намирашъ въ положението на малко дете, за което се грижатъ майката и бащата, както птичката — за своитѣ малки. Часъ следъ часъ тя имъ носи храна, но, като израснатъ, пуца ги свободно да хвърчатъ. Може и по-рано да ги напусне. Малкитѣ птиченца подаватъ главичкитѣ си отъ гнѣздото, питатъ, кжде е майка имъ, търсятъ я, но никжде я нѣма. — Кжде е отишла майката? — Соколъ я грабналъ. — Кжде е бащата? — И него соколъ грабналъ. Ще дойде день, когато и

малкитѣ птички ще се намѣрятъ въ утробата на сокола. Ето защо, за да не попадне въ утробата на сокола, човѣкъ трѣбва да върва и да мисли. Лошо е за човѣка, да влѣзе въ утробата на сокола, чиито тржби не сж чисти. Тржбитѣ не могатъ да погълнатъ водата, тя пакъ ще излѣзе навънъ, но ще се оцапа и следъ това трѣбва да се употреби време и енергия да се чисти.

И тъй, когато говорите за живота, не казвайте, че е тежъкъ, но се отнасяйте къмъ него съ всичката си чистота и светостъ. Да говоришъ за живота като проява на Бога, устата ти трѣбва да бжде абсолютно чиста, никакво петно да не остане върху него. — Какво представя животътъ? — Той не може да се обясни. Има нѣща, които не могатъ да се обясняватъ. Тѣ се приематъ, както сж дадени, безъ никакви обяснения. Какъ ще обясните на хората, какво нѣщо сж страданията и защо сж дадени. Много обяснения съмъ далъ за страданията, но не всички сж съгласни съ тѣхъ: едни ги приематъ, други ги отричатъ. Дали приемате, или отричате тѣзи обяснения, не е важно. Страданията сжществуватъ сами по себе си. Нѣкой се оплаква отъ болки въ корема и пита, защо го боли коремъ. — Много просто: коремътъ го боли, защото яде. — Не може ли безъ болки? — Може, но не трѣбва да ядешъ. — Тогава ще отслабна, ще изсъхна и ще умра. — Щомъ е така, ще ядешъ. Отъ две злини ще изберешъ по-малката. И после,

като разберешъ, че не може безъ страдания, ще се научишъ да ядешъ правилно, да минешъ съ по-малко страдания. Щомъ знае да яде правилно, да мисли и да чувствува право, човѣкъ дохожда до убеждението, че щастието е въ самия него, само трѣбва да знае, какъ да го намѣри.

Кой е пътятъ къмъ щастието? За да отговоря на този въпросъ, ще ви дамъ два примѣра: единиятъ отъ човѣшкия животъ, а другиятъ — изъ живота на птицитѣ. Представете си, че имате едно малко момиченце. То расте, развива се, става красива мома, добре охранена. Ако родителитѣ ѝ се грижатъ само за най-ната физика, тя ще се развие физически, безъ да мисли за своя умственъ и духовенъ животъ. Следъ време родителитѣ ѝ я оженватъ, и тя става бременна. Презъ това време тя се готви да стане майка, търси баба, която да ѝ помогне при раждането. Интересно е положението на жената, която става майка, и на птичката — майка. Жената търси външна помощъ, а птичката върши всичко сама. Тя се води отъ инстинкта си и всичко предвижда. Човѣкъ не се води по инстинктъ, но не прилага и мисълта си, за да си помогне самъ. Като разчита на чужда помощъ, той мисли малко. Като не мисли, страданията следватъ подиръ него. Колкото по-голъми сж страданията, толкова по-нещастенъ е човѣкъ. Ето защо, пътятъ, който води къмъ щастието, е правата мисълъ. Мислете право, за да бъдете щастливи.

Ще кажете, че момата не трѣбва да се жени, за да не страда като майка. Съ това въпросътъ не се разрешава. Човѣкъ не може да избѣгне бременността. По който и да е начинъ, физически, сърдеченъ или умственъ, той трѣбва да роди. Ако не роди човѣкъ, ще роди нѣкаква идея, нѣкакво чувство. Дойде ли до раждането, човѣкъ трѣбва да спази всички условия, да роди нѣщо, което да остави на бъдещето поколение. Ако иска да пометне, ще носи последствието на своитѣ неразумни постѣпки. — Азъ не искамъ да родя, ще оставя плода да умре въ мене. — Още по-лошо. Ако умре въ тебе, ще започне да се разлага и ще те отнесе. Бждете разумни, правилно да зачевате, правилно да раждате и да отглеждате идеитѣ си.

Като дойдатъ до страданията и не могатъ да се справятъ съ тѣхъ, мнозина питатъ, защо Богъ създаде свѣта така, съ толкова мжнотии и страдания. — Какви сж твоитѣ мжнотии? Излѣзълъ ти единъ цирей и викашъ, крѣскашъ, че те боли. — Ама защо трѣбваше да ми излѣзе цирей? — Това не е важно. Какво трѣбва да правишъ сега? — Ще го резна, да изтече нечистата материя навънъ. Не трѣбваше да грѣша. — Съгласенъ съмъ съ това, но сгрѣшилъ си вече. — Трѣбваше да живѣя добре. — Съгласенъ съмъ и съ това, но какво ще правишъ сега, следъ като не си живѣлъ добре? Не е достатъчно да си кажете, че това или онова не трѣбва да правите. Кажете си

положително, какво трѣбва да правите. Щомъ си дошълъ на земята, ще пѣешъ и ще свирешъ, ще учишъ, ще работишъ. — Азъ не мога да пѣя хубаво. — Ще се упражнявашъ, докато бждешъ доволенъ отъ пѣнието си. Като пѣешъ редовно, единъ день ще започнешъ да взимашъ правилно тоноветъ и ще станешъ добъръ пѣвецъ.

Днесъ всички хора се учатъ да пѣятъ и да свирятъ. Тѣ пѣятъ много по-добре, отколкото сж пѣли и свирили въ времето на Исаия. Това се вижда отъ пѣсенята на живота, която той описва. Споредъ мене, по-добра форма на живота отъ пѣнието нѣма. За да живѣе правилно, човѣкъ трѣбва да пѣе. Всички религиозни хора, всички пророци и царе сж пѣли и играли. Сегашнитѣ религиозни се страхуватъ да пѣятъ и играятъ. Тѣ мислятъ, че духовността изключва пѣнието и играта. Страхуватъ се да не ги взематъ за луди. Значи, духовниятъ трѣбва да мълчи като риба. Тогава човѣкъ изпада въ друга крайностъ. Нѣкой мисли, че, като мълчи, е мждъръ. И глупавиятъ може да мълчи, но не е мждъръ. Нѣкого биятъ, запушватъ устата му, за да го заставятъ да каже, кжде е скрилъ имането си. Той се тегли, бори се, иска да каже да му отпуснатъ устата, за да проговори. Като проговори, ще каже, кжде е скрито богатството му. Обаче, ако го държите съ запушена уста, колкото и да го бие, той не може да ви каже нищо. И да го убие, съ запушена уста нищо не може да ви открие.

— Защо ме биятъ? — Това е другъ въпросъ. Биятъ те, защото си богатъ. Крушата брулятъ, защото има плодове. Ако не бѣше родила, никой нѣмаше да се приближи до нея. Ако крушата е изсъхнала и не дава плодъ, отсичатъ я и я хвърлятъ въ огъня.

Да дойдемъ сега до красивата страна на живота. Какъ сж живѣли хората едно време, какъ сж пѣли и играли, това е било за тѣхъ. Пророкътъ говори за миналото. Важно е, какъ живѣемъ ние, какъ пѣемъ и играемъ, за да изразимъ своя животъ. Какъ пѣе младиятъ? — Той възпѣва младостта, красотата. Той пѣе за птичкитѣ, които хвъркатъ и пѣятъ въ въздуха, за свѣтлината, за слънцето. Стариятъ пъкъ пѣе за старитѣ си кости, за изгубенитѣ си младини. Значи, младиятъ пѣе по единъ начинъ, стариятъ — по другъ. Като хване болния си кракъ, той запѣва: Олеле, майчице, защо си ме родила? И като си ме родила, защо не си ме убила? Питамъ го: Отде научи тази пѣсень? — Синко, гледай да не дойдешъ въ моето положение, и ти да я научишъ. — Виновна ли е майка ти за твоя ревматизъмъ? — Виновна е, зеръ, тя трѣбваше да ми каже, какъ да живѣя. Сега вече нѣма накжде да се върви; не ми се живѣе, искамъ да умра, но още не ме приематъ въ другия свѣтъ. И на този свѣтъ не ме искатъ, и на онзи още не ме искатъ. Бабата ми умрѣ, приятелитѣ ми — сжщо, децата ми не ме искатъ, никой не ми обръща внима-

ние. Тежко се живѣе, синко, тежко! Останалъ съмъ самъ, като кукувица. Тѣй пѣе, нарежда и оплаква живота си стариятъ. Оплаква се, но поне пѣе. Има старци, които никога не пѣятъ. Тѣ сж всѣкога сърдити, навжсени. Казвамъ на този старецъ: Дѣдо, не се безпокой, ще се подмладишъ. — А-а, ще се подмладя! — Истина ти казвамъ. Казано е въ Писанието: „Които чакатъ Господа, ще се обновятъ“. — Дано бжде така, синко, отъ твоята уста въ Божиитѣ уши.

Като гледамъ, какъ стариятъ пѣе, нарежда и оплаква живота си, азъ зная, коя е причината, но не е позволено да се каже. Неговиятъ животъ е математическа формула, за извеждането на която ученикътъ трѣбва да работи месеци и години, докато я разбере. Може ли детето отъ първо отдѣление да разбере формулитѣ, съ които осмокласниятъ ученикъ си служи? Не му е позволено, т. е. не му е дадено. То трѣбва много време да учи, да мисли, да развива ума си, докато дойде до разрешаване на тѣзи формули. Следователно, и стариятъ човѣкъ се намира предъ една формула, за разрешаването на която се изисква мисълъ, работа и пѣсень.

И тѣй, младостта е една формула, старостта — друга. Обаче, младъ или старъ, като живѣе, човѣкъ ще вѣрва въ Бога, ще Го обича и ще Му служи. — Какво нѣщо е вѣрата? — Формула. — Ами обичьта? — Друга формула. — Служенето? — Трета формула. Като жи-

вѣшъ толкова години на земята, говоришъ за вѣра, за обичъ, за служене, не си ли разрешилъ още тѣзи формули?

Представете си, че единъ младъ момъкъ бѣга отъ момитѣ, не обича нито една. Той прилича на незапалена свѣщъ. Единъ день сърдцето му се отваря къмъ момитѣ, и той започва да се разговаря и да играе заедно съ тѣхъ, на хорото. Сега свѣщъта му се е запалила, гори и свѣти и на него, и на окръжаващитѣ. Ще кажете: Какво допринася той съ любовта си къмъ момитѣ? — Учатъ се. Кое е по-добре: свѣщъта ви да гори, или да не гори? Кое е по-добре: свѣщъта ви да гори въ стая, дето нѣма нито единъ човѣкъ, или да я изнесете вънъ, да свѣти на хората? Ако свѣщъта гори въ стаята и не свѣти на никого, най-после ще изгори или изгасне, безъ да е свършила нѣкаква работа. Обаче, ако гори въ стая, дето нѣколко деца учатъ уроцитѣ си, или пѣкъ е вънъ, да освѣтява пѣтя на минаващитѣ, тя е свършила нѣкаква полезна работа. Тѣй щото, не питайте, какво нѣщо е вѣрата, обичъта и служенето, но запалете свѣщъта си и вървете напредъ. Все ще срещнете нѣкой ученикъ или минувачъ, който ще се ползува отъ свѣтлината ѝ.

Като се говори за любовта, хората я дѣлятъ на физическа, духовна и Божествена. Въ сжщностъ, любовта е една, обаче, има различни прояви: на физическия свѣтъ, на духовния и на Божествения. Или, любовъ, изразена

чрезъ ума, чрезъ сърдцето и чрезъ волята на човѣка. Докато живѣе повече на физическия свѣтъ, човѣкъ изразява любовта си по физически начинъ: да пипне, да пригърне, да цѣлуе. По-далечъ отъ тѣзи прояви той не знае нищо. Духовнитѣ прояви на любовта изключватъ тѣзи нѣща. Изучавайте себе си и ближнитѣ си и вижте, какви сж духовнитѣ прояви на любовта. — Не може ли да се живѣе безъ любовъ? — И безъ любовъ може, но животътъ ви ще бжде като живота на мъртвеца — неосмисленъ. Единственото нѣщо, което осмисля живота и дава потикъ на човѣка, това е правилно проявената любовъ. За да влѣзе въ цѣлокупния животъ, т. е. въ тритѣ свѣта — физическия, духовния и Божествениятъ, човѣкъ трѣбва да мине презъ тритѣ врати, т. е. презъ тритѣ степени на любовта — физическа, духовна и Божествена. Физическата любовъ разкрива физическия свѣтъ на човѣка, духовната любовъ разкрива духовния свѣтъ, а Божествената — Божествения свѣтъ. Безъ тѣзи три вида любовъ, свѣтътъ остава за човѣка затворенъ, като скжпоценна, но затворена книга.

Мнозина отричатъ любовта, само поради това, че не могатъ да я обхванатъ изцѣло. — Това е невъзможно. Обширна е областта на любовта, и обикновеното човѣшко съзнание не може да я обхване. Въ даденъ моментъ можешъ да разберешъ само една проява на любовта. Милиони сж формитѣ и проявитѣ на любовта. Забележете, човѣкъ обича

животното по единъ начинъ, а подобния си — по другъ начинъ. При това, любовта ви къмъ различнитѣ хора е различна. Не можешъ да обичашъ двама души по единъ и сжщъ начинъ. Радвайте се на разнообразието, чрезъ което любовта се проявява, и стремете се да обичате. Да обичашъ, това е твоята задача. — Ами да ме обичатъ? — Това е задача на твоя ближенъ.

Казвате: Какъ трѣбва да обичаме? — На този въпросъ не може да се отговори. Това е все едно да питате, какъ трѣбва да бждемъ добри. Вие трѣбва да проявите доброто като пжтъ, по който любовта ще дойде, а какъ трѣбва да го проявите, това не е ваша работа. И на този въпросъ не може да се отговори. Какъ ще обясните, какво нѣщо е вѣрата? И на този въпросъ не може да се отговори. Споредъ нѣкои, вѣрата е състояние, условие, при което любовта се проявява. Ако вѣрата въ ближния ти изчезне, и любовта изчезва. Любовта не може да вирѣе при съмнението. Тя е нѣженъ цвѣтъ, който лесно се попарва. Достатъчно е да срещне най-малкото съмнение на пжтя си, за да се попари. Ако не се попари, тя ще се изпари и изчезне. Колкото по-голѣма е вѣрата ви къмъ нѣкого, толкова повече го обичате. Значи, отъ силата на вѣрата се опредѣля степенъта на любовта. Вѣрата включва и щастието на човѣка, че може да обича. Страшно е положението на човѣкъ, който не вѣрва. Като не вѣрва въ Бога,

той не вѣрва и въ себе си, а оттамъ и въ ближния си. Безъ вѣра човѣкъ нищо не постига. Щомъ е така, работете за укрепване на вѣрата си, да не се колебае. Каква вѣра е тази, при която днесъ приемашъ едно, утре го отричашъ? Нѣкои религиозни вѣрватъ въ Христа като Синъ Божи. Следъ години Го отричатъ. — Защо? — Защото сж изгубили вѣрата въ себе си. Не се съмнявайте въ себе си, но опредѣлете отношенията си къмъ Бога, като Негови синове. Който съзнава своето синовно отношение къмъ Бога, никога не се колебае.

Като ученици, вие трѣбва да имате ясна представа за нѣщата, да ги разбирате по съдържание и смисълъ. Правъ ли е бащата, ако отъ дветѣ си дъщери, едната красива, а другата — грозна, обича повече красивата? Щомъ гледа само на външната страна на нѣщата, той не е нито правъ, нито разуменъ. Ще дойде день, когато ще види своето заблуждение. Красивата дъщеря разчита на красотата си и не учи, а грозната — на своя трудъ, за което учителитѣ ѝ я хвалятъ и обичатъ. Красивата дъщеря лесно напуска бащиния си домъ. Въ нея ще се влюби нѣкой момъкъ и ще я задигне, а грозната мома ще остане при баща си да го гледа. Радвайте се на красотата, но изучавайте съдържанието ѝ. Тя трае день — два, а доброто е вѣчно. Ще кажете, че не ви харесватъ тѣзи думи. Ако сж истинни, трѣбва да бждете доволни отъ тѣхъ.

Единъ хлѣбарь ималъ единъ слуга, сприхавъ, но искренъ. Господарьтъ му казвалъ: Слушай, ще бждешъ учтивъ и любезенъ съ клиентитѣ, за да може и добриятъ, и лошиятъ хлѣбъ еднакво да минава. Слугата постъпвалъ, както си знае. Понеже билъ сприхавъ, клиентитѣ обръщали внимание на хлѣба, а не на него. — Добре ли е опеченъ хлѣбътъ днесъ? — запитвали го клиентитѣ. — Добре е опеченъ, не виждате ли? Когато хлѣбътъ не билъ добре опеченъ, той казвалъ: Днесъ хлѣбътъ не е добре опеченъ, ако искате, вземете; ако не искате, пакъ добре. Като го слушалъ, какъ говори, господарьтъ му казалъ: Слушай, момче, така не се говори. Ако продължавашъ по този начинъ, ние ще губимъ. — Понѣкога трѣбва и ние да изгубимъ. Ако не губимъ отъ време навреме, клиентитѣ ще ни напуснатъ. — Това не е твоя работа! Важно е да продаваме хлѣба, и пари да взимаме. Кой мисли по-добре: господарьтъ или слугата? За днешния день господарьтъ мисли по-добре, но за утрешния — слугата мисли по-добре. Обаче, като виждали, че слугата е честенъ и искренъ, клиентитѣ не го напускали.

И тъй, ако се опитате да проявите характера си такъвъ, какъвто е, поставете господаря и слугата на едно мѣсто въ себе си. Отъ това, кой отъ двамата има надмощие, ще познаете, доколко сте честенъ и справедливъ, доколко можете да служите на истината. Човѣкъ трѣбва да бжде справедливъ, да изисква и отъ себе си това, което изисква отъ

другитѣ. Нѣкой началникъ или директоръ изисква отъ ученицитѣ и отъ чиновницитѣ си да изпълняватъ това, което той самъ не може да изпълни. Постъпва ли така, той не може да очаква успѣхъ въ работата си. За насъ сж важни отворенитѣ книги, т. е. тѣзи, които могатъ да се четатъ и прилагатъ, а не тѣзи, които завинаги оставатъ затворени. Каква полза ще имаме отъ красиви правила и максими, които оставатъ затворени въ красиви книги? Всѣка отворена книга трѣбва да бжде красиво написана, съ красиво съдържание отначало докрай. Вие отваряте единъ романъ и се възхищавате отъ героитѣ. Началото е добре написано. Колкото по-навътре влизате, космитѣ ви настрѣхватъ, докато най-после героитѣ единъ следъ другъ пропадатъ. Защо книгата свършва зле? Не можа ли авторътъ да напише книгата си докрай красива?

Какво представя животътъ на съвременнитѣ хора? Нищо друго, освенъ комедия, драма или трагедия. — Защо? — Защото не знаятъ, какъ да живѣятъ; не знаятъ, какъ да се ползватъ отъ благата, които имъ се даватъ. Младиятъ се моли на Бога да му даде пари, да си поживѣе, да разбере, че е билъ младъ. Обаче, планътъ на Бога е другъ. На стари години, той ще му даде богатство. Като получи богатството, той започва да роптае: Господи, защо ми даде това богатство на стари години, когато не мога да се радвамъ, нито да го използвамъ, както трѣбва? Ето кжде е нераз-

бирането на живота. Защо стариятъ човѣкъ не раздаде богатството си на млади, които искатъ да учатъ, да се развиватъ и, като имъ разкаже своитѣ опитности, да ги научи, какъ да живѣятъ? — Ама азъ искахъ богатството за себе си, да си поживѣя. Представи се, че, като богатъ, хората те гонятъ, биятъ, преследватъ, за да взематъ богатството ти. Доволенъ ли ще бждешъ отъ това богатство? Ти можешъ да си сиромасъ, но да имашъ приятели, които те обичатъ, които сж готови за тебе на всѣкакви жертви. Доволенъ ли ще бждешъ отъ сиромашията си? Кое е по-добро отъ дветѣ положения: да бждешъ богатъ и да имашъ неприятели, или да бждешъ сиромасъ, но да имашъ приятели? Богатство, което ти създава неприятели, отвѣнъ носи радости, но отвжтре — горчевини. Сиромашия, която създава приятели, отвѣнъ носи неприятности, а отвжтре — радости.

Често чувате хората да се оплакватъ отъ любовта, отъ живота и казватъ: Какво мислѣхъ, какво излѣзе! Значи, тѣ сж се разочаровали въ любовта и въ живота. — Какво трѣбва да прави човѣкъ, или какъ трѣбва да обича, за да не се разочарова? — Обичай така, щото самъ да не знаешъ, че обичашъ. И хората да те обичатъ така, да не разберешъ, че те обичатъ. Проявявайте любовта си къмъ хората, безъ да разбератъ, че ги обичате. Защото ако ви разбератъ, трѣбва да имъ станете робъ. Изобщо, влюбенитѣ сж крайно взиска-

телни — никой не е въ състояние да имъ угоди. Тѣ постоянно се обиждатъ: единиятъ не погледналъ, както трѣбва, или казалъ нѣкоя дума не на мѣсто. После започва другиятъ: защо мълчишъ, че не ми говоришъ? Или, защо е облѣкълъ днесъ тѣзи дрехи, а не другитѣ? Докато се спира на външнитѣ нѣща, човѣкъ не може да прояви онази неизмѣнна, истинска любовь. Обаче, като дойде до истинската любовь, той трѣбва да мине презъ школата на влюбения, да се дисциплинира. Само по пжтя на влюбенитѣ човѣкъ намира пжтя къмъ Бога. Най-строгитѣ професори въ свѣта сж влюбенитѣ. Попаднешъ ли въ ржцетѣ имъ, ще застанешъ като войникъ и ще изпълнявашъ заповѣдитѣ. Каквото ти заповѣдва професорътъ, това ще правишъ. Ако си позволишъ да разисквашъ върху неговитѣ заповѣди, да изкажешъ мнението си, любовта ще те напусне. Влюбениятъ не търпи друго мнение, освенъ своето.

Днесъ ви говоря за любовь безъ противоречия. Тази любовь може да се прояви само при абсолютна свобода, затова, именно, е наречена абсолютна любовь. Тази любовь не обръща внимание на външнитѣ нѣща. Тя всичко вижда, но не критикува, не се опредѣля отъ външността на човѣшкитѣ прояви. Само чрезъ тази любовь човѣкъ може да влѣзе въ духовния свѣтъ и да го изучава. Иначе, и да влѣзе въ духовния свѣтъ, нищо нѣма да разбере. Той ще бжде самъ. Ако срещне птич-

ка или човѣкъ, тѣ ще избѣгатъ отъ него. Има ли любовь въ сърдцето си, ще се намѣри въ свѣтъ между хора и ангели, всички ще му се радватъ, ще го развеждатъ, ще му обясняватъ всичко непонятно за него.

Много нѣща ви казахъ днесъ, които могатъ да предизвикатъ помежду ви споръ и разногласие. Спорътъ не е нищо друго, освенъ изтупване на прашнитѣ дрехи въ стаитѣ, въ които живѣете. Искате ли да изтупате дрехитѣ си, изнесете ги вѣнъ, на открито, тамъ да падне праха, и следъ това ги внесете въ кжщи. — Нѣмамъ добродетели. — Това е тупане на дрехи въ стаитѣ. Изнесете дрехитѣ вѣнъ и тамъ ги изтупайте. — Невежа съмъ. — Не тупайте дрехитѣ си въ стаята. Какво ти струва да се запретишъ на работа? Ако не си добродетеленъ, работи да развиешъ добродетелитѣ си. Ако не си ученъ, учи, работи, пѣй, свиря. Като работишъ и прилагашъ това, което си изработилъ и научилъ, ще станешъ и добродетеленъ, и ученъ, и пѣвецъ, и музикантъ. Колкото по-добродетеленъ и ученъ става човѣкъ, толкова е по-внимателенъ къмъ хората. Той се учи отъ тѣхъ, както и тѣ отъ него. „Който има любовь, устата му нѣма да оскудѣе, нито отъ устата на семето на семето ти, отсега и до вѣка, говори Господъ“. Това е казано отъ пророка. Първата стѣпка на любовта е изваждането на семето отъ хамбара. Втората стѣпка е посѣването му въ земята, да изникне. Затова е нужно дъждъ,

топлина и свѣтлина. Следъ това човѣкъ ще работи на нивата, да ожъне житото и да го прибере.

Като не разбиратъ законитѣ на живота и на любовта, безъ да оратъ, сѣятъ, плѣвятъ и жънатъ, хората започватъ да спорятъ върху любовта и я дѣлятъ на свѣтска и на духовна. Въ сжщностъ, свѣтскитѣ и духовнитѣ хора живѣятъ по единъ и сжщъ начинъ. Подъ понятieto „свѣтски човѣкъ“ разбираме онзи, който е въ личния животъ, а „духовенъ“ — онзи, който е въ безличния животъ. Който иска да бжде духовенъ, той се движи въ личния животъ. Докато обръща внимание на този — на онзи, докато се безпокои и смущава отъ външния свѣтъ, човѣкъ е още въ личния животъ. Щомъ престане да се интересува отъ външността на нѣщата, той живѣе въ духовния свѣтъ. Личниятъ животъ води къмъ страдания, а безличниятъ освобождава човѣка отъ страданията. Това не значи, че може безъ страдания, но поне ще знаете, какъ да се справяте съ тѣхъ. Богъ, Който е съвършенство, любовъ сила и знание. пакъ не може да ви освободи съвършено отъ страданията. Ако сте боленъ и повикате единъ виденъ хирургъ, той непременно ще ви причини болка. Най напредъ ще ви упои, следъ това ще направи операцията. Каю мине действието на упойката, вие ще усѣгнете болки. Колкото и да желае лѣкарътъ да ви освободи отъ болкитѣ, не може, трѣбва да ги понесете. Попаднете ли въ ржцетѣ на Бога, Той ще ви оперира

по всичкитѣ правила на изкуството. Който иска да мине съ по-малко страдания, трѣбва да си каже: Слушай, ще вървишъ по пѣтя, който Богъ е начѣрталъ, и ще прилагашъ Неговитѣ закони. Не вървишъ ли по Божия пѣтъ, не спазвашъ ли законитѣ Му, ножътъ ще дойде до кокала ти. Свѣтскиятъ животъ, т. е. животътъ на личността не е лошъ, но прави човѣка голѣмъ егоистъ, да мисли само за себе си. За да излѣзе отъ своя егоизъмъ, човѣкъ трѣбва да влѣзе въ духовния животъ, т. е. въ безличния животъ, който осмисля нѣщата и изправя кривитѣ страни на човѣшкия животъ. Изправянето на живота се крие въ човѣшкия езикъ. Той оправя обърканитѣ работи, но може и да обърка изправенитѣ работи.

Единъ банкеръ билъ голѣмъ скжперникъ по отношение на времето си. Като влизалъ нѣкой въ кантората му, той едва повдигалъ главата си отъ книжата, свършвалъ набързо работата и продължавалъ да прави своитѣ смѣтки и изчисления. Единъ день въ кантората му влѣзла една млада, красива мома, която започнала да пѣе и да играе. Банкерътъ веднага вдигналъ главата си, оставилъ перото и започналъ да слуша пѣсенята. — Това е чудесна работа! — извикалъ той възторжено — заслужава да се отдѣли време за нея.

Какво показва този примѣръ? — Че отъ време навреме трѣбва да влѣзе въ кантората ви единъ пѣвецъ или пѣвица, която да ви запѣе и поиграе нѣщо. Въ пѣнието и въ

играта е смисълътъ на живота. Играй и пѣй! — нищо повече. — Ама това не е почтено. Може ли старъ човѣкъ да пѣе и да играе? — Всѣки човѣкъ, на каквато възрастъ и да е, може и трѣбва да пѣе и да играе. Дайте свобода на душата си! Откажете се отъ официалността на живота, които го правятъ тежъкъ, неестественъ. Това е животъ на мъртвитѣ. Живитѣ пѣятъ, скачатъ, играятъ, учатъ. Забравете лошото, откажете се отъ одумването и сяденето. Докога ще се сядите едни-други? Скъсайте резолюциитѣ, съ които сте осждили близкитѣ си. Дайте имъ свобода. Излѣзте всички отъ затворитѣ и заживѣйте помежду си братски и по любовь.

И тъй, приложете любовта въ живота си и когато не грѣе слънцето, и когато грѣе. Азъ съмъ за запаленитѣ свѣщи. — Ама слънцето изгрѣ вече. — Нищо отъ това. Дали грѣе слънцето, или не грѣе, нека лампитѣ ви горятъ. Божественото Слънце никога не загасва и никога не залѣзва. Това Слънце свѣти и вечеръ, когато вашитѣ лампи горятъ. Следователно, проявявайте любовта си всѣкога: и презъ деня и презъ нощта, но правилно и разумно. — Може ли старъ човѣкъ да люби? — Може, разбира се. — Ще бжде смѣшенъ. — Нѣма да бжде смѣшенъ, но интересенъ. Влюбениятъ е всѣкога интересенъ: и когато е веселъ, и когато е сърдитъ. Нѣма по-интересенъ човѣкъ на земята отъ влюбения. Азъ бихъ желалъ всички хора да бждатъ влюбени. Лошо

е, когато човѣкъ не е влюбенъ, а играе роля на влюбенъ. Обаче, онзи, който истински люби, той е всѣкога веселъ и доволенъ, той забравя себе си. Който не е влюбенъ, мисли постоянно за себе си. Влюбениятъ е влѣзълъ вече въ пж-тя на Божествената култура.

Днесъ пожелавамъ на всички хора да се влюбятъ. Които сж влюбени, да вървятъ напредъ и да не се обръщатъ назадъ, да гледатъ, какво правятъ другитѣ. Които не сж влюбени, да се влюбятъ. Да се влюбите, това значи, да приемете въ себе си не личната, но безличната любовъ; не човѣшката, но Божествената Любовъ. И човѣшката любовъ е добра, но тя добива смисълъ, само когато е огрѣта отъ лжчитѣ на Божествената Любовъ. Когато човѣшката любовъ се влѣе въ Божествената, тогава душата реализира своя идеалъ.

— Проявениятъ Духъ въ Любовъта, проявениятъ Духъ въ Мъдростъта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

27. Утринно Слово отъ Учителя, държано на
28. априлъ, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Четиритѣ елемента

Размишление.

Ще прочета 60. глава отъ Исаия.

Богъ създаде четири важни елемента: земята, водата, въздуха и свѣтлината. Земята създаде, за да бждатъ хората добри; водата — за да бждатъ чисти; въздухътъ — да мислятъ право и свѣтлината — да вървятъ въ правия пѣть.

„Стани, свѣти, защото свѣтлината ти дойде, и славата Господня изгрѣ на тебе“. (— 1 ст.) — Така започва пророкътъ, отдето се вижда, че той е напреднала душа. Оттукъ вадимъ заключението: напреднала душа е тази, която е добра и чиста, която мисли и ходи въ правия пѣть.

Въ живота на човѣка има много нѣща, отъ които той трѣбва постепенно да се освобождава. Следъ време непотрѣбнитѣ нѣща ще окапять така, както окапватъ листата на дърветата и зелената черупка на орѣха. Следъ зелената черупка трѣбва да се махне твърдата, за да се дойде до ядката. Ценното за орѣха е ядката, а за човѣка — животътъ, съ своитѣ области — физически, духовенъ и Божественъ. Човѣкъ не може да се домогне до живота, ако не проявява доброто въ себе си,

т. е. ако не ходи въ пѣтя на доброто. Той не може да се добере до цѣлокупния животъ, ако не е миналъ и презъ водата — да стане чистъ, презъ въздуха — да мисли право и презъ свѣтлината — да следва правия пѣтъ. Като минава презъ свѣтлината, човѣкъ се учи да чете, да разбира елементитѣ на свѣтлината. Свѣтлината пише всичко, което Богъ е създалъ. Който не може да чете писаното отъ свѣтлината, остава невежа. Може ли да чете, той става ученъ и разбира, защо Богъ е създалъ земята, водата, въздуха и свѣтлината. Днесъ много хора ходятъ по земята, но не сж добри; пиятъ вода, но не сж чисти; дишатъ въздухъ, но не мислятъ право; възприематъ свѣтлината, но не ходятъ въ правия пѣтъ. Следъ всичко това тѣ се запитватъ: Защо Богъ създаде свѣта? Който се осмѣли да зададе този въпросъ, заминава за онзи свѣтъ. Тамъ го посрѣщатъ по два начина: или като бедния Лазаръ, когото въведоха въ лоното на Аврама, да се весели и да се учи, защо е създаденъ свѣтътъ, или като богатия, когото въведоха въ ада, да разбере, защо е създаденъ свѣтътъ и да изправи живота си. — Защо трѣбва да слѣзе човѣкъ въ ада? — Да опита мъчението. Чрезъ мъчението и страданието човѣкъ намира пѣтя къмъ доброто.

Следователно, човѣкъ страда, за да влѣзе въ пѣтя на доброто, да стане чистъ, да мисли право и да следва правия пѣтъ — пѣтътъ на любовта. Щомъ мине презъ страданието, чо-

вѣкъ се освобождава отъ юлара си, отъ копитата и рогата и заспива спокойно, отъ нищо несмушаванъ. Като спи, човѣкъ не се нуждае отъ външни покривки, както добре узрѣлиятъ орѣхъ не се нуждае отъ зелената си обвивка. Когато трѣбва да направи нѣкакво посещение, орѣхътъ хвърля и втората си черупка и се явява само съ това, отъ което може да расте и да влѣзе въ новия животъ. — Защо става така? — Защото повоитѣ и пеленитѣ сж временни пособия. Като излѣзе отъ тѣхъ, човѣкъ започва самостоятеленъ животъ: самъ се движи, самъ се храни, самъ задоволява нуждитѣ си.

Време е вече да дойде човѣкъ до онова вътрешно освобождаване. За да познае, доколко се е освободилъ, човѣкъ трѣбва да знае положително, дали е добъръ, чистъ, съ права мисълъ и съ опредѣленъ пжтъ къмъ любовта. Ако си добъръ, разполагашъ съ земята; ако си чистъ, разполагашъ съ водата; ако мислишъ право, разполагашъ съ въздуха; ако възприемашъ свѣтлината, тръгналъ си вече въ правия пжтъ. Може ли тогава да се нарече сиромашъ онзи, който разполага съ земята? Земята, съ всички ниви, лозя, пасбища, говеда, е предназначена за добритѣ хора, които единъ день ще я наследятъ. Болниятъ и лошиятъ човѣкъ не могатъ да работятъ. Може да работи само добриятъ, чистиятъ, мислещиятъ и онзи, който ходи въ правия пжтъ.

Казано е въ Писанието: „Блажени кроткитѣ, защото тѣ ще наследятъ земята“. Иде

вече времето, когато кроткитѣ ще наследятъ земята и ще управляватъ. Кроткиятъ е силенъ човѣкъ. Той носи запалена главня въ ржката си, отъ която всички животни бѣгатъ. Нѣма животно, което да не се страхува отъ запалена главня. Достатъчно е да я доближишъ до козината му, за да се запали и да изгори. Добриятъ човѣкъ е силенъ; чистиятъ човѣкъ е силенъ; който мисли право, е силенъ; който ходи въ правия пжтъ, сжщо е силенъ. Изгуби ли едно отъ тѣзи качества, човѣкъ започва да отслабва. Докато е свързанъ съ Бога, той не може да бжде слабъ. — На кого ще прилича малкото слонче? — На баща си. Като порасне, то ще стане голѣмъ слонъ и ще бжде силенъ като баща си. — На кого ще прилича малката мравка? — На майка си и на баща си. На слабото животно малкитѣ сж слаби, а на силното — силни. — Какъвъ ще бжде родениятъ отъ Бога? — Силенъ. Човѣкъ трѣбва да се роди отъ Бога, а не само да вѣрва въ Него. Вѣрата е само пжтъ къмъ любовта, а любовта — връзка съ Онзи, Който те е родилъ. Служенето пъкъ е необходимо за придобиване на сила. Силенъ е онзи, който служи на Бога. — Кжде е Той? — И вънъ отъ човѣка, и вътре въ него. Обаче, ако човѣкъ Го търси само вънъ отъ себе си, ще намѣри земята, водата, въздуха и свѣтлината, безъ да разбере тѣхния дълбокъ смисълъ и тѣхното предназначение. — Сжествува ли Богъ? — Щомъ ядешъ хлѣбъ, пиешъ вода, дишашъ въздухъ и възприемашъ

свѣтлината, Богъ сѣществува. Той е въ тѣзи четири елемента, които постоянно приемате. Ако не вѣрвашъ въ тѣзи елементи, какъ ще вѣрвашъ въ невидимото? — И безъ тѣхъ може. — Не може безъ тѣхъ. Ако не ядешъ хлѣбъ, гладенъ ще умрешъ; ако не пиешъ вода, ще изсъхнешъ; ако не дишашъ, ще се задушишъ; ако не възприемашъ свѣтлината, ще ослѣпѣешъ, ще станешъ нещастенъ.

Едно се иска отъ човѣка: да възлюби Бога и да Му служи съ всичкия си умъ, съ всичкото си сърдце, съ всичката си душа и съ всичката си сила. — Къде ще Го намѣримъ? — Навсѣкжде. Дето и да отидете, въ която държава и да влѣзете, навсѣкжде ще Го намѣрите. Всички хора ще ви познаватъ и ще ви приематъ като свой братъ. Достатъчно е да отворите устата си и да имъ проговорите, за да ви разбератъ. Приятенъ и сладъкъ е говорътъ на любещия човѣкъ. Той говори на езикъ, познатъ на всички хора. Много естествено. Който люби Бога, той е добъръ, чистъ, право мисли и ходи въ пѣтя на любовта. Вѣрващиятъ не знае, какво нѣщо е безвѣрието; добриятъ не знае, какво нѣщо е злото; който мисли право, не познава заблуждението; който ходи въ правия пѣтъ, не познава кривитѣ пѣтища.

Мнозина се съмняватъ въ доброто, въ чистотата, въ правата мисълъ и въ свѣтлината, затова не вѣрватъ, че могатъ да бждатъ приети навсѣкжде. Не се съмнявайте въ доброто.

Много синове и дъщери има Богъ на земята. Ако единъ не ви приеме, другъ ще ви приеме. Не мислете за това, но мислете, какво вие носите въ себе си. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не обича доброто, чистотата, правата мисълъ и свѣтлината и да не ги търси. Ако нѣкъде не ви приематъ, това показва, че не сте развили онова, което е нужно, за да носите въ себе си доброто, чистотата, свѣтлината и правата мисълъ. Щомъ придобиете тѣзи елементи, всѣки ще отвори вратата си за васъ. — Можешъ ли да отидешъ при Бога, ако не Го обичашъ? — Не може. — Можешъ ли да отидешъ при ближния си безъ любовъ къмъ него? — Не може. Значи, Синъ Божи може да бжде само онзи, който носи любовта въ себе си. Дето отиде той, всички го познаватъ. Кой не познава доброкачествения хлѣбъ? Достатъчно е да мине презъ стомаха му, за да се произнесе за него, добъръ ли е, или лошъ.

Съвременнитѣ хора се намиратъ предъ единъ вътрешенъ изпитъ, да познаятъ Божиитѣ дѣла. Не е важно, дали хората сж добри, чисти, дали мислятъ право и следватъ правия пътъ. Това е въпросъ, който всѣки ще разреши за себе си. За мене е важно да разбера, дали това, което Богъ е създалъ, е добро, число, свѣтло. Богъ създаде земята, следователно, тя е добра. Той създаде водата, следователно, тя е чиста. Той създаде въздуха, следователно, направи го носителъ на своитѣ прави мисли. Той създаде и свѣтлината, като пж-

теводителъ на човѣка въ правия пѣтъ. Изучавайте великитѣ Божии дѣла и знайте, че всѣки моментъ сте подѣ наблюдаване, подѣ зоркото око на вашия Създателъ. Той мълчи, гледа и, като види, че постѣпвате добре, тогава проговаря. Мълчанието Му показва, че вие имате страдания. Щомъ проговори, страданиято ви се смѣня съ радостъ. Не става ли сѣщото и въ домоветѣ? Когато добритѣ и разумни родители мълчатъ, децата се скриватъ, знаятъ, че сѣ виновни. Тогава идатъ страданията. Бащата заповѣдва на единъ отъ слугитѣ си да ги накаже. Щомъ децата получатъ наказанието и изправятъ погрѣшката си, майката и бащата ставатъ весели и започватъ да имъ говорятъ. Тогава настава радостъ въ цѣлия домъ. — Кой е пѣтътъ за освобождаване? — Най-лесниятъ пѣтъ е да се обърне човѣкъ къмъ своя Баща и да изпълни волята Му. Тогава тоягата се слага на земята. Бащата започва да говори, и радостъта дохожда. Докато човѣкъ служи на непослушанието, тоягата се вдига и слага върху гърба му, т. е. страданията го посещаватъ.

Религиознитѣ проповѣдватъ, че Богъ е навсѣкжде, а, въпрѣки това, сами се страхуватъ. Излѣзатъ ли вечеръ вѣнъ, плашатъ се отъ тъмнината. Праведниятъ, обаче, не се страхува отъ тъмнината, защото самъ носи свѣтлина въ себе си. Добриятъ не се страхува отъ злото, защото носи доброто въ себе си. Тѣй щото, ходете въ доброто и мислете, че цѣ-

лата земя е на ваше разположение. Въ такъв случай, трѣбва ли да плачете, че нѣмате кжщи, ниви и лозя? Ако една кжща изгубите, втора ще дойде. Ако втора изгубите, трета ще дойде и т. н. Никой не може да вземе кжщата или нивата ви — всички кжщи и ниви сж ваши.

Единъ светия се заселилъ накрая на единъ градъ, дето си направилъ чифликъ. Въ свободното си време работѣлъ въ чифлика и въ скоро време го превърналъ въ рай. Единъ богаташъ пожелалъ да притежава този чифликъ и съ насилие го взелъ отъ светията, който се отдръпналъ настрана и наблюдавалъ, какво ще стане. Десетъ години господарувалъ богатиятъ, но видѣлъ и патилъ. Наскоро жена му, децата му се разболѣли сериозно. Той викалъ лѣкари, изразходвалъ стотици хиляди лева около тѣхъ, но тѣ не ставали отъ леглата си. Най после той потърсилъ светията и го запиталъ: Какво стана, че работитѣ ми не вървятъ? Останахъ самъ, всички боледуватъ въ семейството ми. Не видѣхъ никаква полза отъ този чифликъ. Светията, който десетъ години търпѣлъ неправдата на богатия човѣкъ, сега проговорилъ: Братко, помнишъ ли по какъвъ начинъ взе чифлика? Ти го получи чрезъ неправда и насилие. Презъ всичкото време азъ мълчахъ, а ти страдаше. Сега вече говоря, защото е дошло време да изправишъ погрѣшката си. Азъ мога да излѣкувамъ и жена ти, и децата ти, съ условие, че ти ще ми от-

стжпишъ чифлика, защото го взе насила, и ще останешъ при мене да работимъ заедно. Богатиятъ, който билъ вече последенъ сиромасъ, приелъ предложението на светията, и работитѣ му се оправили.

Странно е положението на съвременнитѣ хора, които се считатъ за Синове Божии, а очакватъ на помощта на другитѣ. Тѣ ходятъ да се молятъ тукъ и тамъ, да дойде нѣкой да имъ помогне. Ако се нуждаятъ, защо не тръгнатъ тѣ да помагатъ на другитѣ? Ако чуятъ, че нѣкой е боленъ, нека отидатъ да му попѣятъ и посвирятъ; ако нѣкой си гради къща и не знае, какъ да я направи, нека му покажатъ; ако нѣкой има нива и лозе, а не знае, какъ да оре и да копае, нека отидатъ при него и го научатъ. Който се мисли за Синъ Божи, трѣбва да познава всички занаяти. Нѣкой седи на едно мѣсто съ часове и се моли, дано отнѣкъде му дойде хлѣбъ. Казва, че има много приятели, и се надѣва, да му помогне нѣкой. Той се моли на църквата, на приятелитѣ си, но никакъвъ отговоръ нѣма на молитвата си. — Защо? — Сърдцата имъ сж затворени за него. Той е сбъркалъ адреса, моли се тамъ, дето не трѣбва. По-добре да се обърне къмъ Господа, на Него да се моли. Богъ ще отвори сърдцата на приятелитѣ му, и тѣ ще донесатъ, каквото му е нужно. Покланяй се само на Господа. Той е въ сила да отвори сърдцата на всички, които могатъ да ти дадатъ нѣщо.

Една българска поговорка казва: „Пре-

клонената главичка остра сабя не сѣче“. Нѣкои разбиратъ криво тази поговорка и мислятъ, че, като се кланя човѣкъ на силния на деня, главата му не пада отъ тѣлото. Вѣрно е това, но кой е силниятъ, който има право да сѣче глава или да не я сѣче? Това право принадлежи само на Бога. Следователно, който се покланя на Господа, главата му не пада отъ раменетѣ; който се покланя на Господа, ржката му никой не може да отсѣче; който се покланя на Господа, той нито ослѣпява, нито оглушава, никога не се оплаква отъ болки въ този или онзи удѣ. Докато те боли глава, сърдце, дробове или стомахъ, ще знаешъ, че този удѣ не служи на Господа. Следъ това, колкото лѣкари и да викашъ, никой не може да ти помогне. Въ края на краищата, ще те изпратятъ на онзи свѣтъ, Господъ да те лѣкува. — Защо умиратъ хората? — За да отидатъ при Бога, Той да ги лѣкува. Като оздравѣятъ, тѣ отново слизатъ на земята, за да проявятъ добротата и чистотата си, да мислятъ право и да вървятъ въ правия пѣтъ. Само при това положение тѣ могатъ да изпълняватъ волята Божия.

И тѣй, ако искате да знаете, дали сте на правия пѣтъ, вижте, имате ли страдания и мжнотии, съ които не можете да се справите. Ако имате такива страдания, не сте още въ правия пѣтъ. Ако се справяте лесно съ мжнотиитѣ и страданията си, вие сте въ правия пѣтъ и изпълнявате волята Божия. — Можемъ ли да видимъ Бога? — Щомъ имате

хлѣбъ и вода на трапезата, вие Го виждате вече. Щомъ дишате свободно и възприемате свѣтлината правилно, вие Го виждате. Който изпълнява волята Божия съзнателно и съ любовъ, той заслужава да яде хлѣбъ, да пие вода, да диша чистия въздухъ и да възприема свѣтлината. Като приема всички блага съ благодарностъ, той вижда красотата на свѣта, и душата му се изпълва съ радостъ. Това подразбира връзка съ Първата Причина на нѣщата.

Стремете се къмъ вътрешно разбиране на живота, къмъ вътрешна връзка съ душитѣ. Имате ли тази връзка, вие ще гледате на всички хора като на ваши братя. Дето отидете, въ който домъ влѣзете, всички ще ви приематъ като свой братъ. — Защо? — Защото сте добъръ, чистъ, мислите право и ходите въ пѣтя на любовта. Кой нѣма да приеме богатия човѣкъ въ дома си? Той иде съ пълна торба, да дава, а не да взима. Дойде ли просякъ въ дома ви, ще го приемете само до вратата, ще му дадете парче хлѣбъ и ще го изпратите. Той нѣма право да влѣзе въ къщата ви. — Казано е, че човѣкъ трѣбва да проси. — Отъ кого? — Да проси отъ Господа, а не отъ хората. Вѣрващиятъ трѣбва да вѣрва, да работи и да проси само отъ Онзи, Който го е създалъ. Той ще благослови хлѣба и водата му. Той ще изправи мисълта му, ще изчисти неговия пѣтъ. Яжте отъ хлѣба, който земята дава. Пийте отъ живата вода, която чисти.

Приложете правата мисъл, която освобождава отъ ограничения. Влѣзте въ правия пжть, за да приемете любовта.

Защо сте дошли на земята? Да разберете, че сте чада Божии, да приемете Неговото знание, да разберете, че Той е добъръ, чистъ, всѣкога мисли право и посочва правия пжть на всички, които желаятъ да бждатъ като Него. — Можемъ ли да станемъ добри, чисти, съ свободна и права мисъл? — Отъ човѣка зависи да постигне всичко, което желае. Той може да бжде дотолкова добъръ и чистъ, доколкото съзнава своята доброта и чистота. Той може да мисли право и да върви въ правия пжть дотолкова, доколкото съзнава това. Какво мислятъ хората за него, това да не го смущава. Ако си здравъ и добъръ, болниятъ ще каже мнението си за тебе. Щомъ го посетишъ, и той стане отъ леглото си, ти наистина си добъръ човѣкъ. Ако си чистъ и посетишъ нечистия, последниятъ взима отъ водата, която му давашъ, окжпва се, става чистъ. Ако мисълта ти е права, ще помогнешъ на онзи, който се е заблудилъ, да излѣзе отъ трудното си положение. Не се самоосжждайте, не казвайте, че не сте чисти и добри, но се стремете къмъ възвишени и свѣтли мисли, къмъ чисти чувства и прави постѣпки. Ако съзнанието ви се помрачава, ще знаете, че имате известни пукнатини, презъ които влизатъ понѣкога прахъ, нечистотии. Запълни тѣзи празнини. Ако стомната ти е счупена, и водата из-

тича навънъ, трѣбва ли да си служишъ съ нея? Хвърли счупената стомна и си купи нова. Всички стари вѣрвания, всички стари възгледи, които иматъ свойствата на счупената стомна, трѣбва да се изхвърлятъ и да се замѣстятъ съ нови, здрави, които държатъ мирото чисто и свежо. Новитѣ възгледи представятъ мирото на мировареца, което никога не се разваля.

Пророкътъ казва: „И твоитѣ люде ще бждатъ праведни, ще наследятъ земята вѣчно, вѣйка на насаждането ми, дѣло на ржцетѣ ми, за да се прославямъ“. (— 21 ст.).

„Малкиятъ ще стане тисяза, а малочислениятъ — силенъ народъ. Азъ, Господъ, ще ускоря това споредъ времето му“. (— 22 ст.). — Това е говорилъ пророкътъ преди повече отъ 2500 години. Трѣбва ли да чакате още 2,500 години, за да се пригответе за деня Господень? Тѣзи, които разбиратъ законитѣ, не трѣбва да чакатъ; онѣзи, които не ги разбиратъ, могатъ да чакатъ още 2,500 години. Времето е дошло вече, не трѣбва да чакате. Който е готовъ, ще наследи земята. Който не е готовъ, още много ще чака, ще страда и ще се оплаква. Престанете да плачете. Живѣйте и се веселете съ Бога, за да наследите земята, водата, въздуха и свѣтлината и да се ползвате разумно отъ тѣхъ. Благодарете, че сте дошли на земята, да изпълните волята Божия и да видите, колко великъ и благъ е Господъ.

Сегашнитѣ хора живѣятъ въ страхъ. Тѣ се страхуватъ отъ болести, отъ гладъ, отъ си-

ромашия, отъ земетресения, отъ смъртъ. Само грѣшнитѣ, непослушнитѣ, глухитѣ се страхуватъ. Праведнитѣ, обаче, отъ нищо не се страхуватъ. Земетресенията, буритѣ, гладътъ, сиромашията, смъртта нѣматъ отношение къмъ тѣхъ. За праведнитѣ, които чуватъ и виждатъ, е лекиятъ и тихъ зефиръ, който едва полъхва; за тѣхъ е меката, приятна слънчева топлина и свѣтлина.

Сега казвамъ на всички: Бждете добри, бждете чисти; мислете право и вървете въ правия пѣтъ — пѣтътъ на любовта, за да изучавате Божиитѣ пѣтища и да имате Божието благословение.

— Проявениятъ Духъ въ Любовта, проявениятъ Духъ въ Мждростта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

28. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 5. май, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Правото на любовта

Размишление

Ще прочета 61. глава отъ Исаия.

Тази глава е важна, но мъчно се разбира. Изобщо, за разбирането на важнитѣ нѣща сж нуждни специфични условия. Днесъ хората разполагатъ съ повсече и по-благоприятни условия за разбиране на великитѣ истини, отколкото въ времето на пророка. — Защо? — Съзнанието имъ е по-будно.

„Духътъ на Господа Иеова е върху мене, защото Господъ ме помаза, за да благовестувамъ на смиренитѣ: проводи ме да изцѣля съкрушенитѣ въ сърдце, да проповѣдвамъ освобождаване на пленницитѣ и на затворницитѣ отваряне на тъмницата“. (— 1 ст.).— Този стихъ има отношение къмъ духовния животъ на хората, но тѣ често го смѣсватъ съ физическия, поради което се объркватъ. Въ сжщностъ, духовниятъ свѣтъ се различава коренно отъ физическия. Физическитѣ чувствавания траятъ нѣколко часа, дни или недѣли и следъ това се прекратяватъ. Като не могатъ отново да се запалятъ, човѣкъ изпитва вътрешно недоволство.

Мнозина сж правѣли опити да опишатъ духовния свѣтъ, но не сж успѣвали. Тѣ иматъ

само умствена представа за него, а това не е достатъчно, за да го опишатъ. Трѣбва да сж видѣли духовния свѣтъ да сж го разбрали и тогава да го описватъ. Следъ това иде умственото виждане, което увеличава свѣтлината на човѣшкото съзнание, и той започва да вижда и разбира нѣщата. Ще кажете, че духовниятъ животъ не ви интересува, че вие искате първо да си наредите физическия животъ, а следъ това ще мислите за отвлѣчени работи. И това е вѣрно, обаче, всѣка буква е ценна дотолкова, доколкото има отношение къмъ другитѣ букви. Ето защо, и физическиятъ животъ е цененъ дотолкова, доколкото има отношение къмъ духовния и Божествения. Много хора живѣятъ въ България, но сжщевременно изучаватъ и други езици — нѣмски, френски, английски. — Защо? — Все ще имъ потрѣбватъ нѣкога. При това, тѣ могатъ да живѣятъ въ България и да се ползватъ отъ литературата на другитѣ културни народи. Защо тогава, като жители на физическия свѣтъ, да не се интересувате отъ духовния? Защо, като знаете земния езикъ и земнитѣ работи, да не изучавате духовнитѣ? Ще дойде день, когато ще влѣзете въ духовния свѣтъ и трѣбва да знаете неговия езикъ. Докато дойде този день, можете да се ползвате отъ неговата литература.

И тъй, изучавайте духовния езикъ, за да разбирате отношенията, които сжществуватъ между живитѣ сжщества, както граматикътъ

изучава не само отдѣлнитѣ букви, но отношенията между тѣхъ, значението имъ въ сричкитѣ, въ думитѣ и въ изреченията. Като изучава отношенията между буквитѣ, сричкитѣ, думитѣ и изреченията, човѣкъ изучава и законитѣ, на които тѣ се подчиняватъ. Като се стремите да влѣзете въ духовния животъ, не мислете, че трѣбва да придобиете само знания, но тѣ трѣбва да се приложатъ, да се съчетаятъ съ знанията за физическия свѣтъ и така да се осмислятъ.

Представете си, че имате десетки или стотици семена отъ различни плодове, които държите въ кутии, безъ да ги садите. Като дойде нѣкой приятелъ въ дома ви, вие веднага изваждате семената и му ги показвате: толкова семена имамъ отъ ябълки, толкова отъ круши, отъ дини, отъ пълеши. После му разказвате, отъ каква порода сж семената, при какви условия се развиватъ и т. н. Следъ това пакъ ги туряте въ кутии и ги оставяте настрана. Голѣмо, но неизползувано богатство представятъ тия семена. Докога ще ги държите затворени, и вие не знаете. Най-после решавате, че бждещето поколѣние, което иде следъ васъ, ще използва семената. Често духовнитѣ хора приличатъ на този съ затворенитѣ семена въ кутии. Тѣ иматъ велики идеи и стремежи, но ги държатъ затворени въ кутии, не ги посѣватъ въ земята да израстатъ, да вкусатъ единъ день отъ тѣхнитѣ плодове. Смыслътъ на живота се заключава въ това, именно, да

опитате плодетъ на вашитъ мисли, чувства и постъпки.

„Духътъ на Господа Иова е върху мене“. — Това е идея, която може да стои въ вашия умъ като семка, затворена въ кутия, а може да бжде семка, посѣта въ земята. Въ първия случай семката ще остане неразбрана за васъ, а въ втория случай тя ще покълне, ще израсте, ще даде плодъ, който следъ време ще узрѣе и ще го опитате. Следователно, истинското познаване на Духа подразбира, че плодътъ е опитанъ. Сжщо така не е все едно, само да знаете нотитъ, безъ да пѣете, или да знаете нотитъ и да пѣете. Въ първия случай нотитъ представятъ мъртви величини, а въ втория — живи. Нѣкой казва, че има мажорни и миньорни гами и започва да ги изрежда: до мажоръ, ре мажоръ, ла миньоръ и т. н. — Какво разбира той отъ тѣзи гами? — Нищо особено. Само едно знае, че мажорнитъ гами сж възходещи, а миньорнитъ — низходещи. Другъ пъкъ навлиза по-дълбоко въ музиката и казва, че не всички тонове въ гамата сж еднакво важни. Запримѣрь, въ до мажоръ, тонътъ до е господарътъ, а останалитъ — слуги. Като господаръ, той има повече гласове, а останалитъ тонове — всѣки по единъ гласъ. Сжщото е въ ре мажоръ: ре е господарътъ, съ повече гласове, а останалитъ тонове — слуги, съ по единъ гласъ. Всички гами сжществуватъ и въ природата, дето указватъ специфично въздействие върху живитъ сжщества. Запримѣрь, гамата до мажоръ, въ която

тонътъ до заема първо мѣсто, означава импулсъ, който дава направление въ живота. За да разбере този импулсъ, човѣкъ трѣбва да мине презъ седемъ стъпала: петъ съ цѣли тонове, а две — по половинъ тонъ. Ще кажете, че не разбирате гамитѣ въ природата. — Възможно е. Не е лесно да разбере човѣкъ музиката въ природата, докато не я превърне въ математическо отношение, а после въ геометрически форми. Това сж понятия, мжчни за разбиране, защото стоятъ далечъ отъ вашето съзнание.

Съвременнитѣ хора говорятъ за далечни и близки нѣща до съзнанието си, отдето произлиза разбирането и неразбирането на нѣщата. Въ такъвъ случай, кой човѣкъ може да ви бжде близъкъ и кой — далеченъ? Близъкъ човѣкъ може да ви бжде само този, който въ трудни моменти ви се притича на помощъ. Не може ли да ви помогне въ такива моменти, той не е вашъ близъкъ. Кой може да бжде въ помощъ на човѣка въ всички трудни моменти на живота му, освенъ Богъ? Значи, Богъ е първиятъ, Който може да се нарече близъкъ на човѣка. Силниятъ всѣкога дава на слабия. Той задоволява нуждитѣ му на всѣко време. Затова отъ устата на всички слаби, малки сжщества чувате думата „дай“. Силниятъ дава, но се ползува съ правото да взима. Какво прави пчеларьтъ, когато иска да вземе медъ отъ кошеритѣ на пчелитѣ? Той отива при кошеритѣ и се готви да вземе медъ, но ако пчелитѣ не даватъ меда си, той ги

опушва, замайва ги и свободно си взима, колкото желае. Ще кажете, че това е насилие. Обаче, господарът казва, че това е негово право.

Въ какво се заключава правото на човѣка? Ако видишъ, че нѣкой човѣкъ се е натоварилъ толкова много, че пѣшка подъ тежестта на товара си, ти имашъ право да отнемешъ частъ отъ теглото му, да го облекчишъ. Или ако видишъ, че нѣкой е олекналъ толкова много и губи равновесието си, ти имашъ право да го натоваришъ малко, за да не се вдигне въ въздуха отъ лекота. Следователно, право е на човѣка да отнеме частъ отъ товара на онзи, който се е натоварилъ чрезмѣрно, и да натовари онзи, който е олекналъ много и губи естественото си равновесие. Накратко казано: човѣкъ има право да отнеме, има право и да даде. На физическия свѣтъ любовта се изявява, именно, чрезъ даване и взимане. Който не спазва тѣзи прояви и не знае, какъ да постѣпва, той не разбира любовта. Запримѣръ, нѣкой знае, че любовта и дава, и взима, но не знае, кога какъ да постѣпва, поради което взима, дето не трѣбва, и дава, дето не трѣбва. Като види нѣкой натоваренъ, той го товари още, като мисли, че изпълнява закона на любовта. Другаде вижда, че нѣкой е олекналъ до крайностъ, и той отива при него да взима, още повече го разтоваря. Човѣкътъ на любовта знае, кога да товари и кога да разтоваря, т. е. кога да дава и кога да взема. Често между влюбенитѣ се явяватъ дисхармонични отношения, защото не

разбиратъ езика на любовта и не могатъ да си служатъ съ него. Въ първо време влюбенитѣ сж весели, разположени, смѣли, мислятъ, че сж разрешили всички въпроси. Това се дължи на особеното опияняване, въ което се намиратъ. Като изтрезнѣятъ и видятъ погрѣшкитѣ си, тѣ сж недоволни. Кое е по-добро: да бждешъ опияненъ и да не виждашъ истината, или да изтрезнѣешъ и да виждашъ истината? Приятно е да пиете гроздовия сокъ, но ако не е ферментиралъ. Щомъ ферментира, той може да ви развесели, но после ще плащате за погрѣшкитѣ, които сте направили. Влюбениятъ е смѣлъ, вади надѣсно-налѣво пушката си да гърми. Важно е, съ какво гърми—съ куршуми или съ сачми. Ако гърми съ куршуми, може да мине за юнакъ; ако гърми съ сачми, отъ които една ще улучи целта — това не е геройство. Повечето влюбени сж герои отъ втората категория, стрелятъ съ сачми. За тѣхъ се казва, че правятъ дупка въ морето. Има духовни хора, които приличатъ на влюбени и си служатъ съ пушка, пълна съ сачми. Тѣ сж опиянени, затова обичатъ да предсказватъ на хората, какво ще имъ се случи. Отъ много предсказания, едва едно ще се сбжде. Значи, само една отъ сачмитѣ имъ улучва. Това не сж истински гадатели. Истинскиятъ гадателъ си служи съ куршуми и, като се прицели, веднага улучва. Той не лъже нито себе си, нито окръжаващитѣ. Каквото каже, сбжда се.

Сега и вие слушате, какво ви се говори,

и си казвате: Кого ли ще улучатъ днесъ? Щомъ мислите така, или вие не сте попаднали на добъръ стрелецъ, или сте опиянени, че не можете да разберете, какво ви се говори. Ако приемете, че куршумътъ има отношение къмъ всички, вие сте на правъ пътъ и ще се ползвате отъ думитъ на говорителя. Не мислете, че се говори за този или за онзи, но приемете, че всичко е за васъ. Иначе, ще изпаднете въ положението на онзи баща, при когото дошли да искатъ дъщеря му за снаха на неговия богатъ съседъ, но той не разбралъ, какво му говорятъ. — Защо не разбралъ? — Защото или сватътъ не знае добре да стреля, или бащата не е попадналъ на фокуса на стрелянето.

Ще приведа този примѣръ. Единъ селянинъ ималъ красива, добра и разумна дъщеря, а съседътъ му, богатъ чифликчия, ималъ младъ, добъръ синъ. Чифликчията искалъ да вземе дъщерята за жена на своя синъ, но не се решавалъ да отиде самъ, затова изпратилъ единъ свой познатъ, да говори отъ негово име. Сватътъ отишълъ при селянина и решилъ да постъпи малко дипломатически. Той започналъ: Комшо, имашъ нѣколко ниви, но една отъ тѣхъ много ни харесва. Житото ѝ е добро, вкусно, едро, можешъ ли да ни дадешъ тази нива? — Нивата не мога да ви дамъ, но като я ожънемъ, ще ви дамъ семе, да си посадите идната година. Не се сѣща човѣкътъ, че нивата е дъщеря му. Следъ това сватътъ продължилъ: Мно-

го ни харесва градината ви, съседътъ иска да я вземе. Хубави цвѣтя имате, добре е уредена. — И отъ нея можемъ да ви дадемъ семена, каквито желаете, но градината не си продавамъ — казалъ селянинътъ. — Какво излѣзло отъ сватлъка?—Нищо. Селянинътъ не разбиралъ отъ толкова отвлѣчена дипломация, но и сватътъ не билъ добъръ дипломатъ, не улучвалъ въ целта.

Следователно, пазете се да не изпаднете въ положението на този дипломатъ, да очаквате само на Бога, Той да ви помага. Богъ помага, но вие трѣбва да посѣете семкитѣ, а не да ги държите въ кутии. Богъ благославя онѣзи, които посѣватъ семето. Като го посѣятъ, Той ще изпрати свѣтлина, топлина и влага, да израсте, да върже плодъ и да узрѣе. Тѣй щото, отворете сега кутиитѣ си, въ които отъ години събирате семена, и вижте, кои отъ тѣхъ сж годни за посѣване. Щомъ разчитате на тѣхъ, посѣйте ги. Въ духовния свѣтъ всѣко семе представя сжщество, съ което можете да се свържете. Но и това не е достатъчно. Истинска връзка е тази, на която и дветѣ страни могатъ да разчитатъ: семето на васъ, а вие — на него. Следователно, подържайте онѣзи връзки, при които отношенията сж правилни: вие да разчитате на приятеля си, но и той да разчита на васъ.

„Да благовестувамъ на смиренитѣ.“ Само онзи може да благовестува, който е готовъ да предаде на хората великата истина, която

освобождава. — Отъ какво трѣбва да се освободи човѣкъ? — Отъ всичко, което се е наслоило въ съзнанието му отъ далечното минало. Това става не само съ обикновенитѣ хора, но и съ светии, съ хора, които посветили живота си на служене. Срѣщате нѣкой светъ, благочестивъ човѣкъ, който служи на Бога отъ сърдце, но се оплаква, че преживява известни изкушения. Моли се, пости, работи, но изкушението го дебне отъ една и отъ друга страна — Защо? — То иде отъ съзнанието му, въ което се е наслоило миналото. Много животи сж нуждни, за да се изчисти съзнанието на човѣка. — Азъ живѣя чистъ животъ. — Отъ колко време? — Отъ 20-30 години. — Това не е достатъчно. Огънь е нуженъ, за да изгори нечистото. Иде огъньтъ, който ще пречисти съзнанието на обикновения човѣкъ и на праведния. Всѣки трѣбва да бжде готовъ да издържи на този огънь.

Защо се мжчи благочестивиятъ човѣкъ? Трѣбва ли да се изкушава той? Съблазънъта и изкушенията неизбежно ще дойдатъ за всички хора — праведни и грѣшни, но трѣбва да знаятъ, какъ да се справятъ съ тѣхъ. Ако праведниятъ се изкушава съ нѣкоя млада, красива мома, той трѣбва да я отхвърли отъ ума си като чуждо имане. Чуждото никога не се взима. Не е страшно, че изкушението иде; страшно е, ако му се подадешъ. Какво лошо има въ това, ако посаденото семе даде лошъ плодъ? Това е негово качество. Щомъ плодътъ

е лошъ, ще го туришъ настрана, нѣма да го ядешъ. — Ще изгние. — Ти не мисли за това. Все ще се намѣри нѣкой да го изяде, безъ да му причини нѣкаква вреда. Неговиятъ стомахъ понася такива плодове. За праведния, обаче, който се е предалъ въ служене на Бога, изкушението е лошъ плодъ, който ще разстрои стомаха му. Тогава и той ще страда, и окръжаващитѣ ще страдатъ.

Има нѣща въ живота, които не си съответствуватъ. Направите ли опитъ да ги съчетаете, вие ще се натъкнете на най-голѣмитѣ нещастия. Невъзможно е светията да живѣе заедно съ една обикновена, свѣтска мома. Първата му работа ще бжде да я обърне къмъ Бога. Като я види модерно облѣчена, съ украшения, той ще я посъветва да се облѣче скромно, да хвърли украшенията, да се моли по нѣколко часа на день и така ще я направи нещастна. Тя не може да разбере, защо да свали модернитѣ си дрехи, защо трѣбва да се моли на Бога по три-четири часа. Това положение е непоносимо за нея. Тя не може да издържи на него и, едно отъ дветѣ ѝ предстои: или да бѣга далечъ нѣкъде, или да приеме тежкото за нея бreme и да стане нещастна. Като знаете това, не изнасилвайте собствената си душа, не я товарете съ нѣща, които тя не може да направи. Не изнасилвайте и душата на своя ближенъ. Човѣкъ трѣбва да бжде свободенъ, да прави това, което душата му желае. Дето сжществува насилие, тамъ животътъ е нераз-

бранъ. Дето е свободата, тамъ е разбирането.

Какъ трѣбва да постѣпи праведниятъ или светията съ красивата мома? Щомъ я види добре облѣчена, съ украшения и съ грижи само за себе си, той трѣбва да я остави свободна. Ще кажете, че тя върти момцитѣ. — Нека ги върти. Воденицата мели жито, докато се върти воденичниятъ камѣкъ. Щомъ престане да се върти, житото не се мели вече. Следователно, докато главата се движи и върти на една и на друга страна, човѣкъ мисли. Щомъ главата престане да се върти, мисълта изчезва.

Пророкътъ казва: „Духътъ на Господа Иеова е върху мене“. Това значи: Любовта на Господа е върху мене. Дойде ли любовта въ душата ти, всичко можешъ да направишъ. Преди още да е влѣзла любовта въ душата, ти започвашъ да вършишъ нѣща, за които не си готовъ. Какъ ще изправишъ живота си безъ любовъ? Или какъ ще изправишъ ближния си безъ любовъ? Любовта оправя нѣщата. Следователно, не се бъркай въ Божиитѣ работи. Богъ има предъ видъ нуждитѣ на всички сжщества и ще ги задоволи на времето имъ. Той има предъ видъ всички хора, и когато дойде времето, самъ ще ги оправя. Не си поставяйте задача да оправяте хората. Оставете ги да се проявяватъ такива, каквито Богъ ги е създалъ. Нека всѣки човѣкъ прояви това, което е вложено въ него. Ако искате вие да го изправите, можете да се опитате, но ще знаете, че, както

постъпвате съ другитѣ, така ще постъпватъ и съ васъ.

Да се върнемъ къмъ правото на любовта. Ако обичате единъ човѣкъ, имате право да снемете частъ отъ товара му, да го облекчите; ако пъкъ е много олекналъ, имате право да турите нѣщо на гърба му, да не губи почва подъ краката си. Мислите ли, че ако постъпите съ човѣка така, нѣма да ви обича? Той ще ви обича, защото му давате условия да расте. Съ любовта си вие го посѣвате, както посѣвате семената, заради което единъ день ще се ползвате отъ плодоветѣ му. Плодътъ казва: Изяжъ ме, но семката ми посѣй. Трѣбвали, като живѣете въ такова изобилие, да бждете недоволни? Вие сте недоволни, че динитѣ, които сте посѣли, не сж хубави. — Кой е виновенъ за това? Каквото е семето, такъвъ ще бжде плодътъ. Ако не сте доволни отъ плода, следната година ще посѣете по-добри семена. — Съжалявамъ, че семената били лоши. Това значи: съжалявамъ, че съмъ обичалъ едичого си. — Не съжалявайте, че семената, които сте посѣли, били лоши. Съ други думи казано: не съжалявайте, че сте обичали даденъ човѣкъ. Не е лошо, че сте обичали; лошо е, когато продавате семената на любовта. Семената ѝ не се продаватъ, но се сѣятъ. Ако първата година не дадатъ добри плодове, втората, третата година ще дадатъ добри плодове. Дойде ли нѣкой въ бостана ви, да си хапне отъ вашитѣ дини, ще му кажете: Ако можешъ да ядешъ отъ ди-

нитѣ ми, както азъ ямъ, и ако можешъ да направишъ за тѣхъ това, което азъ правя, седни да ядемъ заедно. Ако не можешъ да направишъ това, ти не си за моитѣ дини, иди на другъ бостанъ.

Прилагайте разумно любовта, та като заминете за онзи свѣтъ, да съзнаете погрѣшкитѣ си и да разберете, че тамъ нѣмате условия да ги изправите. Ето защо, докато сте на земята още, оглеждайте се въ хората и се изправяйте. Красивиятъ човѣкъ е огледало, въ което можете да се видите и да се изправите. Силниятъ човѣкъ е друго огледало. Изобщо, всѣка добродетель е огледало, въ което можете да се гледате и изучавате. Най-доброто огледало за човѣка е любовта. Като люби, той всичко вижда, но мълчи, нищо не говори. Ето защо, като влѣзете въ областта на любовта, трѣбва да мълчите. Каквито противоречия и да имате, трѣбва да виждате красивото и доброто, които се криятъ въ тѣхъ. Задъ всѣко страдание и мъчение се крие едно велико благо. Който не може да намѣри това благо, той не разбира смисъла на страданията. Ако се бѣше отказалъ отъ страданията, Христосъ нѣмаше да бжде известенъ на свѣта. Той доброволно прие страданията, които Богъ Му даде, за което, именно, всѣкога ще се ползува съ Божието благословение и съ името Синъ Божи. Не само настоящето, но и бждещето е на Христа.

Сега и азъ, като изучавамъ живота на хората, виждамъ, че, наистина, страданията но-

сятъ блага. И досега още не съмъ намѣрилъ изключения отъ това правило. Задъ всѣко страдание се крие радостъ, и задъ всѣка радостъ — страдание. Страданието пише върху лицето на човѣка. Нѣма човѣкъ на земята, на чието лице страданието да не е написало нѣщо. Когато Богъ слѣзе на земята, между хората, Той всичко ще заличи. Затова казваме, че Богъ примирява човѣка съ противоречията.

„Така Господъ Иеова ще направи, правдата и хвалата да прозябнатъ предъ всичкитѣ народи“. (—11 ст.).

Като говоримъ за любовта. това не значи, изведнѣжъ да станете светии. Човѣкъ постепенно се повдига. Какво означава светията? Какви сж качества му? Светията освѣтява пжтя на хората. Той внася животъ и свобода въ човѣшката душа. Кжщата на светията има три врати, които всѣкога сж отворени. Това сж вратитѣ на любовта, мъдростта и истината, презъ които хората влизатъ и излизатъ.

— Проявениятъ Духъ въ Любовта, проявениятъ Духъ въ Мъдростта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

29. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 12. май, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Възходящиятъ пжтъ

Размишление.

Човѣкъ носи въ себе си три сжществени думи: ядене, разбирање и служене. На физическия свѣтъ той се нуждае отъ добро ядене, въ духовния свѣтъ — отъ добро разбирање, а въ Божественния свѣтъ — отъ добро служене. Значи, човѣкъ се нуждае отъ добро ядене, а не отъ много ядене. Ако яде много и преяжда, стомахътъ му ще се развали. Като яде умѣрено, стомахътъ ще работи повече. Доброкачествената храна пѣкъ внася подобрене въ цѣлия организъмъ. И, въ края на краищата, човѣкъ изпитва добро разположение на духа и готовность за служене. Може ли да се нарече върващъ онзи, чийто животъ не се подобрява?

Следователно, дойдете ли до разумнитѣ, Божествени закони, ще знаете, че тѣ не сж механически. Който не може да повдигне сърдцето си, той не познава духовнитѣ закони. — Какъ може човѣкъ да повдигне сърдцето си? — Чрезъ молитва. Който не може да повдигне ума си, не познава Божественитѣ закони. Умътъ пѣкъ се повдига чрезъ концентрация.

Много отъ съвременнитѣ хора минаватъ за християни, молятъ се, правятъ добрини, а сжщевременно спорятъ помежду си. — За какво

спорятъ? Истината съ споръ не се доказва. Ако нищо е истинно, то не се нуждае отъ доказателства; ако не е истинно, колкото и да го доказвате, нищо не можете да му предадете. Доказването не е нищо друго, освенъ защита, а истината не се нуждае отъ защита. Слабиятъ, виновниятъ търсятъ защитници. Адвокатитѣ сж защитници на обвиняемия, а сждията и прокурорътъ го обвиняватъ и се произнасятъ за виновността му. Сегашното сждопроизводство е сложно, обаче, старото турско сждопроизводство било кратко и лесно се свършвало. Сждията питалъ обвиняемия: Ти имашъ ли да давашъ на еди-кого си? — Имамъ. — Плати му още сега! Той плаща, и съ това дѣлото се свършва. После сждията пита кредитора: Доволенъ ли си отъ длъжника си? — Доволенъ съмъ. И дветѣ страни си отиватъ примирени. Днесъ дѣлата се разглеждатъ съ години, понеже постоянно ги отлагатъ. Съ отлагането имъ, тѣ се усложняватъ повече, отколкото сж били по-рано. При това положение, хората се принуждаватъ да взиматъ адвокатъ, да търсятъ пари съ голѣма лихва, за да се справятъ съ дѣлото. Адвокатитѣ имъ взиматъ голѣми суми. Какво се ползватъ адвокатитѣ отъ това? Ако е за здраве, съ пари здраве не се купува. Напротивъ, който има много пари, много яде и пие, докато го хване единъ день артериосклероза. Казватъ: Заболѣ този човѣкъ, старостта го налегна. — Не е причина старостта, но нередовниятъ животъ. Дайте възможностъ на

човѣка да живѣе нормално, ще видите, че никаква склероза не може да го нападне. Старъ е само онзи, който не живѣе правилно.

Когато хората слушатъ да се говори, съзнанието имъ понѣкога е раздвоено, и тѣ чуватъ едно, а друго разбиратъ. Понѣкога това раздвояване иде отвънъ — думитѣ не сж употребени на мѣсто. Това показва, че речъта не е построена по законитѣ на истината. Речъ, която почива на законитѣ на истината, изключва всѣкаква двусмисленостъ. Тя си служи съ точно подбрани думи. Запримѣръ, въ такава речъ никога не можешъ да употребишъ думата „обичъ“ вмѣсто „любовъ“. Обичъта означава едно, любовта — друго. Както стомахътъ подбира точно, каква храна да приеме, така истината си служи съ думи, които иматъ строго опредѣленъ смисълъ. Можете ли да залъжете стомаха си съ външния видъ на яденето? Какъвто и да е билъ външниятъ му видъ, стомахътъ не се подкупва. Щомъ приеме яденето, той веднага казва: Добро е, или не е добро. Ако не е добро, връща го назадъ. Така постъпва и истината. Тя чува думитѣ и веднага ги разпредѣля, кои сж за нея, и кои не сж. Истината никога не си служи съ думи, които сж изгубили първоначалния си смисълъ.

Често религиознитѣ казватъ, че трѣбва да се живѣе добре. Когато срещнете, все това казва: Да живѣемъ добре. Тѣ говорятъ за животъ, а изключватъ смъртта. Въ сжщностъ, думата животъ едновременно подразбира и

смъртъ. Не може човѣкъ да живѣе, безъ да се приближава къмъ смъртъта. Това, което се ражда, умира; и това, което умира, се ражда. Хората искатъ да живѣятъ, безъ да умиратъ и безъ да се раждатъ.

На единъ прочутъ царъ отъ древността казали: За да успѣе царството ти, трѣбва да намѣришъ за сина си, бждещиятъ царъ, мома, която не е раждана отъ майка и не е пригрѣщана отъ баща. Царьтъ се видѣлъ въ чудо, кжде ще намѣри такава мома. Това била една отъ най-тежкитѣ задачи, която трѣбвало да разреши. Може ли да се реши тази задача? И да се намѣри такава мома, тя ще бжде като кукла: красива, приятна за гледане, но дума нѣма да излѣзе отъ устата ѝ.

Такава задача решаватъ много отъ съвременнитѣ хора, свѣтски и религиозни, но задачата имъ остава неразрешена. Нѣкой търси такъвъ човѣкъ, който да не е направилъ нито една погрѣшка въ живота си. Можете ли да намѣрите такъвъ човѣкъ? Преди всичко, той ще бжде необикновенъ, нито ще говори, нито можешъ да се приближишъ до него. Ако успѣешъ да се докоснешъ до него, той веднага ще се отдалечи; когато ти се отдалечишъ, той ще се приближи до тебе. Когато ти го търсишъ, той ще бѣга отъ тебе; когато ти бѣгашъ отъ него, той ще те търси. Въ края на краищата, задачата остава неразрешена, но само застава човѣка да мисли.

Сега, като ви говоря, имамъ предъ видъ

да освободя съзнанието ви отъ раздвояване. Обикновеното въ живота внася раздвояване въ съзнанието. Щомъ се раздвои, човѣкъ започва да мисли, че е остарѣлъ, че никой не го обича, че нищо не може да направи и т. н. Той търси виновника за своето положение вънъ отъ себе си. Наистина, има единъ виновникъ, но никой не може да го намѣри; има и единъ праведникъ, но и него не можете да намѣрите. Има единъ лошъ и единъ добъръ, но и тѣхъ не можете да намѣрите. Виновникътъ, праведникътъ, добриятъ и лошиятъ се различаватъ, затова се проявяватъ на всѣко време и при всички условия. Ето защо, подъ „добъръ човѣкъ“ разбираме онзи, който може да прави добро при всички времена и условия. Лошиятъ пъкъ прави зло при всички времена и условия. Ако търсите Христа, и за Него казваме сжщото: Търсете Го навсѣкжде, при всички времена и условия.

Съвременнитѣ религиозни очакватъ Христа по различни начини, но Той нѣма да дойде така, както Го очакватъ. На времето си, Христосъ имаше 12 ученика, и всѣки Го разбираше по различенъ начинъ. Единъ день Христосъ ги запитва: „За кого ме мислятъ хората, че съмъ?“ — Едни те мислятъ за пророкъ Исаия, други — за Иеремиа, трети — за Илия. Тогава Той се обърна къмъ Петра и го запитва: „Ти за кого ме мислишъ?“ — Ти си Христосъ, Синъ на Бога живаго, отговори Петъръ. Дълбоко въ себе си Петъръ познаваше Христа. Христосъ му отго-

вори: „Това плът и кръв не сж ти го открили, но Отецъ мой, Който живѣе въ мене“. Обаче, не се мина много време, сжщиятъ Петъръ, който призна Христа за Синъ Божи, осъмни се и се отказа отъ Него. Христосъ предсказа на Петра, че той три пжти ще се откаже отъ Него, докато пѣтелътъ пропѣе. Петъръ каза, че това е невъзможно, че е готовъ да даде и живота си за Христа; готовъ е да жертвува всичко за Него, но Петъръ не познаваше, какво се крие въ човѣшкото естество. Наистина, когато хванаха Христа, дойдоха и до Петра. Слугинята въ преторията го запита: „Да не си и ти отъ Неговитѣ ученици?“ — Не съмъ, не Го познавамъ. Като се отрече три пжти отъ Христа, пѣтелътъ пропѣ. Тогава Петъръ си спомни думитѣ на Христа, съзна погрѣшката си и горко плака. Така видѣ той двойствеността въ себе си: Божественото, което вижда и разбира нѣщата, което е готово на всички жертви, и човѣшкото, което е страхливо, колебливо и неустойчиво.

Такова раздвояване става съ всички хора. Виждате нѣкой тръгналъ въ духовния пжтъ, готовъ е на жертви, но следъ време се разколебава и казва: Какво направихъ азъ? Предадохъ се въ служене на Бога, пасохъ говедата на владиката, а хората около мене си направиха кжщи, купиха си имоти и днесъ разполагатъ съ капитали. Подъ думитѣ „пасохъ говедата на владиката“ разбираме, че про-

повѣдвалъ на хората. Значи, той съжалява, че не си създалъ добро материално състояние, а ходилъ да проповѣдва на хората.

Всички хора, учени и прости, добри и лоши, сж изложени на голѣми изпитания, при които малцина ще издържатъ, а още по-малко ще запазятъ равновесието си. Праведниятъ мисли, че страданията ще го пощадятъ, т. е. нѣма да го засѣгнатъ. Той мисли, че ще избѣгне смъртта по нѣкакъвъ начинъ, но и тукъ остава излъганъ — смъртта го взима, както взима всички обикновени и грѣшни хора. Като вижда всичко това, въ първо време той се колебава и казва: Кжде е Правдата, кжде е Любовта? Следъ време разбира, че страданията и смъртта сж неизбеженъ пжтъ за всички души. Разликата е само въ понасянето: праведниятъ, светията носятъ геройски страданията и изпитанията, а грѣшнитѣ и обикновенитѣ хора падатъ, ставатъ, колебаятъ се. Единъ день и тѣ ще станатъ праведни и светии, но, докато дойде това време, ще минатъ презъ голѣми изпитания. Следователно, не се страхувайте отъ изпитанията, но молете се да не изгубите вѣрата си. Каже ли нѣкой, че е вѣрващъ, веднага ще му искатъ свидетелство за свършенъ курсъ по вѣрата. — Праведенъ съмъ. — Дай свидетелството си! Който е издържалъ изпититѣ си, напредъ върви; който не ги е издържалъ, трѣбва още да учи, да свърши училището на земята и тогава да държи матура.

Като влѣзете въ религиозно общество, навсѣкжде чувате да се говори за любовта. Всѣки казва: Трѣбва да се обичаме! Трѣбва да ме обичашъ! Кажете ли на нѣкого, че трѣбва да ви обича, това показва, че не вѣрвате на този човѣкъ. Влѣзе ли недовѣрието между двама души, любовта ги напуца. — Трѣбва да обичаме Бога! — И безъ да казвате това, то става. — Защо? — Човѣкъ е удѣ отъ Великия Божественъ организъмъ. Следователно, ще не ще, всѣки удѣ е привързанъ къмъ цѣлото. Отдѣли ли се отъ цѣлото, той самъ се осжжда на смъртъ. Има ли смисълъ ржката да каже, че трѣбва да обича тѣлото, или тѣлото да каже, че трѣбва да обича ржката? Така може да се говори на нѣщо отдѣлно, което е вънъ отъ цѣлото. Тѣй щото, да говорите за любовъ между частитѣ и любовъ на цѣлото къмъ частитѣ, това показва неразбиране на живота и на отношенията между живитѣ същества. За да не изпада въ заблуждения по отношение на любовта, човѣкъ трѣбва да познае себе си. Щомъ познае себе си, той ще познава и своя ближенъ.

Има много начини, чрезъ които човѣкъ може да познае себе си. Нужно е, обаче, наблюдаване и самонаблюдаване. Когато искамъ да изпитамъ любовта на нѣкого, давамъ му единъ голѣмъ хлѣбъ и казвамъ: Отрѣжи за себе си едно парче, колкото ти е нужно, а другото раздай на близкитѣ си. Следъ това се отдалечавамъ и наблюдавамъ, какво прави той.

Ако отрѣже голѣмо парче за себе си, а на другитѣ даде по едно малко парченце, азъ знаая вече, каква е неговата любовь. Наблюдавайте се и вие, да видите, какъ постѣпвате. Значи, когато се отнася до нѣкакво благо, човѣкъ рѣже за себе си голѣмо парче, а за другитѣ — малки. Когато се отнася до погрѣшкитѣ на хората, той постѣпва точно обратно: за другитѣ — голѣми парчета, а за себе си — малко. Другитѣ осжда строго, а къмъ себе си е мекъ и крайно снисходителенъ. Който е създалъ хората, той има право да ги сжди, а не азъ. — Защо? — Защото истински те люби само Онзи, Който те е създалъ. Щомъ те люби, Той знае, какъ да сжди и какъ да раздава благата.

Казвате: Писано е, обаче, даромъ да се дава. Думата „даромъ“ подразбира даване отъ любовь. Който дава безъ любовь, въ сжщность не дава. Истинското даване става съ любовь. Който обича, той дава, той прави добро безъ никакви условия и уговорки. Всѣко добро, направено съ любовь, не може да спъне човѣка, нито да съблазни окръжаващитѣ. Като знаете това, давайте съ любовь, взимайте съ любовь, правете добро съ любовь, приемайте доброто съ любовь. Това означава стихътъ: „Даромъ сте взели, даромъ давайте.“

И тъй, да направите добро на човѣка съ любовь, това значи, да не накърните съ нищо неговата воля, неговото сърдце и неговия умъ.

Сега ще ви кажа нѣколко мисли, които водятъ къмъ възходящия пѣтъ.

Свѣтлината тича, въздухътъ пристѣпва, водата се мѣсти, а почвата стои.

Слънцето грѣе, въздухътъ вѣе, водата чисти, а земята чака семето да поникне.

Свѣтлината озарява, тъмнината помрачава; въздухътъ разведрява, водата жаждата утолява, а твърдата почва тежестта подържа.

Слънцето на ранина сутринь изгрѣва, на работа идва; по обѣдъ деня оповестява, на всички ястие дава, а вечерь залѣзва, на почивка отива, утеха да дава, на отруденитѣ вѣра да вдѣхва.

Животътъ здравия радва; смъртта болния угнетява.

Духътъ отрудения утешава, нему вѣра вдѣхва да мисли за Единния, що въ него живѣе. Той ще о време всичко въ добро да превърне, и смъртта отъ пѣтя му ще премахне.

Познаването на добро и зло въ човѣка смъртта въведе, да му е господарь, докато достигне познанието на Единния, Истиненъ Богъ, въ Когото животътъ е безъ ограничение. Той е Единниятъ на вѣчната, разумна Любовь — Той — отъ Когото отначало Любовта заблика — Единното Слово на всевѣчната Мждрость, що всичко създаде и постави конецъ — връзка съ необятната Истина, що всичко съ свѣтлина огради.

Постави Тя свободата за мѣрило, живота за награда и свѣтлината за наслада.

И повика духа на човѣка отдалечъ, постави го да се учи въ този обширенъ свѣтъ, изправи го предъ себе си: „Слушай“, му проговори Тя, „чадо на Бога живаго, тебе ще дамъ всичко това, само да слушашъ.“

Пази добре мѣрилото на свободата, наградата на живота и насладата на свѣтлината“.

Но човѣкътъ на видимото не постави думитѣ въ сърдцето си: леностъта го хвана — мѣрката на свободата на земята остави; жажда за познаване на доброто и злото въ пѣтя го намѣри; за тѣхъ той наградата на живота продаде; славата човѣшка го обхвана и, безъ да мисли той, насладата на свѣтлината на пазара изпрати — слугиня да стане и него да храни.

Прокобни станаха думитѣ на Истината; робството на смъртъта дойде, и господарь на човѣка стана и накара го земята да рови; внесе то всичкитѣ ограничения — свободата да гони, изгуби човѣкътъ силата си; дойде сиромашия, скръбъ, страдание и мъка въ живота внесе.

Уплаши се човѣкътъ, отъ страхъ на лъжата слуга стана; потъмнѣ умътъ на човѣка, понеже изгуби свѣтлината. И остана скиталецъ по земята, той — младиятъ синъ на виделината.

И плака той дълго време въ своето робство. Припомни си той думитѣ на Истината, и разкая се за постѣпката си, и пожела да се върне въ Любовта.

Чу тогава вътрешния гласъ на Истината въ него да говори: „Вземи мърката на свободата въ ръката си; постави наградата на живота вънецъ на главата си; и тури наслади на свѣтлината огърлица на душата си“.

Любовта е любовъ за свѣтлината на ума.

Мъдростта е мъдростъ за живота на душата.

Истината е истина за свободата на духа.

Люби всичкия животъ, всичката свѣтлина, всичката свобода!

Мъдъръ бжди, на Истината всѣкога вѣренъ остани!

„Свѣтлината тича, въздухътъ пристѣпва, водата се мѣсти, а почвата стои“. — Свѣтлината представя Божественото въ човѣка. Въздухътъ представя духовното въ човѣка. Затова, именно, Божественото въ човѣка тича, а духовното, въ сравнение съ Божественото, пристѣпва. Водата сж чувствата въ човѣка. Почвата представя физическото въ човѣка. — Това сж символи, закони, които трѣбва да се преведатъ, да станатъ понятни и приложими въ живота.

„Животътъ здравия радва, смъртта болния угнетява“. — Свѣтътъ не е за болни хора, защото смъртта ги угнетява. Животътъ е за здрави хора, да ги радва.

„Духътъ отрудения утешава“. — Като работи и като учи, духътъ ще утеши отрудения.

„И постави Истината: Свободата за мѣрило, животътъ за награда и свѣтлината за наслада“. — Това сж три мѣрки, съ които разумниятъ човѣкъ трѣбва да си служи. Свободата е мѣрилото въ живота. Животътъ, това е дипломътъ, наградата ва ученика. Свѣтлината за свѣтило — това е човѣшката мисълъ. Правата мисълъ е наслада въ живота на човѣка. Човѣкъ трѣбва постоянно да мисли, да разбира, кои желанія сж Божествени, и кои — не. На първитѣ да дава ходъ, а вторитѣ да туря настрана.

„Постави го Тя предъ себе си и започна да му говори“. — „Тя“ подразбира Истината. Истината е мѣрило на живота. Тя носи свободата, която всѣки човѣкъ самъ трѣбва да си извоюва.

За всѣко нѣщо, което правите, трѣбва да имате мѣрка. Тази мѣрка трѣбва да бжде постоянно въ ржката ви. Животътъ, който ви е даденъ, трѣбва да бжде вѣнецъ на главата ви. Той е наградата, която имате и която трѣбва да цените. Свѣтлината, знанието трѣбва да бждатъ наслада на живота ви. Ако свѣтлината и знанието не сж наслада на живота, тѣ не сж истински, не сж положителни величини.

Три сж правилнитѣ мѣрки въ живота: Да мѣря съ принципа на Великата свобода. Да увѣнчавамъ дѣлата си съ Вѣчния, съ Божествения животъ. Да се наслаждавамъ съ Божествената свѣтлина и знание.

„И тури насладата на свѣтлината огър-

лица на душата си“. — Всѣки може да тури огърлица на душата си, но само когато разреши всички противоречия въ живота си чрезъ Божествената свѣтлина. Разрешенитѣ противоречия сж огърлица на човѣшката душа.

„Любовта е любовь за свѣтлината на ума“. — Любовта се проявява само при свѣтлината на ума. Безъ любовь добро не съществува. Любовта обхваща цѣлото естество на човѣка: неговото съзнание, самосъзнание, подсъзнание и свръхсъзнание.

„Мждъръ бжди, на Истината всѣкога вѣринъ остани!“

Вода, която извира, тече. Край нея всичко расте.

Свѣщъ, която гори, свѣти. Край нея се чете.

Очи, които гледатъ, виждатъ. Съ тѣхъ по пжтя се ходи.

Умъ, който мисли, се повдига, и добриятъ животъ издига.

Сърдце, което желае доброто, всичко постига.

Воля, която работи на Любовта, слуга става.

Необятната Любовь, необятната Мждрость, необятната Истина всичко разрешаватъ.

Обичай Онзи, Който те обича!

Мисли за Този, Който всѣкога те има предъ видъ!

Слугувай само на Онзи, Който ти показва пжтя на Истината!

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мъдростъта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

30. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 26. май, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Тонътъ фа

Размишление.

64. глава отъ Исаия.

Въ живота има нѣща, отъ които човѣкъ трѣбва да се пази. Това сж крайноститѣ, които сжществуватъ въ физическия, въ духовния и въ умствения свѣтъ. Запримѣръ, нѣкой е богатъ, но иска да стане по-богатъ, това е крайностъ въ физическия свѣтъ; другъ е добъръ, иска да бжде по добъръ — крайностъ въ духовния свѣтъ; трети е уменъ, иска да бжде по-уменъ — крайностъ въ умствения свѣтъ. Казвате, че безъ причина нищо не става. Значи, има нѣкаква външна или вътрешна причина, за да желае човѣкъ да бжде богатъ, добъръ и уменъ. Кжща безъ огънь не се отоплява. Огънятъ е причина за отопляване на кжщата. Наистина, огънятъ отоплява кжщата, но той самъ не се запалва. За да се запали, трѣбва да дойде домакинята, да събере дръвца, да ги нареди добре, да тури запалка и да драсне клечка кибритъ. Значи, задъ една причина се крие друга, която опредѣля извършването на нѣщата. Като не можете да намѣрите причината на нѣкои нѣща, казвате, че тя е горе нѣкжде. По отношение на земята може да се говори за

горе и долу, но какво ще кажете, ако сте въ пространството? Къде е тамъ горе и къде — долу?

Съвременнитѣ хора влизатъ въ една неразбрана областъ. И философитѣ не я разбиратъ, но говорятъ за нея. Често човѣкъ мисли и говори за нѣща, които не разбира. Запримѣрь, той говори и мисли за красотата, безъ да разбира, какво нѣщо представя тя. Той казва, че трѣбва да бжде добѣрь, безъ да знае, какво нѣщо е доброто. И да знае, що е доброто, човѣкъ не може да го хване. То е нѣщо като свѣтлината. Докато те въодушевяватъ добритѣ идеи, ти знаешъ, отде идатъ. Щомъ те напуснатъ, доброто изчезва отъ тебе, отива нѣкъде въ пространството. Ако не поставишъ доброто за основа на своя животъ, ти ще объркашъ пжтя си. Доброто е свѣтлина, която освѣтява пжтя на човѣка. Щомъ изчезне свѣтлината, той обърква пжтя си и започва да се оплаква, да казва, че животътъ е тежъкъ, безсмисленъ и т. н. Ако е сиромашъ, човѣкъ отдава всичко на сиромашията, т. е. на безпаричието. Ти си уменъ човѣкъ; впрегни ума си на работа, ще спечелишъ нѣщо. Колкото си по-уменъ, толкова повече ще спечелишъ. Човѣкъ има умъ, има добро сърдце, не ги е впрегналъ на работа, а иска да стане по-добѣрь и по-уменъ. Това е крайностъ въ живота. Не е злото въ това, че човѣкъ не е толкова уменъ и добѣрь, колкото желае, но въ неприложенитѣ

дарби и способности. Следъ това ще търсите вината за неуспѣха си вънъ отъ васъ.

Като ученици, вие трѣбва да мислите право, за да се освободите отъ заблужденията. Защо трѣбва човѣкъ да си въобразява, че е нѣщо повече, отколкото е въ действителность? Нѣкой художникъ си мисли, че е много даровитъ, че рисува хубаво. Като изнесе картинитѣ си предъ свѣта, всички го освиркватъ. При това положение, той или се опомня и вижда заблуждението си, или казва, че хората не го разбиратъ, не знаятъ, какво нѣщо е художество. Истински художникъ е този, който рисува нѣщата, тъй както сж въ действителность. Ако рисува нѣкой моментъ отъ природата, той трѣбва да знае, отъ коя страна да го снее, да го предаде въ естествения му видъ. Нѣкой художникъ попада на такива моменти, а другъ не може, не му се подава. Има красиви моменти и въ природата, и въ живота, макаръ и кратковременни. Отъ началото на живота си до 120 годишна възраст, човѣкъ все ще падне на такъвъ моментъ въ живота си, когато е красивъ като ангелъ. Ако можете да хванете този моментъ, ще се ползвате; ако не можете да го хванете, ще съжалявате. Все ще дойде день, когато ще го хванете. Красотата се проявява въ мислитѣ, въ чувствата и въ постѣпкитѣ. Красивата мисълъ се познава по това, че въ нея има разширение и свѣтлина, топлина и пластичность, движение и потикъ къмъ въз-

вишеното. Такива сж качествата и на красивото чувство, и на красивата постъпка. Красотата на човѣка зависи отъ храната, която употребява. Не е безразлично, каква храна яде човѣкъ, както и не е безъ значение, какъ и кога се храни. Много хора не приематъ известна храна, намиратъ я неестествена, но, за да направятъ удоволствие на нѣкого, тѣ ядатъ тази храна. Сжщото става и въ тѣхната мисълъ. Тѣ възприематъ нѣкои мисли, несъответни за тѣхъ, за да направятъ удоволствие на онзи, когото обичатъ. Така постъпватъ тѣ и по отношение на своето сърдце и на своята воля. Ние, обаче, казваме: Не изнасилвайте ума, сърдцето и волята си и приемайте само такава храна, която имъ подхожда.

Пророкътъ казва: „О, да би раздралъ Ти небесата да слѣзешъ, да биха се стопили горитѣ отъ лицето Ти“. (— 1 ст.). — Интересно е, каква идея ималъ пророкътъ, за да изкаже тази мисълъ. Тежки сж били условията тогава, поради погрѣшките и престъпленията на хората. И до днесъ още хората не могатъ да се освободятъ отъ последствията на своитѣ погрѣшки. Като не съзнаватъ погрѣшките си, търсятъ вината въ другитѣ, че тѣ сж ги оцапали. Кой кого е оцапалъ, не е важно, човѣкъ трѣбва да бжде чистъ — нищо повече. Нѣкой казва, че Богъ е виновенъ за всичко, защото Той е създалъ доброто и злото. Въ сжщность, тѣ не трѣбва да търсятъ, кой е допусналъ злото наредъ съ доброто, но да се запитатъ,

защо злото преследва само нѣкои, а не всички. Злото има отношение къмъ непослушнитѣ, а доброто — къмъ послушнитѣ. Всѣки трѣбва да се запита, защо се е отклонилъ отъ правия пѣтъ, защо е станалъ непослушенъ. Вие осжждате Адамъ и Ева, че непослушали Бога, а сами вървите по тѣхния пѣтъ. Защо не вземете поука отъ тѣхния животъ и не избѣгвате злото? Значи, вие правите това, което осжждате въ другитѣ. Не е лошо, че грѣши човѣкъ, защото, като сгрѣши, ще се изправи; страшно е, когато грѣши и не съзнава погрѣшкитѣ си. Що се отнася до чуждитѣ погрѣшки, той ги вижда; дойде ли до своитѣ погрѣшки, затваря очитѣ си и нищо не вижда. Споредъ мене, човѣкъ не трѣбва да затваря съзнателно очитѣ си предъ своитѣ погрѣшки и да се самозаблуждава. Очитѣ сж създадени да гледатъ красотата, но сжщевременно тѣ иматъ задача да виждатъ вѣрно нѣщата. Каква фотография е тази, която не отпечатва вѣрно образитѣ?

Често се казва, че очитѣ на нѣкого сж красиви, а на нѣкой — грозни. Споредъ мене, красиви очи сж тѣзи, които могатъ да играятъ ролята на лотариенъ билетъ, който печели най-голѣмата печалба. Печалбитѣ, които човѣкъ получава чрезъ очитѣ си, не сж нищо друго, освенъ знанието, което той придобива. Всѣки день той склада по малко знание, което обработва и пречиства, докато единъ день, при заминаването си за онзи свѣтъ, може

да каже, че е истински богатъ. И обратното може да се случи: въ деня на заминаването си да разбере, че нищо не е придобилъ. И въ единия, и въ другия случай човѣкъ може да бжде недоволенъ: ако само е складиралъ знанието си, безъ да го приложи, разбира се, че не може да го използва на старини. Ако пъкъ е достигналъ дълбока старостъ, безъ да придобие голѣмо знание, пакъ ще съжбялява. Защо човѣкъ не прилага знанието си на всѣко време? Като се движи между хората, той има възможность да вложи въ обръщение знанието си, да спечели нѣщо, та, като стигне дълбока старостъ, да не съжбялява, че не се е ползувалъ отъ богатството си. За да се ползува отъ знанието и богатството си, човѣкъ трѣбва да бжде уменъ, да разбира отношенията на нѣщата.

Като четете 64. глава отъ Исаия, трѣбва да мислите, да разберете, какво ималъ предъ видъ той. Само така ще се ползвате отъ мислитѣ, които той е изказалъ. Като мисли право, човѣкъ може да бжде господарь на себе си. Иначе, той ще изпада въ състояния, които не разбира, и ще изживява голѣми мъчнотии. Много отъ вашитѣ състояния сж чужди. Пазете се отъ чужди състояния, които могатъ да ви разрушатъ. — Но Богъ може да ни помогне, да ни освободи отъ тѣхъ. — Помага се само на онзи, който живѣе въ любовта и върши всичко въ нейно име. И да направи нѣкаква погрѣшка, всѣки ще му помогне да я изправи. Обаче, нѣкой прави погрѣшки и престжпле-

ния, живѣе въ безлюбие и беззаконие и очаква помощъ отъ хората. Този човѣкъ ще носи самъ послѣдствията на своитѣ дѣла, никой не може да го освободи отъ тѣхъ. Какъ ще възкресите онзи, който е убилъ стотина души, безъ да е трепнала ржката му? Какъ ще помогнете на онзи момъкъ, който е игралъ съ чувствата на десетки моми? Докато човѣкъ не съзнае погрѣшкитѣ си и не пожелае да ги изправи, никой не е въ състояние да го освободи отъ страданията му. Човѣкъ може лесно да изправи погрѣшкитѣ си, но за това е нужно съзнание. Съзнанието е огънятъ, свѣтлината, която отваря пѣтя на човѣка. Една клечка кибритъ е въ състояние да произведе голѣмъ пожаръ.

Мнозина се запитватъ, на какво се дължи неуспѣха въ живота имъ. Отговорътъ е много простъ. Който не обича да пѣе и да свирѣ, който не се стреми да развива музикалнитѣ си способности, той не може да има успѣхъ въ живота си. Музиката е методъ, чрезъ който човѣкъ може да повдигне трептенията на своята мисълъ. Следователно, първото качество на музикалния тонъ е свѣтлата мисълъ; второто качество е възвишеното и благородно чувство, а третото качество — добрата постѣпка. Трѣбва да знаете, че органическиятъ свѣтъ е създаденъ върху законитѣ на музиката. Тонътъ фа има отношение къмъ материалния свѣтъ. Да вземешъ правилно тона фа, това значи, да повдигнешъ мислитѣ си, да внесешъ разширя-

ване въ чувствата си и движение въ постъп-
 китѣ си. Ако изпѣте тона фа правилно, вие
 внасяте известна хармония въ живота си. Сле-
 дователно, като се обезсърдчите, пѣйте такива
 пѣсни, въ които тонътъ фа се срѣща нѣколко
 пѣти. Ако искате да знаете, обичате ли да-
 денъ човѣкъ, изпѣйте тона фа нѣколко пѣти.
 Ако го изпѣте правилно, вие го обичате; не
 можете ли да го изпѣте правилно, нѣмате лю-
 бовъ къмъ него.

Съвременнитѣ хора се запитватъ, какъ
 ще се оправи свѣтътъ. Има единъ начинъ за
 изправяне на свѣта — прилагане на музиката
 въ живота. Една българска поговорка казва:
 „Който пѣе, зло не мисли.“ Пѣйте и свирете,
 за да се справяте лесно съ мъчнотитѣ си.
 Сегашнитѣ хора не могатъ да пѣятъ, както
 трѣбва, защото се намиратъ въ долината на
 живота, отдето трѣбва да излѣзатъ. Чувате
 нѣкой да казва за себе си: Дотегна ми вече
 да се валямъ въ тинята на живота. Искамъ да
 излѣза на повърхността, да се ползувамъ отъ
 чистия въздухъ и приятната слънчева свѣтлина.
 Добре е да излѣзете отъ долината на живота,
 но да вземете съ себе си поне единъ скжпо-
 цененъ камъкъ, та да се оправдаятъ мъчно-
 тиитѣ, презъ които сте минали.

Единъ индусъ падналъ въ една дълбока
 долина, богата съ скжпоценни камъни, но
 не могълъ да излѣзе оттамъ. Той прекаралъ
 въ долината два-три дена и постоянно се мо-
 лѣлъ и мислѣлъ, какъ да излѣзе на повърх-

ността на земята. Понеже тамъ имало много скжпоценни камъни, индуситѣ отъ близкитѣ мѣста дохождали въ областъта, дето се нами- рала долината, да събиратъ скжпоценни камъ- ни. Но тъй като било невъзможно да слизатъ въ долината, тѣ си служели съ посрѣдственъ начинъ: хвърляли парчета месо въ долината, за да се полепватъ скжпоценнитѣ камъни по тѣхъ. Миризмата на месото привличала много орли. Тѣ се спущали долу, грабвали кжсове месо и хвърквали. Хората наплашвали орли- тѣ, които отъ страхъ изпуцали месото. Следъ това тѣ се приближавали къмъ кжсоветѣ месо, обирали полепналитѣ по тѣхъ скжпоценни ка- мъни и отново хвърляли месото въ долината. Като знаелъ това, индусътъ очаквалъ съ не- търпение да слѣзе при него нѣкой голѣмъ, си- ленъ орелъ, да го издигне нагоре, заедно съ парчето месо. Както мислѣлъ, така и станало. Той се хваналъ здраво за едно парче месо, което единъ отъ орлитѣ сграбчилъ, и се намѣ- рилъ вѣнъ отъ долината. Хората, които очак- вали орлитѣ, и този пжтъ ги наплашили, за да пуснатъ плячката си. Така индусътъ се намѣ- рилъ на земята, съ парче месо въ ржка, на което били полепени множество скжпоценни камъни. Той благодарилъ на Провидението за благополучното спасение и си казалъ: Прека- рахъ два-три страшни дни въ долината, но поне спечелихъ нѣколко скжпоценни камъни.

Сега и на васъ казвамъ: Като сте слѣзли въ долината на грѣха, гледайте да излѣзете

навънъ и да вземете съ себе си поне нѣколко скъпоценни камъни. Миризмата на разваленото месо ще ви измъчи, но като държите въ ржцетѣ си скъпоценнитѣ камъни, ще бъдете доволни отъ тѣхната красота. Лошитѣ мисли, чувства и постъпки сж миризмата на месото, което ще се смѣни съ красотата на камънитѣ.

Днесъ азъ говоря на онѣзи, които сж се пробудили и желаятъ да напуснатъ долината на тинята. Онѣзи, които още не сж пробудени, нека спятъ, на тѣхъ не разчитаме. Обаче, пробудилитѣ се, нека се стегнатъ, да приематъ правитѣ разбирания на живота, да уредятъ смѣткитѣ си, защото не остава много време. Бирниците сж тръгнали вече, ще дойдатъ и до васъ. Трѣбва да платите данъцитѣ си! Скъпоценни камъни ви сж нуждни, за да се откупите. Това предложиха едно време и на Христа. Той бѣше богатъ и можа да плати за онзи, за когото бѣше слѣзълъ на земята. Така, именно, Христосъ спаси човѣка и го освободи отъ грѣха. Казано е, че Богъ е Любовь, Богъ е Мъдростъ, Богъ е Истина. Това е чекътъ, съ който всѣки човѣкъ може да се откупи и спаси. Ако Богъ не действува въ човѣка като любовь, като мъдростъ и като истина, нищо не е въ състояние да го спаси. Единствениятъ пътъ, по който човѣкъ може да се освободи отъ грѣха, е пътътъ на Божията Любовь, Мъдростъ и Истина. Радвайте се и благодарете, че човѣшката душа е вече откупена.

Много съмъ говорилъ на хората и продъл-

жавамъ да говоря, съ единствената целъ, да обърна погледа имъ къмъ скжпоценнитѣ камъни въ живота, за да има съ какво да се откупятъ, като дойде тежкиятъ, сжденъ день. Ще кажете, че Христосъ е богатъ, ще плати за васъ. Това е неразбиране на живота. Христосъ плати веднѣжъ за васъ. Днесъ отъ всички хора се иска да иматъ здравъ стомахъ, за да се хранятъ правилно; да иматъ здравъ мозъкъ, за да мислятъ право; да иматъ добре развито сърдце, за да чувствуватъ правилно. Нѣматъ ли здравъ стомахъ, здравъ мозъкъ и здраво сърдце, никой не може да яде заради тѣхъ, никой не може да мисли и да чувствува заради тѣхъ. Да се храните правилно, да мислите и да чувствувате добре, това е работа, която вие сами трѣбва да свършите, никой не може да ви замѣсти. Всѣки самъ ще яде, самъ ще мисли, самъ ще обича. Ако иска нѣкой да стане богатъ, нека стане; никой нѣма право да се мѣси въ работата му. Че щѣлъ да се натовари, това е негова работа. Другъ пѣкъ осиромашалъ. И това не е лошо, поне се е разтоварилъ, олекнало му е. Мнозина предпочитатъ да бждатъ натоварени, отколкото разтоварени. И това е добре, но трѣбва да знаятъ, кжде е нуженъ товаръ и кжде не е нуженъ. Ако си въ бурно море, добре е да бждешъ поне до половина натоваренъ; ако си на брѣга, трѣбва да си стоварилъ вече стоката си и свободно да се разхождашъ.

Често хората се оплакватъ, че сж неща-

стни. — Защо сж нещастни? — Защото не знаятъ да пѣятъ. Когато ви сполети малко или голѣмо нещастие, пѣйте. Като пѣете, нещастieto ще се вслуша въ пѣсенъта ви, ще ви даде известна сума и ще ви напусне. Какво повече можете да искате? За да пѣете на нещастieto, вие трѣбва да бждете послушни. Послушанието е пжтъ къмъ щастие, пжтъ за развиване на дарби. Бждете послушни и се стремете да доволите Онзи, Който е направилъ всичко за васъ. Ако Той е доволенъ отъ вашия животъ, ще придобиете всичко, отъ което се нуждаете: здраве, богатство, сила, знание. Ако искате да станете пѣвци и музиканти, и това ще ви се даде. Следователно, който е послушенъ, той всѣкога взима правилно тона фа. Щомъ вземе правилно фа, и останалитѣ тонове ще взима правилно.

И тъй, ако се запитате, защо е нужно послушанието, ще знаете, че то е методъ за развиване на музиката. Ще пѣешъ при всички условия на живота и ще знаешъ, че Богъ е съвършенъ. Ако виждашъ криви нѣща въ живота, тѣ сж резултатъ на човѣшкитѣ отклонявания, а не на Великия и съвършенъ Творецъ. За да изправишъ кривото, пѣй, докато започнешъ да взимашъ тона фа правилно. Нѣкой не може да взима фа чисто, а се заелъ да изправя великитѣ произведения на видни музиканти. Приложете послушанието, пѣйте тона фа и не се смущавайте. Това ще ви откупи. Ще кажете, че Христосъ е спасилъ човѣчество-

то чрезъ кръвта си. Наистина, кръвта, която течеше капка по капка отъ раната на Христа, бѣше музиката, която отъ Негово време до днесъ се чува въ свѣта. Не трѣбва ли и вие да следвате Христовия пѣтъ, да откупите това, което сте заложили нѣкога? Христосъ откупи човѣка отъ грѣха, но и вие трѣбва да откупите нѣщо.

Сега, ако говорите за музика, ще знаете, че изтичането на Христовата кръвъ отъ раната Му, бѣше и ще бѣде най-хубавата музика въ свѣта. Отъ нея по-хубава музика не е имало. Капкитѣ кръвъ отъ Неговата рана сж най-чиститѣ музикални тонове, които нѣкога човѣшкото ухо би могло да слуша. Който иска да следва Христа, трѣбва да мине по Неговия пѣтъ, да види, какъ кръвта му изтича капка по капка и се слива съ Христовата. Такъвъ е биологическиятъ законъ. Ако се влѣе здрава кръвъ въ тѣлото на болния, той непременно ще се обнови. Ако минавате за християни, а не сте се обновили, вие не сте приели Христовата кръвъ въ себе си. Влѣзе ли веднѣжъ Христовата кръвъ въ васъ, вие трѣбва да се обновите. Кръвта Христова е Словото, което оправя пѣтя на човѣка. Словото Божие, това е музиката на живота. Всѣки може да каже: „Въ начало бѣ Словото“, но правилно трѣбва да се каже. Безъ любовь, безъ мъдростъ и безъ истина Словото не може да се изговори. Значи, три нѣща сж необходими, за да произнася човѣкъ Словото, а именно: любовь, мъдростъ и истина.

Ще кажете, че човѣкъ трѣбва да вѣрва, за да разбира и прилага Словото. И това е вѣрно, но вѣрата има отношение къмъ пѣнието. Ако взимате правилно тона фа, имате вѣра. Щомъ имате вѣра, разбирате Словото. За да пѣе правилно, всѣки моментъ човѣкъ трѣбва да регулира мислитѣ и чувствата си. За тази целъ той трѣбва да носи камертона постоянно съ себе си. Всѣки има свой камертонъ, съ който може да настройва мислитѣ и чувствата си. Какъвъ е човѣшкиятъ камертонъ? Като ударите съ показалеца и срѣдния прѣстъ на дѣсната ржка, върху дланъта на лѣвата си ржка, и вдигнете ржцетѣ си къмъ ухото, вие чувате правилния тонъ на вашия животъ, споредъ който се настройвате. Палецътъ поставяте подъ двата прѣста. Тритѣ прѣста заедно представятъ тритѣ велики добродетели — любовъ, мъдростъ и истина. Прилагайте често камертона си, за да се изправяте. Ще кажете, че, въпрѣки това, противоречията сжществуватъ. Това нищо не значи: противоречията сж необходими, като условия за възстановяване на хармонията.

И тъй, мислете за тона фа, както мислите за Бога. Въ това отношение българитѣ сж на правъ пжтъ. Тѣ казватъ: Фала Богу. Думата „фала“ е образувана отъ два тона: фа и ла. Ако вземете тона фа за основенъ, ще образувате акорда: фа, ла, до. Засега работете главно върху тона фа, а после ще работите върху останалитѣ. Ето защо, за да се оправятъ ра-

ботитѣ ви, трѣбва да пѣете правилно тона фа. Единъ тонъ е, но отъ него зависи вашето щастие.

Единъ момъкъ върви по улицитѣ мраченъ, недоволенъ отъ живота. Следъ него върви млада, красива мома, която иска да го погледне, да чуе една дума отъ него, и тя да му каже една дума. Той не я вижда, не знае, че тя върви следъ него и трепти за неговия погледъ. И двамата сж нещастни, но не знаятъ, какво да правятъ. Срѣщамъ момъка и му казвамъ: Спри се за моментъ. Обърни се и вижъ, щастието те следва. Трѣбва да вземешъ единъ тонъ правилно, и да чуешъ единъ правиленъ тонъ, за да бждешъ щастливъ. Сжщото казвамъ и на момата. — Кой е този тонъ? — Обичамъ те! И двамата ще се спрете и ще изговорите тази дума. — Нещастни сме. — Въ щастието ви Богъ е задна стража. Той ви следва. Спрете се, обърнете се и Му кажете само една дума: Обичамъ Те! Кажете ли тази дума, щастието ще дойде предъ васъ. Въ любовта къмъ Бога е щастието на човѣка. — Вѣрно ли е това? — Вѣрно е. — Нѣма ли другъ пжтъ? — Хиляди пжтища има къмъ щастието, но поправъ, по добъръ и по чистъ пжтъ отъ този нѣма. Азъ съмъ миналъ по него, познавамъ го и ви съветвамъ да го следвате.

Обърнете се къмъ Бога и кажете: Господи, обичамъ Те! При всичкитѣ противоречия и страдания, които Си ми далъ, Твоята Любовъ е мой идеалъ. — Ще ме послуша ли

Богъ? — Опитай се, направи опитъ. — Ако се излъжа? — Толкова пжти си лъганъ досега, какво отъ това, че ще се излъжешъ още единъ пжтъ? Казвамъ: Който се обърне съ тѣзи думи къмъ Бога, никога нѣма да бжде излъганъ. Дошълъ е денътъ, въ който трѣбва да се обърнете къмъ Бога съ думитѣ: Господи, обичамъ Те! Искамъ да изпълня Твоята воля, както Ти си опредѣлилъ, както Ти желашъ. Днесъ е този день. Днесъ е денътъ, въ който трѣбва да вземете правилно тона фа, безъ никакво повишаване или понижаване. Най-малкото отклоняване отъ този тонъ ще ви изведе вънъ отъ правия пжтъ. Правилниятъ тонъ фа води къмъ щастието, къмъ придобиване на Божиитѣ блага.

— Проявениятъ Духъ въ Любовта, проявениятъ Духъ въ Мждростта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

31. Утринно Слово отъ Учителя, държано на
2. юний, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Пътъ къмъ разумността

Размишление.

65. гл. отъ Исаия.

Всички живи същества вървятъ въ два пътя: пътъ, който води къмъ разумността, и пътъ, който води къмъ неразумността. Пътътъ къмъ разумността може да се уподоби на ясенъ, слънчевъ день, а пътътъ къмъ неразумността — на мъгливъ, облаченъ день. Който ходи въ мъгла, обърква пътя си и нищо не може да направи. Като изгуби времето си, той съжалява, че е излѣзълъ въ такъвъ день. За да не съжалява, той трѣбваше да остане у дома си, да чака слънцето да изгрѣе, да се разсѣе мъглата. Ако бѣше останалъ у дома си, пакъ щѣше да изгуби нѣщо, но въ мъглата изгуби още повече.

Често хората се запитватъ, защо свѣтътъ е направенъ така. Преди всичко, думата „права“ има отношение къмъ материалния свѣтъ. Запримѣръ, прави се стомна. Защо грънчарьтъ прави стомна? — За носене на вода. Много нѣща могатъ да се налѣятъ въ стомната, но главното ѝ предназначение е за вода. Понеже водата влиза навсѣкжде, тя може да влѣзе и въ стомната. Кое положение е по-добро: положението на стомната, или на водата? И при

дветѣ положения има противоречия, но за предпочитане е да бждешъ вода, отколкото стомна. Водата е разумното въ живота, а стомната — неразумното. Разумността лесно се справя съ противоречията, а неразумността — не може. Ако разумниятъ човѣкъ вземе пари на заемъ, лесно ги плаща: всѣки месецъ той отдѣля частъ отъ заплатата и плаща дълга си. Ако неразумниятъ вземе пари на заемъ, постоянно отлага изплащането имъ, докато единъ день продадатъ всичкитѣ му вещи. Тогава той се намира въ по-голъма мжчнотия, отколкото по-рано. Разумниятъ човѣкъ самъ урежда работитѣ си, а неразумниятъ очаква другитѣ да му ги уреждатъ

Съвременнитѣ хора се страхуватъ отъ живота, затова, каквото нещастие да ги сполети, тѣ веднага се запитватъ, защо, именно, съ тѣхъ се е случило това. Сиромашия ли ги посети, веднага започватъ да роптаятъ; болестъ ли ги сполети, пакъ роптаятъ; страдание ли ги сполети, пакъ сж недоволни. Ако пъкъ радостъта дойде при тѣхъ, тѣ се радватъ и желаятъ да я задържатъ по-дълго време при себе си. И когато роптаятъ, и когато сж доволни, хората не сж на правъ пжтъ. Тѣ не знаятъ, че сиромашията, болеститѣ, страданията и радоститѣ не посещаватъ тѣхъ, но Господа въ човѣка. Тѣ искатъ Него да видятъ, да Му покажатъ, че изпълняватъ работата си добре. Както и да ви се говори, вие не можете да се убедите, че страданията носятъ въ себе си бла-

га, отъ които човѣкъ може да се ползува. Сж-що така човѣкъ не може да се убеди, че и тъмнината носи нѣкакво благо за него. Ако друго благо не можете да приемете, не сте ли съгласни, че тъмнината носи почивка за човѣка? Като настане нощъ, всичкиятъ шумъ, крѣсъкъ, викъ, престава. Всички хора се прибиратъ въ домоветъ си, постепенно утихватъ и заспиватъ. Голѣмо благо е почивката за човѣка. Безъ почивка той не може да свърши работата, която му е дадена.

Како ученици, вие трѣбва да се стремите къмъ разумността въ живота, като условие за придобиване на щастие. Като говоря за щастieto, нѣмамъ предъ видъ това щастие, къмъ което обикновенитъ хора се стремятъ. Споредъ нѣкои щастieto се заключава въ печалбитъ, въ хубавитъ и голѣми кжщи, въ новитъ дрехи, въ пишното ядене и т. н. Това не е щастие. — Защо? — Защото лесно се губи. Даже и да не се губи, хората пакъ не сж щастливи. Докато не сж го придобили, мислятъ, че ще бждатъ щастливи. Щомъ го придобиятъ, пакъ сж недоволни. — Защо сж недоволни хората? — На този въпросъ всѣки самъ ще си отговори. За себе си, азъ мога да кажа, защо съмъ доволенъ и защо — недоволенъ. За другитъ, обаче, не отговарямъ. Тѣй щото, споредъ мене, доволството и недоволството се дължатъ на желанията. Колкото по-малко желания има човѣкъ, толкова е по-доволенъ; колкото повече желания има, толкова е по-недоволенъ.

За предпочитане е да имашъ единъ наполеонъ въ джоба си, отколкото много. Ако си доволенъ отъ единия наполеонъ, той ще донесе следъ себе си втори, трети и т. н. Това става, само когато единиятъ свърши работата си.

Като говоря за малкото желаня, това не значи, че човѣкъ е вънъ отъ опасноститѣ на живота. Щомъ е на земята, човѣкъ всѣкога е изложенъ на опасности. И като прѣвъ, и като последенъ, все може да се натъкне на нѣкаква опасностъ. Опасности има навсѣкжде въ природата: и на полето, и въ долината, и на планината. За да избѣгне опасноститѣ, човѣкъ трѣбва да бжде разуменъ, да отваря очитѣ си, да вижда, кжде ходи и какво прави. Не е ли разуменъ, не отваря ли очитѣ си, той самъ си причинява пакости.

Единъ царъ намислилъ да изпита поданицитѣ си, да види, доколко сж честни. За тази цель той поканилъ всичкитѣ си поданици на угощение, което продължило нѣколко месеца, докато се изредятъ всички. Стжпалата на двореца били направени отъ чисто злато. Царьтъ не поставилъ слуги да пазятъ; всѣки гражданинъ билъ свободенъ да влиза и да излиза отъ двореца. Още първиятъ гражданинъ, като влѣзълъ, харесалъ стжпалата и решилъ на излизане да си вземе едно отъ тѣхъ и да го замѣсти съ дървено. Следъ това и другитѣ направили сжщото. Въ скоро време цѣлата стълба отъ златна се превърнала въ дървена. Стжпалата започнали да гниятъ и всѣки, който

се качвалъ по стълбата, билъ изложенъ на голѣми опасности.

Много отъ сегашнитѣ хора сж направили сжщото, както поданицитѣ на разумния царь. Тѣ сж взели по едно отъ златнитѣ стжпала, които Богъ имъ е далъ, и сж го замѣстили съ дървено. Обаче, грамадна е разликата между златното и дървеното стжпало: златното е устойчиво, не се окислява и не гние, а дървеното — неустойчиво, въ скоро време то изгнива, и сжщевременно лесно се запалва. Срѣщате човѣкъ, крайно недоволенъ отъ живота. — Защо е недоволенъ? — По две причини: или е замѣстилъ едно отъ златнитѣ си стжпала съ дървено, или е остарѣлъ вече, изгубилъ своята първоначална красота и младостъ. Като се погледне въ огледалото, той е недоволенъ, че е остарѣлъ, погрознѣлъ и не може да се помири съ това. — Защо остарява и погрознява човѣкъ? — Отъ голѣма лакомия. Лакомиятъ човѣкъ прилича на воденица, която мели жито почти непрекъснато. Много жито може да смели тя, но, въ края на краищата, пострадава: тукъ ѝ се счупила нѣкаква ось, тамъ камъка и т. н. Следъ това воденицата продължава да трака, но не мели. Многого желанія нищо не допринасятъ. Това не значи, че човѣкъ не трѣбва да има желанія, но за всѣки моментъ е достатъчно по едно желание. Желаніята не сж нищо друго, освенъ сжщества, крайно деликатни, съ добра обхода и добре облѣчени. Ако можете да угодите

на едно отъ своитѣ желанія, вие ще постигнете много нѣща. Желаніята на човѣка сж като царе: стоишъ предъ тѣхъ, цѣлъ треперишъ, не знаешъ, какъ да ги задоволишъ. Ако речешъ да имъ кажешъ нѣщо, не харесватъ езика ти; ако имъ предложишъ нѣщо за ядене, не харесватъ готвенето ти. Затова, именно, трѣбва да бждете крайно внимателни къмъ желаніята си. Запримѣръ, може ли младиятъ и стариятъ да задоволяватъ еднакво желаніята си? Младиятъ може да яде баница, месо, безъ да се страхува, но стариятъ трѣбва да бжде предпазливъ въ задоволяване на желаніята си. И да му се яде баница и месо, той трѣбва да се съобразява съ стомаха си, който не издържа на всички храни.

И младиятъ, и стариятъ трѣбва да се пазятъ отъ желаніята си, да не ги задоволяватъ безразборно. Ето, Адамъ и Ева бѣха млади, но, като не знаеха, какъ да постѣпватъ съ желаніята си, направиха една погрѣшка, отъ която и до днесъ още човѣчеството страда. Богъ имъ каза да ядатъ отъ всички плодове, но само отъ единъ да не ядатъ. Обаче, тѣ пожелаха да опитатъ забранения плодъ, да видятъ, какво действие ще произведе той върху организма имъ. Този плодъ имаше свойството, като влѣзе въ стомаха на човѣка, да ферментира. Тѣ опитаха плода и видѣха мжнотиитѣ, които имъ създаде той. — Кжде се ди опасността при задоволяване на забраненитѣ желанія? — Въ неразумността на чо-

вѣка. Когато разумниятъ човѣкъ задоволи едно забранено желание въ себе си, съ цель да го опита, втори пѣтъ той не си позволява това. Неразумниятъ, обаче, като го задоволи единъ пѣтъ, продължава и втори, и трети пѣтъ — не може да го спре. Като намѣри барутъ, разумниятъ знае, кога да го запали и въ какво количество. Неразумниятъ не мисли за това, той търси само клечка кибритъ. Намѣри ли кибритъ, драсва и запалва барута. Че и той ще отиде заедно съ барута, не мисли за това.

Сегашниятъ свѣтъ е пѣленъ съ взривни вещества. Ако искашъ да запалишъ нѣкое отъ тѣхъ, вземи само единъ грамъ, тури го далечъ отъ цѣлата маса, запали го и веднага бѣгай. Ако искашъ да видишъ, какъ гори цѣлата маса, съ нея заедно и ти ще отидешъ. Като знаете свойствата на взривнитѣ вещества, не правете рисковани опити съ тѣхъ. Човѣкъ носи тѣзи вещества и въ себе си. Докато постѣпва неразумно, той всѣкога се натѣква на тѣхъ и после се чуди, защо е неразположенъ. Много естествено. Той се е доближилъ до нѣкое взривно вещество, запалилъ го е и отхвърчалъ далечъ нѣкжде. И следъ това, като го питатъ, защо е неразположенъ, казва, че нѣмалъ пари. Чудно нѣщо. Човѣкъ живѣе въ единъ свѣтъ съ такива неоценими богатства — въздухъ, вода, свѣтлина, земя, която ражда изобилно, и следъ всичко това казва, че е сиромасъ. Защо си сиромасъ? Защото нѣмашъ една стомна за вода.

Иди на пазара и си купи. Това е най-лесната работа, която човѣкъ може да направи.

Пророкътъ казва: „Потърсенъ бидохъ отъ онѣзи, които не питаха за мене; намѣренъ бидохъ отъ онѣзи, които ме не търсѣха“. (— 1 ст.). — По кой начинъ може човѣкъ да намѣри Бога? Мислите ли, че недоволниятъ може да Го намѣри? Човѣкъ може да намѣри Бога и като доволенъ, и като недоволенъ, но ще има две различни опитности. Недоволниятъ отива при Бога съ всичката си лакомия. И тогава му се дава преизобилно, до пресищане, до втрѣсване. Въ края на краищата лакомията се плаща скжпо.

Единъ крайно беденъ, но алченъ човѣкъ, чулъ, че единъ татарски князь раздавалъ земи безплатно. Той отишълъ при княза и въ силни чърти описалъ бедното си положение. Князътъ му казалъ: Давамъ ти даромъ земя, колкото искашъ, но при следното условие — ще излѣзешъ сутринъ рано, преди изгрѣвъ слънце, и ще се върнешъ преди залѣзъ. Колкото земя обходишъ презъ това време, твоя ще бжде. Ако закъснѣешъ една минута следъ залѣзване на слънцето, всичко пропада. — Какъ трѣбва да обиколя земята: пешъ или съ конь? — Пешъ. Сиромасътъ приелъ условието и тръгналъ да обхожда земята. За да обиколи повече земя за опредѣленото време, той решилъ да тича. Денътъ билъ слънчевъ и много горещъ. Презъ всичкото време той тичалъ, като забравилъ даже да яде. Наближавало вече да залѣзе слън-

цето и, за да не закъснѣе, ускорилъ тичането си. Сигналъ, наистина, навреме при княза, но едва спрѣлъ, падналъ на земята отъ преумора и издъхналъ.

Днесъ всички хора се изпитватъ по сжщия начинъ. Богъ е далъ на всѣки човѣкъ достатъчно земя и условия да се развива, но, като е недоволенъ отъ даденото, той прави неимовѣрни усилия да забогатѣе, да придобие повече земя, докато единъ день падне отъ преумора и умре. — Защо умира човѣкъ? — Отъ голѣма алчностъ и лакомия. Малко земя е нужна на човѣка. Като я придобие, да благодари. За повече нѣма защо да мисли. Той иска да се осигури съ много земя, но изгубва живота си. Пазете живота си и за никакви материални блага не го залагайте. Ползувайте се само отъ тия блага, които сте придобили по честенъ начинъ, чрезъ съзнателна работа и любовъ. Има религиозни и духовни хора, които искатъ да влѣзатъ въ Царството Божие по лесенъ пжть. Тѣ четатъ Свещенитѣ книги, излежаватъ се и мечтаятъ за онзи свѣтъ. Обаче, въ онзи свѣтъ приематъ само такива хора, които иматъ на ржцетѣ си мазоли, станали отъ работа. Нѣматъ ли мазоли на ржцетѣ, ще ги върнатъ на земята, да се научатъ да работятъ. На земята човѣкъ може да почива, може и да работи — отъ него зависи. На небето, обаче, приематъ само работници. Следъ всичко това ще цитиратъ стиха, че нѣкой починалъ, отишълъ на онзи свѣтъ при отцитѣ си. Това е

криво разбиране на нѣщата. Човѣкъ може да почива, докато е на земята, но ще носи послѣдствията на своята леностъ. Почива само онзи, който има единъ наполеонъ въ джоба си, но не и този, който има десетки и стотици наполеони. Сиромасхътъ е спокоенъ въ мисълта си, че нѣма нищо, затова може да почива. Той е вътрешно богатъ, съ много желанія. Обаче, богатиятъ, въ повечето случаи, е вътрешно беденъ, а външно богатъ. Той мечтае за много къщи, за много ниви и лозя. Споредъ мене, човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ единицата: единъ мъжъ, една жена, единъ приятелъ, единъ наполеонъ и т. н. Наистина, нѣма по-голъмо благо за човѣка отъ това, да има единъ приятелъ, на когото всѣкога да разчита.

Като ученици, трѣбва да се освободите отъ вътрешнитѣ си заблуждения.—На какво се дължатъ тия заблуждения? — На пречупване на свѣтлината въ съзнанието. Пречупването на свѣтлината създава особенъ родъ явления. Всѣко пречупване на жицата, по която тече токъ, произвежда известни опасности. Чувате нѣкой да казва: Пречупи се моята воля, пречупиха се умътъ и сърдцето ми.—Защо става това пречупване? — Божественото Начало въ човѣка е влѣзло въ гжста срѣда, поради което не може да се проявява, както трѣбва. Като знаете това, качвайте се на високи мѣста, за да не става пречупване на свѣтлината, която възприемате. Ако не може съвсемъ да избѣг-

нете пречупването на свѣтлината, поне да бжде въ най-слаба степенъ.

Като не разбиратъ смисъла на страданията, мнозина се питатъ, защо страдатъ, защо желанията имъ не се реализиратъ. Какво направи Христосъ, когато срещна процесията съ умирѣлия синъ на бедната вдовица? Той заповѣда да спре процесията, приближи се до мъртвото момче, пипна го съ ржцетъ си, и то оживѣ. Ако не бѣше го срещналъ Христосъ, щѣха да го погребатъ. Следователно, когато желанията не могатъ да се реализиратъ, това показва, че Христосъ не ги е срещналъ. Когато страдате, това показва, че нѣщо е умирѣло въ васъ. Молете се да ви срещне Христосъ, да тури ржка върху желанията ви, за да се реализиратъ, както и върху това, което е умирѣло въ васъ, за да оживѣе. Всѣко страдание представя възможность да срещнете Христа на пътя, по който сте тръгнали. Ако не Го срещнете, погрѣшката е въ васъ. Чрезъ страданията си човѣкъ опитва любовта и щедростта на Христа, а чрезъ радоститѣ се опитва човѣшката любовъ и щедростъ.

И тъй, искате ли да придобиете ново знание, ново разбиране, молете се да срещнете Христа. Той ще ви даде такива познания, каквито въ никоя книга не можете да намѣрите. Това се постига чрезъ свѣтлината, която прониква въ съзнанието на човѣка. Запримѣрь, има много хиромантици въ свѣта, обаче, малци-

на могатъ да четатъ по непроявенитѣ още линии на ржката. Ние наричаме тѣзи линии подкожни. Има ржце, въ които нѣкои линии сж изгубени. Следъ време тѣ пакъ могатъ да се проявятъ, но, който може да чете добре по ржката, забелязва и тѣзи линии. Недоволството, голѣмата скръбъ сж причина за загубването имъ. Всѣко движение на ржцетѣ, на краката, на главата представя развѣто или сгънато знаме, на което е писано „свобода и смъртъ.“ Развѣтото знаме носи свобода, а свитото — смъртъ. Разумниятъ човѣкъ носи развѣто знаме, а неразумниятъ — свито. Първиятъ има полетъ въ живота си, стреми се къмъ нѣкакъвъ идеалъ, а вториятъ живѣе въ преходното, въ свѣта на ограниченията.

Да се върнемъ къмъ въпроса за философията на доволството. Да бжде човѣкъ доволенъ отъ живота си, това значи, да цени всичко, което му е дадено. Ако и при това положение се яви нѣкакво недоволство, то означава потикъ въ човѣка да изправи погрѣшкитѣ си. — Кои погрѣшки? — Които той самъ вижда. Никой не може да вижда погрѣшкитѣ на човѣка, както той самъ. Много картини виждате, едни отъ тѣхъ харесвате повече, а други — по-малко, но мжно можете да намѣрите погрѣшкитѣ имъ. Голѣмитѣ погрѣшки виждате, но малкитѣ, едва уловими, само художникътъ може да види. Не е лесно да нарисувате лицето на човѣка така, както природата го е създала.

И тъй, бждете доволни и отъ една усмивка само, но бждете доволни и отъ навжсеното човѣшко лице. Усмивката подразбира широко отваряне вратата на единъ домъ, а навжсенето лице — затваряне на тази врата. — Защо е затворена вратата на моя приятель? — На работа отива, заетъ е, не може да ви приеме. Ако искате да го посетите, ще отидете въ дома му, когато е усмихнатъ, т. е. когато е безъ работа. Той ще отвори вратата на кжщата, ще се усмихне и ще ви проговори. Не спирайте на пжтя хора, които отиватъ на работа, и не се опитвайте да ги забавлявате. Когато страдате, ще знаете, че отивате на работа; когато сте радостни, връщате се отъ работа. Това е новото разбиране за скръбта и за радостта. Следователно, не съжалявайте, че сте скръбни. — Защо? — Защото ви е дадена работа, която трѣбва да свършите. — Не се забравяйте въ радостта си. — Защо? — Защото, следъ добре свършената работа, ви очаква нова. Бждете готови да приемете и новата работа съ сжщата радостъ, съ която сте свършили зададената.

Сега съветвамъ и васъ да се радвате и въ двата случая: и когато ви даватъ работа, и когато сте свършили работата си, за да се весели Богъ въ васъ, и вие въ Него.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мждростьта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на

Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на
всички блага, въ Когото всичко
се обединява.

*

32. Утринно Слово отъ Учителя, държано на
28. юний , 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Плащане на дълговетъ

Размишление.

66. глава отъ Исаия.

Тази е последната и заключителна глава, въ която пророкътъ описва епохитъ, които предстоятъ да дойдатъ. Същевременно описва състоянията на хора, които познаватъ истината, и на хора, които не познаватъ истината, като излага последиствията, които ще понесатъ едни-тъ и другитъ.

Често хората се объркватъ въ живота си и не знаятъ, какво да мислятъ. Запримѣръ, като слушатъ да се говори лошо за нѣкого, добритъ мислятъ, че това се отнася за тѣхъ. И обратно, когато лошитъ хора чуватъ да се говори добро за нѣкого, мислятъ, че това се отнася за тѣхъ. Значи, и едни-тъ, и другитъ се объркватъ. Като наблюдаватъ живота, добритъ хора се чудятъ, защо работитъ на лошия човѣкъ се нареждатъ добре, а на добрия не се нареждатъ. Има едно привидно нареждане на работитъ, което съвсемъ не може да се нарече добро. Запримѣръ, виждате, какъ нѣкой камъкъ слиза безпрепятствено по наклонъ. Нѣкой му е далъ тласкъ още отгоре, и той продължава да се търкаля. Какво ще срещне на пътя си, не иска да знае. Привидно положението

на камъка е добро; работитѣ му се нареждатъ, той отива къмъ целта си, но тя го води къмъ долината. При това, като слиза съ устремъ, все ще се очука малко. Кое мѣсто е по-добро: да слѣзешъ въ долината, отдето мъчно можешъ да се качвашъ, или да живѣешъ на планината и да бждешъ свободенъ, по желание да слизашъ и да се качвашъ. Опитайте се да заставите камъка, самъ да се качи на планината, отдето се е търколилъ. Колкото и да го бутате нагоре, той все надолу слиза.

Ето защо, за да не изпадате въ заблуждения, не гледайте само на външната страна на живота. Красиви стихове има въ Евангелието, но, ако не се приложатъ, тѣ оставатъ само външно красиви. Запримѣръ, стихътъ „Богъ толкова възлюби свѣта, че даде въ жертва своя единороденъ Синъ, за да не погине всѣки, който вѣрва въ Него,“ говори за силата на вѣрата, но вѣра безъ прилагане е мъртва. Често хората говорятъ за доброто, за морала, за науката, безъ да разбиратъ тѣхната сжщина, т. е. това, което тѣ представятъ като абсолютни величини. Всѣки разбира доброто и морала споредъ възгледитѣ на епохата, въ която живѣе. Малцина сж се издигнали надъ разбиранията на своето време.

Днесъ всички говорятъ за моралъ, за чистота, но малцина прилагатъ това, което говорятъ и изискватъ отъ другитѣ. Кжде е погрѣшката въ живота на хората? Тѣ се наематъ да чистятъ себе си или своитѣ ближни,

но не свършватъ работата докрай. Ето защо, чистишъ ли нѣщо, ще го изчистишъ напълно, отвънъ и отвътре. Искашъ ли отъ хората чистота, първо ти ще я приложишъ. Говоришъ за чистота, а влизашъ въ нѣкой домъ съ кални обуца безъ да се изчистишъ. Ако не се събуешъ, поне изчисти добре обувката си и тогава влѣзъ вътре. Защо да не си носишъ терлъци и да влѣзешъ съ тѣхъ? Знаете ли, каква чистота ще има по домоветъ, ако хората се научатъ да събуватъ обувката си и да влизатъ вкжщи по терлъци? Питатъ ме нѣкои, какъ ще се оправи свѣтътъ. Споредъ мене, едно отъ условията за оправяне на свѣта е влизането въ домоветъ съ терлъци. Като не спазватъ това правило, нѣкои казватъ: Не е важно, какъвъ е човѣкъ отвънъ; важно е сърдцето да е чисто. Право е това, но дали сърдцето е чисто? Сърдцето се чисти не само отвътре, но и отвънъ. Богато е сърдцето на човѣка, когато е абсолютно чисто. Съ такова сърдце, именно, човѣкъ трѣбва да отиде при Бога; съ такова сърдце трѣбва да отиде и при ближния си. Богатото сърдце подразбира и богатъ умъ.

Като слушатъ да се говори за богатъ умъ и за богато сърдце, нѣкои се обезсърдчаватъ, мислятъ, че нищо не знаятъ и нищо не сж постигнали. Тѣ сж на кривъ пжтъ. Не е важно да имашъ много знания, но да прилагашъ това, което знаешъ. Какъвъ смисълъ има да говоришъ върху музиката, да минавашъ за пѣ-

вещъ, а да не можешъ да изпѣешъ една пѣсенъ, както трѣбва? Минавашъ за даровитъ човѣкъ, а се оплаквашъ, че гласъ нѣмашъ. — Защо нѣмашъ гласъ? — Така съмъ се родилъ. — Това е невъзможно. Не може да надари Богъ човѣка, безъ да му даде условия да прояви дарбитѣ си. Другъ пѣкъ казва, че има силна паметъ, но я изгубилъ. — На какво се дължи отслабването на паметъта? Когато умътъ и сърдцето на човѣка се раздвоятъ, паметъта отслабва.

И тъй, за да реализира своитѣ желания и да прояви дарбитѣ си, човѣкъ се нуждае отъ повече свѣтлина. Азъ не говоря за външната свѣтлина, която, въ сжщностъ, е сѣнка на истинската свѣтлина. Тя се образува отъ пречупване на реалността. Както по физическата сѣнка познавате посоката на слънцето, а оттамъ опредѣляте и часа, така по свѣтлината на слънцето познавате движението на реалността. Човѣшкитѣ тѣла сжщо сж сѣнки, по които се опредѣля посоката и движението на реалността. Първата проява на човѣка е неговиятъ духъ, втората проява — неговата душа, третата — неговиятъ умъ, а четвъртата — неговото сърдце.

Свѣтътъ е пълненъ съ сѣнки, т. е. съ недействителни образи, които не трѣбва да ви спъватъ. Сиромашията и богатството сж сѣнки на реалността, чрезъ които се изпитва ума и сърдцето на човѣка. Нѣкой се оплаква отъ сиромашията си, но не вижда, че мѣстността, въ

която живѣе, е толкова богата, че въ кратко време може да забогатѣе. Очи сж нуждни на човѣка да вижда свѣтлината и да се ползува отъ богатствата, които тя разкрива. Сиромасъ, който не иска да работи, минава за старъ човѣкъ. Представете си, че двама души, старъ и младъ, сж поканени на богата трапеза на угощение. Младиятъ сѣда и веднага започва да яде. — Защо? — Здравъ е човѣкътъ — стомахътъ му работи добре, зжбитѣ му сж здрави. Както яде, така добре и работи. Стариятъ, обаче, сѣда предъ трапезата, но се нагажда: това не приема стомахътъ му, онова не може да дѣвче, зжбитѣ му опадали. Не може да яде, но и да работи не може. Значи, младиятъ е богатъ, разполага съ здраве и сила, може да работи. Стариятъ е сиромасъ, не може да работи, краката и ржцетѣ му треперятъ. Обаче, старъ, мждъръ човѣкъ е онзи, който е придобилъ голѣми знания и опитности и може да помага на младитѣ, да ги поучава. Младъ пъкъ е онзи, който люби и е готовъ всѣки моментъ на жертви и услуги.

Една богата милионерка се влюбила въ единъ добъръ, виденъ американски проповѣдникъ, който се отличавалъ съ голѣма бързина въ говоренето си. Красноречивъ билъ, но толкова бързо говорѣлъ, че никой стенографъ не могълъ да схваща речта му. Милионерката му писала писмо съ следното съдържание: Готова съмъ да ви дамъ всичкото си богатство, да разполагате съ него, както намерите:

за добре; давамъ ви и сърдцето си. Той отговорилъ на писмото съ следнитѣ думи: Вашето богатство принадлежи на сиромаситѣ. Вие сте назначени за секретаръ на това богатство и, срещу чекове, подписани отъ Онзи, Който е далъ паритѣ въ ваши ръце, ще отпускате на приносителитѣ. Сърдцето ви пъкъ принадлежи на Бога. Следователно, дайте паритѣ си на сиромаситѣ, а сърдцето си — на Бога. Азъ не съмъ достоенъ да притежавамъ нито едното, нито другото.

Това е законъ, който трѣбва да имате предъ видъ. Съ него не критикувамъ, но казвамъ, какъ трѣбва да се разрешаватъ въпроситѣ. Ако виждате нѣкаква погрѣшка въ хората по отношение на този законъ, поучавайте се, безъ да критикувате. Лошото не е въ погрѣшкитѣ на хората, но въ неразумната критика. Каквото виждате въ свѣта, добро или лошо, поучавайте се. Човѣкъ трѣбва да бжде търпеливъ, да се научи да слуша, да гледа, безъ да дава мнението си. Всичко, което става въ свѣта, е за изпитание, както на отдѣлния човѣкъ, така и на цѣлото човѣчество.

Казано е въ Писанието, че Богъ изпитва хората. —Къде е Богъ? —На три мѣста: или въ духа, или въ душата, или въ сърдцето на човѣка. Въ грѣшнитѣ Богъ се проявява чрезъ духа имъ; въ онѣзи, които сж се окаляли — чрезъ душата имъ, а въ тѣзи, които сж посветили живота си въ служене на Бога — чрезъ сърдцата имъ. Може да ви се вижда чудно, какъ така, въ

грѣшнитѣ Богъ да се проявява чрезъ духа имъ. Това, именно, е естественото проявяване на Бога. — Защо? — Защото духътъ стои най-далечъ отъ човѣка. Най-близо до човѣка е неговото сърдце. Следователно, който се е посветилъ въ служене на Великия, той е далъ сърдцето си въ жертва чиста и света, а това става на физическия свѣтъ. Сърдцето е най-близо до живота. Когато Богъ се проявява чрезъ духа на човѣка, последниятъ има едно разположение; когато се проявява чрезъ душата, човѣкъ има друго разположение; най-после, когато се проявява чрезъ сърдцето му, той има специфично разположение. Обаче, нѣма по-голѣмо благо за човѣка отъ това, да се проявява Богъ едновременно чрезъ духа, душата и сърдцето му. Докато Божиятъ Духъ не се всели въ сърдцето на човѣка, сълзитѣ му нѣма да престанатъ. Казано е въ Писанието, че Богъ ще изсуши сълзитѣ на човѣка. — Кога ще стане това? — Когато Духътъ се всели въ човѣшкото сърдце. До това време човѣкъ ще плаче, но и ще се весели. И плачътъ е на мѣсто, и радостта е на мѣсто. Като се радва, човѣкъ трѣбва да работи и да помага на ближнитѣ си. Когато плаче, не трѣбва да разправя на хората за причинитѣ на своя плачъ.

Защо плачатъ хората? — Защото сж се влюбили едновременно въ Бога и въ свѣта, та не знаятъ, на кого първо да угодятъ. Човѣкъ не може да служи едновременно на двама господари. Казано е въ Писанието, че който лю-

би двама господари, или ще възлюби единия повече отъ другия, или ще възненавиди единия, а другия ще обикне. — Какво представя свѣтътъ? — Сборъ отъ разумни сжщества, които сж живѣли хиляди години и създали много нѣща. Човѣкъ се влюбва въ тѣзи сжщества, както въ картинитѣ на нѣкой художникъ, и пожелава да ги обсеби, да ги задържи за себе си. Като види, че не може да реализира желанието си, той започва да плаче. — Не се влюбвайте въ картинитѣ на художницитѣ, колкото велики и гениални да сж тѣ. И най-великиятъ художникъ бледнѣе предъ природата. Кой художникъ, за примѣръ, може да нарисува изгрѣването и залѣзването на слънцето така, както е въ действителность? И най-гениалната картина не е нищо друго, освенъ едно състояние, единъ моментъ отъ действителността, но не самата действителность. Картинитѣ, портретитѣ сж статически моменти, въ тѣхъ нѣма движение. Обаче, човѣкъ не стои на едно и сжщо мѣсто. Вие го рисувате, но още въ време на позирането той се мѣни. Въ природата нѣма два еднакви момента. Всѣки моментъ тя промѣня картинитѣ си. Въ това разнообразие, именно, се заключава нейната красота.

Като казвамъ, че природата има надмощие надъ човѣка въ всѣко отношение, това не значи, че картинитѣ на художницитѣ нищо не струватъ. Има художници, чиито картини сж вдъхновени. Тѣ сж внесли нѣщо живо, безсмъртно въ своитѣ картини. Живото, безсмърт-

ното е взето отъ Бога. Съ това се обяснява, защо едни хора привличатъ повече отъ други. Въ първитѣ Божественото е по-силно проявено, поради което тѣ иматъ по-голяма привлѣкателна сила въ себе си, отколкото ония, които по-малко привличатъ.

Следователно, срещнете ли добъръ човѣкъ, ще знаете, че той е отворилъ широко сърдцето си за Бога и за своитѣ ближни. Добъръ и уменъ е човѣкъ, когато отваря широко прозорцитѣ на своя умъ и на своето сърдце. Защо, тогава, да не разширявате всѣки день прозорцитѣ си? Тѣ трѣбва всѣки моментъ да се разширяватъ, да влиза повече свѣтлина. Може ли при изобилната свѣтлина човѣкъ да не расте и да не се развива? Като знаете това, разширявайте всѣки моментъ прозорцитѣ си и бждете носители на Божиата Любовь.

Казвате: Защо не успѣваме въ живота си? — Защото не плащате редовно дълговетѣ си. Нѣкой казва: Какъ ще плащамъ, когато дълговетѣ ми сж много? Мога ли да внасямъ малки суми срещу задълженията си? Вие знаете българската поговорка, че капка по капка виръ става. Щомъ е така, внасяйте всѣки день, безъ прекъсване, поне по единъ левъ срещу дълга си и ще видите, какъ незабелязано дългътъ намалява, като сжщевременно ще развивате постоянството си. Който не плаща дълговетѣ си, не може да влѣзе въ Царството Божие. Плащайте и не се страхувайте. По този начинъ ще

развиете и чувството на себепожертвувателност. Въ жертвата човѣкъ расте, повдига се и всѣки моментъ прибавя по нѣщо ново къмъ сградата на своето бъдеще. Човѣкъ не може да бъде носителъ на новото, ако не се научи да дава. Давайте, за да ви се даде. Като давате, вие плащате задълженията си къмъ Бога. И като взимате, пакъ имате отношение къмъ Него. Нѣкои даватъ, но само на приятелитѣ си, на онѣзи, които обичатъ. Това не е разрешение на въпроситѣ. Това правятъ и животнитѣ. Изкуство е човѣкъ да отдѣля частъ отъ любовта си и на онѣзи, които не го обичатъ. Христосъ е казалъ да обичате и врага си, а не само своитѣ приятели.

Като говоря за прилагането на любовта, не искамъ да станете светии. Не е лесно да стане човѣкъ светия. За това е нужно усиленна и съзнателна работа стотици години наредъ. Човѣкъ може да работи за Бога, да служи на ближнитѣ си, безъ да е светия.

Днесъ пожелавамъ на всички, които ме слушате, да започнете съ плащане на дълговетѣ си. Плащайте дълговетѣ си съ любовъ и получавайте съ любовъ. По този начинъ ще проявите любовта си къмъ Бога. Всички се намирате предъ края на една епоха и началото на друга. Това, което днесъ можете да направите, не отлагайте за утрешния день. Днешниятъ день спасява положението. Засега не сте закъснѣли, но ако отлагате, ще закъснѣете. Днешниятъ день решава сждбата ви. Ако го изпъл-

зувате добре, той ще опредѣли бждещето ви.

Днесъ отъ всѣки човѣкъ се иска по нѣщо ново. Това, което всѣки трѣбва да направи, е малко, но то ще помогне, работитѣ му да тръгнатъ напредъ, както задрѣстениятъ въ пристанището или по пжтя нѣкжде параходъ може да се раздвижи. Мрѣдне ли малко отъ мѣстото си, положението е надеждно. Следователно, мѣстете се всѣки день по малко, за да проявите послушание къмъ Бога и да изпълните Неговата воля.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мждростьта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

33. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 16. юний, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Човѣкъ и природа

Размишление.

1. глава отъ Иеремия.

Всички хора говорятъ за разбирање на нѣщата, но тѣ могатъ да бждатъ разбрани, само когато се опитатъ. Никой не може да разбере вкуса на хлѣба, докато не го опита. Външно може да изглежда вкусенъ, близкитѣ ти могатъ да го препорѣчатъ, но, докато ти самъ не го опитаешъ, не можешъ да имашъ ясна представа за неговия вкусъ.

Защо е нужно да опитва човѣкъ нѣщата? — За да не изпадне въ заблуждение, въ лъжа, въ отричане на нѣща, които съществуватъ. Запримѣръ, ако самъ не е провѣрилъ, дали нѣкой е свършилъ възложената му работа, може да се заблуди, или да го излъжатъ. Човѣкъ трѣбва или самъ да опитва нѣщата, или да се ползува отъ опитността на хората, но въ никой случай да не вади заключения, или да се произнася за нѣща, които не познава. Ако дава мнението си, безъ да е провѣрилъ нѣщо, той изгубва довѣрието на хората, пъкъ и самъ за себе си губи основа. При това положение човѣкъ обърква понятията си, както нѣкои ученици смѣсватъ понятията кръгъ и окръжностъ. Въ същностъ, лесно е да се разбере, какво

нѣщо е кръгъ и какво — окръжностъ. Кръгътъ представя нѣщо, въ което може да се постави нѣкакво съдържание, а въ окръжността не може да се постави нищо. Кръгътъ се уподобява на шише съ дъно, въ което може да се сипе нѣщо, безъ да изтече; окръжността е шише безъ дъно. Каквото сипете въ окръжността, непременно ще изтече навънъ. Както ученикътъ може да обърка понятията за кръгъ и окръжността, така всѣки може да обърка понятията си въ живота. Запримѣрь, нѣкой казва за себе си, че е християнинъ. — Защо е християнинъ? — Защото вѣрва въ Христа. — Това не е достатъчно. Истински християнинъ е онзи, който е роденъ отъ баща и майка християни, който носи учението на Христа въ кръвта си.

Сегашнитѣ християни не разглеждатъ само въпроса, кой е истински християнинъ, но тѣ се спиратъ още и върху това, коя вѣра е най-права. Споредъ мене, този въпросъ се решава съ опитъ. Както се опитва степенята на сладостта на захарта, така се опитва и правотата на едно вѣрую. Взимашъ три бучки захаръ отъ три различни качества и ги туряшъ въ еднакво голѣми чаши, пълни съ вода. Въ която чаша водата е най-сладка, тази захаръ е първокачествена, т. е. първа по сладостъ. Страданията въ живота иматъ за целъ да изпитатъ силата и правотата на човѣшкото вѣрую. Запримѣрь, поставятъ различнитѣ вѣрвания на едно и сѣщо изпитание и гледатъ, кое отъ

тѣхъ ще устои, безъ да се разколебае. Щомъ едно вѣрую не се разколебава и отъ най-голѣмитѣ изпитания, то е право и истинско. Ако нѣколко души вѣрващи се заблудятъ въ една гора и прекаратъ въ нея нѣколко деня безъ хлѣбъ, този, който не се разколебае въ вѣрата си и се надѣва, че хлѣбътъ ще дойде отнѣкъде, е истински вѣрващъ. Неговата вѣра е най-силна. Той вѣрва, че и отъ небето може да падне хлѣбъ, когато другитѣ знаятъ само единъ начинъ за получаване на хлѣба. Не може ли да дойде по този начинъ, тѣ сж осждени на гладъ.

Единъ англичанинъ разправя една своя опитностъ за чудния начинъ, по който получили хлѣбъ. Той прекаралъ нѣколко деня съ една група индуси въ една гжста, мжнопроходима гора. Въ това време хлѣбътъ имъ се свършилъ. Единъ отъ индуситѣ ги запиталъ: Какъвъ хлѣбъ искате, европейски или нашенски? Англичанинътъ казалъ, че искатъ европейски хлѣбъ. — Добре, следъ единъ часъ ще имате топълъ европейски хлѣбъ. Наистина, следъ единъ часъ предъ тѣхъ стоялъ топълъ, бѣлъ европейски хлѣбъ. Какъ и отде е дошълъ този хлѣбъ, англичанинътъ не разбралъ. Безъ фурна, безъ брашно и работници, хлѣбътъ стоялъ предъ тѣхъ. Тѣ яли и благодарили на Бога за чудото, което видѣли. На запитванията, отде дойде хлѣбътъ, индусътъ мълчалъ, не казалъ нито дума за обяснение.

Нѣкои хора вѣрватъ въ чудеса, а нѣкои не вѣрватъ и искатъ обяснения. Тѣ не вѣрватъ и въ предсказанията. Не е важно, въ какво вѣрватъ хората и въ какво не вѣрватъ. Важно е дали предсказанията се сбждватъ. Представете си, че днесъ имате голѣмъ студъ, 35° подъ нулата. Водата е замръзнала, нѣма капка вода за пиене. Казвамъ: Не се безпокойте, утре ще имате вода. — Какъ ще стане това? — Не е важно, какъ ще стане — ще имате вода за пиене. На другия день дойде отнѣкжде топла вълна, надъ 30°, стопява всичкия снѣгъ и ледъ, и водата започва да тече. Чудите се, какъ стана това. Не е важно, какъ стана; важенъ е фактътъ.

Следователно, ако вѣрващиятъ прилага своето вѣрую въ живота си, ще види, че ставатъ чудеса. По този начинъ ще избѣгне много погрѣшки въ живота си. Чудеса сжществуватъ за безвѣрниците, за невежите; обаче, за истински вѣрващите, за учените не сжществуватъ чудеса. Тѣ знаятъ, че всичко, което става въ природата и въ живота, се подчинява на разумни закони. Запримѣръ, двама вѣрващи се каратъ помежду си и съ години се сърдятъ, не могатъ да се помирятъ. Който знае отношенията имъ, не може да вѣрва, че единъ день тѣ ще се примирятъ. Обаче, една топла вълна мине презъ сърдцата имъ, стопли ги, разшири ги, и тѣ си подаватъ ръка за примирение. Чудо ли е това? За онзи, който не знае законитѣ, е чудо; за онзи, който разбира Божиитѣ

закони, нѣма никакво чудо. Следвайте по тѣзи закони, за да не правите погрѣшки, защото по-нѣкога и малкитѣ погрѣшки спъватъ човѣка.

Какво представятъ погрѣшкитѣ? Малкитѣ погрѣшки сж малкитѣ междини, които майсторътъ е оставилъ при постройката. Като строи, той пропусне една малка междина. Азъ виждамъ това, обръщамъ му внимание на междината, да я изправи. — Нѣма нищо — казва той — съ маджунъ ще я запълня. — Да, но маджунътъ не държи. Въ скоро време той пада, и междината става по-голѣма. Дѣскитѣ трѣбва да бждатъ добре споени отвжтре.

Законътъ за междинитѣ съществува и въ човѣшкия животъ. Животътъ на хората е пъленъ съ междини, т. е. съ празни пространства: нѣкжде единъ милиметъръ, нѣкжде два, нѣкжде три и повече. Природата не търпи празни пространства. Като види нѣкжде междина, веднага я заварява. Тя има особенъ родъ спойки, съ които заварява междинитѣ, но ги прилага въ крайни случаи. Изобщо, тя обича нѣщата отначало още да бждатъ добре, здраво споени, безъ никакви междини. Законътъ за спояването не е механически. Когато споява нѣщата, природата ги прави приблизително естествени. Ще кажете, че и човѣкъ присажда нѣщата. Правятъ се опити въ това отношение, но още не сж постигнати голѣми резултати. Това спояване е повече механическо, отколкото органическо. Можете ли да наречете органическо спояване поставянето на изкуственъ кракъ на

човѣка? Този човѣкъ има кракъ, но изкуственъ, нищо не чувствува съ него.

Органическата и механическа спойка се различаватъ така, както се различаватъ истинското и фиктивно спасяване на човѣка. Всички проповѣдници, учени говорятъ на хората за спасяване, но и до днесъ тѣ още не сж спасени. Фиктивно е тѣхното спасяване. То е все едно, да дадешъ на човѣка хлѣбъ, нарисуванъ на картина, и да му кажешъ, че може да се нахрани съ него. Искат ли да се нахрани, човѣкъ трѣбва да носи въ ржцетѣ си истински хлѣбъ, а не книженъ. Книжниятъ хлѣбъ ще го нахрани толкова, колкото, една философска книга въ ржката на детето, може да го направи философъ. Или, ако му дадете една художествена картина и очаквате да чуете неговото мнение за тази картина. Само мъдрецътъ може да се ползува отъ философската книга и само художникътъ — отъ красивата картина.

На какво се дължи правилното развитие на човѣка? — На малко нѣщо. Не се изисква много нѣщо отъ човѣка, за да се развива правилно. Не се изисква много нѣщо отъ човѣка, за да бжде здравъ. Достатъчно е да знае, какъ да се ползува отъ свѣтлината, отъ чистия въздухъ, отъ водата и отъ елементитѣ на хлѣба, за да бжде здравъ. Той има всичко наготово, нищо не му остава, освенъ да приеме съ радостъ и благодарностъ това, което му е дадено. Радостта и благодарността сж методи, чрезъ които човѣкъ може да се ползува

правилно отъ благата на живота. Въ духовно отношение здравето на човѣка зависи отъ доброто състояние на ума, на сърдцето и на волята му. Чиститѣ мисли укрепватъ ума, чиститѣ чувства укрепватъ сърдцето, а чиститѣ и благородни постѣпки укрепватъ волята.

„Да се не убоишъ отъ лицето ми, защото азъ съмъ съ тебе, за да те избавя, говори Господъ“. (— 8 ст.). — Отъ този стихъ се вижда, че когато Богъ е съ човѣка, всичкитѣ му работи вървятъ добре. Пророкътъ се намиралъ предъ голѣми мѣчнотии, мнозина възставали противъ него, но понеже Богъ билъ на негова страна, работитѣ му вървѣли добре. Не мислете, че, ако Богъ е съ васъ, всичко ще се нареди добре. Ще имате мѣчнотии, изпитания и страдания, но, въпрѣки това, ще успѣете, нѣма да ви погубятъ. Човѣкъ е ралото на своята земя. За да я изоре, ще впрегне воловетѣ си и ще отиде на нивата: воловетѣ напредъ, той назадъ, и нивата ще се разоре. Само така човѣкъ ще разбере, че е оралъ земята си и съ радостъ ще яде плодетѣ ѝ. На всѣки човѣкъ е даденъ кжсъ земя — неговото тѣло, което трѣбва да обработва. — Какво е твоето вѣрую? — Това не е важно. — Искамъ да зная. — Моето вѣрую е като твоето. Въ каквото вѣрвашъ ти, въ това вѣрвамъ и азъ. — Отде знаешъ, въ какво вѣрвамъ? — Зная. Запримѣръ, азъ зная, че ти вѣрвашъ въ доброкачествения хлѣбъ, въ чистия въздухъ, въ чистата вода, въ свѣтлината, въ добритѣ хора и

т. н. — Правъ си, въ всичко това вървамъ. — И азъ вървамъ въ сжщото. Щомъ е така, ние сме братя и нѣма причини да се различаваме и да не се разбираме. — Вървашъ ли въ Бога? — Вървамъ въ всичко, което Той прави. — Можешъ ли и ти да вършишъ всичко, каквото Богъ прави? — Мога. Защо човѣкъ да не прави добро? Защо да не мисли за красиви и възвишени работи? Защо да не помага на страдащитѣ? Богъ прави това, и азъ мога да го направя. Нали е казано, че човѣкъ е създаденъ по образъ и подобие Божие? Докато човѣкъ се държи за Бога и прави това, което Той прави, приятелъ е съ Него. Докато кракътъ ми се държи за мене и прави това, което азъ желая, ние сме приятели. Азъ вървя въ правия пѣтъ, и той върви съ мене заедно. Рече ли да се отдалечи отъ мене и да заживѣе самостоятелно, смъртта му е подписана. Сжщото се отнася до ржката ми, както и до всичкитѣ удове на моя организъмъ. Докато ржката ми е въ съгласие съ мене и изпълнява моята воля, тя е въ правия пѣтъ. Откаже ли се отъ мене, тя влиза въ противоречие и въ скоро време изсъхва.

И тъй, правиятъ пѣтъ подразбира изпълняване на Божията воля. Истинското знание подразбира да се ползувашъ отъ него въ всѣки даденъ моментъ. Какъвъ смисълъ има високата служба, която заемате като ученъ, ако не можете да се справите съ мжнотиитѣ въ живота си? Случайно сте изпаднали въ

една планина, прекарвате тамъ два—три деня гладенъ, а не можете отникжде да си доставите хлѣбъ. Искате да се върнете назадъ, пакъ не можете — условията не позволяватъ. При това положение, вие отричате и Бога, и знанието, и силата. Обаче, така не се разрешаватъ въпроситѣ. Ще признаете, че имате много още да учите и ще се впрегнете на работа. Какво вѣрую е това, което не може да ви избави отъ изпитанията и мъчнотитѣ?

Какво представятъ мъчнотитѣ? Тѣ сж дебели вжжета, съ които връзватъ човѣка. Стои единъ човѣкъ вързанъ съ вжже и се чуди, какво да прави. Поглежда натукъ-натамъ, вижда една малка игла на дрехата си и казва: Защо ми е тази игла? Тя не може да ми помогне. Да имахъ поне ножици, положението ми щѣше да бжде добро, но сега, и азъ не зная, какво да правя. Минава покрай него единъ добъръ човѣкъ, вижда мъчнотията му и казва: Какво правишъ? — Вързанъ съмъ, помогни ми да се избавя. — Не ми е позволено. Мога, обаче, да ти дамъ единъ съветъ: на дрехата си имашъ една игла. Вземи иглата и кжсай вжжето нишка по нишка. То е съставено отъ хиляди нишки, но следъ два-три деня ти можешъ да скжсашъ вжжето.

Сега и на васъ казвамъ: Мъчнотитѣ представятъ вжжета, съставени отъ множество малки мъчноти. Извадете иглата си — турете ума си на работа и, нишка следъ нишка, разрешавайте мъчнотитѣ си една следъ друга. Нѣма

да усѣтите, какъ ще се освободите отъ голѣмото дебело вжже. — На какво се дължатъ мъчнотиитѣ? — На човѣшкото безлюбие. Дето е безлюбието, тамъ има голѣми мъчнотии. Дойде ли любовта, мъчнотиитѣ се намаляватъ, и противоречията изчезватъ. Малкитѣ мъчнотии и противоречия се решаватъ лесно.

Като слушате да се проповѣдва така, нѣкои казватъ: Добре е да върва човѣкъ, добре е да се обичатъ хората, но хлѣбъ трѣбва. Казвамъ: Когато се обичатъ, хората не могатъ да бждатъ гладни. Безлюбието е причина на сиромашията, на глада, на недоразуменията. Гладътъ иде да научи човѣка, какъ да живѣе. Като не разбира това, той мисли, че само до него идатъ мъчнотиитѣ и започва да се оплаква и да роптае. Оплакването показва, доколко човѣкъ е щеславенъ. Като се оплаква, той прилича на пжтникъ въ гората, който върви шумно, тропа съ краката си, да наплаши разбойниците, да не го нападнатъ. Съ това той иска да ги предупреди, да не вървятъ следъ него, но да взематъ друго направление. Не се оплаквайте, нито роптайте, но се справяйте съ мъчнотиитѣ си. Съ щеславие нищо не се постига. Дойде ли ви нѣкакво изпитание, премълчавайте. — Защо еди-кой си да се отнася съ мене така? — Нѣма защо да се оплаквате. Ако не можете да му простите, като дойде при васъ, дайте му единъ добъръ урокъ. По-добре е огънятъ да се прояви само между две дървета,

отколкото да запали цѣла гора и да избухне пожаръ.

Единъ царъ решилъ да изпита министритѣ си, да разбере, доколко сж справедливи. За тази цель, той предалъ управлението си на десеттѣ министри и заминалъ за друга държава. Той се преоблѣкълъ като просякъ и посетилъ единъ следъ другъ своитѣ министри. Първиятъ го изхокалъ и му далъ едни скжсани обуца; вториятъ му далъ най-старитѣ си, скжсани дрехи; третиятъ — парче сухъ хлѣбъ и т. н. Тѣ изпращали слугитѣ си, да изгонятъ просяка отъ двора имъ, като го поучавали, че който не работи, нищо не му се дава. Десетъ години странствувалъ царътъ и, като се върналъ въ царството си, поканилъ министритѣ си на угощение, да имъ изкаже благодарността си за доброто управление. Преди да седнатъ на мѣстата си, царътъ сложилъ на стола на всѣки министъръ онази вещь, която той далъ на просяка. При вида на познатитѣ вещи, министритѣ се ужасили, разбрали погрѣшката си, но било вече късно — царътъ ги изпиталъ и позналъ, какво се крие въ сърдцата имъ. Ще дойде день, когато Христосъ ще покани всички хора на угощение и, на стола на всѣкиго ще тури точно това, което той е пожертвувалъ за Бога и за своитѣ ближни.

Помнете: истинското служене подразбира изпълняване на Божията воля и то точно така, както Той изисква. Ще кажете, че не знаете, какво изисква Богъ отъ васъ. Това не е вѣрно.

Ако господарътъ ви даде хиляда лева, да ги дадете на нѣкой беденъ човѣкъ, а вие задържите сто лева за себе си, това не е точно изпълняване на волята Божия. Не знаете ли, че трѣбва да предадете цѣлата сума на бедния? Вие знаете това, но мислите и за себе си. Докато мисли за себе си, човѣкъ не е още въ правия пѣтъ, той не може да изпълнява Божията воля. Само онзи изпълнява Божията воля, който не мисли за себе си. Щомъ не мисли за себе си, други ще мислятъ за него. Това е законъ. — Кой се грижи за малкото дете? — Майката. Следователно, докато детето уповава на майка си, тя има грижа за него. Въ който денъ то стане самостоятелно и започне да мисли за себе си, майка му го изоставя. Тя казва: Ти си вече голѣмъ, самъ можешъ да се грижишъ за себе си. Сжщото виждаме и въ живота на малкитѣ птиченца. Докато сж малки и безъ крилца, майката ги храни. Щомъ израснатъ крилцата имъ, майката ги напуска. Тѣ хвъркватъ и започватъ сами да се хранятъ. На сжщото основание казвамъ: Докато човѣкъ уповава на Бога, той се намира подъ Неговитѣ грижи. Стане ли самостоятеленъ, Богъ го изоставя. Ако не разбира този законъ, той казва: Защо Богъ ме изостави? Не сте изоставени, но вече сами можете да се храните.

И тъй, когато се молите и не получавате отговоръ на молитвитѣ си, причината е или въ незнанието ви да се молите, или въ възрастта, до която сте достигнали. Вие сте възрастни и

самостоятелни, можете сами да се храните и да се грижите за себе си. Нѣкои веднага получаватъ отговоръ на молитвата си, а други не получаватъ. На първитѣ всички сж готови да услужватъ; по отношение на вторитѣ, сърдцата сж затворени. — Защо? — Има нѣкаква причина. Една майка има нѣколко деца. На едно отъ тѣхъ тя е готова да услужва всѣкога и при всички условия; къмъ другитѣ, обаче, е затворена. — Защо? — Първото дете всѣкога разчита и уповава на майка си, а останалитѣ не уповаватъ на нея, не се отнасятъ съ нуждното довѣрие. Така се е създадала поговорката: „Богъ дава, но въ кошара не вкарва“. За да дава Богъ, нуждни сж условия. Спазва ли тѣзи условия, човѣкъ всѣкога ще се ползува отъ Божието благословение.

И тѣй, не питайте, защо идатъ противоречията въ живота ви, но знайте, че, докато кракътъ уповава на тѣлото, всѣкога ще бжде здравъ и нахраненъ. Пожелае ли да се отдѣли, той скоро ще изсъхне. При това, лѣвиятъ и дѣсниятъ кракъ трѣбва взаимно да си помагатъ, да носятъ тежестта на тѣлото. Остане ли цѣлата работа само на единия, кракъ положението и на другия се влошава. И, въ края на краищата, цѣлото тѣло изнемогва. Ето защо, видите ли, че нѣкой страда, повдигнете товара му само за единъ моментъ. Кажете му, че положението му ще се подобри. Той ще се окучажи и ще продължи пътя си. Важно е за човѣка, при всички трудни моменти въ живота

си да не се чувствува самъ, но да знае, че и на другия край на свѣта има нѣкой, който мисли за него.

Двама българи следвали въ Америка. — Единиятъ отъ тѣхъ билъ голѣмъ реалистъ. Той вѣрвалъ, че нѣщата на физическия свѣтъ се уреждатъ по материаленъ начинъ, безъ участието на нѣкаква духовна причина. Другиятъ пъкъ билъ мистикъ, вѣрвалъ въ участието на духовното, на Разумното начало въ свѣта. Трѣбвало първиятъ да отиде въ Ню-Йоркъ, тамъ да държи изпититѣ си. По едно време той писалъ на другаря си, че издържалъ изпититѣ си, но му трѣбватъ сто долари, да плати дълговетѣ си. Нѣмалъ познати, отъ които да поиска, и не знаелъ, какъ да излѣзе отъ затруднението. Приятельтъ му веднага отговорилъ: Надѣвамъ се, че докато получишъ писмото ми, ти навѣрно ще си уредилъ работитѣ си. Ако не можешъ да наредишъ работитѣ си, пиши ми, веднага ще изпратя нуждната сума. Въ сжщото време той приготвилъ сто долари, та ако по другъ начинъ не може да му се помогне, да му изпрати паритѣ. Следъ две седмици приятельтъ му писалъ отъ Ню-Йоркъ: Благодаря за грижитѣ и вниманието ти къмъ менъ. Не стана нужда да ми прашашъ пари. Работата ми се нареди, платихъ дълговетѣ си и свободно мога да се върна въ България. Отде сж дошли стотѣ долари, той не пише, важно е, че оправилъ смѣткитѣ си. Благодарете, че реалното се крие въ незнайното, а не-

реалното — въ това, което знаете. Значи, човѣкъ всѣкога може да се съмнява въ това, което знае, но никога въ това, което не знае. Изобщо, най-малкото съмнение разваля нѣщата. Искате ли да успѣете въ нѣщо, не се съмнявайте. Дръжте въ ума си положителни мисли и въ сърдцето си положителни чувства, за да имате всѣкога успѣхъ.

Ще знаете сега, че силата на човѣка се заключава въ изпълняване на Божията воля. Това значи: Богъ да присъствува въ васъ, и вие — въ Него. Въ умствения свѣтъ, този законъ се превежда съ думитѣ: Словото да бжде въ васъ, и вие — въ Него. На физическия свѣтъ пѣкъ казваме: Хлѣбътъ да бжде всѣкога въ човѣка, и човѣкъ — въ хлѣба. Това сж важни мисли, които трѣбва да държите постоянно въ ума си: Богъ въ васъ, и вие въ Него. Словото въ ума и въ сърдцето ви, и вие въ Него. Хлѣбътъ въ васъ, и вие въ него. Въ това се заключава вътрешниятъ смисълъ на живота. Това подразбира будно съзнание, въ което нѣщата ставатъ безъ прекъсване. Това значи, да бждемъ постоянно съ Господа, и Той въ насъ, съ своята пълнота и цѣлокупность. Това означаватъ думитѣ, които Христосъ е казалъ: „Това е животъ вѣченъ, да позная Тебе Единнаго, Истиннаго Бога и Христа, Когото си изпратилъ“.

Желая ви сега да отидете при Бога, и Той да дойде при васъ; да изпълнявате волята Му, и Той да изпълнява волята си чрезъ васъ.

— Проявениятъ Духъ въ Любовь-
та, проявениятъ Духъ въ Мъдростъ-
та, проявениятъ Духъ въ Истината
носи всичкитѣ блага на живота, на
Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на
всички блага, въ Когото всичко се
обединява.

*

34. Утринно Слово отъ Учителя, държано
на 23. юний, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Начало и край

Размишление.

2. глава отъ Иеремия.

Въ тази глава пророкътъ описва миналото на човѣчеството, преди нѣколко хиляди години. Като четете тази история, вие се чудите, каква връзка има между хората, които сж живѣли въ онова време, и сегашнитѣ, които живѣятъ въ по-голѣма свѣтлина. Наистина, странно е да чете човѣкъ нѣща, отдалечени отъ него. Знаете, че всѣко нѣщо, което е далечъ отъ васъ, е чуждо, както за васъ, така и за другитѣ. Каквато е връзката между рибитѣ и птицитѣ, между птицитѣ и млѣкопитаещитѣ, между млѣкопитаещитѣ и човѣка, такава е връзката между хората на далечното минало и сегашнитѣ. Всички животни ядатъ, но се различаватъ по начина на храненето. Запримѣръ, рибитѣ гълтатъ храната си цѣла, безъ да я дѣвчатъ. Въ това отношение, всички, които гълтатъ храната си, безъ да я дѣвчатъ, приличатъ на рибитѣ. Значи, всички живи същества дишатъ, ядатъ, но се различаватъ едни отъ други по начина на дишането и на храненето. Така и всички хора дишатъ, пиятъ вода, хранятъ се, възприематъ свѣтлина-

та, но едни отъ други се различаватъ по начина, по който ставатъ тѣзи процеси въ тѣхъ.

Съвременнитѣ хора се натъкватъ на противоречия, които ги спъватъ, и се чудятъ, защо идатъ тѣзи противоречия. Има причини, поради които съществуватъ противоречията. Праведниятъ страда, и грѣшникътъ страда, но причинитѣ, поради които единиятъ и другиятъ страдатъ, сж различни. Опитноститѣ имъ сжщо се различаватъ. Грѣшникътъ страда и роптае, защо никой не го обича, защо всички го избѣгватъ и т. н. Праведниятъ пакъ роптае, защо, като се моли по три пѣти на день, работитѣ му не вървятъ добре. — За кого се моли праведниятъ? — За себе си. Както човѣкъ яде за себе си по три пѣти на день, така той се моли за себе си пакъ по три пѣти на день. Човѣкъ яде за себе си, а очаква Богъ да плаща за него. При това, случва се стомахътъ му да се разстрои и пакъ търси вината вънъ отъ себе си. — Кой е виновенъ, че стомахътъ ти се разстрои? — Никой не е виновенъ. Яденето е било развалено, а ти трѣбваше да имашъ усѣтъ, да познавашъ, каква храна ядешъ. Ще кажете, че гостилничарътъ е виновенъ. И той има вина, но първо сте виновенъ вие. Нѣкой взима пари на заемъ, обѣрка смѣткитѣ си, не може да плаща, а после туря вината на Бога, че не му помага. Това е криво разбиране на нѣщата. Като не разбира законитѣ, и да му се помогне, човѣкъ пакъ не признава помощта и е готовъ за едно свое удоволствие

да пожертвва великото въ себе си. Едва му помогнали, той пакъ обърква смѣткитѣ си и започва отново да роптае.

Време е вече хората да разбератъ живота въ неговата сжщина. За тази цель тѣ трѣбва да се отдѣлятъ отъ своя личенъ животъ, който ги свързва съ дребнавоститѣ. Изпадне ли въ дребнавости, човѣкъ никога не може да разбере истината. Дребнавоститѣ развалятъ настроението на човѣка. Той се намира въ положението на човѣкъ, облѣченъ съ бѣли дрехи, но оцапанъ съ сажди, съ черни петна. Като погледне дрехитѣ си, ужасява се. Такова нѣщо сж дребнавоститѣ. Човѣкъ неусѣтно попада въ тѣхъ и следъ това му е нужно време, докато се изчисти отъ послѣдствията. Често и птичкитѣ, както хвъркатъ въ въздуха, цапатъ бѣлитѣ дрехи и шапки на хората. Тѣ не подозиратъ, че цапатъ бѣлитѣ дрехи на хората и съ това имъ създаватъ работа да ги чистятъ. Когато птичкитѣ цапатъ дрехитѣ на хората, прощава имъ се, тѣ нѣматъ съзнание за това, което правятъ. Обаче, какво ще кажете за човѣка, войто съ своитѣ нечисти мисли, желанія и постѣпки цапа понѣкога чистото въ себе си.

Като ученици на Великия животъ, вие трѣбва да излѣзете отъ обикновенитѣ условия на живота. Тѣ сж необходими, но временно само. Ако детето въ първо отдѣление работи съ буквитѣ, колкото да сж обикновени, тѣ сж необходими за него. Влѣзе ли въ горнитѣ отдѣления, въ прогимназията и гимназията, ученикътъ

има отношение къмъ буквитѣ дотолкова, до колкото чрезъ тѣхъ съставя отдѣлни думи и изречения, но самитѣ букви не го занимаватъ вече. Като научи добре матерния си езикъ, ученикътъ започва да пише поезии, поетъ става. Следователно, поетъ е онзи, който знае да поставя думитѣ на мѣстата имъ. Както думитѣ иматъ опредѣлени мѣста въ речта, така и мислитѣ и чувствата иматъ точно опредѣлени мѣста въ умственото и сърдечно полета, въ които човѣкъ живѣе. И тогава казваме, че мисли и чувствува правилно онзи, който поставя мислитѣ и чувствата си на мѣсто. Размѣни ли мѣстата имъ, той изгубва своята права мисълъ, както и посоката на правитѣ чувства. Запримѣръ, кажете ли, че не живѣете добре, това подразбира неправиленъ поставенъ животъ, т. е. животъ, билъ той личенъ, семеенъ или общественъ, въ който нѣма правилна връзка между мислитѣ, чувствата и яденето. Видите ли, че нѣкой човѣкъ не мисли, не чувствува и не се храни добре, не може и да живѣе добре. Мисълъта се нуждае отъ чиста храна, чувствата — също, организъмътъ — също. При това положение само може да очаквате добъръ животъ. Хората мислятъ, че каквато храна и да употребяватъ, както и да мислятъ и чувствуватъ, могатъ да бждатъ здрави. Това е невъзможно. Здравето е свързано съ чиститѣ мисли и чувства, съ чистата и доброкачествена храна. Не можешъ да живѣещъ добре, ако обичашъ само своитѣ деца, а къмъ другитѣ си даже не-

приязнено разположенъ. Не можешъ да живѣешъ добре, ако едного обичашъ, а другъ не обичашъ. Казано е въ Писанието, че човѣкъ трѣбва да възлюби Бога съ всичкия си умъ, съ всичкото си сърдце, съ всичката си душа и сила, да възлюби и ближния си като себе си. Това значи добъръ, истински животъ. Нѣма ли тази любовъ, човѣкъ не може да влѣзе въ положението на ближния си, да разбере нуждитъ му и да му помогне. Тази е причината, поради която съвременнитъ учители мжно влизатъ въ положението на ученицитъ си, но и ученицитъ мжно влизатъ въ положението на учителитъ си; майкитъ мжно влизатъ въ положението на децата си, но и децата не влизатъ въ положението на родителитъ си. Що се отнася до материалнитъ нужди на децата си, родителитъ ги разбиратъ и ги задоволяватъ. Дойдатъ ли до духовнитъ имъ нужди, тамъ оставатъ далечъ отъ децата си. Тази е причината, поради която между родителитъ и децата настава вътрешно отдалечаване. Майката мисли едно, дъщерята — друго; бащата мисли едно, синътъ — друго. Нѣкжде майката е права, нѣкжде — дъщерята. Благодарение на вътрешното неразбиране между родители и деца, между тѣхъ се явяватъ малки или голѣми противоречия, които ги отчуждаватъ.

Казвате: Какво трѣбва да се прави, за да живѣе човѣкъ добре? Много просто. Ако отивашъ на екскурзия, ще обуешъ съответни обувца, широки, съ низки токове, да не те притѣс-

няватъ. Обуешъ ли нѣкои тѣсни, съ високи токове, краката ти ще се наранятъ и нѣма да стигнешъ до опредѣленото мѣсто. Тѣснитѣ и модерни обуца сж за леки хора, които търсятъ удовольствия, а не за туриститѣ. Човѣкъ е дошълъ на земята да учи, да се ползува отъ богатата ѝ, да странствува, безъ да се осакатява. Той е екскурзиантъ, който трѣбва да се свързва разумно съ силитѣ на природата, да се ползува отъ тѣхъ. Като пжтникъ, човѣкъ ще придобие знания и добродетели, които ще занесе съ себе си на другия свѣтъ. Който не обича да учи, казва, че, докато е на земята, ще си поживѣе, ще яде и пие, а като замине за другия свѣтъ, тамъ ще учи. Така не се разсжждава. Ако човѣкъ на земята не се е научилъ да работи, и на онзи свѣтъ нѣма да работи. Тамъ не приематъ мързеливи хора. Животътъ е непреривенъ. Следователно, каквото е придобилъ човѣкъ на земята, ще го занесе на онзи свѣтъ и тамъ ще продължи работата си. Благодарение на своитѣ криви разбирания, хората сж изопачили живота си, внесли сж единъ дуализъмъ въ него. Запримѣръ, на сцената гледатъ нѣщо, възхищаватъ се, а въ живота за сжщото нѣщо наказватъ човѣка. Споредъ мене, единъ моралъ е нуженъ за човѣка, една любовъ, еднакви отношения. На сцената позволяватъ цѣлувкитѣ, а въ живота осжждатъ цѣлувкитѣ. И азъ не подържамъ човѣшкитѣ цѣлувки. Истинска цѣлувка е онази, която болния вдига отъ леглото. мъртвия възкресява. Не може ли да направи

това, цѣлувката е отъ низъкъ производъ и строго се преследаа. Единъ негъръ си позволилъ една нощъ да цѣлуне една благородна американка, за което билъ осъденъ да плати глоба десетъ хиляди долара. — Защо му наложили това наказание? — Защото цѣлувката му не била чиста и света. Заслужава ли човѣкъ да плаща цѣлъ животъ за една обикновена цѣлувка?

Какво правятъ сегашнитѣ моми и момци? Като се влюбятъ, започватъ да пишатъ любовни писма. Докато момата или момъкътъ напише едно писмо, ще скжса десетина листа и пликове. Тѣ искатъ всѣка дума да бжде поставена на мѣсто, писмото да бжде чисто и красиво написано. Яви ли се най-малкото петно, писмото се кжса и се започва отново. Така постжпватъ всички хора, млади и стари, въ живота си. Каквата работа и да започнатъ, въ първо време тѣ сж внимателни, искатъ всичко да върви добре. Въ това отношение всички хора приличатъ на влюбенитѣ моми и момци; започватъ добре, свършватъ зле. Наистина, момъкътъ и момата въ първо време пишатъ красиви писма, но постепенно намаляватъ броя имъ. Като се оженятъ, писмата преставатъ. Тогава сладкитѣ думи се превръщатъ въ горчиви, добритѣ мисли — въ лоши. Защо се измѣни животътъ? Защо доброто начало не продължи докрай? Ето, и пророкътъ въ прочетената глава се оплаква, че Израилъ въ началото вървѣлъ добре, но после се отбилъ отъ пжтя си. Значи, и той се влюбилъ и, като всички влюбени, започналъ

добре, свършилъ зло. Като се влюбвалъ въ много богове, той измѣнилъ на истинския Богъ. Въ любовта си къмъ тия богове, едни лъгалъ, втори лъгалъ, докато изгубилъ чистотата и светостта си.

Като говоримъ за отклоняването на израилския народъ отъ правия пѣть, имаме предъ видъ отклоняването и на всѣки човѣкъ. И съвременнитѣ християни сж се отклонили отъ правия пѣть. И тѣ служатъ на много богове, на всички пишатъ любовни писма. Обаче, въ края на краищата, всички ще се разочароватъ и ще потърсятъ Единния, истинския Богъ. И днесъ още Той имъ говори, наблюдава живота имъ, грижи се за тѣхъ, но тѣ не Го виждатъ, не чуватъ, какво имъ говори. Колкото Ева можа да Го чуе, толкова и тѣ Го чуватъ. Когато тя се разговаряше съ змията и се убеди отъ нея да вкуси отъ забранения плодъ, Богъ бѣше тамъ. Той наблюдаваше, какво прави, помагаше ѝ, но тя бѣше чужда за Неговитѣ думи. Всичкото ѝ внимание бѣше насочено къмъ онзи, който ѝ обещаваще щастливъ животъ. Хиляди години минаха отъ времето на Адамъ и Ева, но човѣчеството и до днесъ още яде отъ забранения плодъ.

Какво представя забранениятъ плодъ? Всѣка горчива дума, всѣко лошо чувство, всѣка лоша мисълъ и постѣпка, които човѣкъ отправя къмъ ближния си, представятъ забранения плодъ. Хората си предлагатъ по единъ или нѣколко отъ забраненитѣ плодове и по-

сле едни-други се обвиняватъ. Страшно е положението на онзи, който не знае, къде се крие забранениятъ плодъ, и не може да го избѣгне. Обаче, който го познава, той лесно се отказва отъ него. Той се ползува отъ опитността на другитѣ хора и всѣкога помни думитѣ на Бога, казани на Адамъ и Ева: „Отъ всичкитѣ плодове можете да ядете, но само отъ единъ нѣма да ядете.“ — Кой е този плодъ? Какъ се нарича неговото дърво? — Дърво за познаване на доброто и на злото. Сега и на васъ казвамъ: Пазете се отъ плода на забраненото дърво, въ каквата форма и да ви се предлага — въ форма на пари, на властъ, на любовъ.

Явява се въпросътъ: Защо Адамъ и Ева ядоха отъ забранения плодъ? — Защото змията успѣ да ги убеди въ противното на това, което Богъ имъ каза, именно, че, ако ядатъ отъ забранения плодъ, ще умратъ. Змията пъкъ ги убеди, че ако не ядатъ, ще умратъ, т. е. ще имъ се случи нѣщо лошо. Тѣ се убедиха въ думитѣ на змията, ядоха отъ забранения плодъ, и съ тѣхъ стана това, което Богъ имъ бѣше казалъ. Така постѣпватъ днесъ майкитѣ и бащитѣ съ децата си. Като се хранятъ, бащата и майката слагатъ на трапезата вино или ракия, да пиятъ следъ ядене. Детето имъ се храни заедно съ тѣхъ. Като пиятъ вино, майката казва: Момченце е, да не ни гледа и да не му стане лошо, да дадемъ и на него малко винце, да близне поне. Бащата се съгласява съ предложението на майката и на детето да-

ватъ малко винце. Днесъ му даватъ малко винце или ракийка, утре пакъ му даватъ, докато то обикне пиенето, и единъ день става пияница. Родителитѣ му давали по малко, отъ страхъ, като гледа, да не му стане лошо, а въ сжщность станало нѣщо по-лошо отъ това, което сж очаквали. За предпочитане е нищо да не му даватъ. Нѣма защо да се страхуватъ, че ще стане лошо на детето, само отъ това, че гледа. Ако гледа и не опитва виното и ракията, нищо нѣма да му стане, но като гледа и опитва, става нѣщо лошо. И наистина, детето пи отъ забранения за възрастѣта му плодъ и съ него стана нѣщо лошо, то тръгна по кривия пжтъ. Когато на сватбата въ Кана Галилейска Христосъ превърна водата въ сладко вино, Той искаше да обърне внимание на човѣчеството, да не употребява опиващи питиета, но сладки, които не опияняватъ. За храна на душата си човѣкъ трѣбва да употребява само такива мисли, чувства и желання, които не опияняватъ.

Следователно, и до днесъ още се проповѣдва на хората, като на млади моми и момци, да не вкусватъ отъ плода, който действува опивателно. Колкото и да ви убеждава майка ви да го опитате, за да не ви стане лошо, кажете: Не искамъ да вкуса отъ този плодъ; нищо нѣма да ми стане, ако не го опитамъ. Забранениятъ плодъ е за мждрецитѣ, за адептитѣ, за светиитѣ. За тѣхъ той е абсолютно безвреденъ, но за младитѣ е опасенъ бичъ. За мла-

дитѣ е чистата, кристална вода. Като пиятъ отъ нея, тѣ ще влѣзатъ въ добрия, чистия и възвишенъ животъ, къмъ който душата имъ се стреми.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мъдростьта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

35. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 30. юний, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Къмъ мене

Размишление.

3. глава отъ Иеремия.

Въ тази глава се изнася миналото на човѣчеството. Който нѣма духовно прозрение, ще чете и нищо нѣма да разбере. Ако човѣкъ влиза въ нѣкоя школа и мисли, че знае много, нищо нѣма да постигне. Той трѣбва да бжде въ положение на дете, което едва влиза въ училището. То започва съ буквитѣ и докрая на годината разполага съ 32 букви, т. е. съ 32 ключа за влизане въ тайната на човѣшката речъ. Голѣма придобивка е за детето знанието на 32 букви, но това още нищо не означава. Това сж ключове само, които не разрешаватъ още въпроситѣ. Човѣкъ трѣбва да знае, какъ да си служи съ тѣзи ключове, кои врати да отваря и кои да затваря. Сжщевременно той трѣбва да знае, кога да отваря и кога да ги затваря. Да имате ключове, безъ да знаете, кои врати да отваряте и затваряте, това е все едно, да говорите за чистота, за моралъ, за любовь, безъ да знаете, какво сж тѣ въ сжщность, безъ да можете да ги прилагате. Тази е причината, дето хората говорятъ за чистота, а живѣятъ вѣнъ отъ нея; говорятъ за моралъ и за любовь, безъ да ги прилагатъ.

Въпрѣки това, всѣки мисли, че знае много нѣща. Наистина, знанията на сегашнитѣ хора сж много по-голѣми отъ тия на миналитѣ времена, но тѣ не могатъ да се сравнятъ съ знанията на бждешитѣ хора. Ако мислите, че съ сегашнитѣ си знания ще влѣзете въ рая, вие се самоизлъгвате. Съ тѣзи знания и предъ райскитѣ врати нѣма да ви приематъ. Истинско знание е това, което човѣкъ носи съ себе си и на този, и на онзи свѣтъ. За да придобие това знание, той трѣбва да се освободи отъ всички заблуждения. Това се постига само, когато човѣкъ е влѣзълъ въ пжтя на себепознаването. При това положение, всичко, каквото знае за себе си, отговаря на действителността. Кажете ли, че е християнинъ, наистина е такъвъ. Днесъ човѣкъ мисли за себе си едно нѣщо, а въ сжщностъ е друго.

Сега всички хора трѣбва да се проникнатъ отъ желанието, да повдигнатъ съзнанието си по-високо, отколкото е било, за да разбиратъ нѣщата въ тѣхната чистота и да не ги изопачаватъ.

Като говоря по този начинъ, мнозина мислятъ, че сж голѣми грѣшници. Не е важно, дали сте голѣми или малки грѣшници; важно е, че пжтътъ, по който вървите, не може да ви изведе на добъръ край. Съ вашия животъ вие не можете да спечелите вниманието на Бога. Колкото и да се стремите къмъ това, всѣкога ще останете далечъ отъ Него. За да обърнете внимание на разумния свѣтъ, преди всичко трѣб-

ва да се научите да давате. Нѣкои хора зна-
 ятъ да даватъ, но повечето не сж стигнали
 още до тази наука. Тѣ даватъ отъ онова, кое-
 то имъ е излишно, или това, което ще хвър-
 лятъ. Нѣкой господарь се нахрани добре и,
 като остане нѣщо въ чинията му, дава го на
 слугата си. Той мисли, че е далъ много нѣщо.
 Въ сжщностъ, това ядене предстоеше на хвър-
 ляне. Не се дава така. Даването е въ връзка
 съ дълбокото разбиране на Словото. Който раз-
 бира вътрешния смисълъ на Словото и го носи
 въ себе си, той знае да дава. Даването е въ
 връзка и съ търпението. Не можешъ да да-
 вашъ, както трѣбва, ако си нетърпеливъ. Тър-
 пението пѣкъ се изпитва въ живота. Можете
 ли да слушате спокойно и най-голѣмитѣ обви-
 нения върху себе си, безъ да кажете една дума
 за свое оправдание? Можете ли, при най-го-
 лѣмитѣ хули по вашъ адресъ, да мълчите и да
 не се защищавате? Който не може да се въз-
 държа, не е господарь на положението. За да
 слушате спокойно обвиненията, които се си-
 пятъ върху васъ, повдигнете се високо въ съ-
 знанието си, да се отдалечите отъ тѣхъ. Ако
 може да издържа на обвиненията и хули-
 тѣ, човѣкъ ще издържи и на похвалитѣ. По-
 нѣкога е по мжчно да издържашъ на похвалитѣ,
 отколкото на укоритѣ и обвиненията. Защо
 трѣбва да ти се казва, че си гениаленъ, даро-
 витъ, добродетеленъ човѣкъ? Положението е
 ясно: ако си роденъ отъ Бога, ти си съвър-
 шенъ и грѣхъ нѣма да имашъ. Ако нѣкога си

билъ роденъ отъ Бога и си се отклонилъ, ти живѣещъ въ противоречия и заблуждения. Ако пъкъ не си роденъ отъ Бога, ти си несвършенъ. Трѣбва ли тогава да се лъжешъ? Кой каквото и да ти каже, ти знаешъ, че не си свършенъ. И тогава, и на ласкитѣ, и на обвиненията ще гледашъ по единъ и сжщъ начинъ. За да не изпада въ заблуждения, човѣкъ трѣбва да държи Божественото въ ржката си като мѣрка, съ която да мѣри нѣщата. Приложи ли тази мѣрка, той знае вече, кое е добро и красиво и кое не е. Доброто и красивото туря на една страна, а лошото — на друга страна и тогава се произнася за нѣщата. — Добъръ човѣкъ съмъ. — Добъръ си, но не пѣешъ добре. Ако пѣеше толкова хубаво, колкото си добъръ, щѣше да бждешъ свършенъ. — Заслужава ли човѣкъ да бжде много добъръ при сегашнитѣ условия на живота? — Споредъ мене, при всички условия на живота човѣкъ трѣбва да бжде добъръ. Да се задава този въпросъ, това е все едно да казвате, че човѣкъ не трѣбва да пише чисто и красиво. Може да пише и зацапано, нечисто, но ако капне мастило върху нѣкои важни думи отъ писмото, като го прочете, човѣкъ ще си извади криви заключения. После ще съжалявате, че хората не ви разбиратъ. Ето защо, помнете: Когато пишете писмо на нѣкое разумно сжщество, всичко трѣбва да бжде идеално — идеално чисто, съ идеално красиви букви и съ идеално съдържание. Следъ всичко това чувате нѣкой да казва: Доволенъ съмъ,

че мога да пѣя, повече не искамъ, нѣма да ставамъ пѣвецъ. Другъ казва: Доволенъ съмъ, че разбирамъ нѣщата отчасти — повече не ми трѣбва. Наистина, всички хора нѣма да станатъ пѣвци, музиканти, светии, но, което знаятъ, трѣбва да бжде безпогрѣшно, безъ никакъвъ дефектъ.

Като четете трета глава отъ Иеремия, космитѣ ви настрѣхвватъ и се запитватъ: Кои хора сж по-лоши — сегашнитѣ, или тия, за които пророкътъ говори? Сегашнитѣ хора не сж много лоши, но не сж и толкова добри, колкото бждещитѣ. Значи, сегашниятъ човѣкъ има още да учи и да придобива знания и добродетели. Не е нужно човѣкъ изведнѣжъ да стане много добъръ, но всѣки день да притуря по нѣщо отъ доброто къмъ бждещето си знание. Той трѣбва да гледа на живота като изкуство. Следователно, що се отнася до живота на душата, той е безпогрѣшенъ. Душата върви по свой пѣтъ, който нѣма нищо общо съ личния животъ на човѣка, нито съ живота на неговия умъ и на неговото сърдце. Дойдемъ ли до личния животъ на човѣка, както и до неговия умъ и до неговото сърдце, тамъ вече ставатъ погрѣшки. Умътъ и сърдцето му сж дадени като пособия, съ които да работи, да преодолява мжнотиитѣ си, да живѣе по новия начинъ. Следователно, като говоримъ за погрѣшки, имаме предъ видъ човѣшкия животъ. Обаче, човѣкъ прави усилия да излѣзе надъ обикновенитѣ условия, да придобие новото

и да влѣзе въ Божествения животъ, който не е нищо друго, освенъ животъ на музиката, изкуството и поезията.

Като ученици, стремете се къмъ живота като изкуство. Не разваляйте Божествения редъ на нѣщата. Той изключва противоречията и недоразуменията. Който се е домогналъ до този животъ, въ единъ моментъ той може да прояви доброто въ себе си. Въ единъ день той може да стане и пѣвецъ, и музикантъ, и ученъ. Въ Божествения свѣтъ нѣщата ставатъ моментално, а въ човѣшкия — съ години. — Защо? — Защото въ човѣшкия свѣтъ се приготвятъ, а въ Божествения се проявяватъ. Дали ще проявишъ Божественото, или човѣшкото въ себе си, това зависи отъ степенъта на съзнанието, до което си дошълъ.

„Обърнете се къмъ мене“, казва Господъ на човѣцитѣ. — Защо трѣбва да се обърнатъ къмъ Бога? — За да ги научи да живѣятъ добре, по човѣшки. Значи, не става въпросъ за Божественъ животъ, но за човѣшки. Хората не живѣятъ още човѣшки животъ. По отношение на себе си, тѣ иматъ съвършени отношения. Нека приложатъ тия отношения и къмъ другитѣ, за да разбератъ, какво нѣщо е човѣшкиятъ животъ. Ако правите нѣщо за хората, правете го, като за себе си. Въ това се заключава истинскиятъ моралъ. Нѣкои вадятъ медъ отъ кошеритѣ си и го разпредѣлятъ въ различни сждове: въ едни сждове турятъ меда отъ тъмнитѣ пити, а въ други — отъ свѣт-

литъ. Като дойде гостъ, когото не обичатъ и не уважаватъ, даватъ му отъ тъмния медъ. Като дойде нѣкой, когото обичатъ, даватъ му отъ бѣлия медъ. Това не е моралъ. Или никакъ не давай, или, ако давашъ, дай отъ хубавия медъ!

Като изучава живота си, човѣкъ трѣбва да знае, какви възможности се криятъ въ него, за да разбере, какво може да изисква отъ себе си. Нѣкой иска да води чистъ и светъ животъ, говори за духовни работи и мисли, че всичко вече е придобилъ. Щомъ го поставятъ на изпитъ, разбира заблуждението си и се чуди, какъ така, следъ като е живѣлъ добре, следъ като се хранилъ 20 години съ вегетарианска храна, не е постигналъ желанията си. Много естествено. Хиляди години той е билъ месоядецъ, живѣлъ съ дребнавоститѣ, и въ 20 години иска да се посвети, да стане светия. Това е невъзможно. Преди всичко, той още не се е обърналъ къмъ Бога, а мечтае за Божественъ животъ.

Като ученици, вие трѣбва да се откажете отъ миналото, т. е. да го забравите. Едва следъ това можете да изучавате новото и да го прилагате. Всичко криво въ мисълта трѣбва да се изправи. — Коя мисълъ е права? — Това мжчно може да се опредѣли. Нѣма правила, които опредѣлятъ мисълта, дали е права, или крива. Лесно е да кажете на човѣка да бжде добъръ, но мжчно е да опредѣлите, въ какво се заключава доброто. Лесно е да кажете на

човѣка, че не пѣе чисто и правилно, обаче, мжно е да опредѣлите, въ какво се заключава доброто и чисто пѣние. Ще кажете, че има правила за музиката, по които може да се пѣе. И човѣшкитѣ правила сж добри, но има правила, които природата е дала. Който влѣзе въ училището на природата, ще възприеме нейнитѣ правила и закони и ще се научи да пѣе, както трѣбва. Първото правило, което трѣбва да се приложи, е любовта. Безъ любовъ нѣма музика. Безъ любовъ никой не може да пѣе. Изобщо, безъ любовъ нѣма постижения. Вториятъ законъ, съ който природата си служи, е мждростта. Третиятъ законъ е истината. Следователно, каквато работа и да започне, човѣкъ трѣбва да вложи въ нея любовъ, разумность и свобода. Ако не работи съ любовъ, ако не е разуменъ и ако не е свободенъ, нищо не може да постигне.

Сегашнитѣ хора трѣбва да изучаватъ живота като изкуство, като музика и като поезия. Да разбирашъ живота като изкуство, това значи, да знаешъ, какъ да живѣешъ; да го разбирашъ като музика, това значи, да знаешъ правилно да пѣешъ. Правилното пѣние подразбира единство между мислитѣ и чувствата. Не можешъ да пѣешъ правилно, ако не можешъ да хармонизирашъ мислитѣ, чувствата и постжпкитѣ си и не чуешъ тона, който излиза отъ тази хармония. Доброто пѣние подразбира музикалность и чистота на съзнанието. Да разбирашъ живота като поезия, това значи, да си

разработилъ сърдцето си до такава степенъ, че да прилагашъ любовта къмъ ближнитъ си, както къмъ себе си.

Човѣкъ е дошълъ на земята, като въ велико училище, да се учи. Вие седите, мислите и не знаете, какво да учите. Много просто — ще учите прилагането на любовта. Това ви се вижда чудно, защото мислите, че имате любовъ и я прилагате. Имате любовъ, но не тази, която повдига и възкресява човѣка. Който има любовъ въ себе се, чудеса може да прави. Той може да докара дъждъ на земята, но може и суша да доведе. Той знае Божиитъ закони и ги прилага. Каквото пожелае, става. Той познава живота като изкуство. Ако му потрѣбватъ пари, лесно може да си достави. За него сиромашия, болести не съществуватъ. Любещиятъ човѣкъ знае да пѣе. Достатъчно е да се спре на улицата и да запѣе, за да събере всички минувачи около себе си. Не знае ли да пѣе, а излѣзе срѣдъ публиката, всички ще му се смѣятъ. Стражарьтъ ще го хване за дрехата и ще му каже: Не вдигай шумъ, иди у дома си. За истинския пѣвецъ всѣки отваря кесията си, а за неграмотния — нищо не дава.

Като говоримъ за пѣнието, мнозина казватъ, че само младитъ трѣбва да пѣятъ. — Щомъ пѣятъ младитъ, само тѣ ще влѣзатъ въ Царството Божие. Така е казалъ Христосъ. Той казва: „Ако не станете като малкитъ деца, не можете да влѣзете въ Царството Божие“. Сегашнитъ хора не ставатъ деца, а, въпрѣки

това, искатъ да влѣзатъ въ Царството Божие. Невъзможно е старъ човѣкъ да влѣзе въ Царството Божие. Нѣма такъвъ стихъ въ Писанието. Да станете като малкитѣ деца, това значи, да се яви у васъ желание да учите. Само децата учатъ. Дръжте въ ума си положителната мисълъ, че сте млади и можете да учите. Дръжте въ сърдцето си желанието да бъдете добри и да обичате. Каже ли нѣкой, че не може да обича, той е пресъхналъ изворъ. Изворътъ всѣкога тече и дава изобилно на всички. Щомъ си изворъ, който блика, ще пѣешъ.

И тъй, ще изучавате живота като изкуство, като музика и като поезия. Ще пѣете, докато задоволите първо себе си, а после ближнитѣ си. Ще пѣете на два гласа: първи гласъ, съставенъ отъ мекитѣ тонове; втори гласъ, съставенъ отъ силнитѣ тонове. Като пѣете по този начинъ, постоянно ще смѣняте мекото съ силното и ще вървите напредъ. Ще каже нѣкой, че сърдцето му е праздно. Щомъ се праздни, може и да се пълни. — Изгубихъ любовта си. — Щомъ си я изгубилъ, ще я намѣришъ. Това, което се губи, се намира; и това, което се намира, пакъ може да се изгуби. Това сж положения, които се отнасятъ до човѣшкия животъ. Обаче, въ Божествения животъ нѣщата не се губятъ. Намѣрите ли нѣщо въ Божествения животъ, никога не можете да го изгубите.

Пророкътъ предава думитѣ на Господа: „Обърнете се къмъ мене, за да се научите да живѣете добре.“ Само по този начинъ вие ще знаете и да пѣете добре. Добриятъ животъ включва прави мисли, чувства и постѣпки. Добриятъ животъ включва музиката и поезията. Затова е казано: „Който пѣе, зло не мисли.“

— Проявениятъ Духъ въ Любовта, проявениятъ Духъ въ Мъдростта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

36. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 7. юлий, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Слово и животъ

Размишление.

4. глава отъ Иеремия.

Много странности има въ съвременния животъ. Кой сж причинитѣ за тия странности, не се знае. Нѣкои предполагатъ, че причинитѣ се криятъ въ далечното минало; други пъкъ казватъ, че причинитѣ сж въ сегашния животъ. Сжщо така и причинитѣ на страданията се криятъ, споредъ едни — въ далечното минало, а споредъ други — въ настоящето. Кое отъ дветѣ предположения е право, не може да се каже. Едно е вѣрно, а именно: нѣкои страдания се явяватъ като послѣствия на миналото, а други — криятъ причинитѣ си въ настоящето.

Мнозина четатъ книгата на пророкъ Иеремия, но малцина я разбиратъ. — Защо не могатъ да я разбератъ? — Нѣматъ опитноститѣ, за които пророкътъ е писалъ. Тѣ не познаватъ живота на тогавашнитѣ народи, не знаятъ, какви отклонения сж правѣли, за да преживяватъ описанитѣ страдания. Сжщевременно, пророкътъ предсказва и бждешитѣ страдания на народитѣ.

Често хората се запитватъ, защо идатъ страданията. — Това е въпросъ на бждещето. — Защо се радва човѣкъ? — Това е въпросъ

на настоящето. Значи, като страда и като се радва, човѣкъ се учи. Една отъ причинитѣ на страданията се крие въ неразбирането на живота. Който не разбира живота, страда; който го разбира, се радва. Понеже страданието и радостта се смѣнятъ, затова, когато нѣкой разбира нѣщата, радва се, а другъ се обѣрква и страда; когато нѣкой се обѣрква отъ неразбиране и страда, другъ пъкъ се радва. Когато нѣкой се ражда, другъ умира. Когато богатиятъ губи богатството си, други печелятъ. Съ една дума, радоститѣ и страданията въ живота се смѣнятъ, поради което всѣки човѣкъ взима участие, както въ общитѣ страдания, така и въ общитѣ радости. Въ този смисълъ, страданието и радостта сж необходими въ живота. Безъ тѣхъ човѣкъ не може да се развива. Пророкътъ казва, че Богъ е милостивъ и благоутробенъ. — Къде се вижда милостта Божия? — Въ страданията на човѣка. Като страда, човѣкъ търси помощъ. Единствениятъ, Който се притича въ помощъ на човѣка, при всички случаи, и го освобождава отъ страданията, е Богъ. — Отъ какво произлизатъ страданията? — Отъ малки причини. Понѣкога малки причини произвеждатъ голѣми страдания. Запримѣръ, ако напишешъ едно писмо безъ препинателни знаци, мисълта се измѣня. Обаче, ако поставишъ точкитѣ и запетайтѣ на мѣсто, вие разбирате смисъла на писмото и не изпадате въ заблуждение. За една запетая могатъ да обесятъ човѣка, или да го свалятъ отъ

бесилката, зависи, какво е съдържанието на писмото.

Помнете: малкият причини произвеждат големи страдания. Ако зачеркнете само една буква на някоя дума, може да измъните хода на цялата работа. Ето защо, човекът трябва да знае законите, по които се нареждат човешките мисли, чувства и постъпки; той трябва да знае и законите, по които се развиват човешките дарби и способности, с които е надаренъ. Не знае ли тези закони, той ще се намъри въ големо противоречие. Има тънкости въ живота, които трябва да се знаятъ. Който не ги знае, при най-малкото невнимание отъ негова страна, може да произведе цяла катастрофа. Запримѣръ, ако някой невежа се намъри предъ единъ ученъ, невежиятъ веднага се чувства малък, униженъ и пожелава да се отдалечи отъ учения. Въ ума му става големо смущение, той се обезсърдчава, и животътъ му се обезсмисля. — Защо става това? — Невежиятъ казва, че учениятъ е виновенъ, унизилъ го. Въ сжщностъ, причината е въ невежия. Като мисли, че нищо не знае, учениятъ приема мисълта му, но понеже не се занимава съ дребнавости, отблъсва тази мисъл, и тя отново се връща при онзи, отъ когото е излъзла. Защо невежиятъ не се спре предъ учения съ желание да чуе и разбере нещо отъ него, а трябва да мисли, че нищо не знае и не разбира? За да влизате въ връзка помежду си, дръжте положителни мисли въ ума си и вървайте на

възможноститѣ, съ които сте надарени. Държите ли отрицателни мисли въ ума си, вие приличате на човѣкъ, който отправя струя вода нагоре въ въздуха. Каквото и да прави, струята неизбежно ще падне върху него. Значи, отрицателнитѣ мисли, чувства и постѣпки се връщатъ къмъ човѣка, отъ когото сѣ излѣзли, а положителнитѣ се приематъ и задържатъ отъ онзи, къмъ когото се отправятъ, за да се обработятъ и дадатъ добъръ плодъ. Щомъ вържатъ, и плодътъ узрѣе, изпращатъ го пакъ при онзи, който е изпратилъ мислитѣ. Като знаете това, изграждайте разумно бждещето си. Затова е казано, че човѣкъ самъ твори сждбата си, самъ създава щастието си. Отъ човѣка зависи да бжде щастливъ или нещастенъ. Обичайте, изпълнявайте Божиата воля, за да бждете щастливи. Ако не обичате и не изпълнявате Божиата воля, щастието ще бжде далечъ отъ васъ. Когато Богъ обича и грѣшнитѣ, както и праведнитѣ, съ това Той учи хората на своитѣ закони. Той казва, че като обичашъ, любовта ти ще се върне пакъ къмъ тебе. Нищо въ природата не се губи, но само се видоизмѣня. Колкото малка и да е любовта ви, щомъ я изпратите къмъ нѣкое разумно сжщество, то ще я приеме, ще я обработи и ще ви изпрати отъ нейнитѣ сладки плодове, да ядете и да благодарите.

И тъй, има два закона въ свѣта: законъ на любовта и законъ на безлюбието. Въ първия законъ влизатъ всички положителни мисли

и чувства, а въ втория — всички отрицателни. Първиятъ законъ опредѣля щастието на човѣка, а вториятъ — неговото нещастие. Вториятъ законъ е изразенъ чрезъ българската поговорка: „Който копае яма на другитѣ, той самъ пада въ нея“. Този законъ може да се обясни и чрезъ единъ анекдотъ за Настрадаинъ Ходжа.

Настрадаинъ Ходжа често посещавалъ богатитѣ, да му помогнатъ съ нѣщо, да облекчи материалното си положение, обаче, всички го пждѣли. Като не му помагали доброволно, той решилъ насила да си вземе това, което му се пада. Така си мислѣлъ той. За тази цель, взелъ една пила и презъ една тъмна нощъ се спрѣлъ предъ кжщата на единъ богаташъ и започналъ да пили бравата на вратата. Единъ познатъ миналъ покрай него и го запиталъ: Какво правишъ тукъ, Настрадаинъ Ходжа? — Свиря на кимане. — Ами защо гласътъ му не се чува? — Утре ще му се чуе гласътъ.

Всички хора се намиратъ въ положението на Настрадаинъ Ходжа: каквото сж свирили въ миналото, днесъ се чува гласътъ му. Добре ли сж свирили, или зле, всичко ще се чуе. Ако на времето не се е чулъ гласътъ му, днесъ ще се чуе. Днесъ се жънатъ плодоветѣ на миналия човѣшки животъ, поради което едни казватъ, че животътъ е тежъкъ, а други — че е добъръ. Които сж живѣли въ закона на любовта, се радватъ на добъръ животъ; които сж живѣли въ закона на безлюбието, се оплакватъ и казватъ, че животътъ е тежъкъ. Жи-

вотътъ не е нито тежъкъ, нито лекъ, но послѣдствията отъ живота на хората биватъ добри и лоши. Това не значи, че трѣбва да се проповѣдва на човѣка за ада, за страшния сждъ, за мъчението. Проповѣдвайте на хората любовъ, говорете имъ за изпълняване на волята Божия, и ще видите, че никакъвъ адъ, никакво мъчение не съществува. Доброто е вложено въ човѣка. Нищо не му остава, освенъ да го прояви. Затова, хората се нуждаятъ отъ разумни проповѣдници и учители. Човѣкъ трѣбва да освободи ума си отъ всички заблуждения, да отвори мѣсто за новитѣ идеи. Не слушайте проповѣдници, които ви говорятъ за вѣчния огънь и за мъчението, нито такива, които създаватъ своеобразни теории за сътворението на свѣта.

Единъ негърски проповѣдникъ казвалъ на слушателитѣ си, че Богъ направилъ човѣка отъ прѣстъ и го турилъ на единъ плетъ да го суши. Единъ отъ слушателитѣ го запиталъ: Отде намѣри Господъ плета, на който сушилъ човѣка? — Това не е твоя работа! Значи, слушателятъ нѣмалъ право да запитва проповѣдника. Вѣрно е, че Богъ сушилъ човѣка, и до днесъ още го суши, но не на плетъ, както проповѣдникътъ казалъ, но като го прекарва презъ страдания. Всѣки човѣкъ трѣбва да мине презъ страдания, да се пречисти и да свѣтне. Безъ страдания нѣма чистота и свѣтлина. — Какви трѣбва да бждатъ страданията? — Разумни. Само Богъ създава разумни страдания на хората.

Тѣ сж неизбѣжни. Нѣма човѣкъ, който може да се освободи отъ тѣзи страдания.

Като четете книгата на пророкъ Иеремия, виждате, че той пише за болнитѣ хора, т. е. за ония, които не изпълняватъ Божия законъ. Той имъ предписва специални рецепти, капки и хапове, които трѣбва да употребяватъ. Отъ тѣхъ здравето имъ нѣма да се подобри, но поне ще придобиятъ опитности, да се научатъ да живѣятъ добре. Това, което пророкъ Иеремия казалъ на съвременниците си, не се отнася за васъ, но трѣбва да знаете, че и вие ще минете презъ мъчности. Вашитѣ изпитания и мъчности ще бждатъ различни отъ тия, които хората на миналото сж преживѣли. Изобщо, явленията въ природата никога не се повтарятъ. Това, което е изкушавало хората на миналото, днесъ не може да ги изкушава. Изкушенията на сегашнитѣ хора сж отъ другъ характеръ и произходъ. За да се освободятъ отъ изпитанията, отъ мъчнотитѣ и страданията си, хората трѣбва да се съблѣкатъ отъ старитѣ си възгледи, както Мойсей събу обувката си и тогава стѣпи на мѣстото, което Богъ му посочи. Свето нѣщо е животътъ, даденъ на човѣка, затова той трѣбва да живѣе добре, да изпълнява великитѣ закони на Битието. Че, наистина, старата дреха трѣбва да се хвърли, виждаме отъ новороденото дете. Докато е било въ утробата на майка си, то било въ ризка, намирало се въ ограничителни условия. Тамъ е било подъ законъ, нѣмало

право да диша, да издаде звукъ. Съ раждането си то се освобождава отъ ризката, която го ограничавала, т. е. отъ старата си дреха. Най-голѣмото робство за детето е било времето, презъ което е прекарало въ майчината си утроба. Като излѣзе оттамъ, отрѣзватъ закона, който го свързвалъ, хвърлятъ мантията на стария му животъ, и то влиза въ новъ животъ, при нови условия. Обаче, по навикъ, хората не го оставятъ голо, свободно отъ ограничения, но веднага го турятъ въ пелени, стѣгатъ го съ повой. Детето започва да плаче и да протестира, че отъ едно ограничение минава въ друго.

Като изучавамъ хората, чудя се, какво става, че сами се натъкватъ на страдания. Отъ една страна Богъ ги освобождава отъ страданията, а отъ друга страна тѣ се натъкватъ на нови страдания. Ще кажете, че страданията идатъ въ свѣта, защото хората грѣшатъ. Това не разрешава въпроса. Не е важно, че хората грѣшатъ; важно е, всѣки самъ да съзнае това. Не е важно, какъ е създаденъ свѣтътъ; важно е, като е създаденъ, да проникнете въ неговия вътрешенъ смисълъ, да разберете Божиитѣ пътища и любовта така, както днесъ се проявява. Това значи, да ходи човѣкъ въ правия пѣтъ на живота. Рече ли да се занимава съ външната страна на нѣщата, той се заблуждава, влиза въ кривъ пѣтъ. Като дойдете до човѣка, занимавайте се съ неговия вътрешенъ животъ, а не съ външността му. Външниятъ човѣкъ

не е нищо друго, освенъ автомобилъ, който ту спира, ту се движи, споредъ волята на господаря си. Който не разбира това, отдава всичкото си внимание на автомобила. Като видятъ нѣкой министъръ, кланятъ му се. И това не е лошо, но истинскиятъ министъръ е вътре. Него трѣбва да намѣрите и да го поздравите. Майката се радва на детето си, т. е. на неговото автомобилче. Единъ день автомобилчето му изчезва — задигналъ го нѣкой. Майката плаче, страда, търси детето си. Въ сжщностъ, детето е около нея и въ нея, но само автомобилчето е изчезнало. Страшно е, ако и детето е изчезнало. Обаче, има случаи, когато, заедно съ автомобила, задигатъ и господаря. Тѣй щото, изучавайте своя вътрешенъ животъ, както и този на своя ближенъ. Що се отнася до външния животъ, до външнитѣ неудобства, тѣ сж временни, странични явления. Тѣ не трѣбва да влизатъ въ вътрешния животъ.

Два порядъка сжществуватъ въ свѣта: Божественъ и човѣшки. Божествениятъ порядъкъ носи всички блага, всички условия за развитие и напредъкъ на хората; човѣшкиятъ порядъкъ носи всички страдания, противоречия, скърби и недоволства. За да бжде щастливъ, човѣкъ трѣбва да отдѣли човѣшкия порядъкъ отъ себе си, да го тури настрана и да се държи само за Божествения. — Какво ще стане съ човѣшкия порядъкъ? — Той трѣбва да се организира по правилата на Божествения порядъкъ и да му се подчини. Като влиза въ учи-

лицето, детето трѣбва да учи първо буквитѣ, после да ги съчетава въ срички, следъ това — въ думи, докато единъ день се научи да изказва и най-сложнитѣ си мисли. Затова, именно, е дошълъ човѣкъ на земята, да стане ученъ, да превърне човѣшкия порядъкъ въ Божественъ. Между кой народъ ще се роди, не е важно. Всѣки народъ представя специална школа, въ която ученицитѣ се учатъ по специална програма. Който влѣзе въ това училище, трѣбва да се научи да живѣе добре, за да мине въ Божественния порядъкъ на нѣщата. Смыслътъ на учението се заключава въ освобождение на човѣка отъ ограниченията на човѣшкия порядъкъ, за да стане гражданинъ на Божественната държава, както детето става членъ на семейството, въ което влиза. Това означава стихътъ: „Ако не се родите отъ вода и Духъ, не можете да влѣзете въ Царството Божие.“ Водата представя човѣшкия порядъкъ, а Духътъ — Божественния. Следователно, човѣкъ трѣбва да мине отъ човѣшкия въ Божественния порядъкъ, за да влѣзе въ Царството Божие, да придобие любовта. Христосъ казва: „Азъ съмъ пѣтьтъ, истината и животътъ.“ Който мине презъ третѣ врати — пѣтьтъ, истината и животътъ, той влиза въ Божественния порядъкъ. Който не разбира този законъ, мисли, че трѣбва да умре и тогава да влѣзе въ Божественния порядъкъ. Не е така. Смъртта не е нищо друго, освенъ врата за минаване отъ единъ порядъкъ въ другъ. Какво

става съ пияницата, който се отказва отъ виното и ракията? Умрѣлъ ли е той? Живъ е, но пиянството, на което по-рано е служилъ, умира. Той се отказва отъ стария си занаятъ и напуска кръчмата. — Къде отива? — Въ църквата. Идете въ църквата да видите какъ се моли. Предъ него стои Евангелие, а не чаша, пълна съ вино.

Ето защо, когато ме питатъ, къде отиватъ умрѣлитъ, казвамъ: Умрѣлитъ сж въ църквата, молятъ се. Значи, който умира за виното, отива въ църквата; който оживява за виното, отива въ кръчмата. Съ други думи казано: Който умира за човѣшкия порядъкъ, влиза въ Божествения. Който умира за Божествения порядъкъ, отново се връща въ човѣшкия. Има случаи, когато мждрецътъ, или адептътъ, който живѣе въ Божествения порядъкъ, влиза въ кръчмата да пие една чаша старо вино. Съ това той иска да каже, че въ изключителни случаи, една или половинъ чашка вино може да се употребѣи за цѣръ отъ хора, които иматъ слабъ стомахъ. И Павелъ препоръчва на хора съ слаби стомаси да употребяватъ по малко винце, по сто грама на день, докато се засили стомахътъ имъ и докато придобиятъ апетитъ.

При сегашнитъ условия на живота, хората не могатъ за дълго време да се задържатъ въ единъ и сжщъ порядъкъ. Затова ги виждате ту въ църквата, ту въ кръчмата; ту въ Божествения порядъкъ, ту въ човѣшкия. Докато обича, докато е щедъръ и услужливъ,

докато е доволенъ, човѣкъ е въ църквата; щомъ престане да обича, щомъ одумва и критикува хората, щомъ е недоволенъ, той е въ кръчмата. И праведниятъ човѣкъ може да сгрѣши; за една малка погрѣшка да излѣзе отъ църквата и да влѣзе въ кръчмата. Като знаете това, бждете предпазливи, да не излизате вѣнъ отъ Божествения порядъкъ.

Единъ день грѣцкиятъ философъ Диогенъ решилъ да се отдалечи малко отъ хората, да отиде на полето да си почине. Той намѣрилъ една круша и се излегналъ подъ нея, спокоенъ, че никой не знае, кжде е. Обаче, отнѣкжде се задалъ единъ селянинъ и, като видѣлъ, че философътъ е свободенъ, отпавилъ се къмъ него за нѣкакъвъ съветъ. Диогенъ го приелъ строго, съ сърдито лице, като си казалъ: Отде се намѣри този селянинъ, тукъ да ме безпокои? Единъ день не мога да си почина. Въпрѣки всичко, той далъ съветъ на селянина, но после самъ се изобличилъ съ думитѣ: Диогене, това ли е твоята философия? Нима искашъ въ единъ день да развалишъ това, което си съградилъ въ продължение на толкова години? Отде знае селянинътъ, че ти имашъ нужда отъ почивка? Трѣбваше ли отъ една малка несгода да развалишъ разположението си?

Сега и на васъ казвамъ: Вземете поука отъ Диогена и не разваляйте доброто си разположение за нищо и никакво. Който иска да бжде ученикъ, трѣбва да има будно съзнание, да не се подава на изкушения, които могатъ

да го изкаратъ отъ Божествения порядъкъ. Ще кажете, че вѣрвате въ Бога. Това не е достатъчно. Само съ вѣра не се живѣе. Право разбиране трѣбва да имате. Нѣкои минаватъ за благочестиви, но само външно сж такива. При най-малкото изпитание тѣ губятъ своето благочестие. Опитайте се да имъ кажете, че нѣкой говорилъ лошо за тѣхъ, да видите, колко сж благочестиви. Тѣ веднага скачатъ на кракъ и турятъ въ действие своята картечница. Какво лошо има въ това, че казали нѣщо за тѣхъ? Ако е вѣрно, нека се изправятъ; ако не е вѣрно, трѣбва ли да се сърдятъ? Какъ ще придобиете търпение, ако не се научите да изслушвате хората? Каквито думи и да казватъ за васъ, трѣбва да ги понасяте съ търпение. Лошиятъ човѣкъ е въ васъ, въ вашитѣ мисли и чувства, трѣбва да го търпите. Кой не е изпиталъ това? Тъкмо се въодушевите отъ нѣкоя възвишена идея, искате да направите едно добро, но въ ума ви веднага нахлуватъ лоши, страшни мисли, и вие се отказвате отъ идеята си. Това сж мислитѣ на лошия човѣкъ въ васъ, който иска да ви спъва. Изслушайте го съ търпение, но не приемайте мислитѣ му като ваши. Щомъ се изкаже, той ще се отдалечи отъ васъ. Тогава вие ще направите доброто, което сте намислили.

Съвременнитѣ хора сж дошли до единъ кръстопжтъ, до голѣми противоречия и търсятъ начинъ да се освободятъ отъ тѣхъ. Единствената сила, която може да освободи човѣка

отъ противоречията, е любовта. Затова е казано да възлюбишъ Бога и ближния си. Много спомагателни сили има любовта, но тѣ сж временни. Само тя остава вѣчна и неизмѣнна. Само любовта е въ състояние да освободи и да повдигне човѣка, за да постигне всичкитѣ си желання. Ще кажете, че искате да станете царе, князе, министри. И това е възможно следъ време, но не е сжщественно. Какво по-голѣмо благо можете да очаквате, ако съ една дума сте въ състояние да лѣкувате болни, да възкресявате мъртви, да освобождавате човѣка отъ сиромашията и несгодитѣ въ живота имъ? Това може да прави само любещиятъ, който е далъ пжтъ на Божественото въ себе си.

Има ли такива хора въ свѣта? Има, разбира се. Всѣки може да бжде такъвъ. Всѣки може да говори меко и сладко, да помага на хората. Ако се отпрати позивъ къмъ хората, да се явятъ кандидати за любовта, всички ще дойдатъ, но се иска хора съ съзнание и разбиране, а не войници, които да чакатъ заповѣди само отвънъ. — Какъ може да придобие човѣкъ любовта? — Чрезъ Словото.

Казано е въ Писанието: „Въ начало бѣ Словото, и Словото бѣ Богъ. Всичко чрезъ Него стана“. Следователно, когато Словото влѣзе въ човѣка, ще пресъздаде неговия животъ. Казано е въ Битието: „Земята бѣше неустроена и пуста, и Духъ Божи се носѣше надъ нея“. — Докато Словото не бѣше се проявило, земята бѣше пуста и неустроена.

Щомъ Словото се прояви, земята започна да се устройва и се оформи въ този видъ, въ който днесъ я виждаме. „Ще изпратя Духа си“. — Къде? — Въ човѣка. — Значи, когато Духътъ влѣзе въ човѣка, животътъ му ще се измѣни, както се измѣня лицето на земята.

„Който има уши да слуша, нека слуша“. Това значи: който разбира, малко му се говори; който не разбира, много трѣбва да му се говори. На глупавия ще говоришъ високо, да те чуе; на онзи, който има добре развито ухо, тихо, нѣжно ще говоришъ.

Възлюби Бога въ себе си! Възлюби ближния си вѣнъ отъ себе си. Този е пятътъ, по който човѣкъ трѣбва да върви.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мъдростъта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

37. Утринно Слово отъ Учителя, държано на
14. юлий, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Любовь и служене

Размишление.

5. глава отъ Иеремия.

Сега ще слушате да ви се чете нѣщо отъ миналото, което представя справочна книга. Отъ нея разумниятъ може да се поучава. Нѣкой писателъ ще отвори книгата на миналото и отъ тамъ взима своитѣ герои и героини. Той пише драма, трагедия, комедия или нѣкой романъ, отъ които хората на настоящето се възхищаватъ. Колкото добре да сж представени образитѣ на героитѣ и на героинитѣ, все ще има нѣщо скърпено: или украсено, или по-лошо, отколкото е била действителността. Никой фотографъ или художникъ не може да представи нѣщата въ тѣхната действителность. Въпрѣки това, хората сж доволни, когато фотографътъ или художникътъ ги представя по-красиви, отколкото сж въ сжщность. Наблюдавате една картина на нѣкой художникъ, намирате, че не е напълно сходна съ оригинала, но пакъ я харесвате. — Защо? — Цените изкуството на художника. Мжчно е, наистина, да се представятъ образитѣ въ истинския имъ видъ.

Добре е да чете човѣкъ книгитѣ на миналото, но да не пренася фактитѣ въ сегаш-

ния животъ. Ще кажете, че тогавашнитъ хора правѣли погрѣшки и пренасяте погрѣшнитъ имъ въ този животъ. Миналото е минало, нѣма защо да го повтаряте. Че нѣкой одралъ кожитъ на нѣколко овце, започвате да го сждите. Одралъ ги е вече, нѣма защо да се спирате на миналитъ му погрѣшки. Друго е положението, ако го видите въ момента, когато ги дере. Хванете го веднага и го извикайте настрана, да му кажете, че не постъпва добре. Трѣбва ли да хванете човѣка и да го водите при сждията? Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не е одиралъ кожи, но това не значи, че всички хора трѣбва да бждатъ бесени и затваряни. Поучавайте се отъ погрѣшкитъ на хората, безъ да ги осжждате. Има кой да ги сжди и оправя, това не е ваша работа.

Като ученици на живота, съветвамъ ви да не се занимавате съ погрѣшкитъ на хората, които сж живѣли въ миналото. Трѣбва ли да се смѣете на детето, което прави погрѣшки при пишене на буквитъ? То едва е постъпило въ първо отдѣление, сега учи буквитъ. Естествено е, че ще прави погрѣшки. Едва въ края на годината то ще може донѣкжде да пише добре буквитъ. Следъ това работата му става по-трудна. Следователно, то всѣкога ще има условия да придобива знания, но наредъ съ тѣхъ и погрѣшки да прави. Тогава, не осжждайте човѣка за миналитъ му погрѣшки. Не го осжждайте и за настоящитъ. Той се упражнява, прави усилия, учи се. Ще дойде день, ко-

гато ще прави малки, почти невидими погрѣшки. Съзнанието му ще бжде будно, и той самъ ще се изправя.

И тъй, стремете се да разглеждате живота въ неговия вътрешенъ смисълъ, да не изпадате въ противоречия. Затова, именно, казвамъ: Докато си боленъ, на църква не можешъ да ходишъ; щомъ оздравѣешъ, можешъ да отидешъ на църква. Вратата на църквата е отворена за здравитѣ, а не за болнитѣ. Грѣшникътъ и глупавиятъ пъкъ нѣматъ право да говорятъ за служене на Бога. Първата имъ работа е да съзнаятъ погрѣшкитѣ си и да ги изправятъ. Следъ това могатъ да служатъ на Бога. Много естествено. Може ли вързаниятъ конь да кара кола? Погрѣшкитѣ и грѣховетѣ сж вжжета, които ограничаватъ човѣка. Тѣ не му даватъ свобода да върши Божиата воля. — Какво трѣбва да прави болниятъ? — Да се излѣкува. — Какво трѣбва да прави грѣшникътъ? — Да се освободи отъ погрѣшкитѣ си. — Какво трѣбва да прави сиромаштъ? — Да се освободи отъ сиромашията си, която го обременява. — Кой е причина за болеститѣ, за сиромашията и за грѣха? — Все нѣкой е виновенъ. Все нѣкаква външна или вътрешна причина е създа-ла тѣзи нѣща. Какво ще кажете, ако видите единъ подкованъ конь въ гората? Коньтъ е свободенъ, а при това подкованъ. Който разбира живота, ще каже, че той е живѣлъ между хора, които сж го подковали. Тъй щото, ще знаете, че за всѣко нѣщо има причина. Най-

малко срѣдата, въ която човѣкъ живѣе, може да бжде причина за едни или други прояви въ неговия животъ. Въ този смисълъ, и човѣкъ е подкованъ, както коня. Той не живѣе още онзи първиченъ, естественъ животъ, който първоначално му билъ даденъ. Сегашниятъ човѣкъ е съ брада, първиятъ човѣкъ — Адамъ е билъ безъ брада. Значи, брадата се явила впоследствие, като резултатъ на трудния животъ, който прекаралъ на земята. Забелязано е, при това, че колкото въ по-диво състояние е човѣкъ, толкова е по-косматъ. Интересно е да се направятъ изчисления, колко години е трѣбвало да се минатъ, докато се яви брадата. И следъ това, колко години още ще минатъ, докато се махне брадата му. Колкото по-косматъ е човѣкъ, толкова по-лоши сж били условията на живота му. Почнатъ ли космитъ да падатъ, условията му се подобряватъ.

Сегашнитъ хора се смущаватъ много отъ фиктивни нѣща, поради което сами си създаватъ мъчнотии и противоречия. Тѣ приличатъ на онѣзи две жени, майка и дъщеря, които плакали за умрѣлото си детенце. Дъщерята сънувала, че се оженила, родила момченце, което израсло, станало нѣколкогодишно и умрѣло. Като разправила съня на майка си, и дветъ започнали да плачатъ. Тъкмо въ това време бащата се върналъ отъ странство и заварилъ това положение: жена му и дъщерята плачатъ. Като му разказали, защо плачатъ, той казалъ: Ще тръгна отново по свѣта, да из-

учавамъ хората. Ако намѣря по-глупави отъ васъ, ще се върна; ако не намѣря, ще продължа пѣтуването си. Като дошълъ до съседното село, видѣлъ на едно високо дърво единъ човѣкъ, който се готвѣлъ да скочи. — Какво правишъ тамъ? — Искамъ да скоча отгоре, да обуя панталонитѣ си. Не знаая, има ли другъ начинъ за обуването имъ. — Слушай, не скачай отъ дървото, ще се убиешъ. Азъ ще ти покажа, какъ се обуватъ панталони, но съ условие, че ще ги дадешъ на мене. — Съгласенъ съмъ, важно е да науча нѣщо. Той му показалъ, какъ се обуватъ панталони, а следъ това ги взелъ за себе си и тръгналъ на пѣтъ. Спрѣлъ се въ друго село, понеже тамъ му обърнало внимание една сватба, на която всички плачели. — Защо плачете? — Не питайте. Женимъ една мома, но, понеже е доста по висока отъ вратата, не може да влѣзе въ дома на младоженика. Трѣбва да отрѣжемъ главата ѝ, а ни се свиди. — Азъ ще ви помогна да я вкарате вътре, но ако ми дадете нанизитѣ на момата. — Ще ти дадемъ, каквото искашъ, само булката да остане жива. Той ударилъ булката отзадъ по врата, тя веднага навела главата си и влѣзла презъ вратата. Най-после той отишълъ въ трето село. На края на селото видѣлъ, какъ една жена се мъчи да извади главата на едно теле отъ едно гърне, но не може. Да отрѣже главата на телето, не се решавала, а другъ начинъ не намирала. Най-после тя започнала да плаче. — Не плачи,

— казалъ ѝ селянинътъ. Ако ми дадешъ телето, азъ ще те науча, какъ да извадишъ главата му отъ гърнето. Той взелъ една брадва и внимателно ударилъ гърнето, което се счупило. Така телето освободило главата си.

Много примѣри има въ човѣшкия животъ, които се нуждаятъ отъ правилни преводи. Колкото по-добъръ е преводътъ, толкова по-близо е до истината. Христосъ направи много нѣща, които сжщо се нуждаятъ отъ преводи. Не могатъ ли да се преведатъ, тѣ оставатъ необяснени и създаватъ противоречия. Запримѣръ, мнозина се чудятъ, защо следъ възкресението си Христосъ се явилъ на ученицитѣ си, които били наредени около буенъ огънь, въ който турилъ една риба, опекълъ я и имъ далъ да ядатъ. Необяснимо е сжщо, защо Христосъ въ Кана Галилейска превърна водата въ вино. И до днесъ още тълкуватъ, истинско ли е било виното, или вода. Има нѣща, които по-добре е да останатъ необяснени. Каквито обяснения и да ви се дадатъ, нищо нѣма да придобиете.

Следователно, вѣрвайте на нѣщата безъ външни обяснения. Разбирането и обясненията идатъ отвътре, а не отвънъ. Не е достатъчно само да вѣрвате, но трѣбва да прилагате това, което знаете. Вѣра безъ прилагане нищо не струва. И любовъ безъ прилагане нищо не е. Христосъ не дойде на земята да научи хората да вѣрватъ въ Него. Той искаше да имъ покаже, какъ да вѣрватъ въ Бога, да Го обичатъ и да Му служатъ. Това значи познаване и разбиране

на Христа, Който и днесъ е живъ. Търсете живия Христосъ, а не само Онзи, Който е живѣлъ преди две хиляди години. Казано е, че Богъ е Богъ на живитѣ, а не на мъртвитѣ. Следователно, като възлюбите този Богъ, вие ще познаете Христа, Който е проповѣдвалъ за Него. Тогава ще разберате стиха, въ който е казано: „Ще ви изпратя другъ утешителъ, Духътъ на Истината, да ви научи, какво да правите.“

Сегашнитѣ хора страдатъ повече, отколкото трѣбва. — Защо? — Защото не знаятъ, какво да правятъ. Тѣ живѣятъ въ вѣченъ споръ, защо еди-кой си обича одного повече отъ друго. Децата сж недоволни отъ родителитѣ си, че обичатъ едно отъ тѣхъ повече отъ другитѣ. Вината на родителитѣ не е въ това, че обичатъ едно отъ децата си повече отъ другитѣ, но въ това, че не могатъ да скриятъ любовта си. Словетъ, който стои понизко отъ човѣка, умѣе да скрива любовта си, а човѣкъ не може. Когато се обичатъ, словесетѣ се криятъ въ горитѣ, никой да не ги вижда. И хората ще се научатъ да изявяватъ правилно любовта си. — Кое дете обичатъ родителитѣ повече? — Доброто и разумното. — Защо? — Защото е богато, може да даде нѣщо. Какво могатъ да дадатъ бедниятъ, болниятъ и глупавиятъ? Като се приближишъ при нѣкой боленъ, той гледа само да вземе нѣщо. Като видишъ това, ти търсишъ случай да се освободишъ отъ него.

Сега, не се спирайте върху странични и

временни нѣща, които отклоняватъ вниманието, безъ да допринасятъ нѣщо сжщественно. Сиромашията и богатството сж временни положения, отъ които можете да се учите. И болеститѣ сж преходни състояния. Човѣкъ трѣбва да бжде здравъ, силенъ, вътрешно богатъ и красивъ. Външното богатство и външната красота сж за изкушение. Като знаете това, стремете се къмъ вътрешна красота и вътрешно богатство, които се придобиватъ само отъ чиститѣ мисли, чувства и постѣпки. Красиво е лицето на човѣка, който има свѣтли мисли, възвишени чувства и благородни постѣпки. Щомъ добриятъ животъ прави човѣка красивъ, лошиятъ животъ пѣкъ става причина да изгуби красотата, здравето и силата си. Лошиятъ животъ се отразява не само върху самия човѣкъ, но и върху ближнитѣ му. Запримѣръ, забелязано е, че ако синътъ или дъщерята не живѣятъ добре, тѣхниятъ животъ се отразява и на родителитѣ имъ. Много майки и бащи сж пострадали отъ лошия животъ на децата си. Като не могатъ да имъ помогнатъ, да не се бѣркатъ въ живота имъ, за да не пострадатъ. Оставете всѣки самъ да носи товара си, както и послѣдствията на своя животъ. Друго нѣщо е, ако нѣкой иска вашата помощъ, търси вашия съветъ. Но не се притичайте на помощъ, щомъ той нищо не иска отъ васъ.

Да се върнемъ къмъ сжществената мисль: любовь и служене. Този е пжтьтъ, по който човѣкъ може да се освободи отъ про-

творечията и неразбирането въ живота. Любовта къмъ Бога разрешава всички мъчнотии. Щомъ обикнешъ Бога, въ душата ти ще настане миръ, а въ сърдцето ти — пълнота. Ще ходишъ ли при това положение предъ вратата на този и на онзи, да искашъ тѣхната любовъ? Като служишъ на Бога, ще ходишъ ли отъ къща въ къща да искашъ вода за пиене и за поливане на своята градина? Служенето на Бога подразбира прокарване въ къщата ти канализация, презъ която ще тече изобилно прѣсна и чиста вода. Имашъ ли канализация, ти можешъ да си наливашъ вода, колкото искашъ. Любовта и служенето носятъ изобилие въ живота. Който носи любовта въ себе си, той е богатъ. Дето мине, всички му отварятъ пѣть, канятъ го, радватъ му се. Той носи щастие и за себе си, и за окръжаващитѣ. Не само хората се ползватъ отъ неговата любовъ, но и животнитѣ, и растенията.

И тъй, за да имате успѣхъ въ живота си, откажете се отъ миналото и разчитайте на настоящето. Щастието ви се крие въ настоящето. Не се сирайте върху любовта си въ миналото; важна е настоящата ви любовъ. Какви добрини сте правили въ миналото, не е важно; важно е, какво днесъ правите. Миналото е било важно, като условие за настоящето; настоящето пъкъ е условие за бъдещето. Стремете се тогава къмъ настоящето, което проправя пътя къмъ бъдещето.

Помнете: използвайте доброто въ всѣки

даденъ моментъ и бждете доволни отъ положението си. Ако днесъ сте доволни, и утрешниятъ день ще бжде за васъ добъръ. Не се сравнявайте съ другитѣ хора, че тѣ имали по-голъма любовъ отъ васъ, или че били по-добри и богати, по-здрави и т. н. Всѣко нѣщо, което въ даденъ моментъ имате, е добро. И болни да сте, пакъ е за добро. Като разсжждавате по този начинъ, вие дохождате до положението на човѣкъ, който разбира живота. Щомъ разберете живота, условията ви непременно ще се подобрятъ. Вървете по пжтя, който Богъ ви е начърталъ, и бждете доволни отъ него. Какво ще стане съ насъ? — Който е билъ сиромасъ, ще забогатѣе; който е билъ богатъ, ще осиромасее. Койго е билъ ученъ, ще изгуби знанието си; който е билъ невежа, ще придобие знание. — Не искамъ да стана сиромасъ. — Не разбирашъ закона. Какво прави туристътъ, като пжтува по планинитѣ? Той тръгва съ тежка раница, като богатъ човѣкъ, и се връща съ праздна, лека — като сиромасъ. Той трѣбва да се радва на праздната си раница; това показва, че е билъ здравъ, могълъ да изяде всичко, което носѣлъ на гърба си. Следователно, радвайте се, когато товарътъ ви олеква, когато умътъ и сърдцето ви се изпразватъ отъ старото съдържание, за да се влѣе въ тѣхъ ново и прѣсно съдържание. Яжте, каквото носите въ раницитѣ си, давайте отъ него и на другитѣ и не се страхувайте отъ гладъ и сиромашия. Като раздадете всичко,

разчитайте на вашия Великъ Баща, на Неговата Любовь и справедливостъ, на Неговата благодостъ и милосърдие.

Дръжте въ ума и въ сърдцето си образа на Бога, на ангелитѣ и на възвишенитѣ същества, които ще ви упжтватъ и направляватъ. Проникнете се отъ желанието да любите и да служите въ името на Великата Любовь, Правда и Добродетель.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мждростьта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

38. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 21. юлий , 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Положителни качества

Размишление.

6. глава отъ Иеремия.

Въ тази глава пророкътъ се оплаква отъ бедствията, които сполетяватъ хората по това време, въ което живѣлъ. Между миналото и сегашното има известно съвпадение. И тогава хората се оплаквали отъ страданията, и сега се оплакватъ. Между причинитѣ за тогавашнитѣ страдания и сегашнитѣ пакъ има нѣщо общо. Разликата между миналото и настоящето се заключава само въ това, че днесъ злото е поограничено, отколкото въ времето на пророка. Днесъ повечето хора сж вѣрващи, минаватъ за християни, за добри хора. Всѣки мисли, че подобъръ отъ него нѣма. Обаче, ако се опитате да предизвикате съвременния човѣкъ съ нѣщо, ще видите, че неговата доброта е външна, не е обхванала напълно сърдцето му.

Голѣми сж страданията на хората, но, въпрѣки това, всички очакватъ свѣтли дни. Религиознитѣ се надѣнатъ, че религията ще оправи свѣта; ученитѣ пъкъ вѣрватъ и очакватъ на науката да оправи свѣта. Христосъ дойде на земята, но свѣтътъ не се оправи. Кжде е днесъ римската империя? Кжде е еврейскиятъ народъ? Христосъ дойде между еврейтѣ, които Го очак-

ваха, но не Го познаха и казаха, че не признаватъ никакво учение, освенъ Мойсеевото. Тѣ признаваха учението на Мойсея, но и него не приложиха. Хората иматъ много учения, много научни теории, но приложение нѣматъ. Като видятъ, че не могатъ да оправятъ живота си, най-после казватъ, че Богъ ще оправи свѣта. — Кой свѣтъ трѣбва да се оправи? — Човѣшкиятъ. Обаче, изправянето на човѣшкия свѣтъ е предоставено на хората. Божествениятъ свѣтъ, създаденъ отъ Бога, е изправенъ, нѣма какво да се изправя. Щомъ е така, хората трѣбва сами да изправятъ своя свѣтъ, да не очакватъ на други. Свѣтътъ нѣма да се оправи, докато хората не съзнаятъ своитѣ задължения и отговорности, както къмъ себе си, така и къмъ Цѣлото.

Единъ човѣкъ употребявалъ десетки години наредъ спиртни питиета, поради което станалъ голѣмъ неврастеникъ. Въ последнитѣ години на живота си ржцетѣ му започнали да треперятъ толкова много, че не могълъ да държи чашата, безъ да се разлива виното. Той не се стресналъ отъ това, че ржцетѣ му треперѣли, но се безпокоелъ, че не може повече да пие. Какво да направи, за да не се разлива виното? Той мислѣлъ известно време върху това, и най-после дошълъ до следната идея: съ едно синджирче вързалъ чашата за ржката си и, като вдигалъ чашата до устата си, синджирчето се опъвало и така подържало чашата, че капка вино не се изливала.

Мнозина сж дошли до положението на стария пияница и мислятъ, че животътъ имъ е оправенъ. Тѣ казватъ: Слава Богу, че не сме като другитѣ хора. Вѣрно е, че всички хора не сж въ едно и сжщо положение; всички хора не сж вързали ржцетѣ си съ синджиръ, да не разливатъ чашата, отъ която пиятъ, но повечето хора живѣятъ въ човѣшкия порядъкъ и сж съдружници. Каквито загуби и печалби иматъ, тѣ ги разхвърлятъ помежду си, поради което нѣматъ никакви дивиденди. Печалби нѣматъ, но недоимъкъ — въ изобилие. Недоимъкътъ се изразява въ различни болести, страдания, мжчноти. Тѣ не се питатъ, какъ да си помогнатъ, но роптаятъ, защо сж ги сполетели нещастията.

Както въ миналото, така и днесъ, свѣтътъ се намира въ безизходно положение. Христосъ дошълъ на земята да извади човѣчеството отъ безизходното положение, въ което се намира и, като единственъ методъ за изправянето му, Той препоръчва себеотричането. Който иска да оправи своя свѣтъ, първо трѣбва да се отрече отъ себе си, после отъ богатството си, следъ това да вземе кръста си и да последва Онзи, Който се пожертвува за него. Много кръстове има днесъ, но тѣ не сж вдигнати, както трѣбва. Тѣ висятъ по вратоветѣ на хората, а нѣкои сж окачени на гърдитѣ имъ, но, въпрѣки това, малцина познаватъ самоотричането. Който носи кръстъ на гърдитѣ си, минава за герой, но това не е още истинско геройство. Много отъ сегашнитѣ герои приличатъ

на онѣзи работници, които носятъ мотики на раменетѣ си, но не работятъ. Тѣ казватъ, че мотиката ще подобри положението на свѣта. Вѣрно е, че мотиката ще оправи свѣта, но ако се вдига и слага. Ако само се говори, безъ да се вдига и слага на земята, нищо не може да се постигне. Други пъкъ казватъ, че кръстътъ ще победи свѣта. И това е вѣрно, но само онзи кръстъ побеждава, който се носи съ достоинство. Иначе, да говорите за кръста, а да се страхувате отъ страданията, съ това нищо не се постига. Колко хора днесъ носятъ страданието съ радостъ? Като се намѣрятъ предъ нѣкакво страдание, тѣ пъшкатъ, недоволни сж отъ него. — Защо? — Сами сж го създали. Повечето отъ страданията на хората сж резултатъ на тѣхния изопаченъ животъ, затова сж недоволни отъ тѣхъ. Тѣ се намиратъ въ положението на вола, който самъ си е създалъ рога, за да се брани. Въпрѣки рогата му, хората сж го впрегнали на нивата да оре. Сега той мисли, какъ да махне рогата си, да се освободи отъ страданията. Ще дойде день, когато хората ще се освободятъ отъ страданията, но, докато дойде този часъ, тѣ трѣбва да минатъ опредѣления пжтъ. Като вървятъ по пжтя, все ще вдигатъ прахъ, не могатъ да го избѣгнатъ, но за предпочитане е мирно да вървятъ, отколкото да воюватъ помежду си. Ако воюватъ, прахътъ ще бжде по голѣмъ, а при това, ще има счупени ржце, крака и глави. Когато хо-

рата се освободятъ отъ страданията, следъ тѣхъ ще се освободятъ и животнитѣ.

Като ученици, вие не трѣбва да се интересувате отъ въпроса, кога ще се оправи свѣтътъ. За всѣки човѣкъ е важно да живѣе добре, а кога ще се оправи свѣтътъ, това не е негова работа. — Страшни времена идатъ, война ще има. — Вѣрно е, че война ще има, че ще убиятъ хиляди и милиони хора, но поне ще бждатъ изпитани. Нѣма да остане човѣкъ или народъ, които да не бждатъ изпитани. Така ще се познае, какво е християнството на съвременнитѣ хора, защото все християни ще се биятъ. Страшна ще бжде предстоящата война, защото нѣма да има мѣсто, дето хората могатъ да се криятъ. Чрезъ тази война ще се опита мисълта на човѣка, самъ да види, доколко мисли право. Правата мисълъ абсолютно изключва лъжата. Не е позволено човѣкъ да лъже, но още по-страшно е, ако лъже себе си. По отношение на себе си, никаква лъжа не се позволява. Ученикътъ прочетѣ урока си само единъ пжтъ и казва, че го е научилъ. Учителътъ го вдига на урокъ, и се оказва, че нищо не знае. — Четохъ урока си. — Челъ си го, но само веднѣжъ, не си го запомнилъ. Не лъжи себе си. Ако паметта на ученика е силна, само съ едно прочитане, той може да научи урока си наизустъ. Ако паметта му не е силна, нѣколко пжти трѣбва да го прочете. Какво ще бжде положението на сегашнитѣ духовни и религиозни, ако имъ се каже, че

само онзи може да влѣзе въ Царството Божие, който знае цѣлата Библия или само Новия Заветъ наизустъ? Колко души ще влѣзатъ въ Царството Божие? Има нѣкои, които знаятъ наизустъ всички стихове отъ Стария и Новия Заветъ, но тѣ сж малко. Не е лесно да знае човѣкъ толкова стихове наизустъ.

Да се казва на човѣка да не лъже себе си, това значи, да забраните на младата, красива мома да се облича хубаво. Днесъ това е невъзможно. Момата иска да се жени, търси си момѣкъ, а вие ще ѝ говорите да не се облича хубаво. Като се облича съ хубави дрехи, като си туря различни украшения, тя иска да излъже нѣкой момѣкъ, да я хареса. Прееи да излъже момѣка, тя лъже себе си. Не може да харесашъ човѣкъ само за красивитѣ му дрехи и да му останешъ вѣренъ. Докато не възлюбишъ душата на човѣка, не можешъ да говоришъ за вѣрностъ въ любовта. Момата иска да се ожени, да намѣри нѣкой слуга. И момѣкътъ иска да намѣри слугиня, да му работи. И двамата сж на кривъ пѣтъ. Тѣ сами себе си лъжатъ. Никой не може да ти слугува, освенъ ти самъ. Никой не може да ти бжде господарь, освенъ ти самъ. Най-добриятъ слуга на човѣка е самиятъ той; и най-добриятъ му господарь е пакъ той. Докато човѣкъ не бжде най-добъръ слуга и най-добъръ господарь на себе си, никога не може да оправи живота си.

Какви сж качества на добрия слуга и на добрия господарь? Добриятъ слуга е уменъ

и достъпливъ. Той не чака господаря му да дава разпорежданията си и тогава да работи. Преди още господарьтъ му да каже, какво трѣбва да се направи, слугата е свършилъ работата си. И добриятъ господарь не очаква на слугата си. Когато трѣбва да свърши нѣкаква работа, той самъ се заема за нея. Ако трѣбва да разправя на слугата си, какъ да я свърши, той ще изгуби повече време, отколкото самъ да си я направи. Той цени времето си. Наистина, понякога една минута има голѣмо значение въ живота на човѣка. Представете си, че вие трѣбва да се явите въ опредѣленъ часъ при отваряне на завещанието, оставено отъ дѣдо ви, а закъснѣте една минута. Не е голѣмо закъснението, но не сте присъствували при отваряне на завещанието и разпредѣляне на наследството. Една минута закъснение ви лишава отъ една хубава мисълъ или отъ едно хубаво чувство. Мисълта е хвъркчала вече въ пространството, не можешъ да я стигнешъ. Има нѣща, които, веднѣжъ пропуснати, втори пжтъ не се връщатъ. Това не е за обезсърдчаване, но трѣбва да бждете будни, да не пропускате нѣщата. Това, което сте пропуснали, пропуснато е вече; гледайте да не пропуснете новото, което иде сега.

Добритѣ условия, които хората сж пропуснали да използватъ, представятъ тѣхната карма. Искатъ или не искатъ, тѣ ще плащатъ за всичко, което сж пропуснали въ миналото си. Никой не може да плати дълговетѣ имъ, освенъ тѣ сами. Христосъ дойде на земята, да помог-

не на човѣчеството, да вдигне кармата си. Тя бѣше толкова тежка, че хората се прострѣха на земята. Ще кажете, че Христосъ пое кармата на хората. Той не я пое, но имъ помогна да станнтъ, да стѣпятъ на краката си и да продължатъ своя пѣтъ. Като вдигна човалитѣ на гърба имъ, Той каза: Не се претоваряйте, не пълнете човалитѣ си, за да можете свободно да се движите. По-добре по-малко, отколкото всичко изведнѣжъ и да изнемогнете. Следователно, изнемогването се дължи на лакомството въ човѣка. На това чувство се дължи многоженството, както и чрезмѣрното размножаване на хората. — Колко деца трѣбва да има човѣкъ? — Едно дете — единъ синъ. И Богъ имаше само единъ Синъ, Когото нарече свой единороденъ Синъ.

Сегашнитѣ хора сж осиновени отъ Бога, по наследство само тѣ минаватъ за Негови синове. Тѣ не могатъ още да се нарекатъ истински синове Божии, защото нѣматъ любовъ къмъ Него, не сж готови на всички жертви. Богъ изпрати своя единороденъ Синъ на земята, да изпита любовта Му. За тази целъ Той му даде задача, да помогне на страдащитѣ и да имъ покаже пѣтя къмъ спасението. Христосъ изпълни Божията воля, пожертвува се и доказва любовта си къмъ своя Баща. Можете ли и вие да направите сжщото? Вие искате да бждете Синове Божии, съ единствената целъ да имате по-голѣмъ кредитъ, да ядете и да пиете повече. Това не сж Синове Божии. Който иска да

бжде Синъ Божи, трѣбва да признава закона за единството: една воля, една мисль, едно чувство. Той трѣбва да изпълнява само Божията воля, а не своята; трѣбва да признава една мисль — Божията. Има ли особено мнение за нѣщата, той не може да бжде Синъ Божи. Особеното мнение не разрешава въпроситѣ. То не може да оправи свѣта. Човѣкъ трѣбва да мисли като Бога, ако иска да оправи своя свѣтъ. Още днесъ може да го оправи. Ще кажете, че това е работа на Христа. Въ това отношение всѣки може да бжде Христосъ на своя свѣтъ. Всѣки може да бжде разпнатъ като Христа и следъ три дѣня да възкрѣсне. Ако не сте готови за това, не можете да оправите свѣта, въ който живѣете, не можете да оправите и своя малкъ свѣтъ. Който иска да бжде Синъ Божи, трѣбва да следва Христа. — Азъ съмъ християнинъ. — Ако си наистина такъвъ, всички въпроси щѣха да бждатъ разрешени за тебе. Както виждамъ, вие още не сте разрешили въпроситѣ си, следователно, не сте още истински християни. По име можете да се наречете християни, но по дѣла, още сте далечъ отъ Христа.

И досега още хората се съмняватъ, подозиратъ се, гнѣвятъ се, а при това искатъ да минатъ за християни. Докато служи на отрицателнитѣ мисли и чувства, човѣкъ не може да бжде християнинъ. Докато преувеличава и намалява нѣщата, това показва, че нѣма ясна представа за тѣхъ. Истинскиятъ християнинъ нито преувеличава, нито намалява нѣщата. Въ

преувеличаването и въ намаляването се крие известна лъжа. Когато искате да усилите нѣщата, казвате, че даденъ човѣкъ е много добъръ. Доброто е само добро, нито е по-добро, нито най-добро. Турите ли доброто въ сравнителна или въ превъзходна степенъ, вие влизате въ човѣшкия порядъкъ на нѣщата. Само тамъ има добри, по-добри и най-добри нѣща. Влѣзете ли въ Божествения порядъкъ, тамъ нѣщата сж абсолютни, завършени процеси. Само по себе си доброто е сила. Който притежава тази сила, той е силенъ човѣкъ. Поставете ли доброто като основа на живота си, никой не може да ви поклати оттамъ. Доброто е сила Божия. Затова е казано: „Побеждавайте злото чрезъ доброто“. Който е победилъ злото въ себе си, той е щастливъ човѣкъ. Страданията се дължатъ на това, именно, че злото още царува въ свѣта. Въ който день доброто победи злото, страданията ще изчезнатъ. Когато доброто и злото воюватъ, човѣкъ трѣбва да стои настрана, и оттамъ да наблюдава, безъ да взима участие. Намѣси ли се въ борбата имъ, ще опита ударитѣ на злото. Не е лесно човѣкъ самъ да се справя съ злото. Ето защо, той не трѣбва нито самъ да се бори съ злото, нито да помага на доброто въ борбата му съ злото.

Основната мисълъ на днешната лекция е да се освободите отъ лъжата: да не лъжете себе си, да не лъжете и другитѣ. Нѣкой иска да бжде свободенъ, да мисли и да постѣпва,

както намира за добре, а при това да бжде щастливъ. Това е невъзможно. — Върващъ съмъ. — И това не може да те спаси. Преди всичко, ти самъ себе си лъжешъ. Ти живѣешъ въ човѣшкия порядъкъ, а искашъ да бждешъ щастливъ. Живѣешъ въ човѣшкия порядъкъ, а се самоизлъгвашъ, че живѣешъ въ Божествения. Не туряйте фалшива основа на живота си. Турете настрана човѣшкия порядъкъ, замѣстете го съ Божествения порядъкъ и градете нагоре. Значи, основата на вашия животъ трѣбва да бжде Божественитъ порядъкъ, а за градиво нагоре — човѣшкиятъ порядъкъ. Само при това положение кжщата ви може да устои на бури и вѣтрове. Никакви бури, никакви водни течения не могатъ да я подронятъ. Турите ли човѣшкия порядъкъ за основа, а Божествения за градиво, кжщата ви е поставена на пѣсъкъ. Следователно, докато поставяте Божественитѣ разбирания за основа, а човѣшкитѣ — за градивенъ материалъ, вие ще имате добри резултати.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мждростьта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

39. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 28. юлий, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Божествениятъ планъ

Размишление.

2. глава отъ Данаила.

Тази глава е една отъ най-важнитѣ глави въ Стария Заветъ, по съдържание и по смисълъ. Тя обхваща една обширна епоха отъ времето на Вавилонския царъ до наши дни. Събитията, които се описватъ въ тази глава, иматъ отношение къмъ нашето време. Тогава се явили много тълкуватели, но и днесъ ги има. И днесъ има гадатели на сънища, които се отличаватъ едни отъ други по степенъта на своитѣ дарби. Всѣки нѣма дарба за тълкуване или за предсказване. Въ времето на Данаила, вавилонскиятъ царъ сънувалъ сънъ, който му избѣгналъ, т. е. изгубилъ го отъ паметъта си. Той извикалъ виднитѣ тълкуватели въ царството си, не само да изтълкуватъ съня му, но и да го възстановятъ. Днесъ сънътъ на царя е възстановенъ. написанъ е вече, остава само да се тълкува.

Следъ като се явиха всички мъдреци и сънотълкуватели при царя и не можаха да възстановятъ съня му, дойде най-после и Данаилъ и рече: „Царю, главата на образа, който видѣ, бѣ отъ чисто злато, гърдитѣ и мишцитѣ му отъ сребро, коремътъ и бедрата му отъ

медь, коленитѣ му отъ желѣзо, нозетѣ му — една часть отъ желѣзо, а една отъ каль.“ Видѣ после царѣтъ, че камѣкъ се отсѣче отъ планината безъ ржце и съкруши желѣзото, медьта, калѣта, среброто и златото.

Днесъ всички хора искатъ да знаятъ, какво ще стане съ свѣта. Свѣтътъ представя образа съ златната глава, която царѣтъ видѣ. Но виждате, че единъ малѣкъ камѣкъ дойде, разруши цѣлия образъ и го хвърли на земята. Значи, старата култура, съ всички свои предания, останали отъ дѣди и прадѣди, ще се разруши, нищо нѣма да остане отъ нея. Малкиятъ камѣкъ, отсѣченъ отъ планината, ще разруши старата култура и на земята ще остане само онова, което той ще донесе. Това е новото, което трѣбва да приемете. Това, което пророкѣтъ описва, се отнася за сегашното време. Дошло е време и сега е, когато златната глава на свѣта, сребърнитѣ му гърди, меднитѣ му колена и краката му, направени отъ желѣзо и каль, ще се разрушатъ. Сегашната епоха е преходна. Тя представя разрушаване на старата култура, възстановяване на Царството Божие и поставяне на новъ редъ и порядѣкъ въ свѣта. Страданията, които съвременнитѣ хора преживѣватъ, показватъ, че великиятъ майсторъ-грѣнчаръ ги е хваналъ въ ржцетѣ си като прѣстъ и ги мачка. Дето има мачкане, тамъ има и страдания. — Не може ли безъ страдания? — Не може. За да отидете на едно богато угощение, въ нѣкой аристократически

домъ, вие употребявате единъ-два часа, докато се измиете, облѣчете, наредите съ украшения, а искате събарянето на старото да стане изведнѣжъ, безъ никакви страдания. Това е невъзможно. Вие искате да дойде Царството Божие на земята, но вашата къща да не пострада, децата и жена ви — също. Не, хванете ли крадеца, ще го заставите да върне всичко, каквото е взелъ; хванете ли праведния, и отъ него ще вземете всичко, което е придобилъ. Крадеца ще сждятъ за краденитѣ вещи, а праведния, добрия и честния — за всичко, което е събралъ. Ще го накаратъ да отвори хамбара си и да раздава.

Следователно, ако питате, не може ли безъ страдания, безъ мъчнотии, ще знаете, че това е невъзможно. Невъзможно е да имате петъ сътивата и да не страдате. Ако сте лишени отъ сътивата си, вие ще живѣете въ далеченъ, непознатъ за васъ свѣтъ, поради което нѣма да страдате. Искате ли такъвъ животъ? Искате ли да живѣете въ красивия свѣтъ, който Богъ е създалъ, и да сте лишени отъ сътивата си? За предпочитане е да имате сътивата и да страдате, отколкото да нѣмате нито едно сътиво и да не страдате. Страданията показватъ, че човѣкъ е на правъ пѣтъ. Ако нѣма страдания, той е на кривъ пѣтъ. Такъвъ е законътъ на земята. Мислите ли, че богатиятъ, който е задоволилъ всичкитѣ си желания и не страда, е на правъ пѣтъ?

Като ученици, вие трѣбва да знаете, че

въ свѣта сжществува планъ, който постепенно се прилага. Тѣй щото, нѣщата не ставатъ споредъ вашитѣ желанія и мисли, но по плана, който е опредѣленъ и начѣртанъ. Какви сж вашитѣ мисли и желанія, това е другъ въпросъ. Каквито и да сж, тѣ не могатъ да се реализиратъ. Другъ планъ се реализира. Ще кажете, че свѣтътъ не е оправенъ. Това е ваше разбиране, вашиятъ свѣтъ не е оправенъ. Дошло е време, обаче, Божествениятъ свѣтъ да се прояви. Той е оправенъ, трѣбва само да се приложи. Докато се чувствува като удъ отъ Божествения организъмъ, човѣкъ ще съдействува за прилагането на Божествения планъ въ свѣта. Нѣма ли съзнание за това, той ще се отдѣли отъ Цѣлото и ще изсъхне, самъ ще подпише смъртната си присжда. И тогава, ако питате, защо страда човѣкъ, ще знаете, че той се е отдѣлилъ отъ Цѣлото и не изпълнява службата, която му е дадена. За да не страда организмътъ, отдѣлнитѣ удове трѣбва да изпълняватъ службата си. Никакво бързане не се позволява въ работата. Който яде бързо, безъ да дѣвче храната си, страда отъ стомахъ; който не дѣвче добре мислитѣ си, страда отъ главоболие; който не дѣвче добре чувствата си, страда отъ сърдце. — Какво трѣбва да правите, за да не страдате отъ главоболие, отъ сърдце и отъ стомахъ? — Ще ядете малко и добре ще дѣвчете храната си.

И тѣй, ако ви поканятъ на гости и ви дадатъ повече, отколкото можете да изядете, не

яжте; ако ви дадатъ по-малко, пакъ не яжте. Ако ви дадатъ, колкото можете да изядете, но отдѣлите една частъ настрана, ще ви биятъ. Каквато храна и да ядете — физическа, умствена или сърдечна, приемайте я съ съзнание и съ любовъ, сдѣлвайте я добре и следъ това благодарете на Онзи, Който ви я далъ.

Често хората изпадатъ въ положението на сънотълкуватели и, когато се намѣрятъ въ трудно положение, искатъ Богъ да имъ помогне. Набедили одного, че билъ добъръ гадателъ, и въ скоро време започнали да се стичатъ около него хора, да имъ гадае. Дошълъ единъ човѣкъ при него и му казалъ: Разгадай нѣщо отъ моя животъ. Ако ми кажешъ нѣщо вѣрно, ще ти благодаря. Ако нищо не ми кажешъ, ще бждешъ осъденъ. Гадателтъ започналъ да се моли предъ образа на Христа, да му се притече на помощъ. Както се молѣлъ, той видѣлъ, че иконата на Христа започнала да се движи. Христосъ махалъ съ ржката си на една и на друга страна. Гадателтъ използвалъ това видение и казалъ на посетителя: Христосъ ми откри, че ти си нервенъ, сприхавъ, затова често биешъ жена си. За да не ти се случи нѣкакво нещастие, трѣбва да се въздържаешъ, да не биешъ никого. Отъ този моментъ ржката на Христа започнала да открива много нѣща на гадателя, и той се прочулъ още повече.

Всички хора сж дошли на земята да живѣятъ, да придобиятъ нѣщо. Въ това отноше-

ние животътъ е търговско предприятие, всѣки се стреми да печели, колкото може повече. На земята човѣкъ може да живѣе най-много 120 години. Каквото може да направи, трѣбва да го свърши до това време. Следъ изтичане на опредѣления срокъ, невидимиятъ свѣтъ изпраща до човѣка комисия, която го предупреждава да ликвидира съ смѣткитѣ си, за да замине свободно на онзи свѣтъ. Нѣкога човѣкъ заминава безъ предупреждение: комисията слиза на земята и го задига. Казватъ, че еди-кой си човѣкъ умрѣлъ. Не е умрѣлъ той, но ликвидиралъ съ смѣткитѣ си, т. е. далъ отчетъ за работата, която свършилъ на земята. Значи, смъртта представя ликвидиране съ живота на земята и заминаване за духовния свѣтъ.

Красивъ е земниятъ животъ, красивъ е и духовниятъ. Който разбира законитѣ на живота, той е доволенъ отъ положението си. Той знае, че, като живѣе, ще образува правилни връзки съ хората. Това става, когато човѣкъ схване момента за образуването на известна връзка. Запримѣръ, видите ли, че нѣкой човѣкъ е гладенъ или жаденъ, притечете му се веднага на помощъ. Не чакайте да му донесатъ отъ нѣколко мѣста хлѣбъ и вода, че тогава и вие да му помогнете. При това положение вие сте излишенъ. Като види, че му носите хлѣбъ и вода, той ще ви каже: Нѣмамъ нужда вече. Значи, любовта е пжтъ, по който се образуватъ правилни връзки между разумнитѣ същества. Същевременно, любовта е пжтъ за образува-

не на съвършени връзки между две разумни души. Искате ли да направите връзка с нѣкой ангелъ или съ Бога, ще вървите по пѣтя на любовта. Друга връзка, освенъ любовта, не съществува. — Не може ли да правимъ връзки по пѣтя на доброто? — Не може. — По пѣтя на знанието? — Не може. Единствениятъ законъ, чрезъ който човѣкъ може да направи чиста, правилна връзка, е любовта. Любовта пѣкъ води къмъ живота. Следователно, чрезъ любовта човѣкъ влиза въ живота. Ако искате Богъ да се интересува отъ васъ, направете връзка съ Него чрезъ любовта. — Защо трѣбва да се обичаме? — За да се свържемъ съ живота. Любовта е пѣтъ за образуване на връзки, а връзките — условия за проява на живота. Ако връзките ставатъ безъ участието на любовта, животътъ не се проявява правилно.

Мнозина се запитватъ, защо животътъ имъ е обърканъ. Отговорътъ на този въпросъ ще намѣрите въ далечното минало, даденъ отъ Данаила. Сегашниятъ свѣтъ се намира въ краката на образа, който Новуходоносоръ сънувалъ. Камъче пада и разрушава този образъ отъ главата до краката. Следователно, камъчето засѣга и сегашния свѣтъ, който започва да се руши, за да дойде Царството Божие на земята. Царството Божие иде и се налага на всички хора, както слънцето се налага съ своята свѣтлина и топлина. Дали го желаятъ хората, или не, то не иска да знае. Слънцето из-

грѣва и обхваща съ лжчитѣ си цѣлата земя. Спишѣ ли, или си буденѣ, слънцето ще дойде. То ще те намѣри и въ леглото, и на нивата. По-добре е да те намѣри на нивата, отколкото въ леглото. Които сж на нивата и очакватѣ първитѣ слънчеви лжчи, тѣ иматѣ бждеще. Тѣ сж житнитѣ зрънца, посѣти на нивата отѣ трудолюбивия и ранобуденѣ земедѣлецѣ. Когато Божественото Слънце изгрѣва, бждете на нивитѣ си, за да възприемете първитѣ му лжчи.

Единѣ французинѣ прекаралѣ нѣколко години въ колониитѣ, дето забогатѣлѣ. Понеже нѣмалѣ намѣрение да се жени, решилѣ да се върне въ Франция, а оттамѣ да направи обиколка по свѣта. Той ималѣ два братовчедѣ: единиятѣ — богатѣ, а другиятѣ — сиромѣхѣ. Първо посетилѣ богатия си братовчедѣ и му казалѣ: Мога ли да остана при тебе? Объркахѣ смѣткитѣ си, нѣмамѣ нищо въ ржцетѣ си. — Остани между насѣ за известно време, ще видимѣ, какѣ ще върви. Следѣ единѣ месецѣ, братовчедѣтѣ казалѣ на госта: Слушай, братко, жена ми и децата иматѣ нужда отѣ бани, отѣ добри условия, нѣмаме мѣсто за тебе. Вижѣ, кжде може да се настанишѣ за по-дълго време, тукѣ не може. Той отишѣлѣ при втория си братовчедѣ и разказалѣ положението си. — Остани между насѣ и не се безпокой. Както минаваме всички, така ще минешѣ и ти. Гостѣтѣ останалѣ при втория си братовчедѣ и благодарилѣ за приема. Така се минали две години

Единъ день той открилъ истинското си положение, казалъ на братовчеда си, че не е беденъ, както се представилъ. — Азъ съмъ милионеръ, но искахъ да изпитамъ сърдцата ви—казалъ той. Тогава първиятъ братовчедъ отишълъ при богатия гостъ и му казалъ: Ако искашъ, можешъ да дойдешъ при насъ. — Късно си дошълъ, отговорилъ милионерътъ, и затворилъ вратата.

Всички хора искатъ да влѣзатъ въ Царството Божие. На едни отъ тѣхъ ще се каже: Влѣзте вжтре, вратата е отворена за васъ. На други ще се каже: Късно сте дошли, вратата е вече затворена. Сега хората се изпитватъ, да се разбере, кой за кжде е. Всѣки ще бжде подложенъ на приеменъ изпитъ, за да мине въ по-горно училище на живота. Който издържи изпита, ще мине въ по-горна област на живота; който не го издържи, ще остане да повтаря. — Не може ли безъ изпити? — Не може, законътъ на земята е такъвъ. Който държи изпитъ, ще се опредѣли, въ коя област да влѣзе и ще се ползува отъ благоприятнитѣ условия на живота. Щете - не щете, всички ще бждете поставени на изпитъ, за да се реализира великиятъ Божественъ планъ. Бждете разумни, да съдействувате на този планъ, за да се ползвате отъ благата, които той носи въ себе си.

Помнете: Иде камъчето, което ще разруши вашитѣ идеали, на които главата е отъ злато, гърдитѣ—отъ сребро, а краката — отъ желѣзо и калъ. — Трѣбва ли да се рушатъ

идеалитѣ ни? — Трѣбва. Тѣ сж направени отъ метали, които не издържатъ на огъня, който иде въ свѣта. Каменната и метална статуя ще изгори и ще изчезне. Не съжалявайте за нея, тя не представя живия човѣкъ. Живиятъ човѣкъ ще остане, за да влѣзе въ Царството Божие. Вѣчнитѣ идеали никога не се разрушаватъ.

Иде време, когато идеалитѣ на хората ще се изпитатъ. Трѣбва да остане само вѣчното, което устоява на всѣкакъвъ огънь. Ако разчитате на богатството, на красотата и на силата си, като на идеали въ живота, и тѣ ще се разрушатъ. Старото ще изгори и ще се замѣсти съ ново. Съ други думи казано: Човѣшкото ще се разруши и, вмѣсто него, ще дойде Божественото. Човѣшкиятъ порядъкъ ще се замѣсти съ Божествения. — Какъ ще стане това? — Чрезъ голѣми страдания. Безъ страдания може да живѣе само Цѣлото. Частитѣ, обаче, ще страдатъ, ще се мжчатъ, докато се приготвятъ за новитѣ условия, за влизането имъ въ Царството Божие.

Христосъ казва: „Ако не се отречете отъ себе си, не можете да бждете мои ученици“. Самоотричането подразбира връзка съ Христа. Който се свърже съ Христа, той може да понася скърбитѣ и страданията съ радость. Той става носителъ на новитѣ идеи. Той е готовъ вече за Царството Божие, което иде на земята. Царството Божие е камъчето, което разрушава образа на свѣта. То иде чрезъ любовта

и истината, чрезъ живота, знанието и свободата.

„Който не се отрече отъ себе си, не може да ме последва“. Да се самоотрече човѣкъ, това значи, да даде ходъ на Божественото въ себе си, да го постави надъ човѣшкото. Може ли да направи това, човѣкъ понася вече страданията съ радостъ и гледа на тѣхъ като на неразбрани радости.

Сега и на васъ казвамъ: Радвайте се, когато страдате, за да станете граждани на Царството Божие.

— Проявениятъ Духъ въ Любовта, проявениятъ Духъ въ Мъдростта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

40. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 8. септемврий, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Скжпоценното камъче

Р а з м и ш л е н и е .

14. и 15. гл. отъ Деянията на Апостолитъ.
Има нѣща въ живота, които мжчно могатъ да се обяснятъ. Докато не мине презъ известни опитности, човѣкъ мжчно разбира нѣщата. Какъ ще обясните на човѣка, какво представятъ сладкото и горчивото, ако не ги опита? Какъ ще си обясните, какво представятъ радостта и скръбта, ако не сте ги опитали?

Следователно, безъ опитности нѣма знания, нѣма и свѣтлина. Безъ свѣтлина нѣщата сж затворени. Безъ свѣтлина нѣма растене и развитие. Колкото по-голѣма е свѣтлината, толкова по-бързо е растенето. Обаче, и растенето има предѣлъ. Колкото и да сж благоприятни условията за едно растение, то достига само до известна височина. Стигне ли тази височина, по-нагоре не отива. Значи, всѣко растение, всѣко живо сжщество се развива, докато стигне до известна зона. Вънъ отъ тази зона нѣма растене.

Като изучавате челото, носа и брадата на човѣка, виждате, че и тѣ иматъ предѣлъ, до който достигатъ. Запримѣрь, челото на човѣка показва, докжде най-много може да се развие умътъ; носътъ показва степенята на раз-

витието на сърдцето, а брадата — развитието на волята. Оттукъ вадимъ заключението: всѣко изопачаване на човѣшкитѣ мисли, чувства и действия нарушава правилността на неговия умъ, на неговото сърдце и на неговата воля.

Нѣкои се оплакватъ, че не разбиратъ много нѣща. — Кога не се разбиратъ нѣщата? — Когато липсва вътрешна връзка между тѣхъ. Запримѣръ, написваме числата 1, 2, 3. Какво представятъ тия числа? Ще кажете, че това сѣ числа отъ естествения редъ. Има една вътрешна връзка между числата, която само кабалистите знаятъ. Единицата е Богъ, двойката е природата, а тройката — човѣкътъ. Или, единицата е житното зърно въ хамбара, двойката е посаденото зрънце, а тройката — израсналия и вързалъ житенъ класъ. Единицата представля още киселина, която разяжда; двойката е основата, върху която се гради, а тройката — солта, съ която хората си служатъ. Много опредѣления сѣществуватъ за числата, но какъвъ смисълъ иматъ тѣ, ако не знаете тѣхния вътрешенъ смисълъ? Казвате, че единицата символизира Бога, житното зрънце въ хамбара и киселината, но каква е ролята на тѣзи величини въ психическия животъ на човѣка? Значи, докато символитѣ на числата не станатъ ясни, и самитѣ числа не могатъ да бждатъ разбрани.

Съвременнитѣ хора разискватъ върху много въпроси, а най-много върху любовта, но, въпрѣки това тя остава неразбрана. Какви ли опредѣления не се даватъ за любовта! Подъ

понятието „любовь“ разбираме най-малкият потикъ, който дава условия на житното зърно да изяви живота, скритъ въ него; най-малкото движение, най-слабата свѣтлина и топлина, сж все прояви на любовта. Пулсътъ на човѣка е сжщо проява на любовта. Отъ промѣнитѣ, които ставатъ въ човѣка, сждимъ за степенъта на неговата любовъ. Запримѣръ, когато ржцетѣ и краката на човѣка истиватъ, любовта му се намалява; когато топлината се увеличава, и любовта се увеличава. Когато свѣтлината на човѣшкия умъ се увеличава, и знанието му се увеличава; щомъ се намали свѣтлината, и знанието се намалява. Единствената сила въ свѣта, която дава възможность на човѣка да реализира своитѣ желания, е любовта.

Мислитѣ и желанията не се реализиратъ по механически начинъ, но само по пжтя на любовта, като органически законъ. Колкото по-голѣма любовъ има човѣкъ, съ толкова по-голѣми възможности ще разполага той. Ако е цигуларь-виртуозъ, ще свири на осемъ позиции и лесно ще минава отъ една въ друга; ако е пѣвецъ, ще пѣе отлично. И говорътъ му ще бжде музикаленъ. Който говори меко, музикално, той всѣкога е здравъ; огрубѣе ли гласътъ му, той заболява. Като боледува известно време, човѣкъ се тонира и въ скоро време оздравява. Видите ли, че нѣкой боленъ се моли и тихо пѣе въ себе си, ще знаете, че той ще оздравѣе. Страшно е положението на болния,

ако нѣма разположение да се моли и да пѣе. Такъвъ боленъ непременно ще замине на онзи свѣтъ. Разположението на човѣка къмъ молитва и пѣние, е диагноза, съ която можете да опредѣлите, дали даденъ човѣкъ е здравъ, или боленъ, добъръ или лошъ. Когато изгуби това разположение, той огрубява, става лошъ и въ скоро време заболява. Щомъ се смекчи, той започва да се моли и да пѣе. Не се минава много време, и здравето му се възстановява.

Като се отегчатъ отъ живота, хората започватъ да мислятъ за другия свѣтъ, за небето. Тѣ мислятъ, че тамъ ще ги посрещнатъ като герои, съ музика и вѣнци. Ще ги посрещнатъ като герои, ако сж учили и работили. Какъ ще посрещнатъ малкото дете въ университета? Ще го турятъ на единъ чинъ и повече нѣма да му обърнатъ внимание. — Защо? — Защото нищо не разбира. Каквото и да му покажатъ, то ще погледне и ще се дрѣпне настрана. За да се ползува отъ думитѣ на професора и отъ разговоритѣ на студентитѣ, детето трѣбва да е минало презъ четири академии: първоначална академия, академия на прогимназията, на гимназията и най-после ще влѣзе въ академията на университета. И тогава, ако попадне въ медицинския факултетъ, запримѣръ, ще разбира, какво преподава професорътъ. Дали студентътъ може да издържи на опититѣ въ медицинската лаборатория, това е другъ въпросъ. Важно е, че той разбира, какво се преподава.

При изучаване на човѣшкия мозъкъ, уче-

нитѣ сж забелязали, че различнитѣ мозъчни напрежения възбуждатъ различни центрове. Тамъ, дето нахлува повече кръвъ, мозъкътъ се повдига и снишава. Оттукъ тѣ вадятъ заключение, че нѣкои мозъчни центрове проявяватъ по-голяма дейностъ отъ други. Съ това се обяснява, защо единъ човѣкъ се отличава съ едни умствени способности, а другъ — съ други, по-нѣкога противоположни на първия. Колкото повече работи човѣкъ въ известна областъ на ума, толкова повече се развива съответниятъ мозъченъ центъръ. Има хора, които не работятъ умствено, поради което и мозъкътъ имъ слабо работи. За да ги застави да мислятъ, природата имъ праща страдания. Като се намѣрятъ въ затруднения, по необходимостъ тѣ започватъ да мислятъ, изпращатъ кръвъ къмъ мозъка, и той започва усилено да работи.

Много отъ сегашнитѣ хора искатъ да постигнатъ нѣщата изведнѣжъ, безъ трудъ и работа. Докато сж на земята, тѣ искатъ работитѣ имъ да се нареждатъ добре, безъ препятствия. Като отидатъ на небето, и тамъ искатъ сжщото. Въ това отношение тѣ приличатъ на деца, които мислятъ, че отъ първо отдѣленне могатъ да влѣзатъ направо въ университета. Това е невъзможно, трѣбва да минешъ по каналния редъ, докато стигнешъ до университета. Да мислишъ, че съ единъ скокъ можешъ да се намѣришъ въ университета, това значи, да бждешъ като онзи окултистъ, който съ малко знания се обявилъ за гадателъ.

Той научилъ малко отъ хиромантия, малко отъ физиогномия, малко отъ френология и започналъ да гадае на хората. Като погледне на ржката, познава само тритъ основни линии: на сърдцето, на ума и на живота. Дойде при него нѣкой простъ човѣкъ, и той започва да му гадае: Знаешъ ли, какво богатство носишъ въ себе си? Ти имашъ сърдце, я вижъ, каква дълга линия. Ами я погледни линията на ума, гениаленъ човѣкъ ще станешъ. А линията на живота ти е чудо! Ще живѣешъ най-малко сто години. И съ това гадането се свършва. Простиятъ човѣкъ седи, гледа го и се чуди, отде знае това, какъ е възможно да стане гениаленъ, когато едва знае да напише името си.

Казвамъ: Правъ е гадателятъ. Важни сж тритъ линии на ржката, безъ тѣхъ животътъ е безсмисленъ. Но, докато човѣкъ развие тѣзи линии, докато имъ даде права насока, той трѣбва да работи стотици години върху себе си. Само съ тѣзи линии човѣкъ не може да влѣзе въ причинния свѣтъ. Той трѣбва да мине презъ физическия, астралния, умствения свѣтъ и следъ това въ причинния.

Какво представя причинниятъ свѣтъ? Той е свѣтъ, въ който действува законътъ на любовта. Тамъ нѣма никакви противоречия. Любовта е единствениятъ законъ, който определя мислитъ, чувствата и постѣпкитъ на човѣка. Като влѣзе въ причинния свѣтъ, човѣкъ разбира, какво е, въ сжщностъ, доброто и какво — злото. Само въ причинния свѣтъ човѣкъ виж-

да, че понятията на хората за добро и за зло се различаватъ коренно отъ тия, които разумнитѣ сжщества иматъ. Само така човѣкъ може да си обясни противоречията, които възникватъ на земята. Виждате нѣкой лошъ човѣкъ, а при това той е здравъ, богатъ, всичко има на разположение: пари, кжщи, имоти. Чудите се, коя е причината за това. Противоречието е само на земята, но не и въ причинния свѣтъ. Този човѣкъ е добъръ, полезенъ за Бога. Разумниятъ свѣтъ използва неговитѣ сили за добро.

Следователно, като дойдете до противоречията, ще знаете, че тѣ не сж сжществени. Тѣ минаватъ и заминаватъ, безъ да оставятъ следи въ човѣшкия животъ. Сжществени нѣща сж тѣзи, които сжществуватъ въ всички свѣтове. Понеже въ причинния свѣтъ не сжществуватъ противоречия, затова казваме, че не сж сжществени. На земята сжществуватъ противоречия поради неразбиране на нѣщата. Разбере ли човѣкъ всичко, противоречията изчезватъ отъ неговия животъ. Нѣкой прави добро, а после се чуди, защо работата не излиза така, както очаквалъ. Запримѣръ, осиновявате едно сираче, давате му образование, искате да го направите полезенъ човѣкъ. Въ края на краищата се разочаровате отъ него. Защо се разочаровате? Той се изучилъ, излѣзълъ добъръ човѣкъ, полезенъ за себе си, но не и за васъ. Кжде се крие причината на разочарованието? Въ желанието си да направите едно добро, вие криете кори-

столюбивото чувство, че отглеждате и учите това дете, за да ви помага на старини. Истинско добро е онова, въ което не влиза никакво користолубие. Направете едно добро съ чисто сърдце, съ пълно безкористие и вижте следъ това, ще имате ли противоречия. Говорите ли истината на нѣкого, и двамата трѣбва да я признаятъ за истина: и който я казва, и на когото се казва. Изобщо, само онѣзи нѣща не произвеждатъ противоречия, които се приематъ еднакво поне отъ двама души. Външно и вътрешно тѣ трѣбва да бждатъ съгласни и въ пълно единство. Затова е казано, че свидетелството на двама души е истинно.

И тъй, дойдете ли до понятието добро, всички трѣбва да го разбирате по единъ и сжщъ начинъ. Дойдете ли до Бога, пакъ сжщото. Не можете да признавате Бога, ако вътре не Го чувствувате. Не можете да Го отричате, ако вътрешно Го приемате. Нѣкой отрича Бога, а сжщевременно се сблъсква съ себе си. Опитайте се да отречете Бога, да видите, сжществува ли Той, или не. Представете си, че ви вкарать въ нѣкой тъменъ салонъ и ви питать, сжществувають ли стени въ този салонъ. Вие веднага ще отречете сжществуването на каквато и да е стена, но достатъчно е да тръгнете въ известно направление, за да видите, доколко сте правъ. Въ която посока и да тръгнете, веднага ще се блъснете въ една отъ стенитѣ. И въ четиритѣ посоки да вървите, навсѣкжде ще се блъскате.

— Защо се блъскате? — Ограничава ви нѣщо. Ограниченията се дължатъ на факта, че отричате това, което съществува. Всѣки, който се е опиталъ да отрече Бога, самъ се е ограничилъ. Той прави опитъ да отрече това, което съществува, и се блъска въ него.

Единъ безвѣрникъ разправя една своя опитностъ. Понеже не вѣрвалъ въ Бога, често мислѣлъ върху това и съзнателно Го отричалъ. Щомъ Го отричалъ, чувствувалъ въ себе си го-лѣмо огорчение, мъка, тежестъ, като че цѣла кжща се събаря върху него. Каже, че Богъ съществува и Го признае въ себе си, изведнѣжъ, състоянието му се смѣня: предъ очитѣ му става свѣтло, тежестъта се вдига, и той се чувствува облекченъ. Пакъ отрече Бога, пакъ наставя мракъ въ съзнанието му. Така Той самъ се убедилъ, че Богъ съществува.

Помнете: любовта не се отрича, истината не се отрича, мъдростъта не се отрича. Опитайте се да намразите човѣка, който ви обича, да видите, каква мъка и тъмнина ще ви налегне. Опитайте се да намразите онзи, който ви дава свѣтлина и знание, който ви освобождава, да видите, какво ограничение и скръбъ ще преживѣете. Не ограничавайте Божественото въ себе си. Огорчите ли Го, ще изгубите мира и разположението си. Пазите ли Го свещено въ себе си, ще имате миръ, радостъ и веселие.

И тъй, не влизайте въ стълкновение съ

Божественото въ себе си. Не влизайте въ стълкновение съ ближнитѣ си. Не влизайте въ стълкновение съ животнитѣ и растенията — съ никого и съ нищо не влизайте въ стълкновение. Четете въ своята душа, като въ Божествена, свещена книга. Всичко е написано въ нея. Ако не разбирате нѣщо, не го зачерквайте, не казвайте, че това или онова не е на мѣсто, че е криво написано. Всичко, което Богъ е писалъ, е на мѣсто. Фактътъ, че като зачитате Божественото, имате миръ и разположение, показва, че Божиитѣ работи сж на мѣсто. Докато обичашъ и мислишъ право, ти си въ правия пжтъ. Щомъ престанешъ да обичашъ и не мислишъ право, на кривъ пжтъ си. Свѣтлината показва, че човѣкъ трѣбва да излѣзе вънъ отъ стаята си и да върви напредъ. Щомъ попадне въ гжста материя, въ мракъ, трѣбва да се вгълби въ себе си. Докато детето расте и минава отъ класъ въ класъ, възможноститѣ му се увеличаватъ, мислитѣ и чувствата му се разширяватъ и повдигатъ, разбиранията му ставатъ по-дълбоки. Докато имате условия да растете и да се развивате, радвайте се. Отнематъ ли се условията ви, дохожда старостъ, немощъ, и вие започвате да страдате. Затова Христосъ казва: „Станете като децата.“ Той има предъ видъ вѣчното растене, вѣчната младостъ. Да бждешъ вѣчно младъ, това значи, да се ползувашъ отъ условията, които сж ти дадени.

Хората страдатъ повече, отколкото трѣб-

ва, защото иматъ много желанія, искатъ да ги задоволятъ изведнѣжъ. Нѣкоя богата мома има 12 пръстена, иска да тури всичкитѣ на пръститѣ си. Тя има десетъ пръста, а иска да тури 12 пръстена. И това не е лошо, но тя трѣбва да знае, защо носи пръстени и на кои пръсти да ги туря. Ако тури пръстенъ на показалеца си, това значи, че трѣбва да бжде благородна; ако тури на срѣдния пръстъ, трѣбва да бжде справедлива; на безименния — трѣбва да се стреми къмъ изкуствата, къмъ науката, къмъ красивото и великото; на малкия пръстъ — трѣбва да бжде умна, да се справя лесно съ хората, да не изпада въ противоречия. Изобщо, човѣкъ трѣбва да реализира само онѣзи желанія, които може да отхранва и които даватъ добри плодове.

Какво представя пръстенътъ? — Той свързва човѣка съ нѣкакво обещание. Добре е човѣкъ да има поне единъ златенъ пръстенъ съ скжпоцененъ камъкъ, и всѣка сутринъ да го туря на всичкитѣ си пръсти и да си казва: Искамъ да дамъ ходъ на Божественото въ себе си, да бжда благороденъ, справедливъ, музикаленъ, съ стремежъ къмъ красивото и да се отнасямъ добре съ хората. Следъ това да скрие пръстена и на другата сутринъ да повтори сжщото. Като повтаря тѣзи мисли, човѣкъ се задължава да ги прилага. Животътъ е сжщо така пръстенъ, съ скжпоценни камъни на него. Голѣма сила се крие въ скжпоценнитѣ камъни.

Една царска дъщеря била прочута въ цѣлото царство съ лошия си езикъ и лошъ характеръ. Каквото виждала, съ когото се срѣщала, все лошо говорѣла. Никой нищо не могълъ да ѝ възрази, понеже била много горда. Най-малката забележка отъ кого и да е, била въ състояние да предизвика разривъ на сърдцето ѝ. Баща ѝ се чудѣлъ, какво да прави съ нея — не знаялъ, какъ да я изправи. Единъ день въ двореца дошълъ единъ мждрець, пожелалъ да се срещне съ царската дъщеря, да си поговорятъ. Царската дъщеря се явила предъ мждреца горда и величествена и го запитала, какво иска. Той ѝ казалъ: Искашъ ли да станешъ учена, красива, умна, цѣлъ свѣтъ да се възхищава отъ тебе и да те обича? — Искамъ. Вземи тогава това скжпоценно камъче и го тури подъ езика си. Кой каквото ти говори, ти нищо нѣма да възразявашъ. Докато камъчето е въ устата ти, ще бждешъ като риба, ще мълчишъ. Въ камъчето се крие твоето щастие. Тя турила камъчето въ устата си и каквото да ѝ говорѣли, добро или лошо, мълчала. Така тя съзнала своитѣ погрѣшки и се изправила. Следъ три години мждрецътъ взелъ камъчето отъ устата на царската дъщеря, която, наистина, постигнала това, което ѝ било обещано: станала умна, добра, красива, любеща. Цѣлото царство благодарило на мждреца за доброто, което имъ направилъ.

Желая на всички да имате по едно скжпоценно камъче подъ езика си, да го дър-

жите три години, за да придобиете това, което душата ви желае.

— Проявениятъ Духъ въ Любовьта, проявениятъ Духъ въ Мждростьта, проявениятъ Духъ въ Истината носи всичкитѣ блага на живота, на Единния, Вѣчния Богъ, изворъ на всички блага, въ Когото всичко се обединява.

*

41. Утринно Слово отъ Учителя, държано на 15. септемврий, 1935 г. София. — Изгрѣвъ.

Съдържание

	Стр.
1. Ценната дума.	3
2. Отдалечаване и приближаване . .	22
3. Пжть къмъ любовта.	36
4. Съучастници въ благата	63
5. Насилия подъ слънцето.	84
6. Най-голѣмото изкуство.	107
7. Добриятъ животъ.	125
8. Дветѣ добродетели	141
9. Придобиване и задържане. . . .	160
10. Два метода	183
11. Естествени прояви на любовта. .	199
12. Тритѣ степени	219
13. Тритѣ врати.	238
14. Четиритѣ елемента	262
15. Правото на любовта	276
16. Възходящиятъ пжть	291
17. Тонътъ фа	306
18. Пжть къмъ разумността	322
19. Плащане на дълговетѣ	336
20. Човѣкъ и природа	347
21. Начало и край	363
22. Къмъ мене	374
23. Слово и животъ	385
24. Любовь и служене	400
25. Положителни качества	411
26. Божествениятъ планъ	422
27. Скъпоценното камъче	433